Chaṭṭhasaṅgītipiṭakaṁ

Abhidhammapiṭake

DHAMMASAṄGAṆĪPĀḶI

Buddhavasse 2552 Marammavasse 1370 AD. 2008

Romanized from Myanmar version published in 1997

Pāḷi Series 29

First published in 2008 by Ministry of Religious Affairs

Yangon, Myanmar

THE PĀḶI ALPHABET
IN BURMESE AND ROMAN CHARACTERS

VOWELS

အ a	အာ ā	ဣ i	ဤ ī	ဥ u	ဦ ū	ဧ e	ဩ o

CONSONANTS WITH VOWEL "A"

က ka	ခ kha	ဂ ga	ဃ gha	င ṅa
စ ca	ဆ cha	ဇ ja	ဈ jha	ဉ ña
ဋ ṭa	ဌ ṭha	ဍ ḍa	ဎ ḍha	ဏ ṇa
တ ta	ထ tha	ဒ da	ဓ dha	န na
ပ pa	ဖ pha	ဗ ba	ဘ bha	မ ma

ယ ya	ရ ra	လ la	ဝ va	သ sa	ဟ ha	ဠ ḷa	ံ ṁ

VOWELS IN COMBINATION

ာ ါ = ā	ိ = i	ီ = ī	ု ု = u	ူ ူ = ū	ေ = e	ော ေါ = o

က ka	ကာ kā	ကိ ki	ကီ kī	ကု ku	ကူ kū	ကေ ke	ကော ko
ခ kha	ခါ khā	ခိ khi	ခီ khī	ခု khu	ခူ khū	ခေ khe	ခေါ kho ...

CONJUNCT-CONSONANTS

က္က kka	င်္ဃ ṅgha	ဏ္ဌ ṇṭha	ဓျ dhya	ပ္လ pla	လ္လ lla
က္ခ kkha	စ္စ cca	ဏ္ဍ ṇḍa	ဓွ dhva	ဗ္ဗ pba	လျ lya
ကျ kya	စ္ဆ ccha	ဏ္ဏ ṇṇa	န္တ nta	ဗ္ဘ bbha	လှ lha
ကြိ kri	ဇ္ဇ jja	ဏှ ṇha	န္တွ ntva	ဗျ bya	ဝှ vha
က္လ kla	ဇ္ဈ jjha	တ္တ tta	န္ထ ntha	ဗြ bra	သ္တ sta
က္ဝ kva	ည ñña	တ္ထ ttha	န္ဒ nda	မ္ပ mpa	သ္တြ stra
ချ khya	ဉှ ñha	တွ tva	န္ဒြ ndra	မ္ဖ mpha	သ္န sna
ခွ khva	ဉ္စ ñca	တျ tya	န္ဓ ndha	မ္ဗ mba	သျ sya
ဂ္ဂ gga	ဉ္ဆ ñcha	တြ tra	န္န nna	မ္ဘ mbha	ဿ ssa
ဂ္ဃ ggha	ဉ္ဇ ñja	ဒ္ဒ dda	နျ nya	မ္မ mma	သ္မ sma
ဂျ gya	ဉ္ဈ ñjha	ဒ္ဓ ddha	နှ nha	မျ mya	သွ sva
ဂြ gra	ဋ္ဋ ṭṭa	ဒျ dya	ပ္ပ ppa	မှ mha	ဟ္မ hma
င်္က ṅka	ဋ္ဌ ṭṭha	ဒြ dra	ပ္ဖ ppha	ယျ yya	ဟွ hva
င်္ခ ṅkha	ဍ္ဍ ḍḍa	ဒွ dva	ပျ pya	ယှ yha	ဠှ ḷha
င်္ဂ ṅga					

၁	၂	၃	၄	၅	၆	၇	၈	၉	၀
1	2	3	4	5	6	7	8	9	0

Nidānakathā

Sirimatā amhākaṁ Buddhena Bhagavatā Arahatā Sammāsambuddhena sakalalokapatthaṭamahākaruṇāsinehasiniddhahadayena sabbattha appaṭihatasabbaññutānāvaraṇādiñāṇobhāsasamujjalitena sanarāmaralokagurunā sadevakassa lokassa atthāya hitāya sukhāya dhammo ca vinayo ca desito paññatto, so pariyattipaṭipattipaṭivedhavasena vibhattesu tīsu saddhammesu pariyattisaddhammo nāma, tadeva ca sāsanaṭṭhitiyā pamāṇaṁ, satiyeva hi tasmiṁ itare uppajjanti, nāsati, vuttañhetaṁ **Aṅguttaraṭṭhakathāyaṁ—** (Aṁ-Ṭṭha 1. 72 piṭṭhe)

"Suttantesu asantesu, pamuṭṭhe vinayamhi ca.
Tamo bhavissati loko, sūriye atthaṅgate yathā.

Suttante rakkhite sante, paṭipatti hoti rakkhitā.
Paṭipattiyaṁ ṭhito dhīro, yogakkhemā na dhaṁsatī"ti.

Teneva ca saddhammaciraṭṭhitikāmino theravarā Mahākassapādayo pariyattisaddhammasaṅkhātaṁ Tepiṭakaṁ Buddhavacanaṁ saṅgītimāropetvā Buddhasāsanaṁ saṁrakkhiṁsu, taṁkālikā ca rājāno saddhammābhivuddhikāmā tesaṁ saṅgītikārānamanubalappadānena sahāyattamupāgamuṁ.

Tathā hi catūhādhikatimāsaparinibbute Bhagavati Mahākassapattherappamukhehi pañcahi arahantasatehi Rājagahe **paṭhamā dhammasaṅgīti** katā rañño Māgadhassa Ajātasattuno visesānuggahamādāya.

Vassasataparinibbute ca Bhagavati Mahāyasattherappamukhehi sattahi arahantasatehi Vesāliyaṁ **dutiyā dhammasaṅgīti** katā, tadā ca Kālāsoko mahīpati tesaṁ sahāyattamupāgato.

Tathāgataparinibbānato pana dvinnaṁ vassasatānamupari pañcattiṁsatime vasse Mahāmoggaliputtatissattherappamukhehi arahantasahassehi Pāṭaliputte **tatiyā dhammasaṅgīti** katā sakalalokapatthaṭayasassa Dhammāsokassa bhūpatino niratisayānuggahaṁ laddhāna.

Sammāsambuddhaparinibbutito pana catunnaṁ vassasatānamupari paṇṇāse vasse Laṅkādīpe Vaṭṭagāmaṇirājino kāle Mātulajanapade Ālokaleṇe **catutthī dhammasaṅgīti** katā pañcahi arahantasatehi Mahādhammarakkhitattherappamukhehi, yā loke "potthakāropanasaṅgītī"ti pākaṭā.

Buddhavasse pana catussatādhikadvisahassānamupari pannarasamasaṅkhyaṁ sampatte imasmimpi Marammaraṭṭhe **Mindon**nāmassa mahādhammarājino kāle Mandalay itipākaṭe Ratanāpuñjanagare **pañcamī dhammasaṅgīti** katā catussatādhikadvisahassattherehi Dakkhiṇārāmavāsītipiṭakadharabhadantajāgarattherappamukhehi tasseva rañño anavasesānuggahamādāya, yā loke "selakkharāropanasaṅgītī"ti vuccati.

Itthaṁ sudaṁ Buddhassa Bhagavato sāsanaṁ iddhañceva hoti phītañca vitthārikaṁ bāhujaññaṁ puthubhūtaṁ yāvajjatanā.

Cirakālato panetaṁ Buddhavacanaṁ lekhaparamparāya ceva muddaṇaparamparāya ca anekakkhattuṁ parivattiyābhataṁ na sakkā dāni vattuṁ "paṭhamadutiyatatiyādisaṅgītimāropitākāreneva sabbaso parisuddhan"ti, aññadatthu panādhunikapotthakesu saṁvijjamānehi kehici pamādalekhādisañjātakhalitādhikaparibhaṭṭhapāṭhehi malīnamevetaṁ, tathā hi nānādesiyapotthakesu aññamaññaṁ saṁsandiyamānesu anekā visadisapāṭhā dissanti.

Tatoyeva ca Buddhavacanassa suparisuddhabhāvakāmino mahātherā sasatthantarapiṭakattayakovidā dhammavinayaṁ vācentāyeva te khalitādhikaparibhaṭṭhapāṭhe disvā evaṁ samacintesuṁ kathesuṁ ca—

"Advayavādino suparisuddhavacanassa tassa Bhagavato pāvacanaṁ advayaṁ suparisuddhaṁ nimmalamevassa, imesu pana pāvacanapotthakesu aññamaññaṁ visadisā ceva aparisuddhā ca pāṭhā dissanti, nissaṁsayaṁ kho ayameva mūlapāṭho, yo nesaṁ yuttisampanno, tadañño pana pamādalekhapāṭhoyeva, tādisā ca dissanti ādhunikapāvacanapotthakesu kismiñci kismiñci ṭhāne.

Kāmañcetedāni na tāva bahutarā, yāva yathābhūtaṁ pāḷiyā atthaṁ paṭisedheyyuṁ, etarahi pana asodhiyamānā te gacchante gacchante

kāle bahutarā bahutarā jāyeyyuṁ, taṁkālikā ca pacchimā janā te sodhetuṁ asamatthā yathādhippetaṁ pāḷiyā atthaṁ na sammā jāneyyuṁ, evamete saddhammassa sammosāya antaradhānāya saṁvatteyyuṁ.

Vuttaṁ hetaṁ **Aṅguttaranikāye**— (Aṁ 1. 60 piṭṭhe)

‘Dveme bhikkhave dhammā saddhammassa sammosāya antaradhānāya saṁvattanti, katame dve, dunnikkhittaṁ ca padabyañjanaṁ attho ca dunnīto, dunnikkhittassa bhikkhave padabyañjanassa atthopi dunnayo hoti, ime kho bhikkhave dve dhammā saddhammassa sammosāya antaradhānāya saṁvattantī’ti.

Yaṁnūna mayaṁ te sodhetvā nimmalaṁ parisuddhaṁ Buddhavacanaṁ sampatiṭṭhāpeyyāma, tadassa saddhammaciraṭṭhitiyā bahujanahitāya bahujanasukhāya ca, taṁ pana na sukaraṁ sampādetuṁ aññatra dhammikarājūnamanuggahenā”ti.

Sā panāyaṁ kathā patthaṭā sādhujanaparamparāya, sutā ca **U Nu** nāmadheyyaggamahāmaccappamukhehi Marammaraṭṭhissarehi, sutvāna te evaṁ samacintesuṁ sammantayiṁsu ca “na kho panetaṁ amhākaṁ patirūpaṁ, ye mayaṁ pubbakehi dhammikehi dhammarājūhi samanuggahitassa Buddhasāsanassa parihānikāraṇaṁ passamānāyeva ajjhupekkhitvā appossukkā vihareyyāma, yaṁnūna mayaṁ sāsanopakārupāye sampādetvā visesato ca ādhunikapāvacanapotthakesu dissamāne saṁsayaṭṭhānīye pamādalekhapāṭhe saṁsodhetukāmānaṁ mahātherānaṁ ajjhāsayaṁ paripūretvā Buddhasāsanaṁ anuggaṇheyyāmā”ti, atha te sabbepi sāsanānuggahāya katasanniṭṭhānā ahesuṁ.

Anuggahitukāmehipi ca tehi na sakkā āṇāya kātuṁ vinā mahājanacchandasañjātopadesena, mahājanappatinidhibhūtā hi etarahi Marammikā rājāno, upadeso ca santhāgārasamitiyaṁ mahājanappatinidhibhūtānaṁ matisajīvānaṁ chandeneva samuppajjati, tasmā Buddhasāsanānuggahāya santhāgārasamitiyaṁ ekaṁ dhammupadesaṁ paññāpetvā **Buddhasāsanasamiti** nāma mahāsamiti samuṭṭhāpitā. Tassā kho pana samitiyā sabhāpati hoti *Thado*sirīsudhammopādhidhārī ***Sir*** **U Thwin**vhayo mahāseṭṭhi, upasabhāpati pana *Thado*sirīsudhammopādhidhārīyeva **U Thein Maung**vhayo padhānaḍḍavinicchayamandiramhi mahākkhadassādhipati, sabbakammavidhāyako pana

hitadharo *Thado*mahāsaresīthūpādhiko **U Chan Htun**vhayo upadesikādhipatipadhānanītivedimahāmantī. Bhaṇḍuppādako pana raṭṭhissarānaṁ patinidhibhūto **U Win** nāmadheyyo sāsanaṭṭhānikamahāmatto.

Atha te Buddhasāsanasamitikā "yāyeva kho panatthāya samuṭṭhāpitāyaṁ samiti, tadatthamidāni visesato kāhāmā"ti Marammaraṭṭhebhipākaṭaguṇasamudayasamudite tattha tattha padhānanāyakabhūte paropaṇṇāsamahāthere dīghadassino nimantiya evamārocesuṁ "ayaṁ bhante amhākaṁ Buddhasāsanamahāsamiti Buddhasāsanānuggahatthāyeva raṭṭhissarānaṁ dhammupadesena samuṭṭhāpitā, sacedāni bhante pubbe viya dhammasaṅgītiṁ katvā sāsanaṁ paggaṇhituṁ yujjeyya, mahātherā ca tathā kātumiccheyyuṁ, vissatthāva bhante karontu, mayaṁ tattha kāyañāṇapaccayabalehi niravasesaṁ byāvaṭā bhavissāmā"ti.

Atha kho te mahātherā "dhammasaṅgītiṁ karissāmā"ti katasanniṭṭhānā evaṁ pativedesuṁ "kattabbāyevesā dhammasaṅgīti, nesā na kattabbā, tasmā mayaṁ dāni piṭakapotthakāni pañcamasaṅgītisilālekhāya samānetvā tāniyeva sarīraṁ katvā pāḷisaṁsodhanapubbaṅgamaṁ dhammasaṅgītiṁ kassāma, yāya ādhunikapotthakesu paramparāparivattanavasena sañjātā pamādalekhapāṭhā ca nirākarīyissanti, visodhitañca suparisuddhaṁ pāvacanamūlaṁ labhitvā taṁ muddāpetvā sakalaloke nānāraṭṭhesu nānādesesu byāpanavasena Buddhasāsanassa ciraṭṭhiti ca sādhiyissati, sabbe ca Theravādikā raṭṭhā Marammaraṭṭhasahitā ekato hutvā Buddhasāsanaṁ abhūtapubbapaggahena paggaṇhituṁ labhissanti, sā ca purimikā pañca saṅgītiyo upanidhāya **chaṭṭhasaṅgīti** nāma bhavissati, tañca sabbaṁ bhavissati bahujanahitāya bahujanasukhāya atthāya hitāya sukhāya devamanussānaṁ, bahūni panettha āvassakakiccāni paṭikacceva samādapetabbāni tumhākamāyattāni, tasmā saṅgītikālavavatthānādikiccaṁ tumhākaṁyeva bhāro hotū"ti.

Atha te Buddhasāsanasamitikā sāsanapālakānaṁ mahātherānaṁ chandañca ruciñca samādāya ovādañca sirasā sampaṭicchitvā therānaṁ ceva attano ca kattabbakiccānaṁ pariniṭṭhānasamayaṁ sallakkhetvā "ayaṁ chaṭṭhasaṅgīti Sammāsambuddhaparinibbānato catussatādhikānaṁ dvinnaṁ vassasahassānamupari

aṭṭhanavutime vasse vesākhapuṇṇamito paṭṭhāya ārabhitabbā, dve ca vassāni kattabbā, pañcannaṁ ca sāsanavassasahassānamupaḍḍhavasse vesākhapuṇṇamiyaṁyeva pariniṭṭhāpetabbā"ti saṅgītikālaṁ vavatthapesuṁ.

Tato paṭṭhāya ca te punappunaṁ sannipatitvā sammantayitvā saṅgītiyā pubbakiccesu nirantaraṁ byāvaṭā honti, "mahantaṁ kho Jinasāsanaṁ mahatiyāyevetaṁ pūjāya pūjanīyan"ti mantvā tehi kārāpitāni mahantamahantāni sāsanamandirāni, tattha saṅgītiṁ kurumānassa bhikkhusaṁghassa sukhasannisajjatthaṁ sannipātaṭṭhānabhūtaṁ mahantaṁ saṅgītimandiraṁ Yangon nāma rājadhāniyaṁ **Sirīmaṅgala**tthale **Kaba Aye** (Lokasāma) nāmakassa cetiyassa āsanne selapabbataguhāvesena kārāpitaṁ tibhūmakaṁ pāyaso silā-iṭṭhakāyomayaṁ, evaṁ mahantampetaṁ ekasaṁvacchareneva pariniṭṭhāpitaṁ iddhiyā maññe nimmitaṁ, tañca bahi ṭhatvā apekkhattaṁ sayaṁjātaselapabbato viya dissati, anto pavisitvā olokayataṁ pana olokitolokitaṭṭhānato dassanīyaṁ pāsādikaṁ ramaṇīyaṁ atittikarameva hutvā devavimānamiva khāyati. Tassa panāvidūre aḍḍhateyyānaṁ saṅgītikārabhikkhusahassānaṁ nivāsappahonakā cattāro iṭṭhakamayā mahāpāsādā ceva iṭṭhakamayāyeva bhojanamahāsālā ca mahāsīmāpāsādādayo ca muddaṇayantasālā ca tatheva kārāpitā.

Mahātherāpi ca "saṅgītikiccaṁ nāma therādheyyaṁ, therānaṁ ovādeneva kattabbaṁ, na vinā tena, tasmā bhikkhusaṁghassa ceva upāsakānañca sabbampi saṅgītipaṭibaddhamovādaṁ dātuṁ bhavitabbamettha ovādadāyakasaṁghasabhāyapī"ti Marammaraṭṭhadhajūpame aggamahāpaṇḍitopādhidhārino ca raṭṭhovādācariyasammate ca raṭṭhavinayadharasammate ca aññe cābhipākaṭagarubhāvanīyādiguṇagaṇasamaṅginoti parosataṁ nāyakamahāthere uccinitvā "chaṭṭhasaṅgīti-ovādācariyasaṁghanāyakasabhaṁ" nāmekaṁ padhānamahāsaṁghasabhaṁ patiṭṭhāpesuṁ, te ca nāyakamahātherā Sambuddhavacanaratanākarapārage vividhasatthantaragahanāsaṅgacārine therānuthere pañcavīsatimatte samuccinitvā "chaṭṭhasaṅgītidhurandharasabhā"ti ca sammannitvā tassā sabhāya bhāraṁ niyyātesuṁ sabbāni saṅgītipaṭibaddhakiccāni saṁvidahituṁ. Te ca saṅgītidhurandharasabhikā therā sakalamarammaraṭṭhe **Nyaung Yan Sayadaw**ti abhipākaṭaṁ "Aggamahāpaṇḍito" pādhinā ceva "Abhidhajamahāraṭṭhagurū" pādhinā cāti

dvīhi Marammaraṭṭhissarasamappitopādhīhi virājitaṁ jātiyā āsītivassikaṁ upasampadāya saṭṭhivassaṁ "Bhadantarevataṁ" nāma mahātheravaraṁ sabhāpatiṁ katvā Tepiṭake Buddhavacane ceva nānāsatthesu ca kovide dhammācariyakavipadappatte bhikkhū uccinitvā aṭṭhadasādivaggavasena parosataṁ pāḷivisodhakavagge ceva sambahule ca paṭivisodhakavagge bandhāpetvā visodhanappaṭivisodhanehi Buddhavacanaṁ suparisuddhattaṁ paṭipāpetvā dhammasaṅgītiṁ kātumārabhiṁsu, yathā taṁ porāṇakasaṅgītikārā.

Evañca pana ārabhīyamānesu saṅgītipubbakiccesu tehi saṅgītidhurandharasabhikamahātherehi Tipiṭakapariyattisaṁsodhanakiccaṁ sampādetuṁ piṭakapotthakāni anekabhāge katvā Marammikānaṁ yathāvuttapāḷivisodhakavaggānaṁ visuṁ visuṁ niyyātitāni, na kevalañca Marammikānameva, api ca kho Sīhaḷasyāmakambojalāvosaṅkhātesu raṭṭhantaresupi padhānapāmokkhabhāvamāpannānaṁ vibhāvippavarapadappattānaṁ saṁgharājasaṁghanāyakamahātherānaṁ ca santikaṁ pahitāni visodhanāya, evametāni pamādakhalitādhikaparibhaṭṭhapāṭhānaṁ nirākaraṇavasena visodhitāni ceva paṭivisodhitāni ca, atha tāni anekavāravisodhanena suvisodhitāni suparisuddhāni Buddhasāsanamuddaṇayantālaye samappitāni suṭṭhu muddāpanāya.

Evaṁ samappetvāpi ca tehi saṅgītidhurandharasabhikamahātheravarehi "appeva nāmettha evaṁ suvisodhitepi siyā avasiṭṭho kocipi doso, muddaṇakammakarānaṁ vā duṭṭhapitaṁ, tassapi sabbassa visodhanāya bhavitabbameva osānasodheyyapattapāṭhakehipī"ti sampassamānehi sanikāyambarapuṇṇindusaṅkāsānaṁ laddhaggamahāpaṇḍitādipaṇḍiccapadānaṁ pāvacanetarasatthapāragānaṁ "catunnañca Marammikānaṁ ekassa ca Laṅkādīpikassā"ti pañcannaṁ mahātherānaṁ osānasodheyyapattapāṭhakasammuti dinnā, "yathātra na kocipi doso paññāyetha, yathā ca taṁ olokayataṁ paribyattaṁ suviññeyyamassa, evamosānasodheyyapattaṁ vicinitvā sodhentū"ti ca nesaṁ bhāro kato.

Laddhasammutikā ca te pañca mahātherā mūlasodheyyapattapāṭhakehi gahaṭṭhapaṇḍitehi ceva dhammācariyabhikkhupaṇḍitehi ca anekavāraṁ parisodhitaṁ osānasodheyyapattaṁ paṭivisodhitamūlapotthakena ceva

aññehi sadesadesantarikapāvacanapotthakehi ca vividhabyākaraṇādisatthehi ca punappunaṁ saṁsandetvā suvisadaparibyattakaṇḍavāravākyacchedasaṅketatañca sampāpetvā mahatā parissamena osānasodhanamakaṁsu, evamidaṁ piṭakavaraṁ theravādīnekāyikavibudhappamukhānaṁ satthāgamaratanālayasāragāhīnaṁ veyyākaraṇakesarīnaṁ accantanimmalañāṇavārinā paridhovitaṁ, taṁ vibudhappavarekagocaraṁ vimuttirasassādabhāgi hutvā ciraṁ vilasataṁ, sakalopiminā loko saddhammanirato Sammāsambuddhaparāyaṇo bhavatanti.

Tenetaṁ vuccati—

1. Mūlakaṁ pariyattīva, sāsanassa Mahesino.
Pariyattippamāṇā hi, ciraṁ saddhammasaṇṭhiti.

2. Tasmā taṁ rakkhituṁ therā, dhammasaṅgāhakā purā.
Rājāno upanissāya, akaṁsu dhammasaṅgahe.

3. **Paṭhamaṁ** dhammasaṅgītiṁ, **Ajātasattu**rājino.
Anuggahena katvāna, pālayuṁ Jinasāsanaṁ.

4. **Dutiyaṁ** tu tathā katvā, **Kālāsokassa** rājino.
Kāle tamupanissāya, pālayuṁ Jinasāsanaṁ.

5. **Tatiyaṁ**pica katvāna, **Dhammāsokassa** rājino.
Anuggahena Buddhassa, sāsanaṁ abhipālayuṁ.

6. **Catutthiṁ** pana Laṅkāyaṁ, **Vaṭṭagāmaṇi**rājino.
Kālamhi potthakāruḷhaṁ, katvāna pālayuṁ tathā.

7. Imasmiṁ Marammaraṭṭhepi, **Mindon**nāma narādhipaṁ.
Rajjaṁ samanusāsantaṁ, ratanattayamāmakaṁ.

8. Sannissāya mahātherā, thirasīlā guṇākarā.
Pañcamiṁ dhammasaṅgītiṁ, karontā sāsanaṭṭhitiṁ.

9. Patthayantā likhāpetvā, silāpaṭṭesu peṭakaṁ.
Byāyāmena mahantena, pālayuṁ Jinasāsanaṁ.

10. Itthaṁ purā mathātherā, rājāno cāpi dhammikā.
Sāsanaṁ paripālesuṁ, jīvitaṁ viya attano.

11. Tathāpi khalitādāni, dissanti Piṭakattaye.
Paramparāya lekhāya, sañjātā muddaṇena ca.

12. Disvāna te mahātherā, vācentāva Tipeṭakaṁ.
Vuccamānanayenevaṁ, cintesuṁ mantayiṁsu ca.

13. "Katvāna sādhukaṁ gantha-suddhikaṁ sāsanāyukaṁ.
Yaṁnūna dhammasaṅgītiṁ, kareyyāma mayaṁ" iti.

14. Etamatthaṁ suṇitvāna, **U Nu** nāma mahāsayo.
Marammavisaye **agga-mahāmacca**dhurandharo.

15. "Sāsanāyattakiccāni, sampādentā visesato.
Saṅgītiyañca therānaṁ, sampūrentā manorathaṁ.

16. Yathā rakkhiṁsu porāṇā, surājāno tathā mayaṁ.
Saṁrakkheyyāma Sambuddha-sāsanaṁ" iti cintiya.

17. Mahāmaccehi aññehi, saṅgamehi ca mantiya.
Suppatiṭṭhāpayitvāna, **Buddhasāsana**saṅgamaṁ.

18. Mahātherānamādāya, chandaṁ idha nivāsinaṁ.
Aññesu Sīhaḷādīsu, videsesu ca vāsinaṁ.

19. Kāretvā dhammasaṅgītiṁ, sodhetvā Satthusāsanaṁ.
Paggahatthāya saddhammaṁ, karaṁ daḷhaparakkamaṁ.

20. **Sirīmaṅgala**vikhyāte, thalasmiṁ pavare subhe.
Cetiyassāvidūramhi, **Kaba Aye** itisaññino.

21. Guhāvesena kāretvā, mahāsaṅgītimandiraṁ.
Āvāsādiñca bhikkhūnaṁ, kāresi muddaṇālayaṁ.

22. Ganthasaṁsodhanaṁ dhamma-saṅgītiyā tu paṇḍitā.
Mahātheravarākaṁsu, satimantā punappunaṁ.

23. Muddāpente ca passitvā, mahātherehi pañcahi.
Sodheyyapattamosānaṁ, nimmalattaṁ supāpitaṁ.

24. Sunimmalaṁ pāvacanaṁ, vimuttisukhadaṁ idaṁ.
Suṭṭhu muddāpitaṁ hoti, sabbalokatthasiddhiyā.

25. Yathā saṅgītiyo pubbe, saddhammassa ciraṭṭhitiṁ.
Patthayantā pavattesuṁ, mahātherā mahiddhikā.

26. Tatheva **chaṭṭhamiṁ** dhamma-saṅgītiṁ Marammamaṇḍale.
Mahātherā pavattenti, saddhammaṭṭhitikāmino.

27. Ciraṁ tiṭṭhatu saddhammo, asaddhammo vinassatu.
Saddhammagaruno niccaṁ, hontu sabbepi paṇinoti.

Saṅketaviññāpanaṁ

Sī	= Sīhaḷapotthake dissamānapāṭho.
Ka-Sī	= Katthaci Sīhaḷapotthake ...
Syā	= Syāmapotthake ...
Kaṁ	= Kambojapotthake ...
I	= Iṅgalisapotthake ...
Ka	= Katthaci Marammapotthake ...
Ṭṭha	= Aṭṭhakathā.
?	= “Siyā nukho porāṇapāṭho”ti takkitapāṭho.

Dhammasaṅgaṇīpāḷi

Mātikā Piṭṭhaṅka

Mātikā

1. Cittuppādakaṇḍa

Mātikā			Piṭṭhaṅka

Mātikā Piṭṭhaṅka

3. Nikkhepakaṇḍa

4. Aṭṭhakathākaṇḍa

Dhammasaṅgaṇīpāḷimātikā niṭṭhitā.

Abhidhammapiṭaka

Dhammasaṅgaṇīpāḷi

Namo tassa Bhagavato Arahato Sammāsambuddhassa.

Mātikā

Tikamātikā

1. Kusalā dhammā. (363, 985, 1384)
Akusalā dhammā. (365, 427, 986, 1385)
Abyākatā dhammā. (431, 583, 987, 1386)

2. Sukhāya vedanāya sampayuttā dhammā. (988, 1387)
Dukkhāya vedanāya sampayuttā dhammā. (989, 1388)
Adukkhamasukhāya vedanāya sampayuttā dhammā. (990, 1389)

3. Vipākā dhammā. (991, 1390)
Vipākadhammadhammā. (992, 1391)
Nevavipākanavipākadhammadhammā. (993, 1392)

4. Upādiṇṇupādāniyā[1] dhammā. (994, 1393)
Anupādiṇṇupādāniyā dhammā. (995, 1394)
Anupādiṇṇa-anupādāniyā[2] dhammā. (996, 1395)

5. Saṁkiliṭṭhasaṁkilesikā dhammā. (997, 1396)
Asaṁkiliṭṭhasaṁkilesikā dhammā. (998, 1397)
Asaṁkiliṭṭha-asaṁkilesikā[3] dhammā. (999, 1398)

---

1. Upādinnupādāniyā (Syā)
2. Anupādinnānupādāniyā (Syā)
3. Asaṁkiliṭṭhāsaṁkilesikā (Syā)

6. Savitakkasavicārā dhammā. (1000, 1399)
Avitakkavicāramattā dhammā. (1001, 1400)
Avitakka-avicārā[1] dhammā. (1002, 1401)

7. Pītisahagatā dhammā. (1003, 1402)
Sukhasahagatā dhammā. (1004, 1403)
Upekkhāsahagatā dhammā. (1005, 1404)

8. Dassanena pahātabbā dhammā. (1006, 1405)
Bhāvanāya pahātabbā dhammā. (1011, 1406)
Neva dassanena na bhāvanāya pahātabbā dhammā. (1012, 1407)

9. Dassanena pahātabbahetukā dhammā. (1013, 1408)
Bhāvanāya pahātabbahetukā dhammā. (1018, 1409)
Neva dassanena na bhāvanāya pahātabbahetukā dhammā. (1019, 1410)

10. Ācayagāmino dhammā. (1020, 1411)
Apacayagāmino dhammā. (1021, 1412)
Nevācayagāmi nāpacayagāmino[2] dhammā. (1022, 1413)

11. Sekkhā dhammā. (1023, 1414)
Asekkhā dhammā. (1024, 1415)
Nevasekkhanāsekkhā[3] dhammā. (1025, 1416)

12. Parittā dhammā. (1026, 1417)
Mahaggatā dhammā. (1027, 1418)
Appamāṇā dhammā. (1028, 1419)

13. Parittārammaṇā dhammā. (1029, 1420)
Mahaggatārammaṇā dhammā. (1030, 1421)
Appamāṇārammaṇā dhammā. (1031, 1422)

---

1. Avitakkāvicārā (Syā)
2. Nevācayagāmino nāpacayagāmino (Syā)
3. Nevasekkhānāsekkhā (Sī, Syā)

14. Hīnā dhammā. (1032, 1423)
Majjhimā dhammā. (1033, 1424)
Paṇītā dhammā. (1034, 1425)

15. Micchattaniyatā dhammā. (1035, 1426)
Sammattaniyatā dhammā. (1036, 1427)
Aniyatā dhammā. (1037, 1428)

16. Maggārammaṇā dhammā. (1038, 1429)
Maggahetukā dhammā. (1039, 1429)
Maggādhipatino dhammā. (1040, 1429)

17. Uppannā dhammā. (1041, 1430)
Anuppannā dhammā. (1042, 1430)
Uppādino dhammā. (1043, 1430)

18. Atītā dhammā. (1044, 1431)
Anāgatā dhammā. (1045, 1431)
Paccuppannā dhammā. (1046, 1431)

19. Atītārammaṇā dhammā. (1047, 1432)
Anāgatārammaṇā dhammā. (1048, 1433)
Paccuppannārammaṇā dhammā. (1049, 1434)

20. Ajjhattā dhammā. (1050, 1435)
Bahiddhā dhammā. (1051, 1435)
Ajjhattabahiddhā dhammā. (1052, 1435)

21. Ajjhattārammaṇā dhammā. (1053, 1436)
Bahiddhārammaṇā dhammā. (1054, 1437)
Ajjhattabahiddhārammaṇā dhammā. (1055, 1437)

22. Sanidassanasappaṭighā dhammā. (1056, 1438)
Anidassanasappaṭighā dhammā. (1057, 1439)
Anidassana-appaṭighā[1] dhammā. (1058, 1440)

Tikamātikā.

1. Anidassanāppaṭighā (Syā)

Dukamātikā

Hetugocchaka

1. Hetū dhammā. (1059, 1077,1441)
   Na hetū dhammā. (1078, 1442)

2. Sahetukā dhammā. (1079, 1443)
   Ahetukā dhammā. (1080, 1444)

3. Hetusampayuttā dhammā. (1081, 1445)
   Hetuvippayuttā dhammā. (1082, 1446)

4. Hetū ceva dhammā sahetukā ca. (1083, 1447)
   Sahetukā ceva dhammā na ca hetū. (1084, 1448)

5. Hetū ceva dhammā hetusampayuttā ca. (1085, 1449)
   Hetusampayuttā ceva dhammā na ca hetū. (1086, 1450)

6. Na hetū kho pana dhammā sahetukāpi. (1087, 1451)
   Ahetukāpi. (1088, 1452)

Hetugocchakaṁ.

Cūḷantaraduka

7. Sappaccayā dhammā. (1089, 1453)
   Appaccayā dhammā. (1090, 1454)

8. Saṅkhatā dhammā. (1091, 1455)
   Asaṅkhatā dhammā. (1092, 1456)

9. Sanidassanā dhammā. (1093, 1457)
   Anidassanā dhammā. (1094, 1458)

10. Sappaṭighā dhammā. (1095, 1459)
    Appaṭighā dhammā. (1096, 1460)

11. Rūpino dhammā. (1097, 1461)
    Arūpino dhammā. (1098, 1462)

12. Lokiyā dhammā. (1099, 1463)
    Lokuttarā dhammā. (1100, 1464)

13. Kenaci viññeyyā dhammā. (1101, 1464)
    Kenaci na viññeyyā dhammā. (1101, 1464)

Cūḷantaradukaṁ.

Āsavagocchaka

14. Āsavā dhammā. (1102, 1465)
    No āsavā dhammā. (1107, 1466)

15. Sāsavā dhammā. (1108, 1467)
    Anāsavā dhammā. (1109, 1468)

16. Āsavasampayuttā dhammā. (1110, 1469)
    Āsavavippayuttā dhammā. (1111, 1470)

17. Āsavā ceva dhammā sāsavā ca. (1112, 1471)
    Sāsavā ceva dhammā no ca āsavā. (1113, 1472)

18. Āsavā ceva dhammā āsavasampayuttā ca. (1114, 1473)
    Āsavasampayuttā ceva dhammā no ca āsavā. (1115, 1474)

19. Āsavavippayuttā kho pana dhammā sāsavāpi. (1116, 1475)
    Anāsavāpi. (1117, 1476)

Āsavagocchakaṁ.

Saññojanagocchaka

20. Saññojanā dhammā. (1118, 1477)
    No saññojanā dhammā. (1129, 1478)

21. Saññojaniyā dhammā. (1130, 1479)
Asaññojaniyā dhammā. (1131, 1480)

22. Saññojanasampayuttā dhammā. (1132, 1481)
Saññojanavippayuttā dhammā. (1133, 1482)

23. Saññojanā ceva dhammā saññojaniyā ca. (1134, 1483)
Saññojaniyā ceva dhammā no ca saññojanā. (1135,1484)

24. Saññojanā ceva dhammā saññojanasampayuttā ca. (1136, 1485)
Saññojanasampayuttā ceva dhammā no ca saññojanā. (1137, 1486)

25. Saññojanavippayuttā kho pana dhammā saññojaniyāpi. (1138, 1487)
Asaññojaniyāpi. (1139, 1488)

Saññojanagocchakaṁ.

Ganthagocchaka

26. Ganthā dhammā. (1140, 1489)
No ganthā dhammā. (1145, 1490)

27. Ganthaniyā dhammā. (1146, 1491)
Aganthaniyā dhammā. (1147, 1492)

28. Ganthasampayuttā dhammā. (1148, 1493)
Ganthavippayuttā dhammā. (1149, 1494)

29. Ganthā ceva dhammā ganthaniyā ca. (1150, 1495)
Ganthaniyā ceva dhammā no ca ganthā. (1151, 1496)

30. Ganthā ceva dhammā ganthasampayuttā ca. (1152, 1497)
Ganthasampayuttā ceva dhammā no ca ganthā. (1153, 1498)

31. Ganthavippayuttā kho pana dhammā ganthaniyāpi. (1154, 1499)
Aganthaniyāpi. (1155, 1500)

Ganthagocchakaṁ.

Oghagocchaka

32. Oghā dhammā. (1156, 1501)
No oghā dhammā.

33. Oghaniyā dhammā.
Anoghaniyā dhammā.

34. Oghasampayuttā dhammā.
Oghavippayuttā dhammā.

35. Oghā ceva dhammā oghaniyā ca.
Oghaniyā ceva dhammā no ca oghā.

36. Oghā ceva dhammā oghasampayuttā ca.
Oghasampayuttā ceva dhammā no ca oghā.

37. Oghavippayuttā kho pana dhammā oghaniyāpi.
Anoghaniyāpi.

Oghagocchakaṁ.

Yogagocchaka

38. Yogā dhammā. (1157, 1502)
No yogā dhammā.

39. Yoganiyā dhammā.
Ayoganiyā dhammā.

40. Yogasampayuttā dhammā.
Yogavippayuttā dhammā.

41. Yogā ceva dhammā yoganiyā ca.
Yoganiyā ceva dhammā no ca yogā.

42. Yogā ceva dhammā yogasampayuttā ca.
Yogasampayuttā ceva dhammā no ca yogā.

43. Yogavippayuttā kho pana dhammā yoganiyāpi.
Ayoganiyāpi.

Yogagocchakaṁ.

Nīvaraṇagocchaka

44. Nīvaraṇā dhammā. (1158, 1503)
No nīvaraṇā dhammā. (1169, 1504)

45. Nīvaraṇiyā dhammā. (1170, 1505)
Anīvaraṇiyā dhammā. (1171, 1506)

46. Nīvaraṇasampayuttā dhammā. (1172, 1507)
Nīvaraṇavippayuttā dhammā. (1173, 1508)

47. Nīvaraṇā ceva dhammā nīvaraṇiyā ca. (1174, 1509)
Nīvaraṇiyā ceva dhammā no ca nīvaraṇā. (1175, 1510)

48. Nīvaraṇā ceva dhammā nīvaraṇasampayuttā ca. (1176, 1511)
Nīvaraṇasampayuttā ceva dhammā no ca nīvaraṇā. (1177, 1512)

49. Nīvaraṇavippayuttā kho pana dhammā nīvaraṇiyāpi. (1178, 1513)
Anīvaraṇiyāpi. (1179, 1514)

Nīvaraṇagocchakaṁ.

Parāmāsagocchaka

50. Parāmāsā dhammā. (1180, 1515)
    No parāmāsā dhammā. (1182, 1516)

51. Parāmaṭṭhā dhammā. (1183, 1517)
    Aparāmaṭṭhā dhammā. (1184, 1518)

52. Parāmāsasampayuttā dhammā. (1185, 1519)
    Parāmāsavippayuttā dhammā. (1186, 1520)

53. Parāmāsā ceva dhammā parāmaṭṭhā ca. (1187, 1521)
    Parāmaṭṭhā ceva dhammā no ca parāmāsā. (1188, 1522)

54. Parāmāsavippayuttā kho pana dhammā parāmaṭṭhāpi. (1189, 1523)
    Aparāmaṭṭhāpi. (1190, 1524)

Parāmāsagocchakaṁ.

Mahantaraduka

55. Sārammaṇā dhammā. (1191, 1525)
    Anārammaṇā dhammā. (1192, 1526)

56. Cittā dhammā. (1193, 1527)
    No cittā dhammā. (1194, 1528)

57. Cetasikā dhammā. (1195, 1529)
    Acetasikā dhammā. (1196, 1530)

58. Cittasampayuttā dhammā. (1197, 1531)
    Cittavippayuttā dhammā. (1198, 1532)

59. Cittasaṁsaṭṭhā dhammā. (1199, 1533)
    Cittavisaṁsaṭṭhā dhammā. (1200, 1534)

60. Cittasamuṭṭhānā dhammā. (1201, 1535)
    No cittasamuṭṭhānā dhammā. (1202, 1536)

61. Cittasahabhuno dhammā. (1203, 1537)
No cittasahabhuno dhammā. (1204, 1538)

62. Cittānuparivattino dhammā. (1205, 1539)
No cittānuparivattino dhammā. (1206, 1540)

63. Cittasaṁsaṭṭhasamuṭṭhānā dhammā. (1207, 1541)
No cittasaṁsaṭṭhasamuṭṭhānā dhammā. (1208, 1542)

64. Cittasaṁsaṭṭhasamuṭṭhānasahabhuno dhammā. (1209, 1543)
No cittasaṁsaṭṭhasamuṭṭhānasahabhuno dhammā. (1210, 1544)

65. Cittasaṁsaṭṭhasamuṭṭhānānuparivattino dhammā. (1211, 1545)
No cittasaṁsaṭṭhasamuṭṭhānānuparivattino dhammā. (1212, 1546)

66. Ajjhattikā dhammā. (1213, 1547)
Bāhirā dhammā. (1214, 1548)

67. Upādā dhammā. (1215, 1549)
No upādā dhammā. (1216, 1550)

68. Upādiṇṇā[1] dhammā. (1217, 1551)
Anupādiṇṇā dhammā. (1218, 1552)

Mahantaradukaṁ.

Upādānagocchaka

69. Upādānā dhammā. (1219, 1553)
No upādānā dhammā. (1224, 1554)

70. Upādāniyā dhammā. (1225, 1555)
Anupādāniyā dhammā. (1226, 1556)

71. Upādānasampayuttā dhammā. (1227, 1557)
Upādānavippayuttā dhammā. (1228, 1558)

72. Upādānā ceva dhammā upādāniyā ca. (1229, 1559)
Upādāniyā ceva dhammā no ca upādānā. (1230, 1560)

---

1. Upādinnā (Sī, Syā)

73. Upādānā ceva dhammā upādānasampayuttā ca. (1231, 1561)
Upādānasampayuttā ceva dhammā no ca upādānā. (1232, 1562)

74. Upādānavippayuttā kho pana dhammā upādāniyāpi. (1233, 1563)
Anupādāniyāpi. (1234, 1564)

Upādānagocchakaṁ.

Kilesagocchaka

75. Kilesā dhammā. (1235, 1565)
No kilesā dhammā. (1246, 1566)

76. Saṁkilesikā dhammā. (1247, 1567)
Asaṁkilesikā dhammā. (1248, 1568)

77. Saṁkiliṭṭhā dhammā. (1249, 1569)
Asaṁkiliṭṭhā dhammā. (1250, 1570)

78. Kilesasampayuttā dhammā. (1251, 1571)
Kilesavippayuttā dhammā. (1252, 1572)

79. Kilesā ceva dhammā saṁkilesikā ca. (1253, 1573)
Saṁkilesikā ceva dhammā no ca kilesā. (1254, 1574)

80. Kilesā ceva dhammā saṁkiliṭṭhā ca. (1255, 1575)
Saṁkiliṭṭhā ceva dhammā no ca kilesā. (1256, 1576)

81. Kilesā ceva dhammā kilesasampayuttā ca. (1257, 1577)
Kilesasampayuttā ceva dhammā no ca kilesā. (1258, 1578)

82. Kilesavippayuttā kho pana dhammā saṁkilesikāpi. (1259, 1579)
Asaṁkilesikāpi. (1260, 1580)

Kilesagocchakaṁ.

Piṭṭhiduka

83. Dassanena pahātabbā dhammā. (1261, 1581)
    Na dassanena pahātabbā dhammā. (1265, 1582)

84. Bhāvanāya pahātabbā dhammā. (1266, 1583)
    Na bhāvanāya pahātabbā dhammā. (1267, 1584)

85. Dassanena pahātabbahetukā dhammā. (1268, 1585)
    Na dassanena pahātabbahetukā dhammā. (1272, 1586)

86. Bhāvanāya pahātabbahetukā dhammā. (1273, 1587)
    Na bhāvanāya pahātabbahetukā dhammā. (1274, 1588)

87. Savitakkā dhammā. (1275, 1589)
    Avitakkā dhammā. (1276, 1590)

88. Savicārā dhammā. (1277, 1591)
    Avicārā dhammā. (1278, 1592)

89. Sappītikā dhammā. (1279, 1593)
    Appītikā dhammā. (1280, 1594)

90. Pītisahagatā dhammā. (1281, 1595)
    Na pītisahagatā dhammā. (1282, 1596)

91. Sukhasahagatā dhammā. (1283, 1597)
    Na sukhasahagatā dhammā. (1284, 1598)

92. Upekkhāsahagatā dhammā. (1285, 1599)
    Na upekkhāsahagatā dhammā. (1286, 1600)

93. Kāmāvacarā dhammā. (1287, 1601)
    Na kāmāvacarā dhammā. (1288, 1602)

94. Rūpāvacarā dhammā. (1289, 1603)
    Na rūpāvacarā dhammā. (1290, 1604)

95. Arūpāvacarā dhammā. (1291, 1605)
    Na arūpāvacarā dhammā. (1292, 1606)

96. Pariyāpannā dhammā. (1293, 1607)
Apariyāpannā dhammā. (1294, 1608)

97. Niyyānikā dhammā. (1295, 1609)
Aniyyānikā dhammā. (1296, 1610)

98. Niyatā dhammā. (1297, 1611)
Aniyatā dhammā. (1298, 1612)

99. Sa-uttarā dhammā. (1299, 1613)
Anuttarā dhammā. (1300, 1614)

100. Saraṇā dhammā. (1301, 1615)
Araṇā dhammā. (1302, 1616)

Piṭṭhidukaṁ.

Abhidhammadukamātikā.

Suttantikadukamātikā

101. Vijjābhāgino dhammā. (1303)
Avijjābhāgino dhammā. (1304)

102. Vijjūpamā dhammā. (1305)
Vajirūpamā dhammā. (1306)

103. Bālā dhammā. (1307)
Paṇḍitā dhammā. (1308)

104. Kaṇhā dhammā. (1309)
Sukkā dhammā. (1310)

105. Tapanīyā dhammā. (1311)
Atapanīyā dhammā. (1312)

106. Adhivacanā dhammā. (1313)
Adhivacanapathā dhammā. (1313)

107. Nirutti dhammā. (1314)
Niruttipathā dhammā. (1314)

108. Paññatti dhammā. (1315)
Paññattipathā dhammā. (1315)

109. Nāmañca. (1316)
Rūpañca. (1317)

110. Avijjā ca. (1318)
Bhavataṇhā ca. (1319)

111. Bhavadiṭṭhi ca. (1320)
Vibhavadiṭṭhi ca. (1321)

112. Sassatadiṭṭhi ca. (1322)
Ucchedadiṭṭhi ca. (1323)

113. Antavā diṭṭhi ca. (1324)
Anantavā diṭṭhi ca. (1325)

114. Pubbantānudiṭṭhi ca. (1326)
Aparantānudiṭṭhi ca. (1327)

115. Ahirikañca. (1328)
Anottappañca. (1329)

116. Hirī ca. (1330)
Ottappañca. (1331)

117. Dovacassatā ca. (1332)
Pāpamittatā ca. (1333)

118. Sovacassatā ca. (1334)
Kalyāṇamittatā ca. (1335)

119. Āpattikusalatā ca. (1336)
Āpattivuṭṭhānakusalatā ca. (1337)

120. Samāpattikusalatā ca. (1338)
Samāpattivuṭṭhānakusalatā ca. (1339)

121. Dhātukusalatā ca. (1340)
Manasikārakusalatā ca. (1341)

122. Āyatanakusalatā ca. (1342)
Paṭiccasamuppādakusalatā ca. (1343)

123. Ṭhānakusalatā ca. (1344)
Aṭṭhānakusalatā ca. (1345)

124. Ajjavo ca. (1346)
Maddavo ca. (1347)

125. Khanti ca. (1348)
Soraccañca. (1349)

126. Sākhalyañca. (1350)
Paṭisanthāro ca[1]. (1351)

127. Indriyesu aguttadvāratā ca. (1352)
Bhojane amattaññutā ca. (1353)

128. Indriyesu guttadvāratā ca. (1354)
Bhojane mattaññutā ca. (1355)

129. Muṭṭhasaccañca. (1356)
Asampajaññañca. (1357)

130. Sati ca. (1358)
Sampajaññañca. (1359)

131. Paṭisaṅkhānabalañca. (1360)
Bhāvanābalañca. (1361)

132. Samatho ca. (1362)
Vipassanā ca. (1363)

133. Samathanimittañca. (1364)
Paggāhanimittañca. (1365)

---

1. Paṭisandhāro ca (Ka)

134. Paggāho ca. (1366)
Avikkhepo ca. (1367)

135. Sīlavipatti ca. (1368)
Diṭṭhivipatti ca. (1369)

136. Sīlasampadā ca. (1370)
Diṭṭhisampadā ca. (1371)

137. Sīlavisuddhi ca. (1372)
Diṭṭhivisuddhi ca. (1373)

138. Diṭṭhivisuddhi kho pana. (1374)
Yathādiṭṭhissa ca padhānaṁ. (1375)

139. Saṁvego ca saṁvejaniyesu ṭhānesu. (1376)
Saṁviggassa ca yoniso padhānaṁ. (1377)

140. Asantuṭṭhitā ca kusalesu dhammesu. (1378)
Appaṭivānitā ca padhānasmiṁ. (1379)

141. Vijjā ca. (1380)
Vimutti ca. (1381)

142. Khaye ñāṇaṁ. (1382)
Anuppāde ñāṇanti. (1383)

Suttantikadukamātikā[1].

Mātikā niṭṭhitā.

1. Suttantamātikā (Syā)

1. Cittuppādakaṇḍa

Kāmāvacarakusala

Padabhājanī

1. Katame dhammā kusalā. Yasmiṁ samaye kāmāvacaraṁ kusalaṁ cittaṁ uppannaṁ hoti somanassasahagataṁ ñāṇasampayuttaṁ rūpārammaṇaṁ vā saddārammaṇaṁ vā gandhārammaṇaṁ vā rasārammaṇaṁ vā phoṭṭhabbārammaṇaṁ vā dhammārammaṇaṁ vā yaṁ yaṁ vā panārabbha. Tasmiṁ samaye phasso hoti, vedanā hoti, saññā hoti, cetanā hoti, cittaṁ hoti, vitakko hoti, vicāro hoti, pīti hoti, sukhaṁ hoti, cittassekaggatā hoti, saddhindriyaṁ hoti, vīriyindriyaṁ[1] hoti, satindriyaṁ hoti, samādhindriyaṁ hoti, paññindriyaṁ hoti, manindriyaṁ hoti, somanassindriyaṁ hoti, jīvitindriyaṁ hoti, sammādiṭṭhi hoti, sammāsaṅkappo hoti, sammāvāyāmo hoti, sammāsati hoti, sammāsamādhi hoti, saddhābalaṁ hoti, vīriyabalaṁ[2] hoti, satibalaṁ hoti, samādhibalaṁ hoti, paññābalaṁ hoti, hiribalaṁ hoti, ottappabalaṁ hoti, alobho hoti, adoso hoti, amoho hoti, anabhijjhā hoti, abyāpādo hoti, sammādiṭṭhi hoti, hirī hoti, ottappaṁ hoti, kāyapassaddhi[3] hoti, cittapassaddhi[4] hoti, kāyalahutā hoti, cittalahutā hoti, kāyamudutā hoti, cittamudutā hoti, kāyakammaññatā hoti, cittakammaññatā hoti, kāyapāguññatā hoti, cittapāguññatā hoti, kāyujukatā[5] hoti, cittujukatā[6] hoti, sati hoti, sampajaññaṁ hoti, samatho hoti, vipassanā hoti, paggāho hoti, avikkhepo hoti. Ye vā pana tasmiṁ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā. Ime dhammā kusalā.

---

1. Viriyindriyaṁ (Sī, Syā)
2. Viriyabalaṁ (Sī, Syā)
3. Kāyappassaddhi (Syā)
4. Cittappassaddhi (Syā)
5. Kāyujjukatā (Sī, Ka)
6. Cittujjukatā (Sī, Ka)

2. Katamo tasmiṁ samaye phasso hoti. Yo tasmiṁ samaye phasso phusanā samphusanā samphusitattaṁ. Ayaṁ tasmiṁ samaye phasso hoti.

3. Katamā tasmiṁ samaye vedanā hoti. Yaṁ tasmiṁ samaye tajjāmanoviññāṇadhātusamphassajaṁ cetasikaṁ sātaṁ cetasikaṁ sukhaṁ cetosamphassajaṁ sātaṁ sukhaṁ vedayitaṁ cetosamphassajā sātā sukhā vedanā. Ayaṁ tasmiṁ samaye vedanā hoti.

4. Katamā tasmiṁ samaye saññā hoti. Yā tasmiṁ samaye tajjāmanoviññāṇadhātusamphassajā saññā sañjānanā sañjānitattaṁ. Ayaṁ tasmiṁ samaye saññā hoti.

5. Katamā tasmiṁ samaye cetanā hoti. Yā tasmiṁ samaye tajjāmanoviññāṇadhātusamphassajā cetanā sañcetanā cetayitattaṁ[1]. Ayaṁ tasmiṁ samaye cetanā hoti.

6. Katamaṁ tasmiṁ samaye cittaṁ hoti. Yaṁ tasmiṁ samaye cittaṁ mano mānasaṁ hadayaṁ paṇḍaraṁ mano manāyatanaṁ manindriyaṁ viññāṇaṁ viññāṇakkhandho tajjāmanoviññāṇadhātu. Idaṁ tasmiṁ samaye cittaṁ hoti.

7. Katamo tasmiṁ samaye vitakko hoti. Yo tasmiṁ samaye takko vitakko saṅkappo appanā byappanā cetaso abhiniropanā sammāsaṅkappo. Ayaṁ tasmiṁ samaye vitakko hoti.

8. Katamo tasmiṁ samaye vicāro hoti. Yo tasmiṁ samaye cāro vicāro anuvicāro upavicāro cittassa anusandhānatā anupekkhanatā. Ayaṁ tasmiṁ samaye vicāro hoti.

9. Katamā tasmiṁ samaye pīti hoti. Yā tasmiṁ samaye pīti pāmojjaṁ āmodanā pamodanā hāso pahāso vitti odagyaṁ attamanatā cittassa. Ayaṁ tasmiṁ samaye pīti hoti.

---

1. Sañcetayitattaṁ (Syā)

10. Katamaṁ tasmiṁ samaye sukhaṁ hoti. Yaṁ tasmiṁ samaye cetasikaṁ sātaṁ cetasikaṁ sukhaṁ cetosamphassajaṁ sātaṁ sukhaṁ vedayitaṁ cetosamphassajā sātā sukhā vedanā. Idaṁ tasmiṁ samaye sukhaṁ hoti.

11. Katamā tasmiṁ samaye cittassekaggatā hoti. Yā tasmiṁ samaye cittassa ṭhiti saṇṭhiti avaṭṭhiti avisāhāro avikkhepo avisāhaṭamānasatā samatho samādhindriyaṁ samādhibalaṁ sammāsamādhi. Ayaṁ tasmiṁ samaye cittassekaggatā hoti.

12. Katamaṁ tasmiṁ samaye saddhindriyaṁ hoti. Yā tasmiṁ samaye saddhā saddahanā okappanā abhippasādo saddhā saddhindriyaṁ saddhābalaṁ. Idaṁ tasmiṁ samaye saddhindriyaṁ hoti.

13. Katamaṁ tasmiṁ samaye vīriyindriyaṁ hoti. Yo tasmiṁ samaye cetasiko vīriyārambho[1] nikkamo parakkamo uyyāmo vāyāmo ussāho ussoḷhī[2] thāmo dhiti asithilaparakkamatā anikkhittachandatā anikkhittadhuratā dhurasampaggāho vīriyaṁ vīriyindriyaṁ vīriyabalaṁ sammāvāyāmo. Idaṁ tasmiṁ samaye vīriyindriyaṁ hoti.

14. Katamaṁ tasmiṁ samaye satindriyaṁ hoti. Yā tasmiṁ samaye sati anussati paṭissati sati saraṇatā dhāraṇatā apilāpanatā asammussanatā sati satindriyaṁ satibalaṁ sammāsati. Idaṁ tasmiṁ samaye satindriyaṁ hoti.

15. Katamaṁ tasmiṁ samaye samādhindriyaṁ hoti. Yā tasmiṁ samaye cittassa ṭhiti saṇṭhiti avaṭṭhiti avisāhāro avikkhepo avisāhaṭamānasatā samatho samādhindriyaṁ samādhibalaṁ sammāsamādhi. Idaṁ tasmiṁ samaye samādhindriyaṁ hoti.

16. Katamaṁ tasmiṁ samaye paññindriyaṁ hoti. Yā tasmiṁ samaye paññā pajānanā vicayo pavicayo dhammavicayo sallakkhaṇā upalakkhaṇā paccupalakkhaṇā paṇḍiccaṁ kosallaṁ nepuññaṁ vebhabyā cintā upaparikkhā bhūrī

---

1. Viriyārambho (Sī, Syā) 2. Ussoḷhi (Sī)

medhā pariṇāyikā vipassanā sampajaññaṁ patodo paññā paññindriyaṁ paññābalaṁ paññāsatthaṁ paññāpāsādo paññā-āloko paññā-obhāso paññāpajjoto paññāratanaṁ amoho dhammavicayo sammādiṭṭhi. Idaṁ tasmiṁ samaye paññindriyaṁ hoti.

17. Katamaṁ tasmiṁ samaye manindriyaṁ hoti. Yaṁ tasmiṁ samaye cittaṁ mano mānasaṁ hadayaṁ paṇḍaraṁ mano manāyatanaṁ manindriyaṁ viññāṇaṁ viññāṇakkhandho tajjāmanoviññāṇadhātu. Idaṁ tasmiṁ samaye manindriyaṁ hoti.

18. Katamaṁ tasmiṁ samaye somanassindriyaṁ hoti. Yaṁ tasmiṁ samaye cetasikaṁ sātaṁ cetasikaṁ sukhaṁ cetosamphassajaṁ sātaṁ sukhaṁ vedayitaṁ cetosamphassajā sātā sukhā vedanā. Idaṁ tasmiṁ samaye somanassindriyaṁ hoti.

19. Katamaṁ tasmiṁ samaye jīvitindriyaṁ hoti. Yo tesaṁ arūpīnaṁ dhammānaṁ āyu ṭhiti yapanā yāpanā iriyanā[1] vattanā pālanā jīvitaṁ jīvitindriyaṁ. Idaṁ tasmiṁ samaye jīvitindriyaṁ hoti.

20. Katamā tasmiṁ samaye sammādiṭṭhi hoti. Yā tasmiṁ samaye paññā pajānanā vicayo pavicayo dhammavicayo sallakkhaṇā upalakkhaṇā paccupalakkhaṇā paṇḍiccaṁ kosallaṁ nepuññaṁ vebhabyā cintā upaparikkhā bhūrī medhā pariṇāyikā vipassanā sampajaññaṁ patodo paññā paññindriyaṁ paññābalaṁ paññāsatthaṁ paññāpāsādo paññā-āloko paññā-obhāso paññāpajjoto paññāratanaṁ amoho dhammavicayo sammādiṭṭhi. Ayaṁ tasmiṁ samaye sammādiṭṭhi hoti.

21. Katamo tasmiṁ samaye sammāsaṅkappo hoti. Yo tasmiṁ samaye takko vitakko saṅkappo appanā byappanā cetaso abhiniropanā sammāsaṅkappo. Ayaṁ tasmiṁ samaye sammāsaṅkappo hoti.

---

1. Irīyanā (Sī)

22. Katamo tasmiṁ samaye sammāvāyāmo hoti. Yo tasmiṁ samaye cetasiko vīriyārambho nikkamo parakkamo uyyāmo vāyāmo ussāho ussoḷhī thāmo dhiti asithilaparakkamatā anikkhittachandatā anikkhittadhuratā dhurasampaggāho vīriyaṁ vīriyindriyaṁ vīriyabalaṁ sammāvāyāmo. Ayaṁ tasmiṁ samaye sammāvāyāmo hoti.

23. Katamā tasmiṁ samaye sammāsati hoti. Yā tasmiṁ samaye sati anussati paṭissati sati saraṇatā dhāraṇatā apilāpanatā asammussanatā sati satindriyaṁ satibalaṁ sammāsati. Ayaṁ tasmiṁ samaye sammāsati hoti.

24. Katamo tasmiṁ samaye sammāsamādhi hoti. Yā tasmiṁ samaye cittassa ṭhiti saṇṭhiti avaṭṭhiti avisāhāro avikkhepo avisāhaṭamānasatā samatho samādhindriyaṁ samādhibalaṁ sammāsamādhi. Ayaṁ tasmiṁ samaye sammāsamādhi hoti.

25. Katamaṁ tasmiṁ samaye saddhābalaṁ hoti. Yā tasmiṁ samaye saddhā saddahanā okappanā abhippasādo saddhā saddhindriyaṁ saddhābalaṁ. Idaṁ tasmiṁ samaye saddhābalaṁ hoti.

26. Katamaṁ tasmiṁ samaye vīriyabalaṁ hoti. Yo tasmiṁ samaye cetasiko vīriyārambho nikkamo parakkamo uyyāmo vāyāmo ussāho ussoḷhī thāmo dhiti asithilaparakkamatā anikkhittachandattā anikkhittadhuratā dhurasampaggāho vīriyaṁ vīriyindriyaṁ vīriyabalaṁ sammāvāyāmo. Idaṁ tasmiṁ samaye vīriyabalaṁ hoti.

27. Katamaṁ tasmiṁ samaye satibalaṁ hoti. Yā tasmiṁ samaye sati anussati paṭissati sati saraṇatā dhāraṇatā apilāpanatā asammussanatā sati satindriyaṁ satibalaṁ sammāsati. Idaṁ tasmiṁ samaye satibalaṁ hoti.

28. Katamaṁ tasmiṁ samaye samādhibalaṁ hoti. Yā tasmiṁ samaye cittassa ṭhiti saṇṭhiti avaṭṭhiti avisāhāro avikkhepo avisāhaṭamānasatā samatho samādhindriyaṁ samādhibalaṁ sammāsamādhi. Idaṁ tasmiṁ samaye samādhibalaṁ hoti.

29. Katamaṁ tasmiṁ samaye paññābalaṁ hoti. Yā tasmiṁ samaye paññā pajānanā vicayo pavicayo dhammavicayo sallakkhaṇā upalakkhaṇā paccupalakkhaṇā paṇḍiccaṁ kosallaṁ nepuññaṁ vebhabyā cintā upaparikkhā bhūrī medhā pariṇāyikā vipassanā sampajaññaṁ patodo paññā paññindriyaṁ paññābalaṁ paññāsatthaṁ paññāpāsādo paññā-āloko paññā-obhāso paññāpajjoto paññāratanaṁ amoho dhammavicayo sammādiṭṭhi. Idaṁ tasmiṁ samaye paññābalaṁ hoti.

30. Katamaṁ tasmiṁ samaye hiribalaṁ hoti. Yaṁ tasmiṁ samaye hirīyati hiriyitabbena hirīyati pāpakānaṁ akusalānaṁ dhammānaṁ samāpattiyā. Idaṁ tasmiṁ samaye hiribalaṁ hoti.

31. Katamaṁ tasmiṁ samaye ottappabalaṁ hoti. Yaṁ tasmiṁ samaye ottappati ottappitabbena ottappati pāpakānaṁ akusalānaṁ dhammānaṁ samāpattiyā. Idaṁ tasmiṁ samaye ottappabalaṁ hoti.

32. Katamo tasmiṁ samaye alobho hoti. Yo tasmiṁ samaye alobho alubbhanā alubbhitattaṁ asārāgo asārajjanā asārajjitattaṁ anabhijjhā alobho kusalamūlaṁ. Ayaṁ tasmiṁ samaye alobho hoti.

33. Katamo tasmiṁ samaye adoso hoti. Yo tasmiṁ samaye adoso adussanā adussitattaṁ[1] abyāpādo abyāpajjo adoso kusalamūlaṁ. Ayaṁ tasmiṁ samaye adoso hoti.

34. Katamo tasmiṁ samaye amoho hoti. Yā tasmiṁ samaye paññā pajānanā vicayo pavicayo dhammavicayo sallakkhaṇā upalakkhaṇā paccupalakkhaṇā paṇḍiccaṁ kosallaṁ nepuññaṁ vebhabyā cintā upaparikkhā bhūrī medhā pariṇāyikā vipassanā sampajaññaṁ patodo paññā paññindriyaṁ paññābalaṁ paññāsatthaṁ paññāpāsādo paññā-āloko paññā-obhāso paññāpajjoto paññāratanaṁ amoho dhammavicayo sammādiṭṭhi amoho kusalamūlaṁ. Ayaṁ tasmiṁ samaye amoho hoti.

---

1. Adūsanā adūsitattaṁ (Syā)

35. Katamā tasmiṁ samaye anabhijjhā hoti. Yo tasmiṁ samaye alobho alubbhanā alubbhitattaṁ asārāgo asārajjanā asārajjitattaṁ anabhijjhā alobho kusalamūlaṁ. Ayaṁ tasmiṁ samaye anabhijjhā hoti.

36. Katamo tasmiṁ samaye abyāpādo hohi. Yo tasmiṁ samaye adoso adussanā adussitattaṁ abyāpādo abyāpajjo adoso kusalamūlaṁ. Ayaṁ tasmiṁ samaye abyāpādo hoti.

37. Katamā tasmiṁ samaye sammādiṭṭhi hoti. Yā tasmiṁ samaye paññā pajānanā vicayo pavicayo dhammavicayo sallakkhaṇā upalakkhaṇā paccupalakkhaṇā paṇḍiccaṁ kosallaṁ nepuññaṁ vebhabyā cintā upaparikkhā bhūrī medhā pariṇāyikā vipassanā sampajaññaṁ patodo paññā paññindriyaṁ paññābalaṁ paññāsatthaṁ paññāpāsādo paññā-āloko paññā-obhāso paññāpajjoto paññāratanaṁ amoho dhammavicayo sammādiṭṭhi. Ayaṁ tasmiṁ samaye sammādiṭṭhi hoti.

38. Katamā tasmiṁ samaye hirī hoti. Yaṁ tasmiṁ samaye hirīyati hiriyitabbena hirīyati pāpakānaṁ akusalānaṁ dhammānaṁ sammāpattiyā. Ayaṁ tasmiṁ samaye hirī hoti.

39. Katamaṁ tasmiṁ samaye ottappaṁ hoti. Yaṁ tasmiṁ samaye ottappati ottappitabbena ottappati pāpakānaṁ akusalānaṁ dhammānaṁ samāpattiyā. Idaṁ tasmiṁ samaye ottappaṁ hoti.

40. Katamā tasmiṁ samaye kāyapassaddhi hoti. Yā tasmiṁ samaye vedanākkhandhassa saññākkhandhassa saṅkhārakkhandhassa passaddhi paṭipassaddhi[1] passambhanā paṭipassambhanā[2] paṭipassambhitattaṁ[3]. Ayaṁ tasmiṁ samaye kāyapassaddhi hoti.

41. Katamā tasmiṁ samaye cittapassaddhi hoti. Yā tasmiṁ samaye viññāṇakkhandhassa passaddhi paṭipassaddhi passambhanā paṭipassambhanā paṭipassambhitattaṁ. Ayaṁ tasmiṁ samaye cittapassaddhi hoti.

---

1. Paṭippassaddhi (Sī, Syā)
2. Paṭippassambhanā (Sī, Syā)
3. Paṭippassambhitattaṁ (Sī, Syā)

42. Katamā tasmiṁ samaye kāyalahutā hoti. Yā tasmiṁ samaye vedanākkhandhassa saññākkhandhassa saṅkhārakkhandhassa lahutā lahupariṇāmatā adandhanatā avitthanatā. Ayaṁ tasmiṁ samaye kāyalahutā hoti.

43. Katamā tasmiṁ samaye cittalahutā hoti. Yā tasmiṁ samaye viññāṇakkhandhassa lahutā lahupariṇāmatā adandhanatā avitthanatā. Ayaṁ tasmiṁ samaye cittalahutā hoti.

44. Katamā tasmiṁ samaye kāyamudutā hoti. Yā tasmiṁ samaye vedanākkhandhassa saññākkhandhassa saṅkhārakkhandhassa mudutā maddavatā akakkhaḷatā akathinatā. Ayaṁ tasmiṁ samaye kāyamudutā hoti.

45. Katamā tasmiṁ samaye cittamudutā hoti. Yā tasmiṁ samaye viññāṇakkhandhassa mudutā maddavatā akakkhaḷatā akathinatā. Ayaṁ tasmiṁ samaye cittamudutā hoti.

46. Katamā tasmiṁ samaye kāyakammaññatā hoti. Yā tasmiṁ samaye vedanākkhandhassa saññākkhandhassa saṅkhārakkhandhassa kammaññatā kammaññattaṁ kammaññabhāvo. Ayaṁ tasmiṁ samaye kāyakammaññatā hoti.

47. Katamā tasmiṁ samaye cittakammaññatā hoti. Yā tasmiṁ samaye viññāṇakkhandhassa kammaññatā kammaññattaṁ kammaññabhāvo. Ayaṁ tasmiṁ samaye cittakammaññatā hoti.

48. Katamā tasmiṁ samaye kāyapāguññatā hoti. Yā tasmiṁ samaye vedanākkhandhassa saññākkhandhassa saṅkhārakkhandhassa paguṇatā paguṇattaṁ paguṇabhāvo. Ayaṁ tasmiṁ samaye kāyapāguññatā hoti.

49. Katamā tasmiṁ samaye cittapāguññatā hoti. Yā tasmiṁ samaye viññāṇakkhandhassa paguṇatā paguṇattaṁ paguṇabhāvo. Ayaṁ tasmiṁ samaye cittapāguññatā hoti.

50. Katamā tasmiṁ samaye kāyujukatā hoti. Yā tasmiṁ samaye vedanākkhandhassa saññākkhandhassa saṅkhārakkhandhassa ujutā ujukatā ajimhatā avaṅkatā akuṭilatā. Ayaṁ tasmiṁ samaye kāyujukatā hoti.

51. Katamā tasmiṁ samaye cittujukatā hoti. Yā tasmiṁ samaye viññāṇakkhandhassa ujutā ujukatā ajimhatā avaṅkatā akuṭilatā. Ayaṁ tasmiṁ samaye cittujukatā hoti.

52. Katamā tasmiṁ samaye sati hoti. Yā tasmiṁ samaye sati anussati paṭissati sati saraṇatā dhāraṇatā apilāpanatā asammussanatā sati satindriyaṁ satibalaṁ sammāsati. Ayaṁ tasmiṁ samaye sati hoti.

53. Katamaṁ tasmiṁ samaye sampajaññaṁ hoti. Yā tasmiṁ samaye paññā pajānanā vicayo pavicayo dhammavicayo sallakkhaṇā upalakkhaṇā paccupalakkhaṇā paṇḍiccaṁ kosallaṁ nepuññaṁ vebhabyā cintā upaparikkhā bhūrī medhā pariṇāyikā vipassanā sampajaññaṁ patodo paññā paññindriyaṁ paññābalaṁ paññāsatthaṁ paññāpāsādo paññā-āloko paññā-obhāso paññāpajjoto paññāratanaṁ amoho dhammavicayo sammādiṭṭhi. Idaṁ tasmiṁ samaye sampajaññaṁ hoti.

54. Katamo tasmiṁ samaye samatho hoti. Yā tasmiṁ samaye cittassa ṭhiti saṇṭhiti avaṭṭhiti avisāhāro avikkhepo avisāhaṭamānasatā samatho samādhindriyaṁ samādhibalaṁ sammāsamādhi. Ayaṁ tasmiṁ samaye samatho hoti.

55. Katamā tasmiṁ samaye vipassanā hoti. Yā tasmiṁ samaye paññā pajānanā vicayo pavicayo dhammavicayo sallakkhaṇā upalakkhaṇā paccupalakkhaṇā paṇḍiccaṁ kosallaṁ nepuññaṁ vebhabyā cintā upaparikkhā bhūrī medhā pariṇāyikā vipassanā sampajaññaṁ patodo paññā paññindriyaṁ paññābalaṁ paññāsatthaṁ paññāpāsādo paññā-āloko paññā-obhāso paññāpajjoto paññāratanaṁ amoho dhammavicayo sammādiṭṭhi. Ayaṁ tasmiṁ samaye vipassanā hoti.

56. Katamo tasmiṁ samaye paggāho hoti. Yo tasmiṁ samaye cetasiko vīriyārambho nikkamo parakkamo uyyāmo vāyāmo ussāho ussoḷhī thāmo dhiti asithilaparakkamatā

anikkhittachandatā anikkhittadhuratā dhurasampaggāho vīriyaṁ vīriyindriyaṁ vīriyabalaṁ sammāvāyāmo. Ayaṁ tasmiṁ samaye paggāho hoti.

57. Katamo tasmiṁ samaye avikkhepo hoti. Yā tasmiṁ samaye cittassa ṭhiti saṇṭhiti avaṭṭhiti avisāhāro avikkhepo avisāhaṭamānasatā samatho samādhindriyaṁ samādhibalaṁ sammāsamādhi. Ayaṁ tasmiṁ samaye avikkhepo hoti.

Ye vā pana tasmiṁ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā. Ime dhammā kusalā.

Padabhājanīyaṁ niṭṭhitaṁ.

Paṭhamabhāṇavāro.

Koṭṭhāsavāra

58. Tasmiṁ kho pana samaye cattāro khandhā honti, dvāyatanāni honti, dve dhātuyo honti, tayo āhārā honti, aṭṭhindriyāni honti, pañcaṅgikaṁ jhānaṁ hoti, pañcaṅgiko maggo hoti, satta balāni honti, tayo hetū honti, eko phasso hoti, ekā vedanā hoti, ekā saññā hoti, ekā cetanā hoti, ekaṁ cittaṁ hoti, eko vedanākkhandho hoti, eko saññākkhandho hoti, eko saṅkhārakkhandho hoti, eko viññāṇakkhandho hoti, ekaṁ manāyatanaṁ hoti, ekaṁ manindriyaṁ hoti, ekā manoviññāṇadhātu hoti, ekaṁ dhammāyatanaṁ hoti, ekā dhammadhātu hoti. Ye vā pana tasmiṁ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā. Ime dhammā kusalā.

59. Katame tasmiṁ samaye cattāro khandhā honti. Vedanākkhandho saññākkhandho saṅkhārakkhandho viññāṇakkhandho.

60. Katamo tasmiṁ samaye vedanākkhandho hoti. Yaṁ tasmiṁ samaye cetasikaṁ sātaṁ cetasikaṁ sukhaṁ cetosamphassajaṁ sātaṁ

sukhaṁ vedayitaṁ cetosamphassajā sātā sukhā vedanā. Ayaṁ tasmiṁ samaye vedanākkhandho hoti.

61. Katamo tasmiṁ samaye saññākkhandho hoti. Yā tasmiṁ samaye saññā sañjānanā sañjānitattaṁ. Ayaṁ tasmiṁ samaye saññākkhandho hoti.

62. Katamo tasmiṁ samaye saṅkhārakkhandho hoti. Phasso cetanā vitakko vicāro pīti cittassekaggatā saddhindriyaṁ vīriyindriyaṁ satindriyaṁ samādhindriyaṁ paññindriyaṁ jīvitindriyaṁ sammādiṭṭhi sammāsaṅkappo sammāvāyāmo sammāsati sammāsamādhi saddhābalaṁ vīriyabalaṁ satibalaṁ samādhibalaṁ paññābalaṁ hiribalaṁ ottappabalaṁ alobho adoso amoho anabhijjhā abyāpādo sammādiṭṭhi hirī ottappaṁ kāyapassaddhi cittapassaddhi kāyalahutā cittalahutā kāyamudutā cittamudutā kāyakammaññatā cittakammaññatā kāyapāguññatā cittapāguññatā kāyujukatā cittujukatā sati sampajaññaṁ samatho vipassanā paggāho avikkhepo. Ye vā pana tasmiṁ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā ṭhapetvā[1] vedanākkhandhaṁ ṭhapetvā saññākkhandhaṁ ṭhapetvā viññāṇakkhandhaṁ. Ayaṁ tasmiṁ samaye saṅkhārakkhandho hoti.

63. Katamo tasmiṁ samaye viññāṇakkhandho hoti. Yaṁ tasmiṁ samaye cittaṁ mano mānasaṁ hadayaṁ paṇḍaraṁ mano manāyatanaṁ manindriyaṁ viññāṇaṁ viññāṇakkhandho tajjāmanoviññāṇadhātu. Ayaṁ tasmiṁ samaye viññāṇakkhandho hoti.

Ime tasmiṁ samaye cattāro khandhā honti.

64. Katamāni tasmiṁ samaye dvāyatanāni honti. Manāyatanaṁ dhammāyatanaṁ.

65. Katamaṁ tasmiṁ samaye manāyatanaṁ hoti. Yaṁ tasmiṁ samaye cittaṁ mano mānasaṁ hadayaṁ paṇḍaraṁ mano manāyatanaṁ manindriyaṁ viññāṇaṁ viññāṇakkhandho tajjāmanoviññāṇadhātu. Idaṁ tasmiṁ samaye manāyatanaṁ hoti.

---

1. Thapetvā (Ka)

66. Katamaṁ tasmiṁ samaye dhammāyatanaṁ hoti. Vedanākkhandho saññākkhandho saṅkhārakkhandho. Idaṁ tasmiṁ samaye dhammāyatanaṁ hoti.

Imāni tasmiṁ samaye dvāyatanāni honti.

67. Katamā tasmiṁ samaye dve dhātuyo honti. Manoviññāṇadhātu dhammadhātu.

68. Katamā tasmiṁ samaye manoviññāṇadhātu hoti. Yaṁ tasmiṁ samaye cittaṁ mano mānasaṁ hadayaṁ paṇḍaraṁ mano manāyatanaṁ manindriyaṁ viññāṇaṁ viññāṇakkhandho tajjāmanoviññāṇadhātu. Ayaṁ tasmiṁ samaye manoviññāṇadhātu hoti.

69. Katamā tasmiṁ samaye dhammadhātu hoti. Vedanākkhandho saññākkhandho saṅkhārakkhandho. Ayaṁ tasmiṁ samaye dhammadhātu hoti.

Imā tasmiṁ samaye dve dhātuyo honti.

70. Katame tasmiṁ samaye tayo āhārā honti. Phassahāro manosañcetanāhāro viññāṇāhāro.

71. Katamo tasmiṁ samaye phassāhāro hoti. Yo tasmiṁ samaye phasso phusanā samphusanā samphusitattaṁ. Ayaṁ tasmiṁ samaye phassāhāro hoti.

72. Katamo tasmiṁ samaye manosañcetanāhāro hoti. Yā tasmiṁ samaye cetanā sañcetanā cetayitattaṁ. Ayaṁ tasmiṁ samaye manosañcetanāhāro hoti.

73. Katamo tasmiṁ samaye viññāṇāhāro hoti. Yaṁ tasmiṁ samaye cittaṁ mano mānasaṁ hadayaṁ paṇḍaraṁ mano manāyatanaṁ manindriyaṁ viññāṇaṁ viññāṇakkhandho tajjāmanoviññāṇadhātu. Ayaṁ tasmiṁ samaye viññāṇāhāro hoti.

Ime tasmiṁ samaye tayo āhārā honti.

74. Katamāni tasmiṁ samaye aṭṭhindriyāni honti. Saddhindriyaṁ vīriyindriyaṁ satindriyaṁ samādhindriyaṁ paññindriyaṁ manindriyaṁ somanassindriyaṁ jīvitindriyaṁ.

75. Katamaṁ tasmiṁ samaye saddhindriyaṁ hoti. Yā tasmiṁ samaye saddhā saddahanā okappanā abhippasādo saddhā saddhindriyaṁ saddhābalaṁ. Idaṁ tasmiṁ samaye saddhindriyaṁ hoti.

76. Katamaṁ tasmiṁ samaye vīriyindriyaṁ hoti. Yo tasmiṁ samaye cetasiko vīriyārambho nikkamo parakkamo uyyāmo vāyāmo ussāho ussoḷhī thāmo dhiti asithilaparakkamatā anikkhittachandatā anikkhittadhuratā dhurasampaggāho vīriyaṁ vīriyindriyaṁ vīriyabalaṁ sammāvāyāmo. Idaṁ tasmiṁ samaye vīriyindriyaṁ hoti.

77. Katamaṁ tasmiṁ samaye satindriyaṁ hoti. Yā tasmiṁ samaye sati anussati paṭissati sati saraṇatā dhāraṇatā apilāpanatā asammussanatā sati satindriyaṁ satibalaṁ sammāsati. Idaṁ tasmiṁ samaye satindriyaṁ hoti.

78. Katamaṁ tasmiṁ samaye samādhindriyaṁ hoti. Yā tasmiṁ samaye cittassa ṭhiti saṇṭhiti avaṭṭhiti avisāhāro avikkhepo avisāhaṭamānasatā samatho samādhindriyaṁ samādhibalaṁ sammāsamādhi. Idaṁ tasmiṁ samaye samādhindriyaṁ hoti.

79. Katamaṁ tasmiṁ samaye paññindriyaṁ hoti. Yā tasmiṁ samaye paññā pajānanā vicayo pavicayo dhammavicayo sallakkhaṇā upalakkhaṇā paccupalakkhaṇā paṇḍiccaṁ kosallaṁ nepuññaṁ vebhabyā cintā upaparikkhā bhūrī medhā pariṇāyikā vipassanā sampajaññaṁ patodo paññā paññindriyaṁ paññābalaṁ paññāsatthaṁ paññāpāsādo paññā-āloko paññā-obhāso paññāpajjoto paññāratanaṁ amoho dhammavicayo sammādiṭṭhi. Idaṁ tasmiṁ samaye paññindriyaṁ hoti.

80. Katamaṁ tasmiṁ samaye manindriyaṁ hoti. Yaṁ tasmiṁ samaye cittaṁ mano mānasaṁ hadayaṁ paṇḍaraṁ mano manāyatanaṁ manindriyaṁ viññāṇaṁ viññāṇakkhandho tajjāmanoviññāṇadhātu. Idaṁ tasmiṁ samaye manindriyaṁ hoti.

81. Katamaṁ tasmiṁ samaye somanassindriyaṁ hoti. Yaṁ tasmiṁ samaye cetasikaṁ sātaṁ cetasikaṁ sukhaṁ cetosamphassajaṁ sātaṁ sukhaṁ vedayitaṁ cetosamphassajā sātā sukhā vedanā. Idaṁ tasmiṁ samaye somanassindriyaṁ hoti.

82. Katamaṁ tasmiṁ samaye jīvitindriyaṁ hoti. Yo tesaṁ arūpīnaṁ dhammānaṁ āyu ṭhiti yapanā yāpanā iriyanā vattanā pālanā jīvitaṁ jīvitindriyaṁ. Idaṁ tasmiṁ samaye jīvitindriyaṁ hoti.

Imāni tasmiṁ samaye aṭṭhindriyāni honti.

83. Katamaṁ tasmiṁ samaye pañcaṅgikaṁ jhānaṁ hoti. Vitakko vicāro pīti sukhaṁ cittassekaggatā.

84. Katamo tasmiṁ samaye vitakko hoti. Yo tasmiṁ samaye takko vitakko saṅkappo appanā byappanā cetaso abhiniropanā samāsaṅkappo. Ayaṁ tasmiṁ samaye vitakko hoti.

85. Katamo tasmiṁ samaye vicāro hoti. Yo tasmiṁ samaye cāro vicāro anuvicāro upavicāro cittassa anusandhānatā anupekkhanatā. Ayaṁ tasmiṁ samaye vicāro hoti.

86. Katamā tasmiṁ samaye pīti hoti. Yā tasmiṁ samaye pīti pāmojjaṁ āmodanā pamodanā hāso pahāso vitti odagyaṁ attamanatā cittassa. Ayaṁ tasmiṁ samaye pīti hoti.

87. Katamaṁ tasmiṁ samaye sukhaṁ hoti. Yaṁ tasmiṁ samaye cetasikaṁ sātaṁ cetasikaṁ sukhaṁ cetosamphassajaṁ sātaṁ sukhaṁ vedayitaṁ cetosamphassajā sātā sukhā vedanā. Idaṁ tasmiṁ samaye sukhaṁ hoti.

88. Katamā tasmiṁ samaye cittassekaggatā hoti. Yā tasmiṁ samaye cittassa ṭhiti saṇṭhiti avaṭṭhiti avisāhāro avikkhepo avisāhaṭamānasatā samatho samādhindriyaṁ samādhibalaṁ sammāsamādhi. Ayaṁ tasmiṁ samaye cittassekaggatā hoti.

Idaṁ tasmiṁ samaye pañcaṅgikaṁ jhānaṁ hoti.

89. Katamo tasmiṁ samaye pañcaṅgiko maggo hoti. Sammādiṭṭhi sammāsaṅkappo sammāvāyāmo sammāsati sammāsamādhi.

90. Katamā tasmiṁ samaye sammādiṭṭhi hoti. Yā tasmiṁ samaye paññā pajānanā vicayo pavicayo dhammavicayo sallakkhaṇā upalakkhaṇā paccupalakkhaṇā paṇḍiccaṁ kosallaṁ nepuññaṁ vebhabyā cintā upaparikkhā bhūrī medhā pariṇāyikā vipassanā sampajaññaṁ patodo paññā paññindriyaṁ paññābalaṁ paññāsatthaṁ paññāpāsādo paññā-āloko paññā-obhāso paññāpajjoto paññāratanaṁ amoho dhammavicayo sammādiṭṭhi. Ayaṁ tasmiṁ samaye sammādiṭṭhi hoti.

91. Katamo tasmiṁ samaye sammāsaṅkappo hoti. Yo tasmiṁ samaye takko vitakko saṅkappo appanā byappanā cetaso abhiniropanā sammāsaṅkappo. Ayaṁ tasmiṁ samaye sammāsaṅkappo hoti.

92. Katamo tasmiṁ samaye sammāvāyāmo hoti. Yo tasmiṁ samaye cetasiko vīriyārambho nikkamo parakkamo uyyāmo vāyāmo ussāho ussoḷhī thāmo dhiti asithilaparakkamatā anikkhittachandatā anikkhittadhuratā dhurasampaggāho vīriyaṁ vīriyindriyaṁ vīriyabalaṁ sammāvāyāmo. Ayaṁ tasmiṁ samaye sammāvāyāmo hoti.

93. Katamā tasmiṁ samaye sammāsati hoti. Yā tasmiṁ samaye sati anussati paṭissati sati saraṇatā dhāraṇatā apilāpanatā asammussanatā sati satindriyaṁ satibalaṁ sammāsati. Ayaṁ tasmiṁ samaye sammāsati hoti.

94. Katamo tasmiṁ samaye sammāsamādhi hoti. Yā tasmiṁ samaye cittassa ṭhiti saṇṭhiti avaṭṭhiti avisāhāro avikkhepo avisāhaṭamānasatā samatho samādhindriyaṁ samādhibalaṁ sammāsamādhi. Ayaṁ tasmiṁ samaye sammāsamādhi hoti.

Ayaṁ tasmiṁ samaye pañcaṅgiko maggo hoti.

95. Katamāni tasmiṁ samaye satta balāni honti. Saddhābalaṁ vīriyabalaṁ satibalaṁ samādhibalaṁ paññābalaṁ hiribalaṁ ottappabalaṁ.

96. Katamaṁ tasmiṁ samaye saddhābalaṁ hoti. Yā tasmiṁ samaye saddhā saddahanā okappanā abhippasādo saddhā saddhindriyaṁ saddhābalaṁ. Idaṁ tasmiṁ samaye saddhābalaṁ hoti.

97. Katamaṁ tasmiṁ samaye vīriyabalaṁ hoti. Yo tasmiṁ samaye cetasiko vīriyārambho nikkamo parakkamo uyyāmo vāyāmo ussāho ussoḷhī thāmo dhiti asithilaparakkamatā anikkhittachandatā anikkhittadhuratā dhurasampaggāho vīriyaṁ vīriyindriyaṁ vīriyabalaṁ sammāvāyāmo. Idaṁ tasmiṁ samaye vīriyabalaṁ hoti.

98. Katamaṁ tasmiṁ samaye satibalaṁ hoti. Yā tasmiṁ samaye sati anussati paṭissati sati saraṇatā dhāraṇatā apilāpanatā asammussanatā sati satindriyaṁ satibalaṁ sammāsati. Idaṁ tasmiṁ samaye satibalaṁ hoti.

99. Katamaṁ tasmiṁ samaye samādhibalaṁ hoti. Yā tasmiṁ samaye cittassa ṭhiti saṇṭhiti avaṭṭhiti avisāhāro avikkhepo avisāhaṭamānasatā samatho samādhindriyaṁ samādhibalaṁ sammāsamādhi. Idaṁ tasmiṁ samaye samādhibalaṁ hoti.

100. Katamaṁ tasmiṁ samaye paññābalaṁ hoti. Yā tasmiṁ samaye paññā pajānanā vicayo pavicayo dhammavicayo sallakkhaṇā upalakkhaṇā paccupalakkhaṇā paṇḍiccaṁ kosallaṁ nepuññaṁ vebhabyā cintā upaparikkhā bhūrī medhā pariṇāyikā vipassanā sampajaññaṁ patodo paññā paññindriyaṁ paññābalaṁ paññāsatthaṁ paññāpāsādo paññā-āloko paññā-obhāso paññāpajjoto paññāratanaṁ amoho dhammavicayo sammādiṭṭhi. Idaṁ tasmiṁ samaye paññābalaṁ hoti.

101. Katamaṁ tasmiṁ samaye hiribalaṁ hoti. Yaṁ tasmiṁ samaye hirīyati hiriyitabbena hirīyati pāpakānaṁ akusalānaṁ dhammānaṁ samāpattiyā. Idaṁ tasmiṁ samaye hiribalaṁ hoti.

102. Katamaṁ tasmiṁ samaye ottappabalaṁ hoti. Yaṁ tasmiṁ samaye ottappati ottappitabbena ottappati pāpakānaṁ akusalānaṁ dhammānaṁ samāpattiyā. Idaṁ tasmiṁ samaye ottappabalaṁ hoti.

Imāni tasmiṁ samaye satta balāni honti.

103. Katame tasmiṁ samaye tayo hetū honti. Alobho adoso amoho.

104. Katamo tasmiṁ samaye alobho hoti. Yo tasmiṁ samaye alobho alubbhanā alubbhitattaṁ asārāgo asārajjanā asārajjitattaṁ anabhijjhā alobho kusalamūlaṁ. Ayaṁ tasmiṁ samaye alobho hoti.

105. Katamo tasmiṁ samaye adoso hoti. Yo tasmiṁ samaye adoso adussanā adussitattaṁ abyāpādo abyāpajjo adoso kusalamūlaṁ. Ayaṁ tasmiṁ samaye adoso hoti.

106. Katamo tasmiṁ samaye amoho hoti. Yā tasmiṁ samaye paññā pajānanā -pa- amoho dhammavicayo sammādiṭṭhi. Ayaṁ tasmiṁ samaye amoho hoti.

Imaṁ tasmiṁ samaye tayo hetū honti.

107. Katamo tasmiṁ samaye eko phasso hoti. Yo tasmiṁ samaye phasso phusanā samphusanā samphusitattaṁ. Ayaṁ tasmiṁ samaye eko phasso hoti.

108. Katamā tasmiṁ samaye ekā vedanā hoti. Yaṁ tasmiṁ samaye cetasikaṁ sātaṁ cetasikaṁ sukhaṁ cetosamphassajaṁ sātaṁ sukhaṁ vedayitaṁ cetosamphassajā sātā sukhā vedanā. Ayaṁ tasmiṁ samaye ekā vedanā hoti.

109. Katamā tasmiṁ samaye ekā saññā hoti. Yā tasmiṁ samaye saññā sañjānanā sañjānitattaṁ. Ayaṁ tasmiṁ samaye ekā saññā hoti.

110. Katamā tasmiṁ samaye ekā cetanā hoti. Yā tasmiṁ samaye cetanā sañcetanā cetayitattaṁ. Ayaṁ tasmiṁ samaye ekā cetanā hoti.

111. Katamaṁ tasmiṁ samaye ekaṁ cittaṁ hoti. Yaṁ tasmiṁ samaye cittaṁ mano mānasaṁ hadayaṁ paṇḍaraṁ mano manāyatanaṁ manindriyaṁ viññāṇaṁ viññāṇakkhandho tajjāmanoviññāṇadhātu. Idaṁ tasmiṁ samaye ekaṁ cittaṁ hoti.

112. Katamo tasmiṁ samaye eko vedanākkhandho hoti. Yaṁ tasmiṁ samaye cetasikaṁ sātaṁ cetasikaṁ sukhaṁ cetosamphassajaṁ sātaṁ sukhaṁ vedayitaṁ cetosamphassajā sātā sukhā vedanā. Ayaṁ tasmiṁ samaye eko vedanākkhandho hoti.

113. Katamo tasmiṁ samaye eko saññākkhandho hoti. Yā tasmiṁ samaye saññā sañjānanā sañjānitattaṁ. Ayaṁ tasmiṁ samaye eko saññākkhandho hoti.

114. Katamo tasmiṁ samaye eko saṅkhārakkhandho hoti. Phasso cetanā vitakko vicāro pīti cittassekaggatā saddhindriyaṁ vīriyindriyaṁ satindriyaṁ samādhindriyaṁ paññindriyaṁ jīvitindriyaṁ sammādiṭṭhi sammāsaṅkappo sammāvāyāmo sammāsati sammāsamādhi saddhābalaṁ vīriyabalaṁ satibalaṁ samādhibalaṁ paññābalaṁ hiribalaṁ ottappabalaṁ alobho adoso amoho anabhijjhā abyāpādo sammādiṭṭhi hirī ottappaṁ kāyapassaddhi cittapassaddhi kāyalahutā cittalahutā kāyamudutā cittamudutā kāyakammaññatā cittakammaññatā kāyapāguññatā cittapāguññatā kāyujukatā cittujukatā sati sampajaññaṁ samatho vipassanā paggāho avikkhepo. Ye vā pana tasmiṁ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā ṭhapetvā vedanākkhandhaṁ ṭhapetvā saññākkhandhaṁ ṭhapetvā viññāṇakkhandhaṁ. Ayaṁ tasmiṁ samaye eko saṅkhārakkhandho hoti.

115. Katamo tasmiṁ samaye eko viññāṇakkhandho hoti. Yaṁ tasmiṁ samaye cittaṁ mano mānasaṁ hadayaṁ paṇḍaraṁ mano manāyatanaṁ

manindriyaṁ viññāṇaṁ viññāṇakkhandho tajjāmanoviññāṇadhātu. Ayaṁ tasmiṁ samaye eko viññāṇakkhandho hoti.

116. Katamaṁ tasmiṁ samaye ekaṁ manāyatanaṁ hoti. Yaṁ tasmiṁ samaye cittaṁ mano mānasaṁ hadayaṁ paṇḍaraṁ mano manāyatanaṁ manindriyaṁ viññāṇaṁ viññāṇakkhandho tajjāmanoviññāṇadhātu. Idaṁ tasmiṁ samaye ekaṁ manāyatanaṁ hoti.

117. Katamaṁ tasmiṁ samaye ekaṁ manindriyaṁ hoti. Yaṁ tasmiṁ samaye cittaṁ mano mānasaṁ hadayaṁ paṇḍaraṁ mano manāyatanaṁ manindriyaṁ viññāṇaṁ viññāṇakkhandho tajjāmanoviññāṇadhātu. Idaṁ tasmiṁ samaye ekaṁ manindriyaṁ hoti.

118. Katamā tasmiṁ samaye ekā manoviññāṇadhātu hoti. Yaṁ tasmiṁ samaye cittaṁ mano mānasaṁ hadayaṁ paṇḍaraṁ mano manāyatanaṁ manindriyaṁ viññāṇaṁ viññāṇakkhandho tajjāmanoviññāṇadhātu. Ayaṁ tasmiṁ samaye ekā manoviññāṇadhātu hoti.

119. Katamaṁ tasmiṁ samaye ekaṁ dhammāyatanaṁ hoti. Vedanākkhandho saññākkhandho saṅkhārakkhandho. Idaṁ tasmiṁ samaye ekaṁ dhammāyatanaṁ hoti.

120. Katamā tasmiṁ samaye ekā dhammadhātu hoti. Vedanākkhandho saññākkhandho saṅkhārakkhandho. Ayaṁ tasmiṁ samaye ekā dhammadhātu hoti.

Ye vā pana tasmiṁ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā. Ime dhammā kusalā.

Koṭṭhāsavāro.

Suññatavāra

121. Tasmiṁ kho pana samaye dhammā honti, khandhā honti, āyatanāni honti, dhātuyo honti, āhārā honti,

indriyāni honti, jhānaṁ hoti, maggo hoti, balāni honti, hetū honti, phasso hoti, vedanā hoti, saññā hoti, cetanā hoti, cittaṁ hoti, vedanākkhandho hoti, saññākkhandho hoti, saṅkhārakkhandho hoti, viññāṇakkhandho hoti, manāyatanaṁ hoti, manindriyaṁ hoti, manoviññāṇadhātu hoti, dhammāyatanaṁ hoti, dhammadhātu hoti. Ye vā pana tasmiṁ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā. Ime dhammā kusalā.

122. Katame tasmiṁ samaye dhammā honti. Vedanākkhandho saññākkhandho saṅkhārakkhandho viññāṇakkhandho. Ime tasmiṁ samaye dhammā honti.

123. Katame tasmiṁ samaye khandhā honti. Vedanākkhandho saññākkhandho saṅkhārakkhandho viññāṇakkhandho. Ime tasmiṁ samaye khandhā honti.

124. Katamāni tasmiṁ samaye āyatanāni honti. Manāyatanaṁ dhammāyatanaṁ. Imāni tasmiṁ samaye āyatanāni honti.

125. Katamā tasmiṁ samaye dhātuyo honti. Manoviññāṇadhātu dhammadhātu. Imā tasmiṁ samaye dhātuyo honti.

126. Katame tasmiṁ samaye āhārā honti. Phassāhāro manosañcetanāhāro viññāṇāhāro. Ime tasmiṁ samaye āhārā honti.

127. Katamāni tasmiṁ samaye indriyāni honti. Saddhindriyaṁ vīriyindriyaṁ satindriyaṁ samādhindriyaṁ paññindriyaṁ manindriyaṁ somanassindriyaṁ jīvitindriyaṁ. Imāni tasmiṁ samaye indriyāni honti.

128. Katamaṁ tasmiṁ samaye jhānaṁ hoti. Vitakko vicāro pīti sukhaṁ cittassekaggatā. Idaṁ tasmiṁ samaye jhānaṁ hoti.

129. Katamo tasmiṁ samaye maggo hoti. Sammādiṭṭhi sammāsaṅkappo sammāvāyāmo sammāsati sammāsamādhi. Ayaṁ tasmiṁ samaye maggo hoti.

130. Katamāni tasmiṁ samaye balāni honti. Saddhābalaṁ vīriyabalaṁ satibalaṁ samādhibalaṁ paññābalaṁ hiribalaṁ ottappabalaṁ. Imāni tasmiṁ samaye balāni honti.

131. Katame tasmiṁ samaye hetū honti. Alobho adoso amoho. Ime tasmiṁ samaye hetū honti.

132. Katamo tasmiṁ samaye phasso hoti -pa-. Ayaṁ tasmiṁ samaye phasso hoti.

133. Katamā tasmiṁ samaye vedanā hoti -pa-. Ayaṁ tasmiṁ samaye vedanā hoti.

134. Katamā tasmiṁ samaye saññā hoti -pa-. Ayaṁ tasmiṁ samaye saññā hoti.

135. Katamā tasmiṁ samaye cetanā hoti -pa-. Ayaṁ tasmiṁ samaye cetanā hoti.

136. Katamaṁ tasmiṁ samaye cittaṁ hoti -pa-. Idaṁ tasmiṁ samaye cittaṁ hoti.

137. Katamo tasmiṁ samaye vedanākkhandho hoti -pa-. Ayaṁ tasmiṁ samaye vedanākkhandho hoti.

138. Katamo tasmiṁ samaye saññākkhandho hoti -pa-. Ayaṁ tasmiṁ samaye saññākkhandho hoti.

139. Katamo tasmiṁ samaye saṅkhārakkhandho hoti -pa-. Ayaṁ tasmiṁ samaye saṅkhārakkhandho hoti.

140. Katamo tasmiṁ samaye viññāṇakkhandho hoti -pa-. Ayaṁ tasmiṁ samaye viññāṇakkhandho hoti.

141. Katamaṁ tasmiṁ samaye manāyatanaṁ hoti -pa-. Idaṁ tasmiṁ samaye manāyatanaṁ hoti.

142. Katamaṁ tasmiṁ samaye manindriyaṁ hoti -pa-. Idaṁ tasmiṁ samaye manindriyaṁ hoti.

143. Katamā tasmiṁ samaye manoviññāṇadhātu hoti -pa-. Ayaṁ tasmiṁ samaye manoviññāṇadhātu hoti.

144. Katamaṁ tasmiṁ samaye dhammāyatanaṁ hoti. Vedanākkhandho saññākkhandho saṅkhārakkhandho. Idaṁ tasmiṁ samaye dhammāyatanaṁ hoti.

145. Katamā tasmiṁ samaye dhammadhātu hoti. Vedanākkhandho saññākkhandho saṅkhārakkhandho. Ayaṁ tasmiṁ samaye dhammadhātu hoti.

Ye vā pana tasmiṁ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā. Ime dhammā kusalā.

Suññatavāro.

Paṭhamaṁ cittaṁ.

146. Katame dhammā kusalā. Yasmiṁ samaye kāmāvacaraṁ kusalaṁ cittaṁ uppannaṁ hoti somanassasahagataṁ ñāṇasampayuttaṁ sasaṅkhārena rūpārammaṇaṁ vā -pa- dhammārammaṇaṁ vā yaṁ yaṁ vā panārabbha. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā.

Dutiyaṁ cittaṁ.

147. Katame dhammā kusalā. Yasmiṁ samaye kāmāvacaraṁ kusalaṁ cittaṁ uppannaṁ hoti somanassasahagataṁ ñāṇavippayuttaṁ rūpārammaṇaṁ vā saddārammaṇaṁ vā gandhārammaṇaṁ vā rasārammaṇaṁ vā phoṭṭhabbārammaṇaṁ vā dhammārammaṇaṁ vā yaṁ yaṁ vā panārabbha. Tasmiṁ samaye phasso hoti, vedanā hoti, saññā hoti, cetanā hoti, cittaṁ hoti, vitakko hoti, vicāro hoti, pīti hoti, sukhaṁ hoti, cittassekaggatā hoti, saddhindriyaṁ hoti, vīriyindriyaṁ hoti, satindriyaṁ hoti, samādhindriyaṁ

hoti, manindriyaṁ hoti, somanassindriyaṁ hoti, jīvitindriyaṁ hoti, sammāsaṅkappo hoti, sammāvāyāmo hoti, sammāsati hoti, sammāsamādhi hoti, saddhābalaṁ hoti, vīriyabalaṁ hoti, satibalaṁ hoti, samādhibalaṁ hoti, hiribalaṁ hoti, ottappabalaṁ hoti, alobho hoti, adoso hoti, anabhijjhā hoti, abyāpādo hoti, hirī hoti, ottappaṁ hoti, kāyapassaddhi hoti, cittapassaddhi hoti, kāyalahutā hoti, cittalahutā hoti, kāyamudutā hoti, cittamudutā hoti, kāyakammaññatā hoti, cittakammaññatā hoti, kāyapāguññatā hoti, cittapāguññatā hoti, kāyujukatā hoti, cittujukatā hoti, sati hoti, samatho hoti, paggāho hoti, avikkhepo hoti. Ye vā pana tasmiṁ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā. Ime dhammā kusalā -pa-.

Tasmiṁ kho pana samaye cattāro khandhā honti, dvāyatanāni honti, dve dhātuyo honti, tayo āhārā honti, sattindriyāni honti, pañcaṅgikaṁ jhānaṁ hoti, caturaṅgiko maggo hoti, cha balāni honti, dve hetū honti, eko phasso hoti -pa- ekaṁ dhammāyatanaṁ hoti, ekā dhammadhātu hoti. Ye vā pana tasmiṁ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā. Ime dhammā kusalā -pa-.

148. Katamo tasmiṁ samaye saṅkhārakkhandho hoti. Phasso cetanā vitakko vicāro pīti cittassekaggatā saddhindriyaṁ vīriyindriyaṁ satindriyaṁ samādhindriyaṁ jīvitindriyaṁ sammāsaṅkappo sammāvāyāmo sammāsati sammāsamādhi saddhābalaṁ vīriyabalaṁ satibalaṁ samādhibalaṁ hiribalaṁ ottappabalaṁ alobho adoso anabhijjhā abyāpādo hirī ottappaṁ kāyapassaddhi cittapassaddhi kāyalahutā cittalahutā kāyamudutā cittamudutā kāyakammaññatā cittakammaññatā kāyapāguññatā cittapāguññatā kāyujukatā cittujukatā sati samatho paggāho avikkhepo. Ye vā pana tasmiṁ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā ṭhapetvā vedanākkhandhaṁ ṭhapetvā saññākkhandhaṁ ṭhapetvā viññāṇakkhandhaṁ. Ayaṁ tasmiṁ samaye saṅkhārakkhandho hoti -pa-. Ime dhammā kusalā.

Tatiyaṁ cittaṁ.

149. Katame dhammā kusalā. Yasmiṁ samaye kāmāvacaraṁ kusalaṁ cittaṁ uppannaṁ hoti somanassasahagataṁ ñāṇavippayuttaṁ sasaṅkhārena rūpārammaṇaṁ vā -pa- dhammārammaṇaṁ vā yaṁ yaṁ vā panārabbha. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā.

Catutthaṁ cittaṁ.

---

150. Katame dhammā kusalā. Yasmiṁ samaye kāmāvacaraṁ kusalaṁ cittaṁ uppannaṁ hoti upekkhāsahagataṁ ñāṇasampayuttaṁ rūpārammaṇaṁ vā saddārammaṇaṁ vā gandhārammaṇaṁ vā rasārammaṇaṁ vā phoṭṭhabbārammāṇaṁ vā dhammārammaṇaṁ vā yaṁ yaṁ vā panārabbha. Tasmiṁ samaye phasso hoti, vedanā hoti, saññā hoti, cetanā hoti, cittaṁ hoti, vitakko hoti, vicāro hoti, upekkhā hoti, cittassekaggatā hoti, saddhindriyaṁ hoti, vīriyindriyaṁ hoti, satindriyaṁ hoti, samādhindriyaṁ hoti, paññindriyaṁ hoti, manindriyaṁ hoti, upekkhindriyaṁ hoti, jīvitindriyaṁ hoti, sammādiṭṭhi hoti, sammāsaṅkappo hoti, sammāvāyāmo hoti, sammāsati hoti, sammāsamādhi hoti, saddhābalaṁ hoti, vīriyabalaṁ hoti, satibalaṁ hoti, samādhibalaṁ hoti, paññābalaṁ hoti, hiribalaṁ hoti, ottappabalaṁ hoti, alobho hoti, adoso hoti, amoho hoti, anabhijjhā hoti, abyāpādo hoti, sammādiṭṭhi hoti, hirī hoti, ottappaṁ hoti, kāyapassaddhi hoti, cittapassaddhi hoti, kāyalahutā hoti, cittalahutā hoti, kāyamudutā hoti, cittamudutā hoti, kāyakammaññatā hoti, cittakammaññatā hoti, kāyapāguññatā hoti, cittapāguññatā hoti, kāyujukatā hoti, cittujukatā hoti, sati hoti, sampajaññaṁ hoti, samatho hoti, vipassanā hoti, paggāho hoti, avikkhepo hoti. Ye vā pana tasmiṁ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā. Ime dhammā kusalā.

151. Katamo tasmiṁ samaye phasso hoti. Yo tasmiṁ samaye phasso phusanā samphusanā samphusitattaṁ. Ayaṁ tasmiṁ samaye phasso hoti.

152. Katamā tasmiṁ samaye vedanā hoti. Yaṁ tasmiṁ samaye tajjāmanoviññāṇadhātusamphassajaṁ cetasikaṁ neva sātaṁ nāsātaṁ cetosamphassajaṁ adukkhamasukhaṁ vedayitaṁ cetosamphassajā adukkhamasukhā vedanā. Ayaṁ tasmiṁ samaye vedanā hoti -pa-.

153. Katamā tasmiṁ samaye upekkhā hoti. Yaṁ tasmiṁ samaye cetasikaṁ neva sātaṁ nāsātaṁ cetosamphassajaṁ adukkhamasukhaṁ vedayitaṁ cetosamphassajā adukkhamasukhā vedanā. Ayaṁ tasmiṁ samaye upekkhā hoti -pa-.

154. Katamaṁ tasmiṁ samaye upekkhindriyaṁ hoti. Yaṁ tasmiṁ samaye cetasikaṁ neva sātaṁ nāsātaṁ cetosamphassajaṁ adukkhamasukhaṁ vedayitaṁ cetosamphassajā adukkhamasukhā vedanā. Idaṁ tasmiṁ samaye upekkhindriyaṁ hoti -pa-. Ye vā pana tasmiṁ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā. Ime dhammā kusalā -pa-.

Tasmiṁ kho pana samaye cattāro khandhā honti, dvāyatanāni honti, dve dhātuyo honti, tayo āhāro honti, aṭṭhindriyāni honti, caturaṅgikaṁ jhānaṁ hoti, pañcaṅgiko maggo hoti, satta balāni honti, tayo hetū honti, eko phasso hoti -pa- ekaṁ dhammāyatanaṁ hoti, ekā dhammadhātu hoti. Ye vā pana tasmiṁ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā. Ime dhammā kusalā -pa-.

155. Katamo tasmiṁ samaye saṅkhārakkhandho hoti. Phasso cetanā vitakko vicāro cittassekaggatā saddhindriyaṁ vīriyindriyaṁ satindriyaṁ samādhindriyaṁ paññindriyaṁ jīvitindriyaṁ sammādiṭṭhi sammāsaṅkappo sammāvāyāmo sammāsati sammāsamādhi saddhābalaṁ vīriyabalaṁ satibalaṁ samādhibalaṁ paññābalaṁ hiribalaṁ ottappabalaṁ alobho adoso amoho anabhijjhā abyāpādo sammādiṭṭhi hirī ottappaṁ kāyapassaddhi cittapassaddhi kāyalahutā cittalahutā kāyamudutā cittamudutā kāyakammaññatā cittakammaññatā kāyapāguññatā cittapāguññatā kāyujukatā cittujukatā sati sampajaññaṁ samatho vipassanā paggāho avikkhepo.

Ye vā pana tasmiṁ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā ṭhapetvā vedanākkhandhaṁ ṭhapetvā saññākkhandhaṁ ṭhapetvā viññāṇakkhandhaṁ. Ayaṁ tasmiṁ samaye saṅkhārakkhandho hoti -pa-. Ime dhammā kusalā.

Pañcamaṁ cittaṁ.

---

156. Katame dhammā kusalā. Yasmiṁ samaye kāmāvacaraṁ kusalaṁ cittaṁ uppannaṁ hoti upekkhāsahagataṁ ñāṇasampayuttaṁ sasaṅkhārena rūpārammaṇaṁ vā -pa- dhammārammaṇaṁ vā yaṁ yaṁ vā panārabbha. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā.

Chaṭṭhaṁ cittaṁ.

---

157. Katame dhammā kusalā. Yasmiṁ samaye kāmāvacaraṁ kusalaṁ cittaṁ uppannaṁ hoti upekkhāsahagataṁ ñāṇavippayuttaṁ rūpārammaṇaṁ vā saddhārammaṇaṁ vā gandhārammaṇaṁ vā rasārammaṇaṁ vā phoṭṭhabbārammaṇaṁ vā dhammārammaṇaṁ vā yaṁ yaṁ vā panārabbha. Tasmiṁ samaye phasso hoti, vedanā hoti, saññā hoti, cetanā hoti, cittaṁ hoti, vitakko hoti, vicāro hoti, upekkhā hoti, cittassekaggatā hoti, saddhindriyaṁ hoti, vīriyindriyaṁ hoti, satindriyaṁ hoti, samādhindriyaṁ hoti, manindriyaṁ hoti, upekkhindriyaṁ hoti, jīvitindriyaṁ hoti, sammāsaṅkappo hoti, sammāvāyāmo hoti, sammāsati hoti, sammāsamādhi hoti, saddhābalaṁ hoti, vīriyabalaṁ hoti, satibalaṁ hoti, samādhibalaṁ hoti, hiribalaṁ hoti, ottappabalaṁ hoti, alobho hoti, adoso hoti, anabhijjhā hoti, abyāpādo hoti, hirī hoti, ottappaṁ hoti, kāyapassaddhi hoti, cittapassaddhi hoti, kāyalahutā hoti, cittalahutā hoti, kāyamudutā hoti, cittamudutā hoti, kāyakammaññatā hoti, cittakammaññatā hoti, kāyapāguññatā hoti, cittapāguññatā hoti, kāyujukatā hoti, cittujukatā hoti, sati hoti, samatho hoti, paggāho hoti,

avikkhepo hoti. Ye vā pana tasmiṁ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā. Ime dhammā kusalā -pa-.

Tasmiṁ kho pana samaye cattāro khandhā honti, dvāyatanāni honti, dve dhātuyo honti, tayo āhārā honti, sattindriyāni honti, caturaṅgikaṁ jhānaṁ hoti, caturaṅgiko maggo hoti, cha balāni honti, dve hetū honti, eko phasso hoti -pa- ekaṁ dhammāyatanaṁ hoti, ekā dhammadhātu hoti. Ye vā pana tasmiṁ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā. Ime dhammā kusalā -pa-.

158. Katamo tasmiṁ samaye saṅkhārakkhandho hoti. Phasso cetanā vitakko vicāro cittassekaggatā saddhindriyaṁ vīriyindriyaṁ satindriyaṁ samādhindriyaṁ jīvitindriyaṁ sammāsaṅkappo sammāvāyāmo sammāsati sammāsamādhi saddhābalaṁ vīriyabalaṁ satibalaṁ samādhibalaṁ hiribalaṁ ottappabalaṁ alobho adoso anabhijjhā abyāpādo hirī ottappaṁ kāyapassaddhi cittapassaddhi kāyalahutā cittalahutā kāyamudutā cittamudutā kāyakammaññatā cittakammaññatā kāyapāguññatā cittapāguññatā kāyujukatā cittujukatā sati samatho paggāho avikkhepo.

Ye vā pana tasmiṁ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā ṭhapetvā vedanākkhandhaṁ ṭhapetvā saññākkhandhaṁ ṭhapetvā viññāṇakkhandhaṁ. Ayaṁ tasmiṁ samaye saṅkhārakkhandho hoti -pa-. Ime dhammā kusalā.

Sattamaṁ cittaṁ.

---

159. Katame dhammā kusalā. Yasmiṁ samaye kāmāvacaraṁ kusalaṁ cittaṁ uppannaṁ hoti upekkhāsahagataṁ ñāṇavippayuttaṁ sasaṅkhārena rūpārammaṇaṁ vā -pa- dhammārammaṇaṁ vā yaṁ yaṁ vā panārabbha. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā.

Aṭṭhamaṁ cittaṁ.

Aṭṭha kāmāvacaramahākusalacittāni.

Dutiyabhāṇavāro.

Rūpāvacarakusala

Catukkanaya

160. Katame dhammā kusalā. Yasmiṁ samaye rūpūpapattiyā maggaṁ bhāveti vivicceva kāmehi vivicca akusalehi dhammehi savitakkaṁ savicāraṁ vivekajaṁ pītisukhaṁ paṭhamaṁ jhānaṁ[1] upasampajja viharati pathavīkasiṇaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā.

161. Katame dhammā kusalā. Yasmiṁ samaye rūpūpapattiyā maggaṁ bhāveti vitakkavicārānaṁ vūpasamā ajjhattaṁ sampasādanaṁ cetaso ekodibhāvaṁ avitakkaṁ avicāraṁ samādhijaṁ pītisukhaṁ dutiyaṁ jhānaṁ[2] upasampajja viharati pathavīkasiṇaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti, vedanā hoti, saññā hoti, cetanā hoti, cittaṁ hoti, pīti hoti, sukhaṁ hoti, cittassekaggatā hoti, saddhindriyaṁ hoti, vīriyindriyaṁ hoti, satindriyaṁ hoti, samādhindriyaṁ hoti, paññindriyaṁ hoti, manindriyaṁ hoti, somanassindriyaṁ hoti, jīvitindriyaṁ hoti, sammādiṭṭhi hoti, sammāvāyāmo hoti -pa- paggāho hoti, avikkhepo hoti. Ye vā pana tasmiṁ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā. Ime dhammā kusalā -pa-.

Tasmiṁ kho pana samaye cattāro khandhā honti, dvāyatanāni honti, dve dhātuyo honti, tayo āhārā honti, aṭṭhindriyāni honti, tivaṅgikaṁ jhānaṁ hoti, caturaṅgiko maggo hoti, satta balāni honti, tayo hetū honti, eko phasso hoti -pa- ekaṁ dhammāyatanaṁ hoti, ekā dhammadhātu hoti. Ye vā pana tasmiṁ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā. Ime dhammā kusalā -pa-.

162. Katamo tasmiṁ samaye saṅkhārakkhandho hoti. Phasso cetanā pīti cittassekaggatā saddhindriyaṁ vīriyindriyaṁ satindriyaṁ samādhindriyaṁ paññindriyaṁ jīvitindriyaṁ sammādiṭṭhi sammāvāyāmo -pa- paggāho avikkhepo. Ye vā pana tasmiṁ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā

---

1. Paṭhamajjhānaṁ (Sī)　　2. Dutiyajjhānaṁ (Sī)

ṭhapetvā vedanākkhandhaṁ ṭhapetvā saññākkhandhaṁ ṭhapetvā viññāṇakkhandhaṁ. Ayaṁ tasmiṁ samaye saṅkhārakkhandho hoti -pa-. Ime dhammā kusalā.

163. Katame dhammā kusalā. Yasmiṁ samaye rūpūpapattiyā maggaṁ bhāveti pītiyā ca virāgā upekkhako ca viharati sato ca sampajāno sukhañca kāyena paṭisaṁvedeti. Yaṁ taṁ ariyā ācikkhanti upekkhako satimā sukhavihārīti tatiyaṁ jhānaṁ[1] upasampajja viharati pathavīkasiṇaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti, vedanā hoti, saññā hoti, cetanā hoti, cittaṁ hoti, sukhaṁ hoti, cittassekaggatā hoti, saddhindriyaṁ hoti, vīriyindriyaṁ hoti, satindriyaṁ hoti, samādhindriyaṁ hoti, paññindriyaṁ hoti, manindriyaṁ hoti, somanassindriyaṁ hoti, jīvitindriyaṁ hoti, sammādiṭṭhi hoti, sammāvāyāmo hoti -pa- paggāho hoti, avikkhepo hoti. Ye vā pana tasmiṁ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā. Ime dhammā kusalā -pa-.

Tasmiṁ kho pana samaye cattāro khandhā honti, dvāyatanāni honti, dve dhātuyo honti, tayo āhārā honti, aṭṭhindriyāni honti, duvaṅgikaṁ jhānaṁ hoti, caturaṅgiko maggo hoti, satta balāni honti, tayo hetū honti, eko phasso hoti -pa- ekaṁ dhammāyatanaṁ hoti, ekā dhammadhātu hoti. Ye vā pana tasmiṁ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā. Ime dhammā kusalā -pa-.

164. Katamo tasmiṁ samaye saṅkhārakkhandho hoti. Phasso cetanā cittassekaggatā saddhindriyaṁ vīriyindriyaṁ satindriyaṁ samādhindriyaṁ paññindriyaṁ jīvitindriyaṁ sammādiṭṭhi sammāvāyāmo -pa- paggāho avikkhepo. Ye vā pana tasmiṁ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā ṭhapetvā vedanākkhandhaṁ ṭhapetvā saññākkhandhaṁ ṭhapetvā viññāṇakkhandhaṁ. Ayaṁ tasmiṁ samaye saṅkhārakkhandho hoti -pa-. Ime dhammā kusalā.

165. Katame dhammā kusalā. Yasmiṁ samaye rūpūpapattiyā maggaṁ bhāveti sukhassa ca pahānā dukkhassa ca pahānā pubbeva somanassadomanassānaṁ atthaṅgamā adukkhamasukhaṁ upekkhāsatipārisuddhiṁ catutthaṁ

---

1. Tatiyajjhānaṁ (Sī)

jhānaṁ[1] upasampajja viharati pathavīkasiṇaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti, vedanā hoti, saññā hoti, cetanā hoti, cittaṁ hoti, upekkhā hoti, cittassekaggatā hoti, saddhindriyaṁ hoti, vīriyindriyaṁ hoti, satindriyaṁ hoti, samādhindriyaṁ hoti, paññindriyaṁ hoti, manindriyaṁ hoti, upekkhindriyaṁ hoti, jīvitindriyaṁ hoti, sammādiṭṭhi hoti, sammāvāyāmo hoti -pa- paggāho hoti, avikkhepo hoti. Ye vā pana tasmiṁ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā. Ime dhammā kusalā -pa-.

Tasmiṁ kho pana samaye cattāro khandhā honti, dvāyatanāni honti, dve dhātuyo honti, tayo āhārā honti, aṭṭhindriyāni honti, duvaṅgikaṁ jhānaṁ hoti, caturaṅgiko maggo hoti, satta balāni honti, tayo hetū honti, eko phasso hoti -pa- ekaṁ dhammāyatanaṁ hoti, ekā dhammadhātu hoti. Ye vā pana tasmiṁ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā. Ime dhammā kusalā -pa-.

166. Katamo tasmiṁ samaye saṅkhārakkhandho hoti. Phasso cetanā cittassekaggatā saddhindriyaṁ vīriyindriyaṁ satindriyaṁ samādhindriyaṁ paññindriyaṁ jīvitindriyaṁ sammādiṭṭhi sammāvāyāmo -pa- paggāho avikkhepo. Ye vā pana tasmiṁ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā ṭhapetvā vedanākkhandhaṁ ṭhapetvā saññākkhandhaṁ ṭhapetvā viññāṇakkhandhaṁ. Ayaṁ tasmiṁ samaye saṅkhārakkhandho hoti -pa-. Ime dhammā kusalā.

Catukkanayo.

Pañcakanaya

167. Katame dhammā kusalā. Yasmiṁ samaye rūpūpapattiyā maggaṁ bhāveti vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati

---

1. Catutthajjhānaṁ (Sī)

pathavīkasiṇaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā.

168. Katame dhammā kusalā. Yasmiṁ samaye rūpūpapattiyā maggaṁ bhāveti avitakkaṁ vicāramattaṁ samādhijaṁ pītisukhaṁ dutiyaṁ jhānaṁ upasampajja viharati pathivīkasiṇaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti, vedanā hoti, saññā hoti, cetanā hoti, cittaṁ hoti, vicāro hoti, pīti hoti, sukhaṁ hoti, cittassekaggatā hoti, saddhindriyaṁ hoti, vīriyindriyaṁ hoti, satindriyaṁ hoti, samādhindriyaṁ hoti, paññindriyaṁ hoti, manindriyaṁ hoti, somanassindriyaṁ hoti, jīvitindriyaṁ hoti, sammādiṭṭhi hoti, sammāvāyāmo hoti -pa- paggāho hoti, avikkhepo hoti. Ye vā pana tasmiṁ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā. Ime dhammā kusalā -pa-.

Tasmiṁ kho pana samaye cattāro khandhā honti, dvāyatanāni honti, dve dhātuyo honti, tayo āhārā honti, aṭṭhindriyāni honti, caturaṅgikaṁ jhānaṁ hoti, caturaṅgiko maggo hoti, satta balāni honti, tayo hetū honti, eko phasso hoti -pa- ekaṁ dhammāyatanaṁ hoti, ekā dhammadhātu hoti. Ye vā pana tasmiṁ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā. Ime dhammā kusalā -pa-.

169. Katamo tasmiṁ samaye saṅkhārakkhandho hoti. Phasso cetanā vicāro pīti cittassekaggatā saddhindriyaṁ vīriyindriyaṁ satindriyaṁ samādhindriyaṁ paññindriyaṁ jīvitindriyaṁ sammādiṭṭhi sammāvāyāmo -pa- paggāho avikkhepo. Ye vā pana tasmiṁ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā ṭhapetvā vedanākkhandhaṁ ṭhapetvā saññākkhandhaṁ ṭhapetvā viññāṇakkhandhaṁ. Ayaṁ tasmiṁ samaye saṅkhārakkhandho hoti -pa-. Ime dhammā kusalā.

170. Katame dhammā kusalā. Yasmiṁ samaye rūpūpapattiyā maggaṁ bhāveti vitakkavicārānaṁ vūpasamā -pa- tatiyaṁ jhānaṁ upasampajja viharati pathavīkasiṇaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti, vedanā

hoti, saññā hoti, cetanā hoti, cittaṁ hoti, pīti hoti, sukhaṁ hoti, cittassekaggatā hoti, saddhindriyaṁ hoti, vīriyindriyaṁ hoti, satindriyaṁ hoti, samādhindriyaṁ hoti, paññindriyaṁ hoti, manindriyaṁ hoti, somanassindriyaṁ hoti, jīvitindriyaṁ hoti, sammādiṭṭhi hoti, sammāvāyāmo hoti -pa- paggāho hoti, avikkhepo hoti. Ye vā pana tasmiṁ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā. Ime dhammā kusalā -pa-.

Tasmiṁ kho pana samaye cattāro khandhā honti, dvāyatanāni honti, dve dhātuyo honti, tayo āhārā honti, aṭṭhindriyāni honti, tivaṅgikaṁ jhānaṁ hoti, caturaṅgiko maggo hoti, satta balāni honti, tayo hetū honti, eko phasso hoti -pa- ekaṁ dhammāyatanaṁ hoti, ekā dhammadhātu hoti. Ye vā pana tasmiṁ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā. Ime dhammā kusalā -pa-.

171. Katamo tasmiṁ samaye saṅkhārakkhandho hoti. Phasso cetanā pīti cittassekaggatā saddhindriyaṁ vīriyindriyaṁ satindriyaṁ samādhindriyaṁ paññindriyaṁ jīvitindriyaṁ sammādiṭṭhi sammāvāyāmo -pa- paggāho avikkhepo. Ye vā pana tasmiṁ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā ṭhapetvā vedanākkhandhaṁ ṭhapetvā saññākkhandhaṁ ṭhapetvā viññāṇakkhandhaṁ. Ayaṁ tasmiṁ samaye saṅkhārakkhandho hoti -pa-. Ime dhammā kusalā.

172. Katame dhammā kusalā. Yasmiṁ samaye rūpūpapattiyā maggaṁ bhāveti pītiyā ca virāgā -pa- catutthaṁ jhānaṁ upasampajja viharati pathavīkasiṇaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti, vedanā hoti, saññā hoti, cetanā hoti, cittaṁ hoti, sukhaṁ hoti, cittassekaggatā hoti, saddhindriyaṁ hoti, vīriyindriyaṁ hoti, satindriyaṁ hoti, samādhindriyaṁ hoti, paññindriyaṁ hoti, manindriyaṁ hoti, somanassindriyaṁ hoti, jīvitindriyaṁ hoti, sammādiṭṭhi hoti, sammāvāyāmo hoti -pa- paggāho hoti, avikkhepo hoti. Ye vā pana tasmiṁ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā. Ime dhammā kusalā -pa-.

Tasmiṁ kho pana samaye cattāro khandhā honti, dvāyatanāni honti, dve dhātuyo honti, tayo āhārā honti, aṭṭhindriyāni honti, duvaṅgikaṁ jhānaṁ hoti, caturaṅgiko maggo hoti, satta balāni honti, tayo hetū honti, eko phasso hoti -pa- ekaṁ dhammāyatanaṁ hoti, ekā dhammadhātu hoti. Ye vā pana tasmiṁ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā. Ime dhammā kusalā -pa-.

173. Katamo tasmiṁ samaye saṅkhārakkhandho hoti. Phasso cetanā cittassekaggatā saddhindriyaṁ vīriyindriyaṁ satindriyaṁ samādhindriyaṁ paññindriyaṁ jīvitindriyaṁ sammādiṭṭhi sammāvāyāmo -pa- paggāho avikkhepo. Ye vā pana tasmiṁ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā ṭhapetvā vedanākkhandhaṁ ṭhapetvā saññākkhandhaṁ ṭhapetvā viññāṇakkhandhaṁ. Ayaṁ tasmiṁ samaye saṅkhārakkhandho hoti -pa-. Ime dhammā kusalā.

174. Katame dhammā kusalā. Yasmiṁ samaye rūpūpapattiyā maggaṁ bhāveti sukhassa ca pahānā -pa- pañcamaṁ jhānaṁ[1] upasampajja viharati pathavīkasiṇaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti, vedanā hoti, saññā hoti, cetanā hoti, cittaṁ hoti, upekkhā hoti, cittassekaggatā hoti, saddhindriyaṁ hoti, vīriyindriyaṁ hoti, satindriyaṁ hoti, samādhindriyaṁ hoti, paññindriyaṁ hoti, manindriyaṁ hoti, upekkhindriyaṁ hoti, jīvitindriyaṁ hoti, sammādiṭṭhi hoti, sammāvāyāmo hoti -pa- paggāho hoti, avikkhepo hoti. Ye vā pana tasmiṁ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā. Ime dhammā kusalā -pa-.

Tasmiṁ kho pana samaye cattāro khandhā honti, dvāyatanāni honti, dve dhātuyo honti, tayo āhārā honti, aṭṭhindriyāni honti, duvaṅgikaṁ jhānaṁ hoti, caturaṅgiko maggo hoti, satta balāni honti, tayo hetū honti, eko phasso hoti -pa- ekaṁ dhammāyatanaṁ hoti, ekā dhammadhātu hoti. Ye

---

1. Pañcamajjhānaṁ (Sī)

vā pana tasmiṁ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā. Ime dhammā kusalā -pa-.

175. Katamo tasmiṁ samaye saṅkhārakkhandho hoti. Phasso cetanā cittassekaggatā saddhindriyaṁ vīriyindriyaṁ satindriyaṁ samādhindriyaṁ paññindriyaṁ jīvitindriyaṁ sammādiṭṭhi sammāvāyāmo -pa- paggāho avikkhepo. Ye vā pana tasmiṁ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā ṭhapetvā vedanākkhandhaṁ ṭhapetvā saññākkhandhaṁ ṭhapetvā viññāṇakkhandhaṁ. Ayaṁ tasmiṁ samaye saṅkhārakkhandho hoti -pa-. Ime dhammā kusalā.

Pañcakanayo.

Catasso paṭipadā

176. Katame dhammā kusalā. Yasmiṁ samaye rūpūpapattiyā maggaṁ bhāveti vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṁ[1] dandhābhiññaṁ pathavīkasiṇaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā.

177. Katame dhammā kusalā. Yasmiṁ samaye rūpūpapattiyā maggaṁ bhāveti vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṁ khippābhiññaṁ pathavīkasiṇaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā.

178. Katame dhammā kusalā. Yasmiṁ samaye rūpūpapattiyā maggaṁ bhāveti vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati sukhapaṭipadaṁ[2] dandhābhiññaṁ pathavīkasiṇaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā.

179. Katame dhammā kusalā. Yasmiṁ samaye rūpūpapattiyā maggaṁ bhāveti vivicceva kāmehi -pa-. paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati sukhapaṭipadaṁ

---

1. Dukkhāpaṭipadaṁ (bahūsu)
2. Sukhāpaṭipadaṁ (bahūsu)

khippābhiññaṁ pathavīkasiṇaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā -pa-.

180. Katame dhammā kusalā. Yasmiṁ samaye rūpūpapattiyā maggaṁ bhāveti vitakkavicārānaṁ vūpasamā -pa- dutiyaṁ jhānaṁ -pa- tatiyaṁ jhānaṁ -pa- catutthaṁ jhānaṁ -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ -pa- pañcamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṁ dandhābhiññaṁ pathavīkasiṇaṁ -pa- dukkhapaṭipadaṁ khippābhiññaṁ pathavīkasiṇaṁ -pa- sukhapaṭipadaṁ dandhābhiññaṁ pathavikasiṇaṁ -pa- sukhapaṭipadaṁ khippābhiññaṁ pathavīkasiṇaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā.

Catasso paṭipadā.

Cattāri ārammaṇāni

181. Katame dhammā kusalā. Yasmiṁ samaye rūpūpapattiyā maggaṁ bhāveti vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati parittaṁ parittārammaṇaṁ pathavīkasiṇaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā.

182. Katame dhammā kusalā. Yasmiṁ samaye rūpūpapattiyā maggaṁ bhāveti vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati parittaṁ appamāṇārammaṇaṁ pathavīkasiṇaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā.

183. Katame dhammā kusalā. Yasmiṁ samaye rūpūpapattiyā maggaṁ bhāveti vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati appamāṇaṁ parittārammaṇaṁ pathavīkasiṇaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā.

184. Katame dhammā kusalā. Yasmiṁ samaye rūpūpapattiyā maggaṁ bhāveti vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati appamāṇaṁ appamāṇārammaṇaṁ pathavīkasiṇaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā.

185. Katame dhammā kusalā. Yasmiṁ samaye rūpūpapattiyā maggaṁ bhāveti vitakkavicārānaṁ vūpasamā -pa- dutiyaṁ jhānaṁ -pa- tatiyaṁ jhānaṁ -pa- catutthaṁ jhānaṁ -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ -pa- pañcamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati parittaṁ parittārammaṇaṁ pathavīkasiṇaṁ -pa- parittaṁ appamāṇārammaṇaṁ pathavīkasiṇaṁ -pa- appamāṇaṁ parittārammaṇaṁ pathavīkasiṇaṁ -pa- appamāṇaṁ appamāṇārammaṇaṁ pathavīkasiṇaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā.

Cattāri ārammaṇāni.

Soḷasakkhattukaṁ

186. Katame dhammā kusalā. Yasmiṁ samaye rūpūpapattiyā maggaṁ bhāveti vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṁ dandhābhiññaṁ parittaṁ parittārammaṇaṁ pathavīkasiṇaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā.

187. Katame dhammā kusalā. Yasmiṁ samaye rūpūpapattiyā maggaṁ bhāveti vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṁ dandhābhiññaṁ parittaṁ appamāṇārammāṇaṁ pathavīkasiṇaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā.

188. Katame dhammā kusalā. Yasmiṁ samaye rūpūpapattiyā maggaṁ bhāveti vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṁ dandhābhiññaṁ appamāṇaṁ parittārammaṇaṁ pathavīkasiṇaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā.

189. Katame dhammā kusalā. Yasmiṁ samaye rūpūpapattiyā maggaṁ bhāveti vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṁ dandhābhiññaṁ appamāṇaṁ appamāṇārammaṇaṁ pathavīkasiṇaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā.

190. Katame dhammā kusalā. Yasmiṁ samaye rūpūpapattiyā maggaṁ bhāveti vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṁ

khippābhiññaṁ parittaṁ parittārammaṇaṁ pathavīkasiṇaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā.

191. Katame dhammā kusalā. Yasmiṁ samaye rūpūpapattiyā maggaṁ bhāveti vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṁ khippābhiññaṁ parittaṁ appamāṇārammaṇaṁ pathavīkasiṇaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā.

192. Katame dhammā kusalā. Yasmiṁ samaye rūpūpapattiyā maggaṁ bhāveti vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṁ khippābhiññaṁ appamāṇaṁ parittārammaṇaṁ pathavīkasiṇaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā.

193. Katame dhammā kusalā. Yasmiṁ samaye rūpūpapattiyā maggaṁ bhāveti vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṁ khippābhiññaṁ appamāṇaṁ appamāṇārammaṇaṁ pathavīkasiṇaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā.

194. Katame dhammā kusalā. Yasmiṁ samaye rūpūpapattiyā maggaṁ bhāveti vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati sukhapaṭipadaṁ dandhābhiññaṁ parittaṁ parittārammaṇaṁ pathavīkasiṇaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā.

195. Katame dhammā kusalā. Yasmiṁ samaye rūpūpapattiyā maggaṁ bhāveti vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati sukhapaṭipadaṁ dandhābhiññaṁ parittaṁ appamāṇārammaṇaṁ pathavīkasiṇaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā.

196. Katame dhammā kusalā. Yasmiṁ samaye rūpūpapattiyā maggaṁ bhāveti vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati sukhapaṭipadaṁ dandhābhiññaṁ appamāṇaṁ parittārammaṇaṁ pathavīkasiṇaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā.

197. Katame dhammā kusalā. Yasmiṁ samaye rūpūpapattiyā maggaṁ bhāveti vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati sukhapaṭipadaṁ

dandhābhiññaṁ appamāṇaṁ appamāṇārammaṇaṁ pathavīkasiṇaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā.

198. Katame dhammā kusalā. Yasmiṁ samaye rūpūpapattiyā maggaṁ bhāveti vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati sukhapaṭipadaṁ khippābhiññaṁ parittaṁ parittārammaṇaṁ pathavīkasiṇaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa- Ime dhammā kusalā.

199. Katame dhammā kusalā. Yasmiṁ samaye rūpūpapattiyā maggaṁ bhāveti vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati sukhapaṭipadaṁ khippābhiññaṁ parittaṁ appamāṇārammaṇaṁ pathavīkasiṇaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā.

200. Katame dhammā kusalā. Yasmiṁ samaye rūpūpapattiyā maggaṁ bhāveti vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati sukhapaṭipadaṁ khippābhiññaṁ appamāṇaṁ parittārammaṇaṁ pathavīkasiṇaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā.

201. Katame dhammā kusalā. Yasmiṁ samaye rūpūpapattiyā maggaṁ bhāveti vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati sukhapaṭipadaṁ khippābhiññaṁ appamāṇaṁ appamāṇārammaṇaṁ pathavīkasiṇaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā.

202. Katame dhammā kusalā. Yasmiṁ samaye rūpūpapattiyā maggaṁ bhāveti vitakkavicārānaṁ vūpasamā -pa- dutiyaṁ jhānaṁ -pa- tatiyaṁ jhānaṁ -pa- catutthaṁ jhānaṁ -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ -pa- pañcamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṁ dandhābhiññaṁ parittaṁ parittārammaṇaṁ pathavīkasiṇaṁ -pa- dukkhapaṭipadaṁ dandhābhiññaṁ parittaṁ appamāṇārammaṇaṁ pathavīkasiṇaṁ -pa- dukkhapaṭipadaṁ dandhābhiññaṁ appamāṇaṁ parittārammaṇaṁ pathavīkasiṇaṁ -pa- dukkhapaṭipadaṁ dandhābhiññaṁ appamāṇaṁ appamāṇārammaṇaṁ pathavīkasiṇaṁ -pa- dukkhapaṭipadaṁ khippābhiññaṁ parittaṁ parittārammaṇaṁ pathavīkasiṇaṁ -pa- dukkhapaṭipadaṁ khippābhiññaṁ parittaṁ appamāṇārammaṇaṁ pathavīkasiṇaṁ -pa- dukkhapaṭipadaṁ khippābhiññaṁ appamāṇaṁ parittārammaṇaṁ pathavīkasiṇaṁ -pa- dukkhapaṭipadaṁ khippābhiññaṁ appamāṇaṁ appamāṇārammaṇaṁ pathavīkasiṇaṁ -pa- sukhapaṭipadaṁ dandhābhiññaṁ

parittaṁ parittārammaṇaṁ pathavīkasiṇaṁ -pa- sukhapaṭipadaṁ dandhābhiññaṁ parittaṁ appamāṇārammaṇaṁ pathavīkasiṇaṁ -pa- sukhapaṭipadaṁ dandhābhiññaṁ appamāṇaṁ parittārammaṇaṁ pathavīkasiṇaṁ -pa- sukhapaṭipadaṁ dandhābhiññaṁ appamāṇaṁ appamāṇārammaṇaṁ pathavīkasiṇaṁ -pa- sukhapaṭipadaṁ khippābhiññaṁ parittaṁ parittārammaṇaṁ pathavīkasiṇaṁ -pa- sukhapaṭipadaṁ khippābhiññaṁ parittaṁ appamāṇārammaṇaṁ pathavīkasiṇaṁ -pa- sukhapaṭipadaṁ khippābhiññaṁ appamāṇaṁ parittārammaṇaṁ pathavīkasiṇaṁ -pa- sukhapaṭipadaṁ khippābhiññaṁ appamāṇaṁ appamāṇārammaṇaṁ pathavīkasiṇaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā.

Soḷasakkhattukaṁ.

Aṭṭhakasiṇaṁ soḷasakkhattukaṁ

203. Katame dhammā kusalā. Yasmiṁ samaye rūpūpapattiyā maggaṁ bhāveti vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati āpokasiṇaṁ -pa- tejokasiṇaṁ -pa- vāyokasiṇaṁ -pa- nīlakasiṇaṁ -pa- pītakasiṇaṁ -pa- lohitakasiṇaṁ -pa- odātakasiṇaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā.

Aṭṭhakasiṇaṁ soḷasakkhattukaṁ.

Abhibhāyatanāni parittāni

204. Katame dhammā kusalā. Yasmiṁ samaye rūpūpapattiyā maggaṁ bhāveti ajjhattaṁ arūpasaññī bahiddhā rūpāni passati parittāni tāni abhibhuyya jānāmi passāmīti vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā.

205. Katame dhammā kusalā. Yasmiṁ samaye rūpūpapattiyā maggaṁ bhāveti ajjhattaṁ arūpasaññī bahiddhā rūpāni passati parittāni tāni abhibhuyya jānāmi passāmīti vitakkavicārānaṁ vūpasamā -pa- dutiyaṁ

jhānaṁ -pa- tatiyaṁ jhānaṁ -pa- catutthaṁ jhānaṁ -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ -pa- pañcamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā.

Catasso paṭipadā

206. Katame dhammā kusalā. Yasmiṁ samaye rūpūpapattiyā maggaṁ bhāveti ajjhattaṁ arūpasaññī bahiddhā rūpāni passati parittāni tāni abhibhuyya jānāmi passāmīti vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṁ dandhābhiññaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā.

207. Katame dhammā kusalā. Yasmiṁ samaye rūpūpapattiyā maggaṁ bhāveti ajjhattaṁ arūpasaññī bahiddhā rūpāni passati parittāni tāni abhibhuyya jānāmi passāmīti vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṁ khippābhiññaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā.

208. Katame dhammā kusalā. Yasmiṁ samaye rūpūpapattiyā maggaṁ bhāveti ajjhattaṁ arūpasaññī bahiddhā rūpāni passati parittāni tāni abhibhuyya jānāmi passāmīti vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati sukhapaṭipadaṁ dandhābhiññaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā.

209. Katame dhammā kusalā. Yasmiṁ samaye rūpūpapattiyā maggaṁ bhāveti ajjhattaṁ arūpasaññī bahiddhā rūpāni passati parittāni tāni abhibhuyya jānāmi passāmīti vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati sukhapaṭipadaṁ khippābhiññaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā.

210. Katame dhammā kusalā. Yasmiṁ samaye rūpūpapattiyā maggaṁ bhāveti ajjhattaṁ arūpasaññī bahiddhā rūpāni passati parittāni tāni abhibhuyya jānāmi passāmīti vitakkavicārānaṁ vūpasamā -pa- dutiyaṁ jhānaṁ -pa- tatiyaṁ jhānaṁ -pa- catutthaṁ jhānaṁ -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ -pa- pañcamaṁ jhānaṁ upasampajja

viharati dukkhapaṭipadaṁ dandhābhiññaṁ -pa- dukkhapaṭipadaṁ khippābhiññaṁ -pa- sukhapaṭipadaṁ dandhābhiññaṁ -pa- sukhapaṭipadaṁ khippābhiññaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā.

Cattasso paṭipadā.

Dve ārammaṇāni

211. Katame dhammā kusalā. Yasmiṁ samaye rūpūpapattiyā maggaṁ bhāveti ajjhattaṁ arūpasaññī bahiddhā rūpāni passati parittāni tāni abhibhuyya jānāmi passāmīti vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati parittaṁ parittārammaṇaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā.

212. Katame dhammā kusalā. Yasmiṁ samaye rūpūpapattiyā maggaṁ bhāveti ajjhattaṁ arūpasaññī bahiddhā rūpāni passati parittāni tāni abhibhuyya jānāmi passāmīti vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati appamāṇaṁ parittārammaṇaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā.

213. Katame dhammā kusalā. Yasmiṁ samaye rūpūpapattiyā maggaṁ bhāveti ajjhattaṁ arūpasaññī bahiddhā rūpāni passati parittāni tāni abhibhuyya jānāmi passāmīti vitakkavicārānaṁ vūpasamā -pa- dutiyaṁ jhānaṁ -pa- tatiyaṁ jhānaṁ -pa- catutthaṁ jhānaṁ -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ -pa- pañcamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati parittaṁ parittārammaṇaṁ -pa- appamāṇaṁ parittārammaṇaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā.

Dve ārammaṇāni.

Aṭṭhakkhattukaṁ

214. Katame dhammā kusalā. Yasmiṁ samaye rūpūpapattiyā maggaṁ bhāveti ajjhattaṁ arūpasaññī bahiddhā rūpāni passati parittāni tāni

abhibhuyya jānāmi passāmīti vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṁ dandhābhiññaṁ parittaṁ parittārammaṇaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā.

215. Katame dhammā kusalā. Yasmiṁ samaye rūpūpapattiyā maggaṁ bhāveti ajjhattaṁ arūpasaññī bahiddhā rūpāni passati parittāni tāni abhibhuyya jānāmi passāmīti vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṁ dandhābhiññaṁ appamāṇaṁ parittārammaṇaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā.

216. Katame dhammā kusalā. Yasmiṁ samaye rūpūpapattiyā maggaṁ bhāveti ajjhattaṁ arūpasaññī bahiddhā rūpāni passati parittāni tāni abhibhuyya jānāmi passāmīti vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṁ khippābhiññaṁ parittaṁ parittārammaṇaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā.

217. Katame dhammā kusalā. Yasmiṁ samaye rūpūpapattiyā maggaṁ bhāveti ajjhattaṁ arūpasaññī bahiddhā rūpāni passati parittāni tāni abhibhuyya jānāmi passāmīti vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṁ khippābhiññaṁ appamāṇaṁ parittārammaṇaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā.

218. Katame dhammā kusalā. Yasmiṁ samaye rūpūpapattiyā maggaṁ bhāveti ajjhattaṁ arūpasaññī bahiddhā rūpāni passati parittāni tāni abhibhuyya jānāmi passāmīti vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati sukhapaṭipadaṁ dandhābhiññaṁ parittaṁ parittārammaṇaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā.

219. Katame dhammā kusalā. Yasmiṁ samaye rūpūpapattiyā maggaṁ bhāveti ajjhattaṁ arūpasaññī bahiddhā rūpāni passati parittāni tāni abhibhuyya jānāmi passāmīti vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati sukhapaṭipadaṁ dandhābhiññaṁ appamāṇaṁ parittārammaṇaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā.

220. Katame dhammā kusalā. Yasmiṁ samaye rūpūpapattiyā maggaṁ bhāveti ajjhattaṁ arūpasaññī bahiddhā rūpāni passati parittāni tāni abhibhuyya jānāmi passāmīti vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati sukhapaṭipadaṁ khippābhiññaṁ parittaṁ parittārammaṇaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā.

221. Katame dhammā kusalā. Yasmiṁ samaye rūpūpapattiyā maggaṁ bhāveti ajjhattaṁ arūpasaññī bahiddhā rūpāni passati parittāni tāni abhibhuyya jānāmi passāmīti vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati sukhapaṭipadaṁ khippābhiññaṁ appamāṇaṁ parittārammaṇaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā.

222. Katame dhammā kusalā. Yasmiṁ samaye rūpūpapattiyā maggaṁ bhāveti ajjhattaṁ arūpasaññī bahiddhā rūpāni passati parittāni tāni abhibhuyya jānāmi passāmīti vitakkavicārānaṁ vūpasamā -pa- dutiyaṁ jhānaṁ -pa- tatiyaṁ jhānaṁ -pa- catutthaṁ jhānaṁ -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ -pa- pañcamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṁ dandhābhiññaṁ parittaṁ parittārammaṇaṁ -pa- dukkhapaṭipadaṁ dandhābhiññaṁ appamāṇaṁ parittārammaṇaṁ -pa- dukkhapaṭipadaṁ khippābhiññaṁ parittaṁ parittārammaṇaṁ -pa- dukkhapaṭipadaṁ khippābhiññaṁ appamāṇaṁ parittārammaṇaṁ -pa- sukhapaṭipadaṁ dandhābhiññaṁ parittaṁ parittārammaṇaṁ -pa- sukhapaṭipadaṁ dandhābhiññaṁ appamāṇaṁ parittārammaṇaṁ -pa- sukhapaṭipadaṁ khippābhiññaṁ parittaṁ parittārammaṇaṁ -pa- sukhapaṭipadaṁ khippābhiññaṁ appamāṇaṁ parittārammaṇaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā.

Aṭṭhakkhattukaṁ.

Idampi aṭṭhakkhattukaṁ

223. Katame dhammā kusalā. Yasmiṁ samaye rūpūpapattiyā maggaṁ bhāveti ajjhattaṁ arūpasaññī bahiddhā rūpāni passati parittāni suvaṇṇadubbaṇṇāni tāni abhibhuyya jānāmi passāmīti vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā.

224. Katame dhammā kusalā. Yasmiṁ samaye rūpūpapattiyā maggaṁ bhāveti ajjhattaṁ arūpasaññī bahiddhā rūpāni passati parittāni suvaṇṇadubbaṇṇāni tāni abhibhuyya jānāmi passāmīti vitakkavicārānaṁ vūpasamā -pa- dutiyaṁ jhānaṁ -pa- tatiyaṁ jhānaṁ -pa- catutthaṁ jhānaṁ -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ -pa- pañcamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā.

Idampi aṭṭhakkhattukaṁ.

Appamāṇāni

225. Katame dhammā kusalā. Yasmiṁ samaye rūpūpapattiyā maggaṁ bhāveti ajjhattaṁ arūpasaññī bahiddhā rūpāni passati appamāṇāni tāni abhibhuyya jānāmi passāmīti vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā.

226. Katame dhammā kusalā. Yasmiṁ samaye rūpūpapattiyā maggaṁ bhāveti ajjhattaṁ arūpasaññī bahiddhā rūpāni passati appamāṇāni tāni abhibhuyya jānāmi passāmīti vitakkavicārānaṁ vūpasamā -pa- dutiyaṁ jhānaṁ -pa- tatiyaṁ jhānaṁ -pa- catutthaṁ jhānaṁ -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ -pa- pañcamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā.

Catasso paṭipadā

227. Katame dhammā kusalā. Yasmiṁ samaye rūpūpapattiyā maggaṁ bhāveti ajjhattaṁ arūpasaññī bahiddhā rūpāni passati appamāṇāni tāni abhibhuyya jānāmi passāmīti vivicceva kimehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṁ dandhābhiññaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā.

228. Katame dhammā kusalā. Yasmiṁ samaye rūpūpapattiyā maggaṁ bhāveti ajjhattaṁ arūpasaññī bahiddhā rūpāni passati appamāṇāni tāni

abhibhuyya jānāmi passāmīti vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṁ khippābhiññaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā.

229. Katame dhammā kusalā. Yasmiṁ samaye rūpūpapattiyā maggaṁ bhāveti ajjhattaṁ arūpasaññī bahiddhā rūpāni passati appamāṇāni tāni abhibhuyya jānāmi passāmīti vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati sukhapaṭipadaṁ dandhābhiññaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā.

230. Katame dhammā kusalā. Yasmiṁ samaye rūpūpapattiyā maggaṁ bhāveti ajjhattaṁ arūpasaññī bahiddhā rūpāni passati appamāṇāni tāni abhibhuyya jānāmi passāmīti vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati sukhapaṭipadaṁ khippābhiññaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā.

231. Katame dhammā kusalā. Yasmiṁ samaye rūpūpapattiyā maggaṁ bhāveti ajjhattaṁ arūpasaññī bahiddhā rūpāni passati appamāṇāni tāni abhibhuyya jānāmi passāmīti vitakkavicārānaṁ vūpasamā -pa- dutiyaṁ jhānaṁ -pa- tatiyaṁ jhānaṁ -pa- catutthaṁ jhānaṁ -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ -pa- pañcamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṁ dandhābhiññaṁ -pa- dukkhapaṭipadaṁ khippābhiññaṁ -pa- sukhapaṭipadaṁ dandhābhiññaṁ -pa- sukhapaṭipadaṁ khippābhiññaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā.

Catasso paṭipadā.

Dve ārammaṇāni

232. Katame dhammā kusalā. Yasmiṁ samaye rūpūpapattiyā maggaṁ bhāveti ajjhattaṁ arūpasaññī bahiddhā rūpāni passati appamāṇāni tāni abhibhuyya jānāmi passāmīti vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati parittaṁ appamāṇārammaṇaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā.

233. Katame dhammā kusalā. Yasmiṁ samaye rūpūpapattiyā maggaṁ bhāveti ajjhattaṁ arūpasaññī bahiddhā rūpāni passati appamāṇāni tāni abhibhuyya jānāmi passāmīti vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati appamāṇaṁ appamāṇārammaṇaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā.

234. Katame dhammā kusalā. Yasmiṁ samaye rūpūpapattiyā maggaṁ bhāveti ajjhattaṁ arūpasaññī bahiddhā rūpāni passati appamāṇāni tāni abhibhuyya jānāmi passāmīti vitakkavicārānaṁ vūpasamā -pa- dutiyaṁ jhānaṁ -pa- tatiyaṁ jhānaṁ -pa- catutthaṁ jhānaṁ -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ -pa- pañcamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati parittaṁ appamāṇārammaṇaṁ -pa- appamāṇaṁ appamāṇārammaṇaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā.

Dve ārammaṇāni.

Aparampi aṭṭhakkhattukaṁ

235. Katame dhammā kusalā. Yasmiṁ samaye rūpūpapattiyā maggaṁ bhāveti ajjhattaṁ arūpasaññī bahiddhā rūpāni passati appamāṇāni tāni abhibhuyya jānāmi passāmīti vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṁ dandhābhiññaṁ parittaṁ appamāṇārammaṇaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā.

236. Katame dhammā kusalā. Yasmiṁ samaye rūpūpapattiyā maggaṁ bhāveti ajjhattaṁ arūpasaññī bahiddhā rūpāni passati appamāṇāni tāni abhibhuyya jānāmi passāmīti vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṁ dandhābhiññaṁ appamāṇaṁ appamāṇārammaṇaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā.

237. Katame dhammā kusalā. Yasmiṁ samaye rūpūpapattiyā maggaṁ bhāveti ajjhattaṁ arūpasaññī bahiddhā rūpāni passati appamāṇāni tāni abhibhuyya jānāmi passāmīti vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja

viharati dukkhapaṭipadaṁ khippābhiññaṁ parittaṁ appamāṇārammaṇaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā.

238. Katame dhammā kusalā. Yasmiṁ samaye rūpūpapattiyā maggaṁ bhāveti ajjhattaṁ arūpasaññī bahiddhā rūpāni passati appamāṇāni tāni abhibhuyya jānāmi passāmīti vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṁ khippābhiññaṁ appamāṇaṁ appamāṇārammaṇaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā.

239. Katame dhammā kusalā. Yasmiṁ samaye rūpūpapattiyā maggaṁ bhāveti ajjhattaṁ arūpasaññī bahiddhā rūpāni passati appamāṇāni tāni abhibhuyya jānāmi passāmīti vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati sukhapaṭipadaṁ dandhābhiññaṁ parittaṁ appamāṇārammaṇaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā.

240. Katame dhammā kusalā. Yasmiṁ samaye rūpūpapattiyā maggaṁ bhāveti ajjhattaṁ arūpasaññī bahiddhā rūpāni passati appamāṇāni tāni abhibhuyya jānāmi passāmīti vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati sukhapaṭipadaṁ dandhābhiññaṁ appamāṇaṁ appamāṇārammaṇaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā.

241. Katame dhammā kusalā. Yasmiṁ samaye rūpūpapattiyā maggaṁ bhāveti ajjhattaṁ arūpasaññī bahiddhā rūpāni passati appamāṇāni tāni abhibhuyya jānāmi passāmīti vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati sukhapaṭipadaṁ khippābhiññaṁ parittaṁ appamāṇārammaṇaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā.

242. Katame dhammā kusalā. Yasmiṁ samaye rūpūpapattiyā maggaṁ bhāveti ajjhattaṁ arūpasaññī bahiddhā rūpāni passati appamāṇāni tāni abhibhuyya jānāmi passāmīti vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati sukhapaṭipadaṁ khippābhiññaṁ appamāṇaṁ appamāṇārammaṇaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā.

243. Katame dhammā kusalā. Yasmiṁ samaye rūpūpapattiyā maggaṁ bhāveti ajjhattaṁ arūpasaññī bahiddhā rūpāni passati appamāṇāni tāni

abhibhuyya jānāmi passāmīti vittakkavicārānaṁ vūpasamā -pa- dutiyaṁ jhānaṁ -pa- tatiyaṁ jhānaṁ -pa- catutthaṁ jhānaṁ -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ -pa- pañcamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṁ dandhābhiññaṁ parittaṁ appamāṇārammaṇaṁ -pa- dukkhapaṭipadaṁ dandhābhiññaṁ appamāṇaṁ appamāṇārammaṇaṁ -pa- dukkhapaṭipadaṁ khippābhiññaṁ parittaṁ appamāṇārammaṇaṁ -pa- dukkhapaṭipadaṁ khippābhiññaṁ appamāṇaṁ appamāṇārammaṇaṁ -pa- sukhapaṭipadaṁ dandhābhiññaṁ parittaṁ appamāṇārammaṇaṁ -pa- sukhapaṭipadaṁ dandhābhiññaṁ appamāṇaṁ appamāṇārammaṇaṁ -pa- sukhapaṭipadaṁ khippābhiññaṁ parittaṁ appamāṇārammaṇaṁ -pa- sukhapaṭipadaṁ khippābhiññaṁ appamāṇaṁ appamāṇārammaṇaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā.

Aparampi aṭṭhakkhattukaṁ.

Idampi aṭṭhakkhattukaṁ

244. Katame dhammā kusalā. Yasmiṁ samaye rūpūpapattiyā maggaṁ bhāveti ajjhattaṁ arūpasaññī bahiddhā rūpāni passati appamāṇāni suvaṇṇadubbaṇṇāni tāni abhibhuyya jānāmi passāmīti vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā.

245. Katame dhammā kusalā. Yasmiṁ samaye rūpūpapattiyā maggaṁ bhāveti ajjhattaṁ arūpasaññī bahiddhā rūpāni passati appamāṇāni suvaṇṇadubbaṇṇāni tāni abhibhuyya jānāmi passāmīti vitakkavicārānaṁ vūpasamā -pa- dutiyaṁ jhānaṁ -pa- tatiyaṁ jhānaṁ -pa- catutthaṁ jhānaṁ -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ -pa- pañcamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā.

Idampi aṭṭhakkhattukaṁ.

---

246. Katame dhammā kusalā. Yasmiṁ samaye rūpūpapattiyā maggaṁ bhāveti ajjhattaṁ arūpasaññī bahiddhā rūpāni passati nīlāni nīlavaṇṇāni nīlanidassanāni nīlanibhāsāni tāni abhibhuyya jānāmi passāmīti

vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā.

247. Katame dhammā kusalā. Yasmiṁ samaye rūpūpapattiyā maggaṁ bhāveti ajjhattaṁ arūpasaññī bahiddhā rūpāni passati pītāni pītavaṇṇāni pītanidassanāni pītanibhāsāni -pa- lohitakāni lohitakavaṇṇāni lohitakanidassanāni lohitakanibhāsāni -pa- odātāni odātavaṇṇāni odātanidassanāni odātanibhāsāni tāni abhibhuyya jānāmi passāmīti vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā.

Imānipi abhibhāyatanāni soḷasakkhattukāni.

Tīṇi vimokkhāni soḷasakkhattukāni

248. Katame dhammā kusalā. Yasmiṁ samaye rūpūpapattiyā maggaṁ bhāveti rūpī rūpāni passati vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā.

249. Katame dhammā kusalā. Yasmiṁ samaye rūpūpapattiyā maggaṁ bhāveti ajjhattaṁ arūpasaññī bahiddhā rūpāni passati vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā.

250. Katame dhammā kusalā. Yasmiṁ samaye rūpūpapattiyā maggaṁ bhāveti subhanti vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā.

Imānipi tīṇi vimokkhāni soḷasakkhattukāni.

Cattāri brahmavihārajhānāni soḷasakkhattukāni

251. Katame dhammā kusalā. Yasmiṁ samaye rūpūpapattiyā maggaṁ bhāveti vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati mettāsahagataṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā.

252. Katame dhammā kusalā. Yasmiṁ samaye rūpūpapattiyā maggaṁ bhāveti vitakkavicārānaṁ vūpasamā -pa- dutiyaṁ jhānaṁ upasampajja viharati mettāsahagataṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā.

253. Katame dhammā kusalā. Yasmiṁ samaye rūpūpapattiyā maggaṁ bhāveti pītiyā ca virāgā -pa- tatiyaṁ jhānaṁ upasampajja viharati mettāsahagataṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā.

254. Katame dhammā kusalā. Yasmiṁ samaye rūpūpapattiyā maggaṁ bhāveti vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati mettāsahagataṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā.

255. Katame dhammā kusalā. Yasmiṁ samaye rūpūpapattiyā maggaṁ bhāveti avitakkaṁ vicāramattaṁ samādhijaṁ pītisukhaṁ dutiyaṁ jhānaṁ upasampajja viharati mettāsahagataṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā.

256. Katame dhammā kusalā. Yasmiṁ samaye rūpūpapattiyā maggaṁ bhāveti vitakkavicārānaṁ vūpasamā -pa- tatiyaṁ jhānaṁ upasampajja viharati mettāsahagataṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā.

257. Katame dhammā kusalā. Yasmiṁ samaye rūpūpapattiyā maggaṁ bhāveti pītiyā ca virāgā -pa- catutthaṁ jhānaṁ upasampajja viharati mettāsahagataṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā.

258. Katame dhammā kusalā. Yasmiṁ samaye rūpūpapattiyā maggaṁ bhāveti vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati karuṇāsahagataṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā.

259. Katame dhammā kusalā. Yasmiṁ samaye rūpūpapattiyā maggaṁ bhāveti vitakkavicārānaṁ vūpasamā -pa- dutiyaṁ jhānaṁ -pa- tatiyaṁ jhānaṁ -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ -pa- catutthaṁ jhānaṁ upasampajja viharati karuṇāsahagataṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā.

260. Katame dhammā kusalā. Yasmiṁ samaye rūpūpapattiyā maggaṁ bhāveti vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati muditāsahagataṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā.

261. Katame dhammā kusalā. Yasmiṁ samaye rūpūpapattiyā maggaṁ bhāveti vitakkavicārānaṁ vūpasamā -pa- dutiyaṁ jhānaṁ -pa- tatiyaṁ jhānaṁ -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ -pa- catutthaṁ jhānaṁ upasampajja viharati muditāsahagataṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā.

262. Katame dhammā kusalā. Yasmiṁ samaye rūpūpapattiyā maggaṁ bhāveti sukhassa ca pahānā -pa- catutthaṁ jhānaṁ upasampajja viharati upekkhāsahagataṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā.

Cattāri brahmavihārajhānāni[1] soḷasakkhattukāni.

Asubhajhānaṁ soḷasakkhattukaṁ

263. Katame dhammā kusalā. Yasmiṁ samaye rūpūpapattiyā maggaṁ bhāveti vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati uddhumātakasaññāsahagataṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā.

---

1. Brahmavihārajjhānāni (Sī, Syā)

264. Katame dhammā kusalā. Yasmiṁ samaye rūpūpapattiyā maggaṁ bhāveti vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati vinīlakasaññāsahagataṁ -pa- vipubbakasaññāsahagataṁ -pa- vicchiddakasaññāsahagataṁ -pa- vikkhāyitakasaññāsahagataṁ -pa- vikkhittakasaññāsahagataṁ -pa- hatavikkhittakasaññāsahagataṁ -pa- lohitakasaññāsahagataṁ -pa- puḷavakasaññāsahagataṁ[1] -pa- aṭṭhikasaññāsahagataṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā.

Asubhajhānaṁ[2] soḷasakkhattukaṁ.

Rūpāvacarakusalaṁ.

Arūpāvacarakusala

Cattāri arūpajhānāni soḷasakkhattukāni

265. Katame dhammā kusalā. Yasmiṁ samaye arūpūpapattiyā maggaṁ bhāveti sabbaso rūpasaññānaṁ samatikkamā paṭighasaññānaṁ atthaṅgamā nānattasaññānaṁ amanasikārā ākāsānañcāyatanasaññāsahagataṁ sukhassa ca pahānā -pa- catutthaṁ jhānaṁ upasampajja viharati upekkhāsahagataṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā.

266. Katame dhammā kusalā. Yasmiṁ samaye arūpūpapattiyā maggaṁ bhāveti sabbaso ākāsānañcāyatanaṁ samatikkamma viññāṇañcāyatanasaññāsahagataṁ sukhassa ca pahānā -pa- catutthaṁ jhānaṁ upasampajja viharati upekkhāsahagataṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā.

267. Katame dhammā kusalā. Yasmiṁ samaye arūpūpapattiyā maggaṁ bhāveti sabbaso viññāṇañcāyatanaṁ samatikkamma ākiñcaññāyatanasaññāsahagataṁ sukhassa ca pahānā -pa- catutthaṁ jhānaṁ upasampajja viharati

---

1. Puḷuvakasaññāsahagataṁ (Ka)
2. Asubhajjhānaṁ (Sī, Syā)

upekkhāsahagataṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā.

268. Katame dhammā kusalā. Yasmiṁ samaye arūpūpapattiyā maggaṁ bhāveti sabbaso ākiñcaññāyatanaṁ samatikkamma nevasaññānāsaññāyatanasaññāsahagataṁ sukhassa ca pahānā -pa- catutthaṁ jhānaṁ upasampajja viharati upekkhāsahagataṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā.

Cattāri arūpajhānāni[1] soḷasakkhattukāni.

Arūpāvacarakusalaṁ.

Tebhūmakakusala

Kāmāvacarakusala

269. Katame dhammā kusalā. Yasmiṁ samaye kāmāvacaraṁ kusalaṁ cittaṁ uppannaṁ hoti somanassasahagataṁ ñāṇasampayuttaṁ hīnaṁ -pa- majjhimaṁ -pa- paṇītaṁ -pa- chandādhipateyyaṁ -pa- vīriyādhipateyyaṁ -pa- cittādhipateyyaṁ -pa- vīmaṁsādhipateyyaṁ -pa- chandādhipateyyaṁ hīnaṁ -pa- majjhimaṁ -pa- paṇītaṁ -pa- vīriyādhipateyyaṁ hīnaṁ -pa- majjhimaṁ -pa- paṇītaṁ -pa- cittādhipateyyaṁ hīnaṁ -pa- majjhimaṁ -pa- paṇītaṁ -pa- vīmaṁsādhipateyyaṁ hīnaṁ -pa- majjhimaṁ -pa- paṇītaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā.

270. Katame dhammā kusalā. Yasmiṁ samaye kāmāvacaraṁ kusalaṁ cittaṁ uppannaṁ hoti somanassasahagataṁ ñāṇasampayuttaṁ sasaṅkhārena -pa- somanassasahagataṁ ñāṇavippayuttaṁ -pa- somanassasahagataṁ ñāṇavippayuttaṁ sasaṅkhārena -pa- upekkhāsahagataṁ ñāṇasampayuttaṁ -pa- upekkhāsahagataṁ ñāṇasampayuttaṁ sasaṅkhārena -pa- upekkhāsahagataṁ ñāṇavippayuttaṁ -pa- upekkhāsahagataṁ ñāṇavippayuttaṁ sasaṅkhārena hīnaṁ -pa- majjhimaṁ -pa- paṇītaṁ -pa- chandādhipateyyaṁ -pa- vīriyādhipateyyaṁ -pa- cittādhipateyyaṁ -pa- chandādhipateyyaṁ hīnaṁ -pa- majjhimaṁ -pa- paṇītaṁ -pa- vīriyādhipateyyaṁ hīnaṁ -pa- majjhimaṁ -pa-

---

1. Arūpajjhānāni (Sī, Syā)

paṇītaṁ -pa- cittādhipateyyaṁ hīnaṁ -pa- majjhimaṁ -pa- paṇītaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā.

Kāmāvacarakusalaṁ.

Rūpāvacarakusala

271. Katame dhammā kusalā. Yasmiṁ samaye rūpūpapattiyā maggaṁ bhāveti vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati pathavīkasiṇaṁ hīnaṁ -pa- majjhimaṁ -pa- paṇītaṁ -pa- chandādhipateyyaṁ -pa- vīriyādhipateyyaṁ -pa- cittādhipateyyaṁ -pa- vīmaṁsādhipateyyaṁ -pa- chandādhipateyyaṁ hīnaṁ -pa- majjhimaṁ -pa- paṇītaṁ -pa- vīriyādhipateyyaṁ hīnaṁ -pa- majjhimaṁ -pa- paṇītaṁ -pa- cittādhipateyyaṁ hīnaṁ -pa- majjhimaṁ -pa- paṇītaṁ -pa- vīmaṁsādhipateyyaṁ hīnaṁ -pa- majjhimaṁ -pa- paṇītaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā.

272. Katame dhammā kusalā. Yasmiṁ samaye rūpūpapattiyā maggaṁ bhāveti vitakkavicārānaṁ vūpasamā -pa- dutiyaṁ jhānaṁ -pa- tatiyaṁ jhānaṁ -pa- catutthaṁ jhānaṁ -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ -pa- pañcamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati pathavīkasiṇaṁ hīnaṁ -pa- majjhimaṁ -pa- paṇītaṁ -pa- chandādhipateyyaṁ -pa- vīriyadhipateyyaṁ -pa- cittādhipateyyaṁ -pa- vīmaṁsādhipateyyaṁ -pa- chandādhipateyyaṁ hīnaṁ -pa- majjhimaṁ -pa- paṇītaṁ -pa- vīriyādhipateyyaṁ hīnaṁ -pa- majjhimaṁ -pa- paṇītaṁ -pa- cittādhipateyyaṁ hīnaṁ -pa- majjhimaṁ -pa- paṇītaṁ -pa- vīmaṁsādhipateyyaṁ hīnaṁ -pa- majjhimaṁ -pa- paṇītaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā.

Rūpāvacarakusalaṁ.

Arūpāvacarakusala

273. Katame dhammā kusalā. Yasmiṁ samaye arūpūpapattiyā maggaṁ bhaveti sabbaso rūpasaññānaṁ samatikkamā paṭighasaññānaṁ atthaṅgamā

nānattasaññānaṁ amanasikārā ākāsānañcāyatanasaññāsahagataṁ sukhassa ca pahānā -pa- catutthaṁ jhānaṁ upasampajja viharati hīnaṁ -pa- majjhimaṁ -pa- paṇītaṁ -pa- chandādhipateyyaṁ -pa- vīriyādhipateyyaṁ -pa- cittādhipateyyaṁ -pa- vīmaṁsādhipateyyaṁ -pa- chandādhipateyyaṁ hīnaṁ -pa- majjhimaṁ -pa- paṇītaṁ -pa- vīriyādhipateyyaṁ hīnaṁ -pa- majjhimaṁ -pa- paṇītaṁ -pa- cittādhipateyyaṁ hīnaṁ -pa- majjhimaṁ -pa- paṇītaṁ -pa- vīmaṁsādhipateyyaṁ hīnaṁ -pa- majjhimaṁ -pa- paṇītaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā.

274. Katame dhammā kusalā. Yasmiṁ samaye arūpūpapattiyā maggaṁ bhāveti sabbaso ākāsānañcāyatanaṁ samatikkamma viññāṇañcāyatanasaññāsahagataṁ sukhassa ca pahānā -pa- catutthaṁ jhānaṁ upasampajja viharati hīnaṁ -pa- majjhimaṁ -pa- paṇītaṁ -pa- chandādhipateyyaṁ -pa- vīriyādhipateyyaṁ -pa- cittādhipateyyaṁ -pa- vīmaṁsādhipateyyaṁ -pa- chandādhipateyyaṁ hīnaṁ -pa- majjhimaṁ -pa- paṇītaṁ -pa- vīriyādhipateyyaṁ hīnaṁ -pa- majjhimaṁ -pa- paṇītaṁ -pa- cittādhipateyyaṁ hīnaṁ -pa- majjhimaṁ -pa- paṇītaṁ -pa- vīmaṁsādhipateyyaṁ hīnaṁ -pa- majjhimaṁ -pa- paṇītaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā.

275. Katame dhammā kusalā. Yasmiṁ samaye arūpūpapattiyā maggaṁ bhāveti sabbaso viññāṇañcāyatanaṁ samatikkamma ākiñcaññāyatanasaññāsahagataṁ sukhassa ca pahānā -pa- catutthaṁ jhānaṁ upasampajja viharati hīnaṁ -pa- majjhimaṁ -pa- paṇītaṁ -pa- chandadhipateyyaṁ -pa- vīriyādhipateyyaṁ -pa- cittādhipateyyaṁ -pa- vīmaṁsādhipateyyaṁ -pa- chandādhipateyyaṁ hīnaṁ -pa- majjhimaṁ -pa- paṇītaṁ -pa- vīriyādhipateyyaṁ hīnaṁ -pa- majjhimaṁ -pa- paṇītaṁ -pa- cittādhipateyyaṁ hīnaṁ -pa- majjhimaṁ -pa- paṇītaṁ -pa- vīmaṁsādhipateyyaṁ hīnaṁ -pa- majjhimaṁ -pa- paṇītaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā.

276. Katame dhammā kusalā. Yasmiṁ samaye arūpūpapattiyā maggaṁ bhāveti sabbaso ākiñcaññāyatanaṁ samatikkamma nevasaññānāsaññāyatanasaññāsahagataṁ sukhassa ca pahānā -pa- catutthaṁ jhānaṁ upasampajja viharati hīnaṁ -pa- majjhimaṁ -pa- paṇītaṁ -pa- chandādhipateyyaṁ -pa- vīriyādhipateyyaṁ -pa- cittādhipateyyaṁ -pa- vīmaṁsādhipateyyaṁ -pa- chandādhipateyyaṁ hīnaṁ -pa- majjhimaṁ -pa-

paṇītaṁ -pa- vīriyādhipateyyaṁ hīnaṁ -pa- majjhimaṁ -pa- paṇītaṁ -pa- cittādhipateyyaṁ hīnaṁ -pa- majjhimaṁ -pa- paṇītaṁ -pa- vīmaṁsādhipateyyaṁ hīnaṁ -pa- majjhimaṁ -pa- paṇītaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā.

Arūpāvacarakusalaṁ.

Lokuttarakusala

Suddhikapaṭipadā

277. Katame dhammā kusalā. Yasmiṁ samaye lokuttaraṁ jhānaṁ bhāveti niyyānikaṁ apacayagāmiṁ diṭṭhigatānaṁ pahānāya paṭhamāya bhūmiyā pattiyā vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja vihārati dukkhapaṭipadaṁ dandhābhiññaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti, vedanā hoti, saññāhoti, cetanā hoti, cittaṁ hoti, vitakko hoti, vicāro hoti, pīti hoti, sukhaṁ hoti, cittassekaggatā hoti, saddhindriyaṁ hoti, vīriyindriyaṁ hoti, satindriyaṁ hoti, samādhindriyaṁ hoti, paññindriyaṁ hoti, manindriyaṁ hoti, somanassindriyaṁ hoti, jīvitindriyaṁ hoti, anaññātaññassāmītindriyaṁ hoti, sammādiṭṭhi hoti, sammāsaṅkappo hoti, sammāvācā hoti, sammākammanto hoti, sammā-ājīvo hoti, sammāvāyāmo hoti, sammāsati hoti, sammāsamādhi hoti, saddhābalaṁ hoti, vīriyabalaṁ hoti, satibalaṁ hoti, samādhibalaṁ hoti, paññābalaṁ hoti, hiribalaṁ hoti, ottappabalaṁ hoti, alobho hoti, adoso hoti, amoho hoti, anabhijjhā hoti, abyāpādo hoti, sammādiṭṭhi hoti, hirī hoti, ottappaṁ hoti, kāyapassaddhi hoti, cittapassaddhi hoti, kāyalahutā hoti, cittalahutā hoti, kāyamudutā hoti, cittamudutā hoti, kāyakammaññatā hoti, cittakammaññatā hoti, kāyapāguññatā hoti, cittapāguññatā hoti, kāyujukatā hoti, cittujukatā hoti, sati hoti, sampajaññaṁ hoti, samatho hoti, vipassanā hoti,

paggāho hoti, avikkhepo hoti. Ye vā pana tasmiṁ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā. Ime dhammā kusalā.

278. Katamo tasmiṁ samaye phasso hoti. Yo tasmiṁ samaye phasso phusanā samphusanā samphusitattaṁ. Ayaṁ tasmiṁ samaye phasso hoti.

279. Katamā tasmiṁ samaye vedanā hoti. Yaṁ tasmiṁ samaye tajjāmanoviññāṇadhātusamphassajaṁ cetasikaṁ sātaṁ cetasikaṁ sukhaṁ cetosamphassajaṁ sātaṁ sukhaṁ vedayitaṁ cetosamphassajā sātā sukhā vedanā. Ayaṁ tasmiṁ samaye vedanā hoti.

280. Katamā tasmiṁ samaye saññā hoti. Yā tasmiṁ samaye tajjāmanoviññāṇadhātusamphassajā saññā sañjānanā sañjānitattaṁ. Ayaṁ tasmiṁ samaye saññā hoti.

281. Katamā tasmiṁ samaye cetanā hoti. Yā tasmiṁ samaye tajjāmanoviññāṇadhātusamphassajā cetanā sañcetanā cetayitattaṁ. Ayaṁ tasmiṁ samaye cetanā hoti.

282. Katamaṁ tasmiṁ samaye cittaṁ hoti. Yaṁ tasmiṁ samaye cittaṁ mano mānasaṁ hadayaṁ paṇḍaraṁ mano manāyatanaṁ manindriyaṁ viññāṇaṁ viññāṇakkhandho tajjāmanoviññāṇadhātu. Idaṁ tasmiṁ samaye cittaṁ hoti.

283. Katamo tasmiṁ samaye vitakko hoti. Yo tasmiṁ samaye takko vitakko saṅkappo appanā byappanā cetaso abhiniropanā sammāsaṅkappo maggaṅgaṁ maggapariyāpannaṁ. Ayaṁ tasmiṁ samaye vitakko hoti.

284. Katamo tasmiṁ samaye vicāro hoti. Yo tasmiṁ samaye cāro vicāro anuvicāro upavicāro cittassa anusandhānatā anupekkhanatā. Ayaṁ tasmiṁ samaye vicāro hoti.

285. Katamā tasmiṁ samaye pīti hoti. Yā tasmiṁ samaye pīti pāmojjaṁ āmodanā pamodanā hāso pahāso vitti odagyaṁ attamanatā cittassa pītisambojjhaṅgo. Ayaṁ tasmiṁ samaye pīti hoti.

286. Katamaṁ tasmiṁ samaye sukhaṁ hoti. Yaṁ tasmiṁ samaye cetasikaṁ sātaṁ cetasikaṁ sukhaṁ cetosamphassajaṁ sātaṁ sukhaṁ vedayitaṁ cetosamphassajā sātā sukhā vedanā. Idaṁ tasmiṁ samaye sukhaṁ hoti.

287. Katamā tasmiṁ samaye cittassekaggatā hoti. Yā tasmiṁ samaye cittassa ṭhiti saṇṭhiti avaṭṭhiti avisāhāro avikkhepo avisāhaṭamānasatā samatho samādhindriyaṁ samādhibalaṁ sammāsamādhi samādhisambojjhaṅgo maggaṅgaṁ maggapariyāpannaṁ. Ayaṁ tasmiṁ samaye cittassekaggatā hoti.

288. Katamaṁ tasmiṁ samaye saddhindriyaṁ hoti. Yā tasmiṁ samaye saddhā saddahanā okappanā abhippasādo saddhā saddhindriyaṁ saddhābalaṁ. Idaṁ tasmiṁ samaye saddhindriyaṁ hoti.

289. Katamaṁ tasmiṁ samaye vīriyindriyaṁ hoti. Yo tasmiṁ samaye cetasiko vīriyārambho nikkamo parakkamo uyyāmo vāyāmo ussāho ussoḷhī thāmo dhiti asithilaparakkamatā anikkhittachandatā anikkhittadhuratā dhurasampaggāho vīriyaṁ vīriyindriyaṁ vīriyabalaṁ sammāvāyāmo vīriyasambojjhaṅgo maggaṅgaṁ maggapariyāpannaṁ. Idaṁ tasmiṁ samaye vīriyindriyaṁ hoti.

290. Katamaṁ tasmiṁ samaye satindriyaṁ hoti. Yā tasmiṁ samaye sati anussati paṭissati sati saraṇatā dhāraṇatā apilāpanatā asammussanatā sati satindriyaṁ satibalaṁ sammāsati satisambojjhaṅgo maggaṅgaṁ maggapariyāpannaṁ. Idaṁ tasmiṁ samaye satindriyaṁ hoti.

291. Katamaṁ tasmiṁ samaye samādhindriyaṁ hoti. Yā tasmiṁ samaye cittassa ṭhiti saṇṭhiti avaṭṭhiti avisāhāro avikkhepo

avisāhaṭamānasatā samatho samādhindriyaṁ samādhibalaṁ sammāsamādhi samādhisambojjhaṅgo maggaṅgaṁ maggapariyāpannaṁ. Idaṁ tasmiṁ samādhindriyaṁ hoti.

292. Katamaṁ tasmiṁ samaye paññindriyaṁ hoti. Yā tasmiṁ samaye paññā pajānanā vicayo pavicayo dhammavicayo sallakkhaṇā upalakkhaṇā paccupalakkhaṇā paṇḍiccaṁ kosallaṁ nepuññaṁ vebhabyā cintā upaparikkhā bhūrī medhā pariṇāyikā vipassanā sampajaññaṁ patodo paññā paññindriyaṁ paññābalaṁ paññāsatthaṁ paññāpāsādo paññā-āloko paññā-obhāso paññāpajjoto paññāratanaṁ amoho dhammavicayo sammādiṭṭhi dhammavicayasambojjhaṅgo maggaṅgaṁ maggapariyāpannaṁ. Idaṁ tasmiṁ samaye paññindriyaṁ hoti.

293. Katamaṁ tasmiṁ samaye manindriyaṁ hoti. Yaṁ tasmiṁ samaye cittaṁ mano mānasaṁ hadayaṁ paṇḍaraṁ mano manāyatanaṁ manindriyaṁ viññāṇaṁ viññāṇakkhandho tajjāmanoviññāṇadhātu. Idaṁ tasmiṁ samaye manindriyaṁ hoti.

294. Katamaṁ tasmiṁ samaye somanassindriyaṁ hoti. Yaṁ tasmiṁ samaye cetasikaṁ sātaṁ cetasikaṁ sukhaṁ cetosamphassajaṁ sātaṁ sukhaṁ vedayitaṁ cetosamphassajā sātā sukhā vedanā. Idaṁ tasmiṁ samaye somanassindriyaṁ hoti.

295. Katamaṁ tasmiṁ samaye jīvitindriyaṁ hoti. Yo tesaṁ arūpīnaṁ dhammānaṁ āyu ṭhiti yapanā yāpanā iriyanā vattanā pālanā jīvitaṁ jīvitindriyaṁ. Idaṁ tasmiṁ samaye jīvitindriyaṁ hoti.

296. Katamaṁ tasmiṁ samaye anaññātaññassāmītindriyaṁ hoti. Yā tesaṁ dhammānaṁ anaññātānaṁ adiṭṭhānaṁ appattānaṁ aviditānaṁ asacchikatānaṁ sacchikiriyāya paññā pajānanā vicayo pavicayo dhammavicayo sallakkhaṇā upalakkhaṇā paccupalakkhaṇā paṇḍiccaṁ kosallaṁ nepuññaṁ vebhabyā cintā upaparikkhā bhūrī medhā pariṇāyikā vipassanā sampajaññaṁ patodo

paññā paññindriyaṁ paññābalaṁ paññāsatthaṁ paññāpāsādo paññā-āloko paññā-obhāso paññāpajjoto paññāratanaṁ amoho dhammavicayo sammādiṭṭhi dhammavicayasambojjhaṅgo maggaṅgaṁ maggapariyāpannaṁ. Idaṁ tasmiṁ samaye anaññātaññassāmītindriyaṁ hoti.

297. Katamā tasmiṁ samaye sammādiṭṭhi hoti. Yā tasmiṁ samaye paññā pajānanā vicayo pavicayo dhammavicayo sallakkhaṇā upalakkhaṇā paccupalakkhaṇā paṇḍiccaṁ kosallaṁ nepuññaṁ vebhabyā cintā upaparikkhā bhūrī medhā pariṇāyikā vipassanā sampajaññaṁ patodo paññā paññindriyaṁ paññābalaṁ paññāsatthaṁ paññāpāsādo paññā-āloko paññā-obhāso paññāpajjoto paññāratanaṁ amoho dhammavicayo sammādiṭṭhi dhammavicayasambojjhaṅgo maggaṅgaṁ maggapariyāpannaṁ. Ayaṁ tasmiṁ samaye sammādiṭṭhi hoti.

298. Katamo tasmiṁ samaye sammāsaṅkappo hoti. Yo tasmiṁ samaye takko vitakko saṅkappo appanā byappanā cetaso abhiniropanā sammāsaṅkappo maggaṅgaṁ maggapariyāpannaṁ. Ayaṁ tasmiṁ samaye sammāsaṅkappo hoti.

299. Katamā tasmiṁ samaye sammāvācā hoti. Yā tasmiṁ samaye catūhi vacīduccaritehi ārati virati paṭivirati veramaṇī akiriyā akaraṇaṁ anajjhāpatti velā-anatikkamo setughāto sammāvācā maggaṅgaṁ maggapariyāpannaṁ. Ayaṁ tasmiṁ samaye sammāvācā hoti.

300. Katamo tasmiṁ samaye sammākammanto hoti. Yā tasmiṁ samaye tīhi kāyaduccaritehi ārati virati paṭivirati veramaṇī akiriyā akaraṇaṁ anajjhāpatti velā-anatikkamo setughāto sammākammanto maggaṅgaṁ maggapariyāpannaṁ. Ayaṁ tasmiṁ samaye sammākammanto hoti.

301. Katamo tasmiṁ samaye sammā-ājīvo hoti. Yā tasmiṁ samaye micchā-ājīvā ārati virati paṭivirati veramaṇī akiriyā akaraṇaṁ anajjhāpatti velā-anatikkamo setughāto sammā-ājīvo maggaṅgaṁ maggapariyāpannaṁ. Ayaṁ tasmiṁ samaye sammā-ājīvo hoti.

302. Katamo tasmiṁ samaye sammāvāyāmo hoti. Yo tasmiṁ samaye cetasiko vīriyārambho nikkamo parakkamo uyyāmo vāyāmo ussāho ussoḷhī thāmo dhiti asithilaparakkamatā anikkhittachandatā anikkhittadhuratā dhurasampaggāho vīriyaṁ vīriyindriyaṁ vīriyabalaṁ sammāvāyāmo vīriyasambojjhaṅgo maggaṅgaṁ maggapariyāpannaṁ. Ayaṁ tasmiṁ samaye sammāvāyāmo hoti.

303. Katamā tasmiṁ samaye sammāsati hoti. Yā tasmiṁ samaye sati anussati paṭissati sati saraṇatā dhāraṇatā apilāpanatā asammussanatā sati satindriyaṁ satibalaṁ sammāsati satisambojjhaṅgo maggaṅgaṁ maggapariyāpannaṁ. Ayaṁ tasmiṁ samaye sammāsati hoti.

304. Katamo tasmiṁ samaye sammāsamādhi hoti. Yā tasmiṁ samaye cittassa ṭhiti saṇṭhiti avaṭṭhiti avisāhāro avikkhepo avisāhaṭamānasatā samatho samādhindriyaṁ samādhibalaṁ sammāsamādhi samādhisambojjhaṅgo maggaṅgaṁ maggapariyāpannaṁ. Ayaṁ tasmiṁ samaye sammāsamādhi hoti.

305. Katamaṁ tasmiṁ samaye saddhābalaṁ hoti. Yā tasmiṁ samaye saddhā saddahanā okappanā abhippasādo saddhā saddhindriyaṁ saddhābalaṁ. Idaṁ tasmiṁ samaye saddhābalaṁ hoti.

306. Katamaṁ tasmiṁ samaye vīriyabalaṁ hoti. Yo tasmiṁ samaye cetasiko vīriyārambho nikkamo parakkamo uyyāmo vāyāmo ussāho ussoḷhī thāmo dhiti asithilaparakkamatā anikkhittachandatā anikkhittadhuratā dhurasampaggāho vīriyaṁ vīriyindriyaṁ vīriyabalaṁ sammāvāyāmo vīriyasambojjhaṅgo maggaṅgaṁ maggapariyāpannaṁ. Idaṁ tasmiṁ samaye vīriyabalaṁ hoti.

307. Katamaṁ tasmiṁ samaye satibalaṁ hoti. Yā tasmiṁ samaye sati anussati paṭissati sati saraṇatā dhāraṇatā apilāpanatā asammussanatā sati satindriyaṁ satibalaṁ sammāsati

satisambojjhaṅgo maggaṅgaṁ maggapariyāpannaṁ. Idaṁ tasmiṁ samaye satibalaṁ hoti.

308. Katamaṁ tasmiṁ samaye sammādhibalaṁ hoti. Yā tasmiṁ samaye cittassa ṭhiti saṇṭhiti avaṭṭhiti avisāhāro avikkhepo avisāhaṭamānasatā samatho samādhindriyaṁ samādhibalaṁ sammāsamādhi samādhisambojjhaṅgo maggaṅgaṁ maggapariyāpannaṁ. Idaṁ tasmiṁ samaye samādhibalaṁ hoti.

309. Katamaṁ tasmiṁ samaye paññābalaṁ hoti. Yā tasmiṁ samaye paññā pajānanā vicayo pavicayo dhammavicayo sallakkhaṇā upalakkhaṇā paccupalakkhaṇā paṇḍiccaṁ kosallaṁ nepuññaṁ vebhabyā cintā upaparikkhā bhūrī medhā pariṇāyikā vipassanā sampajaññaṁ patodo paññā paññindriyaṁ paññābalaṁ paññāsatthaṁ paññāpāsādo paññā-āloko paññā-obhāso paññāpajjoto paññāratanaṁ amoho dhammavicayo sammādiṭṭhi dhammavicayasambojjhaṅgo maggaṅgaṁ maggapariyāpannaṁ. Idaṁ tasmiṁ samaye paññābalaṁ hoti.

310. Katamaṁ tasmiṁ samaye hiribalaṁ hoti. Yaṁ tasmiṁ samaye hīrīyati hiriyitabbena hirīyati pāpakānaṁ akusalānaṁ dhammānaṁ samāpattiyā. Idaṁ tasmiṁ samaye hiribalaṁ hoti.

311. Katamaṁ tasmiṁ samaye ottappabalaṁ hoti. Yaṁ tasmiṁ samaye ottappati ottappitabbena ottappati pāpakānaṁ akusalānaṁ dhammānaṁ samāpattiyā. Idaṁ tasmiṁ samaye ottappabalaṁ hoti.

312. Katamo tasmiṁ samaye alobho hoti. Yo tasmiṁ samaye alobho alubbhanā alubbhitattaṁ asārāgo asārajjanā asārajjitattaṁ anabhijjhā alobho kusalamūlaṁ. Ayaṁ tasmiṁ samaye alobho hoti.

313. Katamo tasmiṁ samaye adoso hoti. Yo tasmiṁ samaye adoso adussanā adussitattaṁ abyāpādo abyāpajjo adoso kusalamūlaṁ. Ayaṁ tasmiṁ samaye adoso hoti.

314. Katamo tasmiṁ samaye amoho hoti. Yā tasmiṁ samaye paññā pajānanā vicayo pavicayo dhammavicayo sallakkhaṇā upalakkhaṇā paccupalakkhaṇā paṇḍiccaṁ kosallaṁ nepuññaṁ vebhabyā cintā upaparikkhā bhūrī medhā pariṇāyikā vipassanā sampajaññaṁ patodo paññā paññindriyaṁ paññābalaṁ paññāsatthaṁ paññāpāsādo paññā-āloko paññā-obhāso paññāpajjoto paññāratanaṁ amoho dhammavicayo sammādiṭṭhi dhammavicayasambojjhaṅgo maggaṅgaṁ maggapariyāpannaṁ. Ayaṁ tasmiṁ samaye amoho hoti.

315. Katamā tasmiṁ samaye anabhijjhā hoti. Yo tasmiṁ samaye alobho alubbhanā alubbhitattaṁ asārāgo asārajjanā asārajjitattaṁ anabhijjhā alobho kusalamūlaṁ. Ayaṁ tasmiṁ samaye anabhijjhā hoti.

316. Katamā tasmiṁ samaye abyāpādo hoti. Yo tasmiṁ samaye adoso adussanā adussitattaṁ abyāpādo abyāpajjo adoso kusalamūlaṁ. Ayaṁ tasmiṁ samaye abyāpādo hoti.

317. Katamā tasmiṁ samaye sammādiṭṭhi hoti. Yā tasmiṁ samaye paññā pajānanā vicayo pavicayo dhammavicayo sallakkhaṇā upalakkhaṇā paccupalakkhaṇā paṇḍiccaṁ kosallaṁ nepuññaṁ vebhabyā cintā upaparikkhā bhūrī medhā pariṇāyikā vipassanā sampajaññaṁ patodo paññā paññindriyaṁ paññābalaṁ paññāsatthaṁ paññāpāsādo paññā-āloko paññā-obhāso paññāpajjoto paññāratanaṁ amoho dhammavicayo sammādiṭṭhi dhammavicayasambojjhaṅgo maggaṅgaṁ maggapariyāpannaṁ. Ayaṁ tasmiṁ samaye sammādiṭṭhi hoti.

318. Katamā tasmiṁ samaye hirī hoti. Yaṁ tasmiṁ samaye hirīyati hiriyitabbena hirīyati pāpakānaṁ akusalānaṁ dhammānaṁ samāpattiyā. Ayaṁ tasmiṁ samaye hirī hoti.

319. Katamaṁ tasmiṁ samaye ottappaṁ hoti. Yaṁ tasmiṁ samaye ottappati ottappitabbena ottappati pāpakānaṁ akusalānaṁ dhammānaṁ samāpattiyā. Idaṁ tasmiṁ samaye ottappaṁ hoti.

320. Katamā tasmiṁ samaye kāyapassaddhi hoti. Yā tasmiṁ samaye vedanākkhandhassa saññākkhandhassa saṅkhārakkhandhassa passaddhi paṭipassaddhi passambhanā paṭipassambhanā paṭipassambhitattaṁ passaddhisambojjhaṅgo. Ayaṁ tasmiṁ samaye kāyapassaddhi hoti.

321. Katamā tasmiṁ samaye cittapassaddhi hoti. Yā tasmiṁ samaye viññāṇakkhandhassa passaddhi paṭipassaddhi passambhanā paṭipassambhanā paṭipassambhitattaṁ passaddhisambojjhaṅgo. Ayaṁ tasmiṁ samaye cittapassaddhi hoti.

322. Katamā tasmiṁ samaye kāyalahutā hoti. Yā tasmiṁ samaye vedanākkhandhassa saññākkhandhassa saṅkhārakkhandhassa lahutā lahupariṇāmatā adandhanatā avitthanatā. Ayaṁ tasmiṁ samaye kāyalahutā hoti.

323. Katamā tasmiṁ samaye cittalahutā hoti. Yā tasmiṁ samaye viññāṇakkhandhassa lahutā lahupariṇāmatā adandhanatā avitthanatā. Ayaṁ tasmiṁ samaye cittalahutā hoti.

324. Katamā tasmiṁ samaye kāyamudutā hoti. Yā tasmiṁ samaye vedanākkhandhassa saññākkhandhassa saṅkhārakkhandhassa mudutā maddavatā akakkhaḷatā akathinatā. Ayaṁ tasmiṁ samaye kāyamudutā hoti.

325. Katamā tasmiṁ samaye cittamudutā hoti. Yā tasmiṁ samaye viññāṇakkhandhassa mudutā maddavatā akakkhaḷatā akathinatā ayaṁ tasmiṁ samaye cittamudutā hoti.

326. Katamā tasmiṁ samaye kāyakammaññatā hoti. Yā tasmiṁ samaye vedanākkhandhassa saññākkhandhassa saṅkhārakkhandhassa kammaññatā kammaññattaṁ kammaññabhāvo. Ayaṁ tasmiṁ samaye kāyakammaññatā hoti.

327. Katamā tasmiṁ samaye cittakammaññatā hoti. Yā tasmiṁ samaye viññāṇakkhandhassa kammaññatā kammaññattaṁ kammaññabhāvo. Ayaṁ tasmiṁ samaye cittakammaññatā hoti.

328. Katamā tasmiṁ samaye kāyapāguññatā hoti. Yā tasmiṁ samaye vedanākkhandhassa saññākkhandhassa saṅkhārakkhandhassa paguṇatā paguṇattaṁ paguṇabhāvo. Ayaṁ tasmiṁ samaye kāyapāguññatā hoti.

329. Katamā tasmiṁ samaye cittapāguññatā hoti. Yā tasmiṁ samaye viññāṇakkhandhassa paguṇatā paguṇattaṁ paguṇabhāvo. Ayaṁ tasmiṁ samaye cittapāguññatā hoti.

330. Katamā tasmiṁ samaye kāyujukatā hoti. Yā tasmiṁ samaye vedanākkhandhassa saññākkhandhassa saṅkhārakkhandhassa ujutā ujukatā ajimhatā avaṅkatā akuṭilatā. Ayaṁ tasmiṁ samaye kāyujukatā hoti.

331. Katamā tasmiṁ samaye cittujukatā hoti. Yā tasmiṁ samaye viññāṇakkhandhassa ujutā ujukatā ajimhatā avaṅkatā akuṭilatā. Ayaṁ tasmiṁ samaye cittujukatā hoti.

332. Katamā tasmiṁ samaye sati hoti. Yā tasmiṁ samaye sati anussati paṭissati sati saraṇatā dhāraṇatā apilāpanatā asammussanatā sati satindriyaṁ satibalaṁ sammāsati satisambojjhaṅgo maggaṅgaṁ maggapariyāpannaṁ. Ayaṁ tasmiṁ samaye sati hoti.

333. Katamaṁ tasmiṁ samaye sampajaññaṁ hoti. Yā tasmiṁ samaye paññā pajānanā vicayo pavicayo dhammavicayo sallakkhaṇā upalakkhaṇā paccupalakkhaṇā paṇḍiccaṁ kosallaṁ nepuññaṁ vebhabyā cintā upaparikkhā bhūrī medhā pariṇāyikā vipassanā sampajaññaṁ patodo paññā paññindriyaṁ paññābalaṁ paññāsatthaṁ paññāpāsādo paññā-āloko paññā-obhāso paññāpajjoto paññāratanaṁ amoho dhammavicayo sammādiṭṭhi dhammavicayasambojjhaṅgo maggaṅgaṁ maggapariyāpannaṁ. Idaṁ tasmiṁ samaye sampajaññaṁ hoti.

334. Katamo tasmiṁ samaye samatho hoti. Yā tasmiṁ samaye cittassa ṭhiti saṇṭhiti avaṭṭhiti avisāhāro avikkhepo avisāhaṭamānasatā samatho samādhindriyaṁ samādhibalaṁ sammāsamādhi samādhisambojjhaṅgo maggaṅgaṁ maggapariyāpannaṁ. Ayaṁ tasmiṁ samaye samatho hoti.

335. Katamā tasmiṁ samaye vipassanā hoti. Yā tasmiṁ samaye paññā pajānanā vicayo pavicayo dhammavicayo sallakkhaṇā upalakkhaṇā paccupalakkhaṇā paṇḍiccaṁ kosallaṁ nepuññaṁ vebhabyā cintā upaparikkhā bhūrī medhā pariṇāyikā vipassanā sampajaññaṁ patodo paññā paññindriyaṁ paññābalaṁ paññāsatthaṁ paññāpāsādo paññā-āloko paññā-obhāso paññāpajjoto paññāratanaṁ amoho dhammavicayo sammādiṭṭhi dhammavicayasambojjhaṅgo maggaṅgaṁ maggapariyāpannaṁ. Ayaṁ tasmiṁ samaye vipassanā hoti.

336. Katamo tasmiṁ samaye paggāho hoti. Yo tasmiṁ samaye cetasiko vīriyārambho nikkamo parakkamo uyyāmo vāyāmo ussāho ussoḷhī thāmo dhiti asithilaparakkamatā anikkhittachandatā anikkhittadhuratā dhurasampaggāho vīriyaṁ vīriyindriyaṁ vīriyabalaṁ sammāvāyāmo vīriyasambojjhaṅgo maggaṅgaṁ maggapariyāpannaṁ. Ayaṁ tasmiṁ samaye paggāho hoti.

337. Katamo tasmiṁ samaye avikkhepo hoti. Yā tasmiṁ samaye cittassa ṭhiti saṇṭhiti avaṭṭhiti avisāhāro avikkhepo avisāhaṭamānasatā samatho samādhindriyaṁ samādhibalaṁ sammāsamādhi samādhisambojjhaṅgo maggaṅgaṁ maggapariyāpannaṁ. Ayaṁ tasmiṁ samaye avikkhepo hoti. Ye vā pana tasmiṁ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā. Ime dhammā kusalā.

Tasmiṁ kho pana samaye cattāro khandhā honti, dvāyatanāni honti, dve dhātuyo honti, tayo āhārā honti, navindriyāni honti, pañcaṅgikaṁ jhānaṁ hoti, aṭṭhaṅgiko maggo hoti, satta balāni honti, tayo hetū honti, eko phasso hoti, ekā vedanā hoti, ekā saññā hoti, ekā cetanā hoti, ekaṁ cittaṁ hoti, eko vedanākkhandho hoti, eko saññākkhandho hoti, eko saṅkhārakkhandho hoti, eko viññāṇakkhandho hoti, ekaṁ manāyatanaṁ hoti, ekaṁ manindriyaṁ hoti, ekā manoviññāṇadhātu hoti, ekaṁ dhammāyatanaṁ hoti, ekā dhammadhātu hoti. Ye vā pana tasmiṁ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā. Ime dhammā kusalā -pa-

338. Katamo tasmiṁ samaye saṅkhārakkhandho hoti. Phasso cetanā vitakko vicāro pīti cittassekaggatā saddhindriyaṁ vīriyindriyaṁ satindriyaṁ samādhindriyaṁ paññindriyaṁ jīvitindriyaṁ anaññātaññassāmītindriyaṁ sammādiṭṭhi sammāsaṅkappo sammāvācā sammākammanto sammā-ājīvo sammāvāyāmo sammāsati sammāsamādhi saddhābalaṁ vīriyabalaṁ satibalaṁ samādhibalaṁ paññābalaṁ hiribalaṁ ottappabalaṁ alobho adoso amoho anabhijjhā abyāpādo sammādiṭṭhi hirī ottappaṁ kāyapassaddhi cittapassaddhi kāyalahutā cittalahutā kāyamudutā cittamudutā kāyakammaññatā cittakammaññatā kāyapāguññatā cittapāguññatā kāyujukatā cittujukatā sati sampajaññaṁ samatho vipassanā paggāho avikkhepo. Ye vā pana tasmiṁ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā ṭhapetvā vedanākkhandhaṁ ṭhapetvā saññākkhandhaṁ ṭhapetvā viññāṇakkhandhaṁ. Ayaṁ tasmiṁ samaye saṅkhārakkhandho hoti -pa-. Ime dhammā kusalā.

339. Katame dhammā kusalā. Yasmiṁ samaye lokuttaraṁ jhānaṁ bhāveti niyyānikaṁ apacayagāmiṁ diṭṭhigatānaṁ pahānāya paṭhamāya bhūmiyā pattiyā vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṁ khippābhiññaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā.

340. Katame dhammā kusalā. Yasmiṁ samaye lokuttaraṁ jhānaṁ bhāveti niyyānikaṁ apacayagāmiṁ diṭṭhigatānaṁ pahānāya paṭhamāya bhūmiyā pattiyā vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati sukhapaṭipadaṁ dandhābhiññaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā.

341. Katame dhammā kusalā. Yasmiṁ samaye lokuttaraṁ jhānaṁ bhāveti niyyānikaṁ apacayagāmiṁ diṭṭhigatānaṁ pahānāya paṭhamāya bhūmiyā pattiyā vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati sukhapaṭipadaṁ khippābhiññaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā.

342. Katame dhammā kusalā. Yasmiṁ samaye lokuttaraṁ jhānaṁ bhāveti niyyānikaṁ apacayagāmiṁ diṭṭhigatānaṁ pahānāya paṭhamāya bhūmiyā

pattiyā vitakkavicārānaṁ vūpasamā -pa- dutiyaṁ jhānaṁ -pa- tatiyaṁ jhānaṁ -pa- catutthaṁ jhānaṁ -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ -pa- pañcamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṁ dandhābhiññaṁ -pa- dukkhapaṭipadaṁ khippābhiññaṁ -pa- sukhapaṭipadaṁ dandhābhiññaṁ -pa- sukhapaṭipadaṁ khippābhiññaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā.

Suddhikapaṭipadā.

Suññata

343. Katame dhammā kusalā. Yasmiṁ samaye lokuttaraṁ jhānaṁ bhāveti niyyānikaṁ apacayagāmiṁ diṭṭhigatānaṁ pahānāya paṭhamāya bhūmiyā pattiyā vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati suññataṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā.

344. Katame dhammā kusalā. Yasmiṁ samaye lokuttaraṁ jhānaṁ bhāveti niyyānikaṁ apacayagāmiṁ diṭṭhigatānaṁ pahānāya paṭhamāya bhūmiyā pattiyā vitakkavicārānaṁ vūpasamā -pa- dutiyaṁ jhānaṁ -pa- tatiyaṁ jhānaṁ -pa- catutthaṁ jhānaṁ -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ -pa- pañcamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati suññataṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā.

Suññataṁ.

Suññatamūlakapaṭipadā

345. Katame dhammā kusalā. Yasmiṁ samaye lokuttaraṁ jhānaṁ bhāveti niyyānikaṁ apacayagāmiṁ diṭṭhigatānaṁ pahānāya paṭhamāya bhūmiyā pattiyā vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṁ dandhābhiññaṁ suññataṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā.

346. Katame dhammā kusalā. Yasmiṁ samaye lokuttaraṁ jhānaṁ bhāveti niyyānikaṁ apacayagāmiṁ diṭṭhigatānaṁ pahānāya paṭhamāya bhūmiyā pattiyā vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṁ khippābhiññaṁ suññataṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā.

347. Katame dhammā kusalā. Yasmiṁ samaye lokuttaraṁ jhānaṁ bhāveti niyyānikaṁ apacayagāmiṁ diṭṭhigatānaṁ pahānāya paṭhamāya bhūmiyā pattiyā vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati sukhapaṭipadaṁ dandhābhiññaṁ suññataṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā.

348. Katame dhammā kusalā. Yasmiṁ samaye lokuttaraṁ jhānaṁ bhāveti niyyānikaṁ apacayagāmiṁ diṭṭhigatānaṁ pahānāya paṭhamāya bhūmiyā pattiyā vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati sukhapaṭipadaṁ khippābhiññaṁ suññataṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā.

349. Katame dhammā kusalā. Yasmiṁ samaye lokuttaraṁ jhānaṁ bhāveti niyyānikaṁ apacayagāmiṁ diṭṭhigatānaṁ pahānāya paṭhamāya bhūmiyā pattiyā vitakkavicārānaṁ vūpasamā -pa- dutiyaṁ jhānaṁ -pa- tatiyaṁ jhānaṁ -pa- catutthaṁ jhanaṁ -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ -pa- pañcamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṁ dandhābhiññaṁ suññataṁ -pa- dukkhapaṭipadaṁ khippābhiññaṁ suññataṁ -pa- sukhapaṭipadaṁ dandhābhiññaṁ suññataṁ -pa- sukhapaṭipadaṁ khippābhiññaṁ suññataṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā.

Suññatamūlakapaṭipadā.

Appaṇihita

350. Katame dhammā kusalā. Yasmiṁ samaye lokuttaraṁ jhānaṁ bhāveti niyyānikaṁ apacayagāmiṁ diṭṭhigatānaṁ pahānāya paṭhamāya bhūmiyā pattiyā vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati

appaṇihitaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā.

351. Katame dhammā kusalā. Yasmiṁ samaye lokuttaraṁ jhānaṁ bhāveti niyyānikaṁ apacayagāmiṁ diṭṭhigatānaṁ pahānāya paṭhamāya bhūmiyā pattiyā vitakkavicārānaṁ vūpasamā -pa- dutiyaṁ jhānaṁ -pa- tatiyaṁ jhānaṁ -pa- catutthaṁ jhānaṁ -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ -pa- pañcamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati appaṇihitaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā.

Appaṇihitaṁ.

Appaṇihitamūlakapaṭipadā

352. Katame dhammā kusalā. Yasmiṁ samaye lokuttaraṁ jhānaṁ bhāveti niyyānikaṁ apacayagāmiṁ diṭṭhigatānaṁ pahānāya paṭhamāya bhūmiyā pattiyā vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṁ dandhābhiññaṁ appaṇihitaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā.

353. Katame dhammā kusalā. Yasmiṁ samaye lokuttaraṁ jhānaṁ bhāveti niyyānikaṁ apacayagāmiṁ diṭṭhigatānaṁ pahānāya paṭhamāya bhūmiyā pattiyā vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṁ khippābhiññaṁ appaṇihitaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā.

354. Katame dhammā kusalā. Yasmiṁ samaye lokuttaraṁ jhānaṁ bhāveti niyyānikaṁ apacayagāmiṁ diṭṭhigatānaṁ pahānāya paṭhamāya bhūmiyā pattiyā vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati sukhapaṭipadaṁ dandhābhiññaṁ appaṇihitaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā.

355. Katame dhammā kusalā. Yasmiṁ samaye lokuttaraṁ jhānaṁ bhāveti niyyānikaṁ apacayagāmiṁ diṭṭhigatānaṁ pahānāya paṭhamāya bhūmiyā pattiyā vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati sukhapaṭipadaṁ khippābhiññaṁ appaṇihitaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā.

356. Katame dhammā kusalā. Yasmiṁ samaye lokuttaraṁ jhānaṁ bhāveti niyyānikaṁ apacayagāmiṁ diṭṭhigatānaṁ pahānāya paṭhamāya bhūmiyā pattiyā vitakkavicārānaṁ vūpasamā -pa- dutiyaṁ jhānaṁ -pa- tatiyaṁ jhānaṁ -pa- catutthaṁ jhānaṁ -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ -pa- pañcamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṁ dandhābhiññaṁ appaṇihitaṁ -pa- dukkhapaṭipadaṁ khippābhiññaṁ appaṇihitaṁ -pa- sukhapaṭipadaṁ dandhābhiññaṁ appaṇihitaṁ -pa- sukhapaṭipadaṁ khippābhiññaṁ appaṇihitaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā.

Appaṇihitamūlakapaṭipadā.

Vīsati mahānaya

357. Katame dhammā kusalā. Yasmiṁ samaye lokuttaraṁ maggaṁ bhāveti -pa- lokuttaraṁ satipaṭṭhānaṁ bhāveti -pa- lokuttaraṁ sammappadhānaṁ bhāveti -pa- lokuttaraṁ iddhipādaṁ bhāveti -pa- lokuttaraṁ indriyaṁ bhāveti -pa- lokuttaraṁ balaṁ bhāveti -pa- lokuttaraṁ bojjhaṅgaṁ bhāveti -pa- lokuttaraṁ saccaṁ bhāveti -pa- lokuttaraṁ samathaṁ bhāveti -pa- lokuttaraṁ dhammaṁ bhāveti -pa- lokuttaraṁ khandhaṁ bhāveti -pa- lokuttaraṁ āyatanaṁ bhāveti -pa- lokuttaraṁ dhātuṁ bhāveti -pa- lokuttaraṁ āhāraṁ bhāveti -pa- lokuttaraṁ phassaṁ bhāveti -pa- lokuttaraṁ vedanaṁ bhāveti -pa- lokuttaraṁ saññaṁ bhāveti -pa- lokuttaraṁ cetanaṁ bhāveti -pa- lokuttaraṁ cittaṁ bhāveti niyyānikaṁ apacayagāmiṁ diṭṭhigatānaṁ pahānāya paṭhamāya bhūmiyā pattiyā vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṁ dandhābhiññaṁ.

Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā.

Vīsati mahānayā.

Adhipati

358. Katame dhammā kusalā. Yasmiṁ samaye lokuttaraṁ jhānaṁ bhāveti niyyānikaṁ apacayagāmiṁ diṭṭhigatānaṁ pahānāya paṭhamāya bhūmiyā pattiyā vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṁ dandhābhiññaṁ chandādhipateyyaṁ -pa- vīriyādhipateyyaṁ -pa- cittādhipateyyaṁ -pa- vīmaṁsādhipateyyaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā.

359. Katame dhammā kusalā. Yasmiṁ samaye lokuttaraṁ jhānaṁ bhāveti niyyānikaṁ apacayagāmiṁ diṭṭhigatānaṁ pahānāya paṭhamāya bhūmiyā pattiyā vitakkavicārānaṁ vūpasamā -pa- dutiyaṁ jhānaṁ -pa- tatiyaṁ jhānaṁ -pa- catutthaṁ jhānaṁ -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ -pa- pañcamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṁ dandhābhiññaṁ chandādhipateyyaṁ -pa- vīriyādhipateyyaṁ -pa- cittādhipateyyaṁ -pa- vīmaṁsādhipateyyaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā.

360. Katame dhammā kusalā. Yasmiṁ samaye lokuttaraṁ maggaṁ bhāveti -pa- lokuttaraṁ satipaṭṭhānaṁ bhāveti -pa- lokuttaraṁ sammappadhānaṁ bhāveti -pa- lokuttaraṁ iddhipādaṁ bhāveti -pa- lokuttaraṁ indriyaṁ bhāveti -pa- lokuttaraṁ balaṁ bhāveti -pa- lokuttaraṁ bojjhaṅgaṁ bhāveti -pa- lokuttaraṁ saccaṁ bhāveti -pa- lokuttaraṁ samathaṁ bhāveti -pa- lokuttaraṁ dhammaṁ bhāveti -pa- lokuttaraṁ khandhaṁ bhāveti -pa- lokuttaraṁ āyatanaṁ bhāveti -pa- lokuttaraṁ dhātuṁ bhāveti -pa- lokuttaraṁ āhāraṁ bhāveti -pa- lokuttaraṁ phassaṁ bhāveti -pa- lokuttaraṁ vedanaṁ bhāveti -pa- lokuttaraṁ saññaṁ bhāveti -pa- lokuttaraṁ cetanaṁ bhāveti -pa- lokuttaraṁ cittaṁ bhāveti niyyānikaṁ apacayagāmiṁ diṭṭhigatānaṁ pahānāya paṭhamāya bhūmiyā pattiyā vivicceva

kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṁ dandhābhiññaṁ chandādhipateyyaṁ -pa- vīriyādhipateyyaṁ -pa- cittādhipateyyaṁ -pa- vīmaṁsādhipateyyaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā.

Adhipati.

Paṭhamo maggo.

---

361. Katame dhammā kusalā. Yasmiṁ samaye lokuttaraṁ jhānaṁ bhāveti niyyānikaṁ apacayagāmiṁ kāmarāgabyāpādānaṁ tanubhāvāya dutiyāya bhūmiyā pattiyā vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṁ dandhābhiññaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- aññindriyaṁ hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā.

Dutiyo maggo.

---

362. Katame dhammā kusalā. Yasmiṁ samaye lokuttaraṁ jhānaṁ bhāveti niyyānikaṁ apacayagāmiṁ kāmarāgabyāpādānaṁ anavasesappahānāya tatiyāya bhūmiyā pattiyā vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṁ dandhābhiññaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- aññindriyaṁ hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā.

Tatiyo maggo.

---

363. Katame dhammā kusalā. Yasmiṁ samaye lokuttaraṁ jhānaṁ bhāveti niyyānikaṁ apacayagāmiṁ rūparāga-arūparāgamāna-uddhacca-avijjāya anavasesappahānāya catutthāya bhūmiyā pattiyā vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṁ dandhābhiññaṁ. Tasmiṁ samaye

phasso hoti -pa- aññindriyaṁ hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā -pa-.

364. Katamaṁ tasmiṁ samaye aññindriyaṁ hoti. Yā tesaṁ dhammānaṁ ñātānaṁ diṭṭhānaṁ pattānaṁ viditānaṁ sacchikatānaṁ sacchikiriyāya paññā pajānanā vicayo pavicayo dhammavicayo sallakkhaṇā upalakkhaṇā paccupalakkhaṇā paṇḍiccaṁ kosallaṁ nepuññaṁ vebhabyā cintā upaparikkhā bhūrī medhā pariṇāyikā vipassanā sampajaññaṁ patodo paññā paññindriyaṁ paññābalaṁ paññāsatthaṁ paññāpāsādo paññā-āloko paññā-obhāso paññāpajjoto paññāratanaṁ amoho dhammavicayo sammādiṭṭhi dhammavicayasambojjhaṅgo maggaṅgaṁ maggapariyāpannaṁ. Idaṁ tasmiṁ samaye aññindriyaṁ hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ye vā pana tasmiṁ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā. Ime dhammā kusalā.

Catuttho maggo.

Lokuttaraṁ cittaṁ.

Dvādasa akusala

365. Katame dhammā akusalā. Yasmiṁ samaye akusalaṁ cittaṁ uppannaṁ hoti somanassasahagataṁ diṭṭhigatasampayuttaṁ rūpārammaṇaṁ vā saddārammaṇaṁ vā gandhārammaṇaṁ vā rasārammaṇaṁ vā phoṭṭhabbārammaṇaṁ vā dhammārammaṇaṁ vā yaṁ yaṁ vā panārabbha. Tasmiṁ samaye phasso hoti, vedanā hoti, saññā hoti, cetanā hoti, cittaṁ hoti, vitakko hoti, vicāro hoti, pīti hoti, sukhaṁ hoti, cittassekaggatā hoti, vīriyindriyaṁ hoti, samādhindriyaṁ hoti, manindriyaṁ hoti, somanassindriyaṁ hoti, jīvitindriyaṁ hoti, micchādiṭṭhi hoti, micchāsaṅkappo hoti, micchāvāyāmo hoti, micchāsamādhi hoti, vīriyabalaṁ hoti, samādhibalaṁ hoti, ahirikabalaṁ hoti, anottappabalaṁ hoti, lobho hoti, moho hoti, abhijjhā hoti, micchādiṭṭhi hoti, ahirikaṁ

hoti, anottappaṁ hoti, samatho hoti, paggāho hoti, avikkhepo hoti. Ye vā pana tasmiṁ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā. Ime dhammā akusalā.

366. Katamo tasmiṁ samaye phasso hoti. Yo tasmiṁ samaye phasso phusanā samphusanā samphusitattaṁ. Ayaṁ tasmiṁ samaye phasso hoti.

367. Katamā tasmiṁ samaye vedanā hoti. Yaṁ tasmiṁ samaye tajjāmanoviññāṇadhātusamphassajaṁ cetasikaṁ sātaṁ cetasikaṁ sukhaṁ cetosamphassajaṁ sātaṁ sukhaṁ vedayitaṁ cetosamphassajā sātā sukhā vedanā. Ayaṁ tasmiṁ samaye vedanā hoti.

368. Katamā tasmiṁ samaye saññā hoti. Yā tasmiṁ samaye tajjāmanoviññāṇadhātusamphassajā saññā sañjānanā sañjānitattaṁ. Ayaṁ tasmiṁ samaye saññā hoti.

369. Katamā tasmiṁ samaye cetanā hoti. Yā tasmiṁ samaye tajjāmanoviññāṇadhātusamphassajā cetanā sañcetanā cetayitattaṁ. Ayaṁ tasmiṁ samaye cetanā hoti.

370. Katamaṁ tasmiṁ samaye cittaṁ hoti. Yaṁ tasmiṁ samaye cittaṁ mano mānasaṁ hadayaṁ paṇḍaraṁ mano manāyatanaṁ manindriyaṁ viññāṇaṁ viññāṇakkhandho tajjāmanoviññāṇadhātu. Idaṁ tasmiṁ samaye cittaṁ hoti.

371. Katamo tasmiṁ samaye vitakko hoti. Yo tasmiṁ samaye takko vitakko saṅkappo appanā byappanā cetaso abhiniropanā micchāsaṅkappo. Ayaṁ tasmiṁ samaye vitakko hoti.

372. Katamo tasmiṁ samaye vicāro hoti. Yo tasmiṁ samaye cāro vicāro anuvicāro upavicāro cittassa anusandhānatā anupekkhanatā. Ayaṁ tasmiṁ samaye vicāro hoti.

373. Katamā tasmiṁ samaye pīti hoti. Yā tasmiṁ samaye pīti pāmojjaṁ āmodanā pamodanā hāso pahāso vitti odagyaṁ attamanatā cittassa. Ayaṁ tasmiṁ samaye pīti hoti.

374. Katamaṁ tasmiṁ samaye sukhaṁ hoti. Yaṁ tasmiṁ samaye cetasikaṁ sātaṁ cetasikaṁ sukhaṁ cetosamphassajaṁ sātaṁ sukhaṁ vedayitaṁ cetosamphassajā sātā sukhā vedanā. Idaṁ tasmiṁ samaye sukhaṁ hoti.

375. Katamā tasmiṁ samaye cittassekaggatā hoti. Yā tasmiṁ samaye cittassa ṭhiti saṇṭhiti avaṭṭhiti avisāhāro avikkhepo avisāhaṭamānasatā samatho samādhindriyaṁ samādhibalaṁ micchāsamādhi. Ayaṁ tasmiṁ samaye cittassekaggatā hoti.

376. Katamaṁ tasmiṁ samaye vīriyindriyaṁ hoti. Yo tasmiṁ samaye cetasiko vīriyārambho nikkamo parakkamo uyyāmo vāyāmo ussāho ussoḷhī thāmo dhiti asithilaparakkamatā anikkhittachandatā anikkhittadhuratā dhurasampaggāho vīriyaṁ vīriyindriyaṁ vīriyabalaṁ micchāvāyāmo. Idaṁ tasmiṁ samaye vīriyindriyaṁ hoti.

377. Katamaṁ tasmiṁ samaye samādhindriyaṁ hoti. Yā tasmiṁ samaye cittassa ṭhiti saṇṭhiti avaṭṭhiti avisāhāro avikkhepo avisāhaṭamānasatā samatho samādhindriyaṁ samādhibalaṁ micchāsamādhi idaṁ tasmiṁ samaye samādhindriyaṁ hoti.

378. Katamaṁ tasmiṁ samaye manindriyaṁ hoti. Yaṁ tasmiṁ samaye cittaṁ mano mānasaṁ hadayaṁ paṇḍaraṁ mano manāyatanaṁ manindriyaṁ viññāṇaṁ viññāṇakkhandho tajjāmanoviññāṇadhātu. Idaṁ tasmiṁ samaye manindriyaṁ hoti.

379. Katamaṁ tasmiṁ samaye somanassindriyaṁ hoti. Yaṁ tasmiṁ samaye cetasikaṁ sātaṁ cetasikaṁ sukhaṁ cetosamphassajaṁ sātaṁ sukhaṁ vedayitaṁ cetosamphassajā sātā sukhā vedanā. Idaṁ tasmiṁ samaye somanassindriyaṁ hoti.

380. Katamaṁ tasmiṁ samaye jīvitindriyaṁ hoti. Yo tesaṁ arūpīnaṁ dhammānaṁ āyu ṭhiti yapanā yāpanā iriyanā vattanā pālanā jīvitaṁ jīvitindriyaṁ. Idaṁ tasmiṁ samaye jīvitindriyaṁ hoti.

381. Katamā tasmiṁ samaye micchādiṭṭhi hoti. Yā tasmiṁ samaye diṭṭhi diṭṭhigataṁ diṭṭhigahanaṁ diṭṭhikantāro diṭṭhivisūkāyikaṁ diṭṭhivipphanditaṁ diṭṭhisaññojanaṁ gāho patiṭṭhāho[1] abhiniveso parāmāso kummaggo micchāpatho micchattaṁ titthāyatanaṁ vipariyāsaggāho[2]. Ayaṁ tasmiṁ samaye micchādiṭṭhi hoti.

382. Katamo tasmiṁ samaye micchāsaṅkappo hoti. Yo tasmiṁ samaye takko vittakko saṅkappo appanā byappanā cetaso abhiniropanā micchāsaṅkappo. Ayaṁ tasmiṁ samaye micchāsaṅkappo hoti.

383. Katamo tasmiṁ samaye micchāvāyāmo hoti. Yo tasmiṁ samaye cetasiko vīriyārambho nikkamo parakkamo uyyāmo vāyāmo ussāho ussoḷhī thāmo dhiti asithilaparakkamatā anikkhittachandatā anikkhittadhuratā dhurasampaggāho vīriyaṁ vīriyindriyaṁ vīriyabalaṁ micchāvāyāmo. Ayaṁ tasmiṁ samaye micchāvāyāmo hoti.

384. Katamo tasmiṁ samaye micchāsamādhi hoti. Yā tasmiṁ samaye cittassa ṭhiti saṇṭhiti avaṭṭhiti avisāhāro avikkhepo avisāhaṭamānasatā samatho samādhindriyaṁ samādhibalaṁ micchāsamādhi. Ayaṁ tasmiṁ samaye micchāsamādhi hoti.

385. Katamaṁ tasmiṁ samaye vīriyabalaṁ hoti. Yo tasmiṁ samaye cetasiko vīriyārambho nikkamo parakkamo uyyāmo vāyāmo ussāho ussoḷhī thāmo dhiti asithilaparakkamatā anikkhittachandatā anikkhittadhuratā dhurasampaggāho vīriyaṁ vīriyindriyaṁ vīriyabalaṁ micchāvāyāmo. Idaṁ tasmiṁ samaye vīriyabalaṁ hoti.

---

1. Paṭiggāho (Sī, Syā)
2. Vipariyesagāho (Ka)

386. Katamaṁ tasmiṁ samaye samādhibalaṁ hoti. Yā tasmiṁ samaye cittassa ṭhiti saṇṭhiti avaṭṭhiti avisāhāro avikkhepo avisāhaṭamānasatā samatho samādhindriyaṁ samādhibalaṁ micchāsamādhi. Idaṁ tasmiṁ samaye samādhibalaṁ hoti.

387. Katamaṁ tasmiṁ samaye ahirikabalaṁ hoti. Yaṁ tasmiṁ samaye na hirīyati hiriyitabbena na hirīyati pāpakānaṁ akusalānaṁ dhammānaṁ samāpattiyā. Idaṁ tasmiṁ samaye ahirikabalaṁ hoti.

388. Katamaṁ tasmiṁ samaye anottappabalaṁ hoti. Yaṁ tasmiṁ samaye na ottappati ottappitabbena na ottappati pāpakānaṁ akusalānaṁ dhammānaṁ samāpattiyā. Idaṁ tasmiṁ samaye anottappabalaṁ hoti.

389. Katamo tasmiṁ samaye lobho hoti. Yo tasmiṁ samaye lobho lubbhanā lubbhitattaṁ sārāgo sārajjanā sārajjitattaṁ abhijjhā lobho akusalamūlaṁ. Ayaṁ tasmiṁ samaye lobho hoti.

390. Katamo tasmiṁ samaye moho hoti. Yaṁ tasmiṁ samaye aññāṇaṁ adassanaṁ anabhisamayo ananubodho asambodho appaṭivedho asaṁgāhanā apariyogāhanā asamapekkhanā apaccavekkhanā apaccakkhakammaṁ dummejjhaṁ bālyaṁ asampajaññaṁ moho pamoho sammoho avijjā avijjogho avijjāyogo avijjānusayo avijjāpariyuṭṭhānaṁ avijjālaṅgī moho akusalamūlaṁ. Ayaṁ tasmiṁ samaye moho hoti.

391. Katamā tasmiṁ samaye abhijjhā hoti. Yo tasmiṁ samaye lobho lubbhanā lubbhitattaṁ sārāgo sārajjanā sārajjitattaṁ abhijjhā lobho akusalamūlaṁ. Ayaṁ tasmiṁ samaye abhijjhā hoti.

392. Katamā tasmiṁ samaye micchādiṭṭhi hoti. Yā tasmiṁ samaye diṭṭhi diṭṭhigataṁ diṭṭhigahanaṁ diṭṭhikantāro diṭṭhivisūkāyikaṁ diṭṭhivipphanditaṁ diṭṭhisaññojanaṁ gāho patiṭṭhāho abhiniveso parāmāso kummaggo

micchāpatho micchattaṁ titthāyatanaṁ vipariyāsaggāho. Ayaṁ tasmiṁ samaye micchādiṭṭhi hoti.

393. Katamaṁ tasmiṁ samaye ahirikaṁ hoti. Yaṁ tasmiṁ samaye na hirīyati hiriyitabbena na hirīyati pāpakānaṁ akusalānaṁ dhammānaṁ samāpattiyā. Idaṁ tasmiṁ samaye ahirikaṁ hoti.

394. Katamaṁ tasmiṁ samaye anottappaṁ hoti. Yaṁ tasmiṁ samaye na ottappati ottappitabbena na ottappati pāpakānaṁ akusalānaṁ dhammānaṁ samāpattiyā. Idaṁ tasmiṁ samaye anottappaṁ hoti.

395. Katamo tasmiṁ samaye samatho hoti. Yā tasmiṁ samaye cittassa ṭhiti saṇṭhiti avaṭṭhiti avisāhāro avikkhepo avisāhaṭamānasatā samatho samādhindriyaṁ samādhibalaṁ micchāsamādhi. Ayaṁ tasmiṁ samaye samatho hoti.

396. Katamo tasmiṁ samaye paggāho hoti. Yo tasmiṁ samaye cetasiko vīriyārambho nikkamo parakkamo uyyāmo vāyāmo ussāho ussoḷhī thāmo dhiti asithilaparakkamatā anikkhittachandatā anikkhittadhuratā dhurasampaggāho vīriyaṁ vīriyindriyaṁ vīriyabalaṁ micchāvāyāmo. Ayaṁ tasmiṁ samaye paggāho hoti.

397. Katamo tasmiṁ samaye avikkhepo hoti. Yā tasmiṁ samaye cittassa ṭhiti saṇṭhiti avaṭṭhiti avisāhāro avikkhepo avisāhaṭamānasatā samatho samādhindriyaṁ samādhibalaṁ micchāsamādhi. Ayaṁ tasmiṁ samaye avikkhepo hoti. Ye vā pana tasmiṁ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā. Ime dhammā akusalā.

Tasmiṁ kho pana samaye cattāro khandhā honti, dvāyatanāni honti, dve dhātuyo honti, tayo āhārā honti, pañcindriyāni honti, pañcaṅgikaṁ jhānaṁ hoti, caturaṅgiko maggo hoti, cattāri balāni honti, dve hetū honti, eko phasso hoti -pa- ekaṁ dhammāyatanaṁ hoti, ekā dhammādhātu hoti. Ye vā pana tasmiṁ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā. Ime dhammā akusalā -pa-.

398. Katamo tasmiṁ samaye saṅkhārakkhandho hoti. Phasso cetanā vitakko vicāro pīti cittassekaggatā vīriyindriyaṁ samādhindriyaṁ jīvitindriyaṁ micchādiṭṭhi micchāsaṅkappo micchāvāyāmo micchāsamādhi vīriyabalaṁ samādhibalaṁ ahirikabalaṁ anottappabalaṁ lobho moho abhijjhā micchādiṭṭhi ahirikaṁ anottappaṁ samatho paggāho avikkhepo. Ye vā pana tasmiṁ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā ṭhapetvā vedanākkhandhaṁ ṭhapetvā saññākkhandhaṁ ṭhapetvā viññāṇakkhandhaṁ. Ayaṁ tasmiṁ samaye saṅkhārakkhandho hoti -pa-. Ime dhammā akusalā.

399. Katame dhammā akusalā. Yasmiṁ samaye akusalaṁ cittaṁ uppannaṁ hoti somanassasahagataṁ diṭṭhigatasampayuttaṁ sasaṅkhārena rūpārammaṇaṁ vā -pa- dhammārammaṇaṁ vā yaṁ yaṁ vā panārabbha. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā akusalā.

400. Katame dhammā akusalā. Yasmiṁ samaye akusalaṁ cittaṁ uppannaṁ hoti somanassasahagataṁ diṭṭhigatavippayuttaṁ rūpārammaṇaṁ vā saddārammaṇaṁ vā gandhārammaṇaṁ vā rasārammaṇaṁ vā phoṭṭhabbārammaṇaṁ vā dhammārammaṇaṁ vā yaṁ yaṁ vā panārabbha. Tasmiṁ samaye phasso hoti, vedanā hoti, saññā hoti, cetanā hoti, cittaṁ hoti, vitakko hoti, vicāro hoti, pīti hoti, sukhaṁ hoti, cittassekaggatā hoti, vīriyindriyaṁ hoti, samādhindriyaṁ hoti, manindriyaṁ hoti, somanassindriyaṁ hoti, jīvitindriyaṁ hoti, micchāsaṅkappo hoti, micchāvāyāmo hoti, micchāsamādhi hoti, vīriyabalaṁ hoti, samādhibalaṁ hoti, ahirikabalaṁ hoti, anottappabalaṁ hoti, lobho hoti, moho hoti, abhijjhā hoti, ahirikaṁ hoti, anottappaṁ hoti, samatho hoti, paggāho hoti avikkhepo hoti. Ye vā pana tasmiṁ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā. Ime dhammā akusalā -pa-.

Tasmiṁ kho pana samaye cattāro khandhā honti, dvāyatanāni honti, dve dhātuyo honti, tayo āhārā honti, pañcindriyāni honti, pañcaṅgikaṁ jhānaṁ hoti, tivaṅgiko maggo hoti, cattāri balāni honti, dve hetū honti, eko phasso hoti -pa- ekaṁ

dhammāyatanaṁ hoti. Ekā dhammadhātu hoti. Ye vā pana tasmiṁ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā. Ime dhammā akusalā -pa-.

401. Katamo tasmiṁ samaye saṅkhārakkhandho hoti. Phasso cetanā vitakko vicāro pīti cittassekaggatā vīriyindriyaṁ samādhindriyaṁ jīvitindriyaṁ micchāsaṅkappo micchāvāyāmo micchāsamādhi vīriyabalaṁ samādhibalaṁ ahirikabalaṁ anottappabalaṁ lobho moho abhijjhā ahirikaṁ anottappaṁ samatho paggāho avikkhepo. Ye vā pana tasmiṁ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā ṭhapetvā vedanākkhandhaṁ ṭhapetvā saññākkhandhaṁ ṭhapetvā viññāṇakkhandhaṁ. Ayaṁ tasmiṁ samaye saṅkhārakkhandho hoti -pa-. Ime dhammā akusalā.

402. Katame dhammā akusalā. Yasmiṁ samaye akusalaṁ cittaṁ uppannaṁ hoti somanassasahagataṁ diṭṭhigatavippayuttaṁ sasaṅkhārena rūpārammaṇaṁ vā -pa- dhammārammaṇaṁ vā yaṁ yaṁ panārabbha. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā akusalā.

403. Katame dhammā akusalā. Yasmiṁ samaye akusalaṁ cittaṁ uppannaṁ hoti upekkhāsahagataṁ diṭṭhigatasampayuttaṁ rūpārammaṇaṁ vā saddārammaṇaṁ vā gandhārammaṇaṁ vā rasārammaṇaṁ vā phoṭṭhabbārammaṇaṁ vā dhammārammaṇaṁ vā yaṁ yaṁ vā panārabbha. Tasmiṁ samaye phasso hoti, vedanā hoti, saññā hoti, cetanā hoti, cittaṁ hoti, vitakko hoti, vicāro hoti, upekkhā hoti, cittassekaggatā hoti, vīriyindriyaṁ hoti, samādhindriyaṁ hoti, manindriyaṁ hoti, upekkhindriyaṁ hoti, jīvitindriyaṁ hoti, micchādiṭṭhi hoti, micchāsaṅkappo hoti, micchāvāyāmo hoti, micchāsamādhi hoti, vīriyabalaṁ hoti, samādhibalaṁ hoti, ahirikabalaṁ hoti, anottappabalaṁ hoti, lobho hoti, moho hoti, abhijjhā hoti, micchādiṭṭhi hoti, ahirikaṁ hoti, anottappaṁ hoti, samatho hoti, paggāho hoti, avikkhepo hoti. Ye vā pana tasmiṁ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā. Ime dhammā akusalā.

404. Katamo tasmiṁ samaye phasso hoti. Yo tasmiṁ samaye phasso phusanā samphusanā samphusitattaṁ. Ayaṁ tasmiṁ samaye phasso hoti.

405. Katamā tasmiṁ samaye vedanā hoti. Yaṁ tasmiṁ samaye tajjāmanoviññāṇadhātusamphassajaṁ cetasikaṁ neva sātaṁ nāsātaṁ cetosamphassajaṁ adukkhamasukhaṁ vedayitaṁ cetosamphassajā adukkhamasukhā vedanā. Ayaṁ tasmiṁ samaye vedanā hoti -pa-.

406. Katamā tasmiṁ samaye upekkhā hoti. Yaṁ tasmiṁ samaye cetasikaṁ neva sātaṁ nāsātaṁ cetosamphassajaṁ adukkhamasukhaṁ vedayitaṁ cetosamphassajā adukkhamasukhā vedanā. Ayaṁ tasmiṁ samaye upekkhā hoti -pa-.

407. Katamaṁ tasmiṁ samaye upekkhindriyaṁ hoti. Yaṁ tasmiṁ samaye cetasikaṁ neva sātaṁ nāsātaṁ cetosamphassajaṁ adukkhamasukhaṁ vedayitaṁ cetosamphassajā adukkhamasukhā vedanā. Idaṁ tasmiṁ samaye upekkhindriyaṁ hoti -pa-. Ye vā pana tasmiṁ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā. Ime dhammā akusalā.

Tasmiṁ kho pana samaye cattāro khandhā honti, dvāyatanāni honti, dve dhātuyo honti, tayo āhārā honti, pañcindriyāni honti, caturaṅgikaṁ jhānaṁ hoti, caturaṅgiko maggo hoti, cattāri balāni honti, dve hetū honti, eko phasso hoti -pa- ekaṁ dhammāyatanaṁ hoti, ekā dhammadhātu hoti. Ye vā pana tasmiṁ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā. Ime dhammā akusalā -pa-.

408. Katamo tasmiṁ samaye saṅkhārakkhandho hoti. Phasso cetanā vitakko vicāro cittassekaggatā vīriyindriyaṁ samādhindriyaṁ jīvitindriyaṁ micchādiṭṭhi micchāsaṅkappo micchāvāyāmo micchāsamādhi vīriyabalaṁ samādhibalaṁ ahirikabalaṁ anottappabalaṁ lobho moho abhijjhā micchādiṭṭhi ahirikaṁ anottappaṁ samatho paggāho avikkhepo. Ye vā pana tasmiṁ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā ṭhapetvā vedanākkhandhaṁ ṭhapetvā saññākkhandhaṁ ṭhapetvā viññāṇakkhandhaṁ. Ayaṁ tasmiṁ samaye saṅkhārakkhandho hoti -pa-. Ime dhammā akusalā.

409. Katame dhammā akusalā. Yasmiṁ samaye akusalaṁ cittaṁ uppannaṁ hoti upekkhāsahagataṁ diṭṭhigatasampayuttaṁ sasaṅkhārena rūpārammaṇaṁ vā -pa- dhammārammaṇaṁ vā yaṁ yaṁ vā panārabbha. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā akusalā.

410. Katame dhammā akusalā. Yasmiṁ samaye akusalaṁ cittaṁ uppannaṁ hoti upekkhāsahagataṁ diṭṭhigatavippayuttaṁ rūpārammaṇaṁ vā saddārammaṇaṁ vā gandhārammaṇaṁ vā rasārammaṇaṁ vā phoṭṭhabbārammaṇaṁ vā dhammārammaṇaṁ vā yaṁ yaṁ vā panārabbha. Tasmiṁ samaye phasso hoti, vedanā hoti, saññā hoti, cetanā hoti, cittaṁ hoti, vitakko hoti, vicāro hoti, upekkhā hoti, cittassekaggatā hoti, vīriyindriyaṁ hoti, samādhindriyaṁ hoti, manindriyaṁ hoti, upekkhindriyaṁ jīvitindriyaṁ hoti, micchāsaṅkappo hoti, micchāvāyāmo hoti, micchāsamādhi hoti, vīriyabalaṁ hoti, samādhibalaṁ hoti, ahirikabalaṁ hoti, anottappabalaṁ hoti, lobho hoti, moho hoti, abhijjhā hoti, ahirikaṁ hoti, anottappaṁ hoti, samatho hoti, paggāho hoti, avikkhepo hoti. Ye vā pana tasmiṁ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā. Ime dhammā akusalā -pa-.

Tasmiṁ kho pana samaye cattāro khandhā honti, dvāyatanāni honti, dve dhātuyo honti, tayo āhārā honti, pañcindriyāni honti, caturaṅgikaṁ jhānaṁ hoti, tivaṅgiko maggo hoti, cattāri balāni honti, dve hetū honti, eko phasso hoti -pa- ekaṁ dhammāyatanaṁ hoti, ekā dhammādhātu hoti. Ye vā pana tasmiṁ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā. Ime dhammā akusalā -pa-.

411. Katamo tasmiṁ samaye saṅkhārakkhandho hoti. Phasso cetanā vitakko vicāro cittassekaggatā vīriyindriyaṁ samādhindriyaṁ jīvitindriyaṁ micchāsaṅkappo micchāvāyāmo micchāsamādhi vīriyabalaṁ samādhibalaṁ ahirikabalaṁ anottappabalaṁ lobho moho abhijjhā ahirikaṁ anottappaṁ samatho paggāho avikkhepo. Ye vā pana tasmiṁ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā ṭhapetvā

vedanākkhandhaṁ ṭhapetvā saññākkhandhaṁ ṭhapetvā viññāṇakkhandhaṁ. Ayaṁ tasmiṁ samaye saṅkhārakkhandho hoti -pa-. Ime dhammā akusalā.

412. Katame dhammā akusalā. Yasmiṁ samaye akusalaṁ cittaṁ uppannaṁ hoti upekkhāsahagataṁ diṭṭhigatavippayuttaṁ sasaṅkhārena rūpārammaṇaṁ vā -pa- dhammārammaṇaṁ vā yaṁ yaṁ vā panārabbha. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā akusalā.

413. Katame dhammā akusalā. Yasmiṁ samaye akusalaṁ cittaṁ uppannaṁ hoti domanassasahagataṁ paṭighasampayuttaṁ rūpārammaṇaṁ vā saddārammaṇaṁ vā gandhārammaṇaṁ vā rasārammaṇaṁ vā phoṭṭhabbārammaṇaṁ vā dhammārammaṇaṁ vā yaṁ yaṁ vā panārabbha. Tasmiṁ samaye phasso hoti, vedanā hoti, saññā hoti, cetanā hoti, cittaṁ hoti, vitakko hoti, vicāro hoti, dukkhaṁ hoti, cittassekaggatā hoti, vīriyindriyaṁ hoti, samādhindriyaṁ hoti, manindriyaṁ hoti, domanassindriyaṁ hoti, jīvitindriyaṁ hoti, micchāsaṅkappo hoti, micchāvāyāmo hoti, micchāsamādhi hoti, vīriyabalaṁ hoti, samādhibalaṁ hoti, ahirikabalaṁ hoti, anottappabalaṁ hoti, doso hoti, moho hoti, byāpādo hoti, ahirikaṁ hoti, anottappaṁ hoti, samatho hoti, paggāho hoti, avikkhepo hoti. Ye vā pana tasmiṁ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā. Ime dhammā akusalā.

414. Katamo tasmiṁ samaye phasso hoti. Yo tasmiṁ samaye phasso phusanā samphusanā samphusitattaṁ. Ayaṁ tasmiṁ samaye phasso hoti.

415. Katamā tasmiṁ samaye vedanā hoti. Yaṁ tasmiṁ samaye tajjāmanoviññāṇadhātusamphassajaṁ cetasikaṁ asātaṁ cetasikaṁ dukkhaṁ cetosamphassajaṁ asātaṁ dukkhaṁ vedayitaṁ cetosamphassajā asātā dukkhā vedanā. Ayaṁ tasmiṁ samaye vedanā hoti -pa-.

416. Katamaṁ tasmiṁ samaye dukkhaṁ hoti. Yaṁ tasmiṁ samaye cetasikaṁ asātaṁ cetasikaṁ dukkhaṁ cetosamphassajaṁ asātaṁ dukkhaṁ

vedayitaṁ cetosamphassajā asātā dukkhā vedanā. Idaṁ tasmiṁ samaye dukkhaṁ hoti -pa-.

417. Katamaṁ tasmiṁ samaye domanassindriyaṁ hoti. Yaṁ tasmiṁ samaye cetasikaṁ asātaṁ cetasikaṁ dukkhaṁ cetosamphassajaṁ asātaṁ dukkhaṁ vedayitaṁ cetosamphassajā asātā dukkhā vedanā. Idaṁ tasmiṁ samaye domanassindriyaṁ hoti -pa-.

418. Katamo tasmiṁ samaye doso hoti. Yo tasmiṁ samaye doso dussanā dussitattaṁ byāpatti byāpajjanā byāpajjitattaṁ virodho paṭivirodho caṇḍikkaṁ asuropo anattamanatā cittassa. Ayaṁ tasmiṁ samaye doso hoti -pa-.

419. Katamo tasmiṁ samaye byāpādo hoti. Yo tasmiṁ samaye doso dussanā dussitattaṁ byāpatti byāpajjanā byāpajjitattaṁ virodho paṭivirodho caṇḍikkaṁ asuropo anattamanatā cittassa. Ayaṁ tasmiṁ samaye byāpādo hoti -pa-. Ye vā pana tasmiṁ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā. Ime dhammā akusalā.

Tasmiṁ kho pana samaye cattāro khandhā honti, dvāyatanāni honti, dve dhātuyo honti, tayo āhārā honti, pañcindriyāni honti, caturaṅgikaṁ jhānaṁ hoti, tivaṅgiko maggo hoti, cattāri balāni honti, dve hetū honti, eko phasso hoti -pa- ekaṁ dhammāyatanaṁ hoti, ekā dhammādhātu hoti. Ye vā pana tasmiṁ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā. Ime dhammā akusalā -pa-.

420. Katamo tasmiṁ samaye saṅkhārakkhandho hoti. Phasso cetanā vitakko vicāro cittassekaggatā vīriyindriyaṁ samādhindriyaṁ jīvitindriyaṁ micchāsaṅkappo micchāvāyāmo micchāsamādhi vīriyabalaṁ samādhibalaṁ ahirikabalaṁ anottappabalaṁ doso moho byāpādo ahirikaṁ anottappaṁ samatho paggāho avikkhepo. Ye vā pana tasmiṁ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā ṭhapetvā vedanākkhandhaṁ ṭhapetvā saññākkhandhaṁ ṭhapetvā viññāṇakkhandhaṁ. Ayaṁ tasmiṁ samaye saṅkhārakkhandho hoti -pa-. Ime dhammā akusalā.

421. Katame dhammā akusalā. Yasmiṁ samaye akusalaṁ cittaṁ uppannaṁ hoti domanassasahagataṁ paṭighasampayuttaṁ sasaṅkhārena rūpārammaṇaṁ vā -pa- dhammārammaṇaṁ vā yaṁ yaṁ vā panārabbha. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā akusalā.

422. Katame dhammā akusalā. Yasmiṁ samaye akusalaṁ cittaṁ uppannaṁ hoti upekkhāsahagataṁ vicikicchāsampayuttaṁ rūpārammaṇaṁ vā saddārammaṇaṁ vā gandhārammaṇaṁ vā rasārammaṇaṁ vā phoṭṭhabbārammaṇaṁ vā dhammārammaṇaṁ vā yaṁ yaṁ vā panārabbha. Tasmiṁ samaye phasso hoti, vedanā hoti, saññā hoti, cetanā hoti, cittaṁ hoti, vitakko hoti, vicāro hoti, upekkhā hoti, cittassekaggatā hoti, vīriyindriyaṁ hoti, manindriyaṁ hoti, upekkhindriyaṁ hoti, jīvitindriyaṁ hoti, micchāsaṅkappo hoti, micchāvāyāmo hoti, vīriyabalaṁ hoti, ahirikabalaṁ hoti, anottappabalaṁ hoti, vicikicchā hoti, moho hoti, ahirikaṁ hoti, anottappaṁ hoti, paggāho hoti. Ye vā pana tasmiṁ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā. Ime dhammā akusalā.

423. Katamo tasmiṁ samaye phasso hoti. Yo tasmiṁ samaye phasso phusanā samphusanā samphusitattaṁ. Ayaṁ tasmiṁ samaye phasso hoti -pa-.

424. Katamā tasmiṁ samaye cittassekaggatā hoti. Yā tasmiṁ samaye cittassa ṭhiti. Ayaṁ tasmiṁ samaye cittassekaggatā hoti -pa-.

425. Katamā tasmiṁ samaye vicikicchā hoti. Yā tasmiṁ samaye kaṅkhā kaṅkhāyanā kaṅkhāyitattaṁ vimati vicikicchā dveḷhakaṁ dvedhāpatho saṁsayo anekaṁsaggāho āsappanā parisappanā apariyogāhanā thambhitattaṁ cittassa manovilekho. Ayaṁ tasmiṁ samaye vicikicchā hoti -pa-. Ye vā pana tasmiṁ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā. Ime dhammā akusalā.

Tasmiṁ kho pana samaye cittāro khandhā honti, dvāyatanāni honti, dve dhātuyo honti, tayo āhārā honti, cattāri indriyāni

honti, caturaṅgikaṁ jhānaṁ hoti, duvaṅgiko maggo hoti, tīṇi balāni honti, eko hetu hoti, eko phasso hoti -pa- ekaṁ dhammāyatanaṁ hoti, ekā dhammadhātu hoti. Ye vā pana tasmiṁ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā. Ime dhammā akusalā -pa-.

426. Katamo tasmiṁ samaye saṅkhārakkhandho hoti. Phasso cetanā vitakko vicāro cittassekaggatā vīriyindriyaṁ jīvitindriyaṁ micchāsaṅkappo micchāvāyāmo vīriyabalaṁ ahirikabalaṁ anottappabalaṁ vicikicchā moho ahirikaṁ anottappaṁ paggāho. Ye vā pana tasmiṁ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā ṭhapetvā vedanākkhandhaṁ ṭhapetvā saññākkhandhaṁ ṭhapetvā viññāṇakkhandhaṁ. Ayaṁ tasmiṁ samaye saṅkhārakkhandho hoti -pa-. Ime dhammā akusalā.

427. Katame dhammā akusalā. Yasmiṁ samaye akusalaṁ cittaṁ uppannaṁ hoti upekkhāsahagataṁ uddhaccasampayuttaṁ rūpārammaṇaṁ vā -pa- yaṁ yaṁ vā panārabbha. Tasmiṁ samaye phasso hoti, vedanā hoti, saññā hoti, cetanā hoti, cittaṁ hoti, vitakko hoti, vicāro hoti, upekkhā hoti, cittassekaggatā hoti, vīriyindriyaṁ hoti, samādhindriyaṁ hoti, manindriyaṁ hoti, upekkhindriyaṁ hoti, jīvitindriyaṁ hoti, micchāsaṅkappo hoti, micchāvāyāmo hoti, micchāsamādhi hoti, vīriyabalaṁ hoti, samādhibalaṁ hoti, ahirikabalaṁ hoti, anottappabalaṁ hoti, uddhaccaṁ hoti, moho hoti, ahirikaṁ hoti, anottappaṁ hoti, samatho hoti, paggāho hoti, avikkhepo hoti. Ye vā pana tasmiṁ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā. Ime dhammā akusalā.

428. Katamo tasmiṁ samaye phasso hoti. Yo tasmiṁ samaye phasso phusanā samphusanā samphusitattaṁ. Ayaṁ tasmiṁ samaye phasso hoti -pa-.

429. Katamaṁ tasmiṁ samaye uddhaccaṁ hoti. Yaṁ tasmiṁ samaye cittassa uddhaccaṁ avūpasamo cetaso vikkhepo bhantattaṁ cittassa. Idaṁ tasmiṁ

samaye uddhaccaṁ hoti -pa-. Ye vā pana tasmiṁ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā. Ime dhammā akusalā.

Tasmiṁ kho pana samaye cattāro khandhā honti, dvāyatanāni honti, dve dhātuyo honti, tayo āhārā honti, pañcindriyāni honti, caturaṅgikaṁ jhānaṁ hoti, tivaṅgiko maggo hoti, cattāri balāni honti, eko hetu hoti, eko phasso hoti -pa- ekaṁ dhammāyatanaṁ hoti, eko dhammādhātu hoti. Ye vā pana tasmiṁ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā. Ime dhammā akusalā -pa-.

430. Katamo tasmiṁ samaye saṅkhārakkhandho hoti. Phasso cetanā vitakko vicāro cittassekaggatā vīriyindriyaṁ samādhindriyaṁ jīvitindriyaṁ micchāsaṅkappo micchāvāyāmo micchāsamādhi vīriyabalaṁ samādhibalaṁ ahirikabalaṁ anottappabalaṁ uddhaccaṁ moho ahirikaṁ anottappaṁ samatho paggāho avikkhepo. Ye vā pana tasmiṁ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā ṭhapetvā vedanākkhandhaṁ ṭhapetvā saññākkhandhaṁ ṭhapetvā viññāṇakkhandhaṁ. Ayaṁ tasmiṁ samaye saṅkhārakkhandho hoti -pa-. Ime dhammā akusalā.

Dvādasa akusalacittāni.

Abyākatavipāka

Kusalavipākapañcaviññāṇa

431. Katame dhammā abyākatā. Yasmiṁ samaye kāmāvacarassa kusalassa kammassa katattā upacitattā vipākaṁ cakkhuviññāṇaṁ uppannaṁ hoti upekkhāsahagataṁ rūpārammaṇaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti, vedanā hoti, saññā hoti, cetanā hoti, cittaṁ hoti, upekkhā hoti, cittassekaggatā hoti, manindriyaṁ hoti, upekkhindriyaṁ hoti, jīvitindriyaṁ hoti. Ye vā pana tasmiṁ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā. Ime dhammā abyākatā.

432. Katamo tasmiṁ samaye phasso hoti. Yo tasmiṁ samaye phasso phusanā samphusanā samphusitattaṁ. Ayaṁ tasmiṁ samaye phasso hoti.

433. Katamā tasmiṁ samaye vedanā hoti. Yaṁ tasmiṁ samaye tajjācakkhuviññāṇadhātusamphassajaṁ cetasikaṁ neva sātaṁ nāsātaṁ cetosamphassajaṁ adukkhamasukhaṁ vedayitaṁ cetosamphassajā adukkhamasukhā vedanā. Ayaṁ tasmiṁ samaye vedanā hoti.

434. Katamā tasmiṁ samaye saññā hoti. Yā tasmiṁ samaye tajjācakkhuviññāṇadhātusamphassajā saññā sañjānanā sañjānitattaṁ. Ayaṁ tasmiṁ samaye saññā hoti.

435. Katamā tasmiṁ samaye cetanā hoti. Yā tasmiṁ samaye tajjācakkhuviññāṇadhātusamphassajā cetanā sañcetanā cetayitattaṁ. Ayaṁ tasmiṁ samaye cetanā hoti.

436. Katamaṁ tasmiṁ samaye cittaṁ hoti. Yaṁ tasmiṁ samaye cittaṁ mano mānasaṁ hadayaṁ paṇḍaraṁ mano manāyatanaṁ manindriyaṁ viññāṇaṁ viññāṇakkhandho tajjācakkhuviññāṇadhātu. Idaṁ tasmiṁ samaye cittaṁ hoti.

437. Katamā tasmiṁ samaye upekkhā hoti. Yaṁ tasmiṁ samaye cetasikaṁ neva sātaṁ nāsātaṁ cetosamphassajaṁ adukkhamasukhaṁ vedayitaṁ cetosamphassajā adukkhamasukhā vedanā. Ayaṁ tasmiṁ samaye upekkhā hoti.

438. Katamā tasmiṁ samaye cittassekaggatā hoti. Yā tasmiṁ samaye cittassa ṭhiti. Ayaṁ tasmiṁ samaye cittassekaggatā hoti.

439. Katamaṁ tasmiṁ samaye manindriyaṁ hoti. Yaṁ tasmiṁ samaye cittaṁ mano mānasaṁ hadayaṁ paṇḍaraṁ mano manāyatanaṁ manindriyaṁ viññāṇaṁ viññāṇakkhandho tajjācakkhuviññāṇadhātu. Idaṁ tasmiṁ samaye manindriyaṁ hoti.

440. Katamaṁ tasmiṁ samaye upekkhindriyaṁ hoti. Yaṁ tasmiṁ samaye cetasikaṁ neva sātaṁ nāsātaṁ cetosamphassajaṁ adukkhamasukhaṁ vedayitaṁ cetosamphassajā adukkhamasukhā vedanā. Idaṁ tasmiṁ samaye upekkhindriyaṁ hoti.

441. Katamaṁ tasmiṁ samaye jīvitindriyaṁ hoti. Yo tesaṁ arūpīnaṁ dhammānaṁ āyu ṭhiti yapanā yāpanā iriyanā vattanā pālanā jīvitaṁ jīvitindriyaṁ. Idaṁ tasmiṁ samaye jīvitindriyaṁ hoti. Ye vā pana tasmiṁ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā. Ime dhammā abyākatā.

Tasmiṁ kho pana samaye cattāro khandhā honti, dvāyatanāni honti, dve dhātuyo honti, tayo āhārā honti, tīṇindriyāni honti, eko phasso hoti -pa- ekā cakkhuviññāṇadhātu hoti, ekaṁ dhammāyatanaṁ hoti, ekā dhammadhātu hoti. Ye vā pana tasmiṁ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā. Ime dhammā abyākatā -pa-.

442. Katamo tasmiṁ samaye saṅkhārakkhandho hoti. Phasso cetanā cittassekaggatā jīvitindriyaṁ. Ye vā pana tasmiṁ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā ṭhapetvā vedanākkhandhaṁ ṭhapetvā saññākkhandhaṁ ṭhapetvā viññāṇakkhandhaṁ. Ayaṁ tasmiṁ samaye saṅkhārakkhandho hoti -pa-. Ime dhammā abyākatā.

443. Katame dhammā abyākatā. Yasmiṁ samaye kāmāvacarassa kusalassa kammassa katattā upacitattā vipākaṁ sotaviññāṇaṁ uppannaṁ hoti upekkhāsahagataṁ saddārammaṇaṁ -pa- ghānaviññāṇaṁ uppannaṁ hoti upekkhāsahagataṁ gandhārammaṇaṁ -pa- jīvhāviññāṇaṁ uppannaṁ hoti upekkhāsahagataṁ rasārammaṇaṁ -pa- kāyaviññāṇaṁ uppannaṁ hoti sukhasahagataṁ phoṭṭhabbārammaṇaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti, vedanā hoti, saññā hoti, cetanā hoti, cittaṁ hoti, sukhaṁ hoti, cittassekaggatā hoti, manindriyaṁ hoti, sukhindriyaṁ hoti, jīvitindriyaṁ hoti. Ye vā pana tasmiṁ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā. Ime dhammā abyākatā.

444. Katamo tasmiṁ samaye phasso hoti. Yo tasmiṁ samaye phasso phusanā samphusanā samphusitattaṁ. Ayaṁ tasmiṁ samaye phasso hoti.

445. Katamā tasmiṁ samaye vedanā hoti. Yaṁ tasmiṁ samaye tajjākāyaviññāṇadhātusamphassajaṁ kāyikaṁ sātaṁ kāyikaṁ sukhaṁ kāyasamphassajaṁ sātaṁ sukhaṁ vedayitaṁ kāyasamphassajā sātā sukhā vedanā. Ayaṁ tasmiṁ samaye vedanā hoti.

446. Katamā tasmiṁ samaye saññā hoti. Yā tasmiṁ samaye tajjākāyaviññāṇadhātusamphassajā saññā sañjānanā sañjānitattaṁ. Ayaṁ tasmiṁ samaye saññā hoti.

447. Katamā tasmiṁ samaye cetanā hoti. Yā tasmiṁ samaye tajjākāyaviññāṇadhātusamphassajā cetanā sañcetanā cetayitattaṁ. Ayaṁ tasmiṁ samaye cetanā hoti.

448. Katamaṁ tasmiṁ samaye cittaṁ hoti. Yaṁ tasmiṁ samaye cittaṁ mano mānasaṁ hadayaṁ paṇḍaraṁ mano manāyatanaṁ manindriyaṁ viññāṇaṁ viññāṇakkhandho tajjākāyaviññāṇadhātu. Idaṁ tasmiṁ samaye cittaṁ hoti.

449. Katamaṁ tasmiṁ samaye sukhaṁ hoti. Yaṁ tasmiṁ samaye kāyikaṁ sātaṁ kāyikaṁ sukhaṁ kāyasamphassajaṁ sātaṁ sukhaṁ vedayitaṁ kāyasamphassajā sātā sukhā vedanā. Idaṁ tasmiṁ samaye sukhaṁ hoti.

450. Katamā tasmiṁ samaye cittassekaggatā hoti. Yā tasmiṁ samaye cittassa ṭhiti. Ayaṁ tasmiṁ samaye cittassekaggatā hoti.

451. Katamaṁ tasmiṁ samaye manindriyaṁ hoti. Yaṁ tasmiṁ samaye cittaṁ mano mānasaṁ hadayaṁ paṇḍaraṁ mano manāyatanaṁ manindriyaṁ viññāṇaṁ viññāṇakkhandho tajjākāyaviññāṇadhātu. Idaṁ tasmiṁ samaye manindriyaṁ hoti.

452. Katamaṁ tasmiṁ samaye sukhindriyaṁ hoti. Yaṁ tasmiṁ samaye kāyikaṁ sātaṁ kāyikaṁ sukhaṁ kāyasamphassajaṁ sātaṁ sukhaṁ vedayitaṁ kāyasamphassajā sātā sukhā vedanā. Idaṁ tasmiṁ samaye sukhindriyaṁ hoti.

453. Katamaṁ tasmiṁ samaye jīvitindriyaṁ hoti. Yo tesaṁ arūpīnaṁ dhammānaṁ āyu ṭhiti yapanā yāpanā iriyanā vattanā pālanā jīvitaṁ jīvitindriyaṁ. Idaṁ tasmiṁ samaye jīvitindriyaṁ hoti. Ye vā pana tasmiṁ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā. Ime dhammā abyākatā.

Tasmiṁ kho pana samaye cattāro khandhā honti, dvāyatanāni honti, dve dhātuyo honti, tayo āhārā honti, tīṇindriyāni honti, eko phasso hoti -pa- ekā kāyaviññāṇadhātu hoti, ekaṁ dhammāyatanaṁ hoti, ekā dhammadhātu hoti. Ye vā pana tasmiṁ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā. Ime dhammā abyākatā -pa-.

454. Katamo tasmiṁ samaye saṅkhārakkhandho hoti. Phasso cetanā cittassekaggatā jīvitindriyaṁ. Ye vā pana tasmiṁ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā ṭhapetvā vedanākkhandhaṁ ṭhapetvā saññākkhandhaṁ ṭhapetvā viññāṇakkhandhaṁ. Ayaṁ tasmiṁ samaye saṅkhārakkhandho hoti -pa-. Ime dhammā abyākatā.

Kusalavipākāni pañcaviññāṇāni.

Kusalavipākamanodhātu

455. Katame dhammā abyākatā. Yasmiṁ samaye kāmāvacarassa kusalassa kammassa katattā upacitattā vipākā manodhātu uppannā hoti upekkhāsahagatā rūpārammaṇā vā -pa- phoṭṭhabbārammaṇā vā yaṁ yaṁ vā panārabbha. Tasmiṁ samaye phasso hoti, vedanā hoti, saññā hoti, cetanā hoti, cittaṁ hoti, vittakko hoti, vicāro

hoti, upekkhā hoti, cittassekaggatā hoti, manindriyaṁ hoti, upekkhindriyaṁ hoti, jīvitindriyaṁ hoti. Ye vā pana tasmiṁ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā. Ime dhammā abyākatā.

456. Katamo tasmiṁ samaye phasso hoti. Yo tasmiṁ samaye phasso phusanā samphusanā samphusitattaṁ. Ayaṁ tasmiṁ samaye phasso hoti.

457. Katamā tasmiṁ samaye vedanā hoti. Yaṁ tasmiṁ samaye tajjāmanodhātusamphassajaṁ cetasikaṁ neva sātaṁ nāsātaṁ cetosamphassajaṁ adukkhamasukhaṁ vedayitaṁ cetosamphassajā adukkhamasukhā vedanā. Ayaṁ tasmiṁ samaye vedanā hoti.

458. Katamā tasmiṁ samaye saññā hoti. Yā tasmiṁ samaye tajjāmanodhātusamphassajā saññā sañjānanā sañjānitattaṁ. Ayaṁ tasmiṁ samaye saññā hoti.

459. Katamā tasmiṁ samaye cetanā hoti. Yā tasmiṁ samaye tajjāmanodhātusamphassajā cetanā sañcetanā cetayitattaṁ. Ayaṁ tasmiṁ samaye cetanā hoti.

460. Katamaṁ tasmiṁ samaye cittaṁ hoti. Yaṁ tasmiṁ samaye cittaṁ mano mānasaṁ hadayaṁ paṇḍaraṁ mano manāyatanaṁ manindriyaṁ viññāṇaṁ viññāṇakkhandho tajjāmanodhātu. Idaṁ tasmiṁ samaye cittaṁ hoti.

461. Katamo tasmiṁ samaye vitakko hoti. Yo tasmiṁ samaye takko vitakko saṅkappo appanā byappanā cetaso abhiniropanā. Ayaṁ tasmiṁ samaye vitakko hoti.

462. Katamo tasmiṁ samaye vicāro hoti. Yo tasmiṁ samaye cāro vicāro anuvicāro upavicāro cittassa anusandhānatā anupekkhanatā. Ayaṁ tasmiṁ samaye vicāro hoti.

463. Katamā tasmiṁ samaye upekkhā hoti. Yaṁ tasmiṁ samaye cetasikaṁ neva sātaṁ nāsātaṁ cetosamphassajaṁ adukkhamasukhaṁ vedayitaṁ cetosamphassajā adukkhamasukhā vedanā. Ayaṁ tasmiṁ samaye upekkhā hoti.

464. Katamā tasmiṁ samaye cittassekaggatā hoti. Yā tasmiṁ samaye cittassa ṭhiti. Ayaṁ tasmiṁ samaye cittassekaggatā hoti.

465. Katamaṁ tasmiṁ samaye manindriyaṁ hoti. Yaṁ tasmiṁ samaye cittaṁ mano mānasaṁ hadayaṁ paṇḍaraṁ mano manāyatanaṁ manindriyaṁ viññāṇaṁ viññāṇakkhandho tajjāmanodhātu. Idaṁ tasmiṁ samaye manindriyaṁ hoti.

466. Katamaṁ tasmiṁ samaye upekkhindriyaṁ hoti. Yaṁ tasmiṁ samaye cetasikaṁ neva sātaṁ nāsātaṁ cetosamphassajaṁ adukkhamasukhaṁ vedayitaṁ cetosamphassajā adukkhamasukhā vedanā. Idaṁ tasmiṁ samaye upekkhindriyaṁ hoti.

467. Katamaṁ tasmiṁ samaye jīvitindriyaṁ hoti. Yo tesaṁ arūpīnaṁ dhammānaṁ āyu ṭhiti yapanā yāpanā iriyanā vattanā pālanā jīvitaṁ jīvitindriyaṁ. Idaṁ tasmiṁ samaye jīvitindriyaṁ hoti. Ye vā pana tasmiṁ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā. Ime dhammā abyākatā.

Tasmiṁ kho pana samaye cattāro khandhā honti, dvāyatanāni honti, dve dhātuyo honti, tayo āhārā honti, tīṇindriyāni honti, eko phasso hoti -pa- ekā manodhātu hoti, ekaṁ dhammāyatanaṁ hoti, ekā dhammadhātu hoti. Ye vā pana tasmiṁ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā. Ime dhammā abyākatā -pa-.

468. Katamo tasmiṁ samaye saṅkhārakkhandho hoti. Phasso cetanā vitakko vicāro cittassekaggatā jīvitindriyaṁ. Ye vā pana tasmiṁ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā ṭhapetvā

vedanākkhandhaṁ ṭhapetvā saññākkhandhaṁ ṭhapetvā viññāṇakkhandhaṁ. Ayaṁ tasmiṁ samaye saṅkhārakkhandho hoti -pa-. Ime dhammā abyākatā.

Kusalavipākā manodhātu.

Kusalavipākamanoviññāṇadhātusomanassasahagata

469. Katame dhammā abyākatā. Yasmiṁ samaye kāmāvacarassa kusalassa kammassa katattā upacitattā vipākā manoviññāṇadhātu uppannā hoti somanassasahagatā rūpārammaṇā vā -pa- dhammārammaṇā vā yaṁ yaṁ vā panārabbha. Tasmiṁ samaye phasso hoti, vedanā hoti, saññā hoti, cetanā hoti, cittaṁ hoti, vitakko hoti, vicāro hoti, pīti hoti, sukhaṁ hoti, cittassekaggatā hoti, manindriyaṁ hoti, somanassindriyaṁ hoti, jīvitindriyaṁ hoti. Ye vā pana tasmiṁ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā. Ime dhammā abyākatā.

470. Katamo tasmiṁ samaye phasso hoti. Yo tasmiṁ samaye phasso phusanā samphusanā samphusitattaṁ. Ayaṁ tasmiṁ samaye phasso hoti.

471. Katamā tasmiṁ samaye vedanā hoti. Yaṁ tasmiṁ samaye tajjāmanoviññāṇadhātusamphassajaṁ cetasikaṁ sātaṁ cetasikaṁ sukhaṁ cetosamphassajaṁ sātaṁ sukhaṁ vedayitaṁ cetosamphassajā sātā sukhā vedanā. Ayaṁ tasmiṁ samaye vedanā hoti.

472. Katamā tasmiṁ samaye saññā hoti. Yā tasmiṁ samaye tajjāmanoviññāṇādhātusamphassajā saññā sañjānanā sañjānitattaṁ. Ayaṁ tasmiṁ samaye saññā hoti.

473. Katamā tasmiṁ samaye cetanā hoti. Yā tasmiṁ samaye tajjāmanoviññāṇadhātusamphassajā cetanā sañcetanā cetayitattaṁ. Ayaṁ tasmiṁ samaye cetanā hoti.

474. Katamaṁ tasmiṁ samaye cittaṁ hoti. Yaṁ tasmiṁ samaye cittaṁ mano mānasaṁ hadayaṁ paṇḍaraṁ mano manāyatanaṁ manindriyaṁ viññāṇaṁ viññāṇakkhandho tajjāmanoviññāṇadhātu. Idaṁ tasmiṁ samaye cittaṁ hoti.

475. Katamo tasmiṁ samaye vitakko hoti. Yo tasmiṁ samaye takko vitakko saṅkappo appanā byappanā cetaso abhiniropanā. Ayaṁ tasmiṁ samaye vitakko hoti.

476. Katamo tasmiṁ samaye vicāro hoti. Yo tasmiṁ samaye cāro vicāro anuvicāro upavicāro cittassa anusandhānatā anupekkhanatā. Ayaṁ tasmiṁ samaye vicāro hoti.

477. Katamā tasmiṁ samaye pīti hoti. Yā tasmiṁ samaye pīti pāmojjaṁ āmodanā pamodanā hāso pahāso vitti odagyaṁ attamanatā cittassa. Ayaṁ tasmiṁ samaye pīti hoti.

478. Katamaṁ tasmiṁ samaye sukhaṁ hoti. Yaṁ tasmiṁ samaye cetasikaṁ sātaṁ cetasikaṁ sukhaṁ cetosamphassajaṁ sātaṁ sukhaṁ vedayitaṁ cetosamphassajā sātā sukhā vedanā. Idaṁ tasmiṁ samaye sukhaṁ hoti.

479. Katamā tasmiṁ samaye cittassekaggatā hoti. Yā tasmiṁ samaye cittassa ṭhiti. Ayaṁ tasmiṁ samaye cittassekaggatā hoti.

480. Katamaṁ tasmiṁ samaye manindriyaṁ hoti. Yaṁ tasmiṁ samaye cittaṁ mano mānasaṁ hadayaṁ paṇḍaraṁ mano manāyatanaṁ manindriyaṁ viññāṇaṁ viññāṇakkhandho tajjāmanoviññāṇadhātu. Idaṁ tasmiṁ samaye manindriyaṁ hoti.

481. Katamaṁ tasmiṁ samaye somanassindriyaṁ hoti. Yaṁ tasmiṁ samaye cetasikaṁ sātaṁ cetasikaṁ sukhaṁ cetosamphassajaṁ sātaṁ sukhaṁ vedayitaṁ cetosamphassajā sātā sukhā vedanā. Idaṁ tasmiṁ samaye somanassindriyaṁ hoti.

482. Katamaṁ tasmiṁ samaye jīvitindriyaṁ hoti. Yo tesaṁ arūpīnaṁ dhammānaṁ āyu ṭhiti yapanā yāpanā iriyanā vattanā pālanā jīvitaṁ jīvitindriyaṁ. Idaṁ tasmiṁ samaye jīvitindriyaṁ hoti. Ye vā pana tasmiṁ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā. Ime dhammā abyākatā.

Tasmiṁ kho pana samaye cattāro khandhā honti, dvāyatanāni honti, dve dhātuyo honti, tayo āhārā honti, tīṇindriyāni honti, eko phasso hoti -pa- ekā manoviññāṇadhātu hoti, ekaṁ dhammāyatanaṁ hoti, ekā dhammadhātu hoti. Ye vā pana tasmiṁ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā. Ime dhammā abyākatā -pa-.

483. Katamo tasmiṁ samaye saṅkhārakkhandho hoti. Phasso cetanā vitakko vicāro pīti cittassekaggatā jīvitindriyaṁ. Ye vā pana tasmiṁ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā ṭhapetvā vedanākkhandhaṁ ṭhapetvā saññākkhandhaṁ ṭhapetvā viññāṇakkhandhaṁ. Ayaṁ tasmiṁ samaye saṅkhārakkhandho hoti -pa-. Ime dhammā abyākatā.

Kusalavipākā manoviññāṇadhātu somanassasahagatā.

Kusalavipākamanoviññāṇadhātu-upekkhāsahagata

484. Katame dhammā abyākatā. Yasmiṁ samaye kāmāvacarassa kusalassa kammassa katattā upacitattā vipākā manoviññāṇadhātu uppannā hoti upekkhāsahagatā rūpārammaṇā vā -pa- dhammārammaṇā vā yaṁ yaṁ vā panārabbha. Tasmiṁ samaye phasso hoti, vedanā hoti, saññā hoti, cetanā hoti, cittaṁ hoti, vitakko hoti, vicāro hoti, upekkhā hoti, cittassekaggatā hoti, manindriyaṁ hoti, upekkhindriyaṁ hoti, jīvitindriyaṁ hoti. Ye vā pana tasmiṁ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā. Ime dhammā abyākatā.

485. Katamo tasmiṁ samaye phasso hoti. Yo tasmiṁ samaye phasso phusanā samphusanā samphusitattaṁ. Ayaṁ tasmiṁ samaye phasso hoti.

486. Katamā tasmiṁ samaye vedanā hoti. Yaṁ tasmiṁ samaye tajjāmanoviññāṇadhātusamphassajaṁ cetasikaṁ neva sātaṁ nāsātaṁ cetosamphassajaṁ adukkhamasukhaṁ vedayitaṁ cetosamphassajā adukkhamasukhā vedanā. Ayaṁ tasmiṁ samaye vedanā hoti.

487. Katamā tasmiṁ samaye saññā hoti. Yā tasmiṁ samaye tajjāmanoviññāṇadhātusamphassajā saññā sañjānanā sañjānitattaṁ. Ayaṁ tasmiṁ samaye saññā hoti.

488. Katamā tasmiṁ samaye cetanā hoti. Yā tasmiṁ samaye tajjāmanoviññāṇadhātusamphassajā cetanā sañcetanā cetayitattaṁ. Ayaṁ tasmiṁ samaye cetanā hoti.

489. Katamaṁ tasmiṁ samaye cittaṁ hoti. Yaṁ tasmiṁ samaye cittaṁ mano mānasaṁ hadayaṁ paṇḍaraṁ mano manāyatanaṁ manindriyaṁ viññāṇaṁ viññāṇakkhandho tajjāmanoviññāṇadhātu. Idaṁ tasmiṁ samaye cittaṁ hoti.

490. Katamo tasmiṁ samaye vitakko hoti. Yo tasmiṁ samaye takko vitakko saṅkappo appanā byappanā cetaso abhiniropanā. Ayaṁ tasmiṁ samaye vitakko hoti.

491. Katamo tasmiṁ samaye vicāro hoti. Yo tasmiṁ samaye cāro vicāro anuvicāro upavicāro cittassa anusandhānatā anupekkhanatā. Ayaṁ tasmiṁ samaye vicāro hoti.

492. Katamā tasmiṁ samaye upekkhā hoti. Yaṁ tasmiṁ samaye cetasikaṁ neva sātaṁ nāsātaṁ cetosamphassajaṁ adukkhamasukhaṁ vedayitaṁ cetosamphassajā adukkhamasukhā vedanā. Ayaṁ tasmiṁ samaye upekkhā hoti.

493. Katamā tasmiṁ samaye cittassekaggatā hoti. Yā tasmiṁ samaye cittassa ṭhiti. Ayaṁ tasmiṁ samaye cittassekaggatā hoti.

494. Kataṁ tasmiṁ samaye manindriyaṁ hoti. Yaṁ tasmiṁ samaye cittaṁ mano mānasaṁ hadayaṁ paṇḍaraṁ mano manāyatanaṁ manindriyaṁ viññāṇaṁ viññāṇakkhandho tajjāmanoviññāṇadhātu. Idaṁ tasmiṁ samaye manindriyaṁ hoti.

495. Katamaṁ tasmiṁ samaye upekkhindriyaṁ hoti. Yaṁ tasmiṁ samaye cetasikaṁ neva sātaṁ nāsātaṁ cetosamphassajaṁ adukkhamasukhaṁ vedayitaṁ cetosamphassajā adukkhamasukhā vedanā. Idaṁ tasmiṁ samaye upekkhindriyaṁ hoti.

496. Katamaṁ tasmiṁ samaye jīvitindriyaṁ hoti. Yo tesaṁ arūpīnaṁ dhammānaṁ āyu ṭhiti yapanā yāpanā iriyanā vattanā pālanā jīvitaṁ jīvitindriyaṁ. Idaṁ tasmiṁ samaye jīvitindriyaṁ hoti. Ye vā pana tasmiṁ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā. Ime dhammā abyākatā.

Tasmiṁ kho pana samaye cattāro khandhā honti, dvāyatanāni honti, dve dhātuyo honti, tayo āhārā honti, tīṇindriyāni honti, eko phasso hoti -pa- ekā manoviññāṇadhātu hoti, ekaṁ dhammāyatanaṁ hoti, ekā dhammadhātu hoti. Ye vā pana tasmiṁ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā. Ime dhammā abyākatā -pa-.

497. Katamo tasmiṁ samaye saṅkhārakkhandho hoti. Phasso cetanā vitakko vicāro cittassekaggatā jīvitindriyaṁ. Ye vā pana tasmiṁ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā ṭhapetvā vedanākkhandhaṁ ṭhapetvā saññākkhandhaṁ ṭhapetvā viññāṇakkhandhaṁ. Ayaṁ tasmiṁ samaye saṅkhārakkhandho hoti -pa-. Ime dhammā abyākatā.

Kusalavipākā upekkhāsahagatā manoviññāṇadhātu.

Aṭṭhamahāvipāka

498. Katame dhammā abyākatā. Yasmiṁ samaye kāmāvacarassa kusalassa kammassa katattā upacitattā vipākā manoviññāṇadhātu uppannā hoti somanassasahagatā ñāṇasampayuttā -pa- somanassa sahagatā ñāṇasampayuttā sasaṅkhārena -pa- somanassasahagatā ñāṇavippayuttā -pa- somanassasahagatā ñāṇavippayuttā sasaṅkhārena -pa- upekkhāsahagatā ñāṇasampayuttā -pa- upekkhāsahagatā ñāṇasampayuttā sasaṅkhārena -pa- upekkhāsahagatā ñāṇavippayuttā -pa- upekkhāsahagatā ñāṇavippayuttā sasaṅkhārena rūpārammaṇā vā -pa- dhammārammaṇā vā yaṁ yaṁ vā panārabbha. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā abyākatā -pa- alobho abyākatamūlaṁ -pa- adoso abyākatamūlaṁ -pa-. Ime dhammā abyākatā.

Aṭṭhamahāvipākā.

Rūpāvacaravipāka

499. Katame dhammā abyākatā. Yasmiṁ samaye rūpūpapattiyā maggaṁ bhāveti vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati pathavīkasiṇaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā. Tasseva rūpāvacarassa kusalassa kammassa katattā upacittā vipākaṁ vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati pathavīkasiṇaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā abyākatā.

500. Katame dhammā abyākatā. Yasmiṁ samaye rūpūpapattiyā maggaṁ bhāveti vitakkavicārānaṁ vūpasamā -pa- dutiyaṁ jhānaṁ -pa- tatiyaṁ jhānaṁ -pa- catutthaṁ jhānaṁ -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ -pa- pañcamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati pathavīkasiṇaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā. Tasseva rūpāvacarassa kusalassa kammassa katattā upacitattā vipākaṁ sukhassa ca pahānā -pa- pañcamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati pathavīkasiṇaṁ.

Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā abyākatā.

Rūpāvacaravipākā.

Arūpāvacaravipāka

501. Katame dhammā abyākatā. Yasmiṁ samaye arūpūpapattiyā maggaṁ bhāveti sabbaso rūpasaññānaṁ samatikkamā paṭighasaññānaṁ atthaṅgamā nānattasaññānaṁ amanasikārā ākāsānañcāyatanasaññāsahagataṁ sukhassa ca pahānā -pa- catutthaṁ jhānaṁ upasampajja viharati. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā. Tasseva arūpāvacarassa kusalassa kammassa katattā upacitattā vipākaṁ sabbaso rūpasaññānaṁ samatikkamā paṭighasaññānaṁ atthaṅgamā nānattasaññānaṁ amanasikārā ākāsānañcāyatanasaññāsahagataṁ sukhassa ca pahānā -pa- catutthaṁ jhānaṁ upasampajja viharati. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā abyākatā.

502. Katame dhammā abyākatā. Yasmiṁ samaye arūpūpapattiyā maggaṁ bhāveti sabbaso ākāsānañcāyatanaṁ samatikkamma viññāṇañcāyatanasaññāsahagataṁ sukhassa ca pahānā -pa- catutthaṁ jhānaṁ upasampajja viharati. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā. Tasseva arūpāvacarassa kusalassa kammassa katattā upacitattā vipākaṁ sabbaso ākāsānañcāyatanaṁ samatikkamma viññāṇañcāyatanasaññāsahagataṁ sukhassa ca pahānā -pa- catutthaṁ jhānaṁ upasampajja viharati. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā abyākatā.

503. Katame dhammā abyākatā. Yasmiṁ samaye arūpūpapattiyā maggaṁ bhāveti sabbaso viññāṇañcāyatanaṁ samatikkamma ākiñcaññāyatanasaññāsahagataṁ sukhassa ca pahānā -pa- catutthaṁ jhānaṁ upasampajja viharati. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā. Tasseva arūpāvacarassa kusalassa kammassa katattā upacitattā

vipākaṁ sabbaso viññāṇañcāyatanaṁ samatikkamma ākiñcaññāyatanasaññāsahagataṁ sukhassa ca pahānā -pa- catutthaṁ jhānaṁ upasampajja viharati. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā abyākatā.

504. Katame dhammā abyākatā. Yasmiṁ samaye arūpūpapattiyā maggaṁ bhāveti sabbaso ākiñcaññāyatanaṁ samatikkamma nevasaññānāsaññāyatanasaññāsahagataṁ sukhassa ca pahānā -pa- catutthaṁ jhānaṁ upasampajja viharati. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā. Tasseva arūpāvacarassa kusalassa kammassa katattā upacitattā vipākaṁ sabbaso ākiñcaññāyatanaṁ samatikkamma nevasaññānāsaññāyatanasaññāsahagataṁ sukhassa ca pahānā -pa- catutthaṁ jhānaṁ upasampajja viharati. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā abyākatā.

Arūpāvacaravipākā.

Lokuttaravipāka-paṭhamamaggavipāka

Suddhikapaṭipadā

505. Katame dhammā abyākatā. Yasmiṁ samaye lokuttaraṁ jhānaṁ bhāveti niyyānikaṁ apacayagāmiṁ diṭṭhigatānaṁ pahānāya paṭhamāya bhūmiyā pattiyā vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṁ dandhābhiññaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā. Tasseva lokuttarassa kusalassa jhānassa katattā bhāvitattā vipākaṁ vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja virahati dukkhapaṭipadaṁ dandhābhiññaṁ suññataṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- aññindriyaṁ hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā abyākatā.

506. Katame dhammā abyākatā. Yasmiṁ samaye lokuttaraṁ jhānaṁ bhāveti niyyānikaṁ apacayagāmiṁ diṭṭhigatānaṁ pahānāya paṭhamāya bhūmiyā pattiyā vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṁ dandhābhiññaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime

dhammā kusalā. Tasseva lokuttarassa kusalassa jhānassa katattā bhāvitattā vipākaṁ vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṁ dandhābhiññaṁ animittaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- aññindriyaṁ hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā abyākatā.

507. Katame dhammā abyākatā. Yasmiṁ samaye lokuttaraṁ jhānaṁ bhāveti niyyānikaṁ apacayagāmiṁ diṭṭhigatānaṁ pahānāya paṭhamāya bhūmiyā pattiyā vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṁ dandhābhiññaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā. Tasseva lokuttarassa kusalassa jhānassa katattā bhāvitattā vipākaṁ vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṁ dandhābhiññaṁ appaṇihitaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- aññindriyaṁ hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā abyākatā.

508. Katame dhammā abyākatā. Yasmiṁ samaye lokuttaraṁ jhānaṁ bhāveti niyyānikaṁ apacayagāmiṁ diṭṭhigatānaṁ pahānāya paṭhamāya bhūmiyā pattiyā vitakkavicārānaṁ vūpasamā -pa- dutiyaṁ jhānaṁ -pa- tatiyaṁ jhānaṁ -pa- catutthaṁ jhānaṁ -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ -pa- pañcamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṁ dandhābhiññanti kusalaṁ -pa- dukkhapaṭipadaṁ dandhābhiññaṁ suññatanti vipāko -pa- dukkhapaṭipadaṁ dandhābhiññanti kusalaṁ -pa- dukkhapaṭipadaṁ dandhābhiññaṁ animittanti vipāko -pa- dukkhapaṭipadaṁ dandhābhiññanti kusalaṁ -pa- dukkhapaṭipadaṁ dandhābhiññaṁ appaṇihitanti vipāko. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā abyākatā.

509. Katame dhammā abyākatā. Yasmiṁ samaye lokuttaraṁ jhānaṁ bhāveti niyyānikaṁ apacayagāmiṁ diṭṭhigatānaṁ pahānāya paṭhamāya bhūmiyā pattiyā vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṁ khippābhiññaṁ -pa- sukhapaṭipadaṁ dandhābhiññaṁ -pa- sukhapaṭipadaṁ khippābhiññaṁ -pa- dutiyaṁ jhānaṁ -pa- tatiyaṁ jhānaṁ -pa- catutthaṁ jhānaṁ -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ -pa- pañcamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati sukhapaṭipadaṁ khippābhiññanti kusalaṁ -pa- sukhapaṭipadaṁ khippābhiññaṁ suññatanti vipāko -pa- sukhapaṭipadaṁ khippābhiññanti kusalaṁ -pa- sukhapaṭipadaṁ khippābhiññaṁ animittanti vipāko -pa- sukhapaṭipadaṁ khippābhiññanti kusalaṁ -pa-

sukhapaṭipadaṁ khippābhiññaṁ appaṇihitanti vipāko. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā abyākatā.

Suddhikapaṭipadā.

Suddhikasuññata

510. Katame dhammā abyākatā. Yasmiṁ samaye lokuttaraṁ jhānaṁ bhāveti niyyānikaṁ apacayagāmiṁ diṭṭhigatānaṁ pahānāya paṭhamāya bhūmiyā pattiyā vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati suññataṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā. Tasseva lokuttarassa kusalassa jhānassa katattā bhāvitattā vipākaṁ vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati suññataṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā abyākatā.

511. Katame dhammā abyākatā. Yasmiṁ samaye lokuttaraṁ jhānaṁ bhāveti niyyānikaṁ apacayagāmiṁ diṭṭhigatānaṁ pahānāya paṭhamāya bhūmiyā pattiyā vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati suññataṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā tasseva lokuttarassa kusalassa jhānassa katattā bhāvitattā vipākaṁ vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati animittaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā abyākatā.

512. Katame dhammā abyākatā. Yasmiṁ samaye lokuttaraṁ jhānaṁ bhāveti niyyānikaṁ apacayagāmiṁ diṭṭhigatānaṁ pahānāya paṭhamāya bhūmiyā pattiyā vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati suññataṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā. Tasseva lokuttarassa kusalassa jhānassa katattā bhāvitattā vipākaṁ vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati appaṇihitaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā abyākatā.

513. Katame dhammā abyākatā. Yasmiṁ samaye lokuttaraṁ jhānaṁ bhāveti niyyānikaṁ apacayagāmiṁ diṭṭhigatānaṁ pahānāya paṭhamāya bhūmiyā pattiyā vitakkavicārānaṁ vūpasamā -pa- dutiyaṁ jhānaṁ -pa- tatiyaṁ jhānaṁ -pa- catutthaṁ jhānaṁ -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ -pa- pañcamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati suññatanti kusalaṁ -pa- suññatanti vipāko -pa- suññatanti kusalaṁ -pa- animittanti vipāko -pa- suññatanti kusalaṁ -pa- appaṇihitanti vipāko. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā abyākatā.

Suddhikasuññataṁ.

Suññatapaṭipadā

514. Katame dhammā abyākatā. Yasmiṁ samaye lokuttaraṁ jhānaṁ bhāveti niyyānikaṁ apacayagāmiṁ diṭṭhigatānaṁ pahānāya paṭhamāya bhūmiyā pattiyā vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṁ dandhābhiññaṁ suññataṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā. Tasseva lokuttarassa kusalassa jhānassa katattā bhāvitattā vipākaṁ vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṁ dandhābhiññaṁ suññataṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā abyākatā.

515. Katame dhammā abyākatā. Yasmiṁ samaye lokuttaraṁ jhānaṁ bhāveti niyyānikaṁ apacayagāmiṁ diṭṭhigatānaṁ pahānāya paṭhamāya bhūmiyā pattiyā vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṁ dandhābhiññaṁ suññataṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā. Tasseva lokuttarassa kusalassa jhānassa katattā bhāvitattā vipākaṁ vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṁ dandhābhiññaṁ animittaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā abyākatā.

516. Katame dhammā abyākatā. Yasmiṁ samaye lokuttaraṁ jhānaṁ bhāveti niyyānikaṁ apacayagāmiṁ diṭṭhigatānaṁ pahānāya paṭhamāya bhūmiyā

pattiyā vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṁ dandhābhiññaṁ suññataṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā. Tasseva lokuttarassa kusalassa jhānassa katattā bhāvitattā vipākaṁ vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṁ dandhābhiññaṁ appaṇihitaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā abyākatā.

517. Katame dhammā abyākatā. Yasmiṁ samaye lokuttaraṁ jhānaṁ bhāveti niyyānikaṁ apacayagāmiṁ diṭṭhigatānaṁ pahānāya paṭhamāya bhūmiyā pattiyā vitakkavicārānaṁ vūpasamā -pa- dutiyaṁ jhānaṁ -pa- tatiyaṁ jhānaṁ -pa- catutthaṁ jhānaṁ -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ -pa- pañcamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṁ dandhābhiññaṁ suññatanti kusalaṁ -pa- dukkhapaṭipadaṁ dandhābhiññaṁ suññatanti vipāko -pa- dukkhapaṭipadaṁ dandhābhiññaṁ suññatanti kusalaṁ -pa- dukkhapaṭipadaṁ dandhābhiññaṁ animittanti vipāko -pa- dukkhapaṭipadaṁ dandhābhiññaṁ suññatanti kusalaṁ -pa- dukkhapaṭipadaṁ dandhābhiññaṁ appaṇihitanti vipāko. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā abyākatā.

518. Katame dhammā abyākatā. Yasmiṁ samaye lokuttaraṁ jhānaṁ bhāveti niyyānikaṁ apacayagāmiṁ diṭṭhigatānaṁ pahānāya paṭhamāya bhūmiyā pattiyā vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṁ khippābhiññaṁ suññataṁ -pa- sukhapaṭipadaṁ dandhābhiññaṁ suññataṁ -pa- sukhapaṭipadaṁ khippābhiññaṁ suññataṁ -pa- dutiyaṁ jhānaṁ -pa- tatiyaṁ jhānaṁ -pa- catutthaṁ jhānaṁ -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ -pa- pañcamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati sukhapaṭipadaṁ khippābhiññaṁ suññatanti kusalaṁ -pa- sukhapaṭipadaṁ khippābhiññaṁ suññatanti vipāko -pa- sukhapaṭipadaṁ khippābhiññaṁ suññatanti kusalaṁ -pa- sukhapaṭipadaṁ khippābhiññaṁ animittanti vipāko -pa- sukhapaṭipadaṁ khippābhiññaṁ suññatanti kusalaṁ -pa- sukhapaṭipadaṁ khippābhiññaṁ appaṇihitanti vipāko. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā abyākatā.

Suññatapaṭipadā.

Suddhika-appaṇihita

519. Katame dhammā abyākatā. Yasmiṁ samaye lokuttaraṁ jhānaṁ bhāveti niyyānikaṁ apacayagāmiṁ diṭṭhigatānaṁ pahānāya paṭhamāya bhūmiyā pattiyā vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati appaṇihitaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā. Tasseva lokuttarassa kusalassa jhānassa katattā bhāvitattā vipākaṁ vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati appaṇihitaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā abyākatā.

520. Katame dhammā abyākatā. Yasmiṁ samaye lokuttaraṁ jhānaṁ bhāveti niyyānikaṁ apacayagāmiṁ diṭṭhigatānaṁ pahānāya paṭhamāya bhūmiyā pattiyā vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati appaṇihitaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā. Tasseva lokuttarassa kusalassa jhānassa katattā bhāvitattā vipākaṁ vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati animittaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā abyākatā.

521. Katame dhammā abyākatā. Yasmiṁ samaye lokuttaraṁ jhānaṁ bhāveti niyyānikaṁ apacayagāmiṁ diṭṭhigatānaṁ pahānāya paṭhamāya bhūmiyā pattiyā vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati appaṇihitaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā. Tasseva lokuttarassa kusalassa jhānassa katattā bhāvitattā vipākaṁ vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati suññataṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā abyākatā.

522. Katame dhammā abyākatā. Yasmiṁ samaye lokuttaraṁ jhānaṁ bhāveti niyyānikaṁ apacayagāmiṁ diṭṭhigatānaṁ pahānāya paṭhamāya bhūmiyā pattiyā vitakkavicārānaṁ vūpasamā -pa- dutiyaṁ jhānaṁ -pa- tatiyaṁ jhānaṁ -pa- catutthaṁ jhānaṁ -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ -pa- pañcamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati appaṇihitanti kusalaṁ -pa- appaṇihitanti vipāko -pa- appaṇihitanti

kusalaṁ -pa- animittanti vipāko -pa- appaṇihitanti kusalaṁ -pa- suññatanti vipāko. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā abyākatā.

Suddhika-appaṇihitaṁ.

Appaṇihitapaṭipadā

523. Katame dhammā abyākatā. Yasmiṁ samaye lokuttaraṁ jhānaṁ bhāveti niyyānikaṁ apacayagāmiṁ diṭṭhigatānaṁ pahānāya paṭhamāya bhūmiyā pattiyā vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṁ dandhābhiññaṁ appaṇihitaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā. Tasseva lokuttarassa kusalassa jhānassa katattā bhāvitattā vipākaṁ vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṁ dandhābhiññaṁ appaṇihitaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā abyākatā.

524. Katame dhammā abyākatā. Yasmiṁ samaye lokuttaraṁ jhānaṁ bhāveti niyyānikaṁ apacayagāmiṁ diṭṭhigatānaṁ pahānāya paṭhamāya bhūmiyā pattiyā vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṁ dandhābhiññaṁ appaṇihitaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā. Tasseva lokuttarassa kusalassa jhānassa katattā bhāvitattā vipākaṁ vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṁ dandhābhiññaṁ animittaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā abyākatā.

525. Katame dhammā abyākatā. Yasmiṁ samaye lokuttaraṁ jhānaṁ bhāveti niyyānikaṁ apacayagāmiṁ diṭṭhigatānaṁ pahānāya paṭhamāya bhūmiyā pattiyā vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṁ dandhābhiññaṁ appaṇihitaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā. Tasseva lokuttarassa

kusalassa jhānassa katattā bhāvitattā vipākaṁ vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṁ dandhābhiññaṁ suññataṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā abyākatā.

526. Katame dhammā abyākatā. Yasmiṁ samaye lokuttaraṁ jhānaṁ bhāveti niyyānikaṁ apacayagāmiṁ diṭṭhigatānaṁ pahānāya paṭhamāya bhūmiyā pattiyā vitakkavicārānaṁ vūpasamā -pa- dutiyaṁ jhānaṁ -pa- tatiyaṁ jhānaṁ -pa- catutthaṁ jhānaṁ -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ -pa- pañcamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṁ dandhābhiññaṁ appaṇihitanti kusalaṁ -pa- dukkhapaṭipadaṁ dandhābhiññaṁ appaṇihitanti vipāko -pa- dukkhapaṭipadaṁ dandhābhiññaṁ appaṇihitanti kusalaṁ -pa- dukkhapaṭipadaṁ dandhābhiññaṁ animittanti vipāko -pa- dukkhapaṭipadaṁ dandhābhiññaṁ appaṇihitanti kusalaṁ -pa- dukkhapaṭipadaṁ dandhābhiññaṁ suññatanti vipāko. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā abyākatā.

527. Katame dhammā abyākatā. Yasmiṁ samaye lokuttaraṁ jhānaṁ bhāveti niyyānikaṁ apacayagāmiṁ diṭṭhigatānaṁ pahānāya paṭhamāya bhūmiyā pattiyā vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṁ khippābhiññaṁ appaṇihitaṁ -pa- sukhapaṭipadaṁ dandhābhiññaṁ appaṇihitaṁ -pa- sukhapaṭipadaṁ khippābhiññaṁ appaṇihitaṁ -pa- dutiyaṁ jhānaṁ -pa- tatiyaṁ jhānaṁ -pa- catutthaṁ jhānaṁ -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ -pa- pañcamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati sukhapaṭipadaṁ khippābhiññaṁ appaṇihitanti kusalaṁ -pa- sukhapaṭipadaṁ khippābhiññaṁ appaṇihitanti vipāko -pa- sukhapaṭipadaṁ khippābhiññaṁ appaṇihitanti kusalaṁ -pa- sukhapaṭipadaṁ khippābhiññaṁ animittanti vipāko -pa- sukhapaṭipadaṁ khippābhiññaṁ appaṇihitanti kusalaṁ -pa- sukhapaṭipadaṁ khippābhiññaṁ suññatanti vipāko. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā abyakatā.

Appaṇihitapaṭipadā.

Vīsati mahānaya

528. Katame dhammā abyākatā. Yasmiṁ samaye lokuttaraṁ maggaṁ bhāveti -pa- lokuttaraṁ satipaṭṭhānaṁ bhāveti -pa- lokuttaraṁ sammappadhānaṁ

bhāveti -pa- lokuttaraṁ iddhipādaṁ bhāvehi -pa- lokuttaraṁ indriyaṁ bhāveti -pa- lokuttaraṁ balaṁ bhāveti -pa- lokuttaraṁ bojjhaṅgaṁ bhāveti -pa- lokuttaraṁ saccaṁ bhāveti -pa- lokuttaraṁ samathaṁ bhāveti -pa- lokuttaraṁ dhammaṁ bhāveti -pa- lokuttaraṁ khandhaṁ bhāveti -pa- lokuttaraṁ āyatanaṁ bhāveti -pa- lokuttaraṁ dhātuṁ bhāveti -pa- lokuttaraṁ āhāraṁ bhāveti -pa- lokuttaraṁ phassaṁ bhāveti -pa- lokuttaraṁ vedanaṁ bhāveti -pa- lokuttaraṁ saññaṁ bhāveti -pa- lokuttaraṁ cetanaṁ bhāveti -pa- lokuttaraṁ cittaṁ bhāveti niyyānikaṁ apacayagāmiṁ diṭṭhigatānaṁ pahānāya paṭhamāya bhūmiyā pattiyā vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṁ dandhābhiññaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā. Tasseva lokuttarassa kusalassa jhānassa katattā bhāvitattā vipākaṁ vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṁ dandhābhiññaṁ suññataṁ -pa- animittaṁ -pa- appaṇihitaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā abyākatā.

Vīsati mahānayā.

Chandādhipateyyasuddhikapaṭipadā

529. Katame dhammā abyākatā. Yasmiṁ samaye lokuttaraṁ jhānaṁ bhāveti niyyānikaṁ apacayagāmiṁ diṭṭhigatānaṁ pahānāya paṭhamāya bhūmiyā pattiyā vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṁ dandhābhiññaṁ chandādhipateyyaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā. Tasseva lokuttarassa kusalassa jhānassa katattā bhāvitattā vipākaṁ vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṁ dandhābhiññaṁ suññataṁ chandādhipateyyaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā abyākatā.

530. Katame dhammā abyākatā. Yasmiṁ samaye lokuttaraṁ jhānaṁ bhāveti niyyānikaṁ apacayagāmiṁ diṭṭhigatānaṁ pahānāya paṭhamāya

bhūmiyā pattiyā vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṁ dandhābhiññaṁ chandādhipateyyaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā. Tasseva lokuttarassa kusalassa jhānassa katattā bhāvitattā vipākaṁ vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṁ dandhābhiññaṁ animittaṁ chandādhipateyyaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā abyākatā.

531. Katame dhammā abyākatā. Yasmiṁ samaye lokuttaraṁ jhānaṁ bhāveti niyyānikaṁ apacayagāmiṁ diṭṭhigatānaṁ pahānāya paṭhamāya bhūmiyā pattiyā vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṁ dandhābhiññaṁ chandādhipateyyaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā. Tasseva lokuttarassa kusalassa jhānassa katattā bhāvitattā vipākaṁ vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṁ dandhābhiññaṁ appaṇihitaṁ chandādhipateyyaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā abyākatā.

532. Katame dhammā abyākatā. Yasmiṁ samaye lokuttaraṁ jhānaṁ bhāveti niyyānikaṁ apacayagāmiṁ diṭṭhigatānaṁ pahānāya paṭhamāya bhūmiyā pattiyā vitakkavicārānaṁ vūpasamā -pa- dutiyaṁ jhānaṁ -pa- tatiyaṁ jhānaṁ -pa- catutthaṁ jhānaṁ -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ -pa- pañcamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṁ dandhābhiññaṁ chandādhipateyyanti kusalaṁ -pa- dukkhapaṭipadaṁ dandhābhiññaṁ suññataṁ chandādhipateyyanti vipāko -pa- dukkhapaṭipadaṁ dandhābhiññaṁ chandādhipateyyanti kusalaṁ -pa- dukkhapaṭipadaṁ dandhābhiññaṁ animittaṁ chandādhipateyyanti vipāko -pa- dukkhapaṭipadaṁ dandhābhiññaṁ chandādhipateyyanti kusalaṁ -pa- dukkhapaṭipadaṁ dandhābhiññaṁ appaṇihitaṁ chandādhipateyyanti vipāko. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā abyākatā.

533. Katame dhammā abyākatā. Yasmiṁ samaye lokuttaraṁ jhānaṁ bhāveti niyyānikaṁ apacayagāmiṁ diṭṭhigatānaṁ pahānāya paṭhamāya bhūmiyā pattiyā vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati

dukkhapaṭipadaṁ khippābhiññaṁ chandādhipateyyaṁ -pa- sukhapaṭipadaṁ dandhābhiññaṁ chandādhipateyyaṁ -pa- sukhapaṭipadaṁ khippābhiññaṁ chandādhipateyyaṁ -pa- dutiyaṁ jhānaṁ -pa- tatiyaṁ jhānaṁ -pa- catutthaṁ jhānaṁ -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ -pa- pañcamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati sukhapaṭipadaṁ khippābhiññaṁ chandādhipateyyanti kusalaṁ -pa- sukhapaṭipadaṁ khippābhiññaṁ suññattaṁ chandādhipateyyanti vipāko -pa- sukhapaṭipadaṁ khippābhiññaṁ chandādhipateyyanti kusalaṁ -pa- sukhapaṭipadaṁ khippābhiññaṁ animittaṁ chandādhipateyyanti vipāko -pa- sukhapaṭipadaṁ khippābhiññaṁ chandādhipateyyanti kusalaṁ -pa- sukhapaṭipadaṁ khippābhiññaṁ appaṇihitaṁ chandādhipateyyanti vipāko. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā abyākatā.

Chandādhipateyyasuddhikapaṭipadā.

Chandādhipateyyasuddhikasuññata

534. Katame dhammā abyākatā. Yasmiṁ samaye lokuttaraṁ jhānaṁ bhāveti niyyānikaṁ apacayagāmiṁ diṭṭhigatānaṁ pahānāya paṭhamāya bhūmiyā pattiyā vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati suññataṁ chandādhipateyyaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā. Tasseva lokuttarassa kusalassa jhānassa katattā bhāvitattā vipākaṁ vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati suññataṁ chandādhipateyyaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā abyākatā.

535. Katame dhammā abyākatā. Yasmiṁ samaye lokuttaraṁ jhānaṁ bhāveti niyyānikaṁ apacayagāmiṁ diṭṭhigatānaṁ pahānāya paṭhamāya bhūmiyā pattiyā vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati suññataṁ chandādhipateyyaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā. Tasseva lokuttarassa kusalassa jhānassa katattā bhāvitattā vipākaṁ vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati animittaṁ chandādhipateyyaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā abyākatā.

536. Katame dhammā abyākatā. Yasmiṁ samaye lokuttaraṁ jhānaṁ bhāveti niyyānikaṁ apacayagāmiṁ diṭṭhigatānaṁ pahānāya paṭhamāya bhūmiyā pattiyā vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati suññataṁ chandādhipateyyaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā. Tasseva lokuttarassa kusalassa jhānassa katattā bhāvitattā vipākaṁ vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati appaṇihitaṁ chandādhipateyyaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā abyākatā.

537. Katame dhammā abyākatā. Yasmiṁ samaye lokuttaraṁ jhānaṁ bhāveti niyyānikaṁ apacayagāmiṁ diṭṭhigatānaṁ pahānāya paṭhamāya bhūmiyā pattiyā vitakkavicārānaṁ vūpasamā -pa- dutiyaṁ jhānaṁ -pa- tatiyaṁ jhānaṁ -pa- catutthaṁ jhānaṁ -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ -pa- pañcamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati suññataṁ chandādhipateyyanti kusalaṁ -pa- suññataṁ chandādhipateyyanti vipāko -pa- suññataṁ chandādhipateyyanti kusalaṁ -pa- animittaṁ chandādhipateyyanti vipāko -pa- suññataṁ chandādhipateyyanti kusalaṁ -pa- appaṇihitaṁ chandādhipateyyanti vipāko. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā abyākatā.

Chandādhipateyyasuddhikasuññatā.

---

538. Katame dhammā abyākatā. Yasmiṁ samaye lokuttaraṁ jhānaṁ bhāveti niyyānikaṁ apacayagāmiṁ diṭṭhigatānaṁ pahānāya paṭhamāya bhūmiyā pattiyā vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṁ dandhābhiññaṁ suññataṁ chandādhipateyyaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā. Tasseva lokuttarassa kusalassa jhānassa katattā bhāvitattā vipāka vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṁ dandhābhiññaṁ suññataṁ chandādhipateyyaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā abyākatā.

539. Katame dhammā abyākatā. Yasmiṁ samaye lokuttaraṁ jhānaṁ bhāveti niyyānikaṁ apacayagāmiṁ diṭṭhigatānaṁ pahānāya paṭhamāya bhūmiyā pattiyā vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṁ dandhābhiññaṁ suññataṁ chandādhipateyyaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā. Tasseva lokuttarassa kusalassa jhānassa katattā bhāvitattā vipākaṁ vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṁ dandhābhiññaṁ animittaṁ chandādhipateyyaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā abyākatā.

540. Katame dhammā abyākatā. Yasmiṁ samaye lokuttaraṁ jhānaṁ bhāveti niyyānikaṁ apacayagāmiṁ diṭṭhigatānaṁ pahānāya paṭhamāya bhūmiyā pattiyā vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṁ dandhābhiññaṁ suññataṁ chandādhipateyyaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā. Tasseva lokuttarassa kusalassa jhānassa katattā bhāvitattā vipākaṁ vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṁ dandhābhiññaṁ appaṇihitaṁ chandādhipateyyaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā abyākatā.

541. Katame dhammā abyākatā. Yasmiṁ samaye lokuttaraṁ jhānaṁ bhāveti niyyānikaṁ apacayagāmiṁ diṭṭhigatānaṁ pahānāya paṭhamāya bhūmiyā pattiyā vitakkavicārānaṁ vūpasamā -pa- dutiyaṁ jhānaṁ -pa- tatiyaṁ jhānaṁ -pa- catutthaṁ jhānaṁ -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ -pa- pañcamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṁ dandhābhiññaṁ suññataṁ chandādhipateyyanti kusalaṁ -pa- dukkhapaṭipadaṁ dandhābhiññaṁ suññataṁ chandādhipateyyanti vipāko -pa- dukkhapaṭipadaṁ dandhābhiññaṁ suññataṁ chandādhipateyyanti kusalaṁ -pa- dukkhapaṭipadaṁ dandhābhiññaṁ animittaṁ chandādhipateyyanti vipāko -pa- dukkhapaṭipadaṁ dandhābhiññaṁ suññataṁ chandādhipateyyanti kusalaṁ -pa- dukkhapaṭipadaṁ dandhābhiññaṁ appaṇihitaṁ chandādhipateyyanti vipāko. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā abyākatā.

542. Katame dhammā abyākatā. Yasmiṁ samaye lokuttaraṁ jhānaṁ bhāveti niyyānikaṁ apacayagāmiṁ diṭṭhigatānaṁ pahānāya paṭhamāya

bhūmiyā pattiyā vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṁ khippābhiññaṁ suññataṁ chandādhipateyyaṁ -pa- sukhapaṭipadaṁ dandhābhiññaṁ suññataṁ chandādhipateyyaṁ -pa- sukhapaṭipadaṁ khippābhiññaṁ suññataṁ chandādhipateyyaṁ -pa- dutiyaṁ jhānaṁ -pa- tatiyaṁ jhānaṁ -pa- catutthaṁ jhānaṁ -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ -pa- pañcamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati sukhapaṭipadaṁ khippābhiññaṁ suññataṁ chandādhipateyyanti kusalaṁ -pa- sukhapaṭipadaṁ khippābhiññaṁ suññataṁ chandādhipateyyanti vipāko -pa- sukhapaṭipadaṁ khippābhiññaṁ suññataṁ chandādhipateyyanti kusalaṁ -pa- sukhapaṭipadaṁ khippābhiññaṁ animittaṁ chandādhipateyyanti vipāko -pa- sukhapaṭipadaṁ khippābhiññaṁ suññataṁ chandādhipateyyanti kusalaṁ -pa- sukhapaṭipadaṁ khippābhiññaṁ appaṇihitaṁ chandādhipateyyanti vipāko. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā abyākatā.

---

543. Katame dhammā abyākatā. Yasmiṁ samaye lokuttaraṁ jhānaṁ bhāveti niyyānikaṁ apacayagāmiṁ diṭṭhigatānaṁ pahānāya paṭhamāya bhūmiyā pattiyā vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati appaṇihitaṁ chandādhipateyyaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā. Tasseva lokuttarassa kusalassa jhānassa katattā bhāvitattā vipākaṁ vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati appaṇihitaṁ chandādhipateyyaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā abyākatā.

544. Katame dhammā abyākatā. Yasmiṁ samaye lokuttaraṁ jhānaṁ bhāveti niyyānikaṁ apacayagāmiṁ diṭṭhigatānaṁ pahānāya paṭhamāya bhūmiyā pattiyā vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati appaṇihitaṁ chandādhipateyyaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā. Tasseva lokuttarassa kusalassa jhānassa katattā bhāvitattā vipākaṁ vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati animittaṁ chandādhipateyyaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā abyākatā.

545. Katame dhammā abyākatā. Yasmiṁ samaye lokuttaraṁ jhānaṁ bhāveti niyyānikaṁ apacayagāmiṁ diṭṭhigatānaṁ pahānāya paṭhamāya bhūmiyā pattiyā vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati

appaṇihitaṁ chandādhipateyyaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā. Tasseva lokuttarassa kusalassa jhānassa katattā bhāvitattā vipākaṁ vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati suññataṁ chandādhipateyyaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā abyākatā.

546. Katame dhammā abyākatā. Yasmiṁ samaye lokuttaraṁ jhānaṁ bhāveti niyyānikaṁ apacayagāmiṁ diṭṭhigatānaṁ pahānāya paṭhamāya bhūmiyā pattiyā vitakkavicārānaṁ vūpasamā -pa- dutiyaṁ jhānaṁ -pa- tatiyaṁ jhānaṁ -pa- catutthaṁ jhānaṁ -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ -pa- pañcamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati appaṇihitaṁ chandādhipateyyanti kusalaṁ -pa- appaṇihitaṁ chandādhipateyyanti vipāko -pa- appaṇihitaṁ chandādhipateyyanti kusalaṁ -pa- animittaṁ chandādhipateyyanti vipāko -pa- appaṇihitaṁ chandādhipateyyanti kusalaṁ -pa- suññataṁ chandādhipateyyanti vipāko. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā abyākatā.

---

547. Katame dhammā abyākatā. Yasmiṁ samaye lokuttaraṁ jhānaṁ bhāveti niyyānikaṁ apacayagāmiṁ diṭṭhigatānaṁ pahānāya paṭhamāya bhūmiyā pattiyā vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṁ dandhābhiññaṁ appaṇihitaṁ chandādhipateyyaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā. Tasseva lokuttarassa kusalassa jhānassa katattā bhāvitattā vipākaṁ vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṁ dandhābhiññaṁ appaṇihitaṁ chandādhipateyyaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā abyākatā.

548. Katame dhammā abyākatā. Yasmiṁ samaye lokuttaraṁ jhānaṁ bhāveti niyyānikaṁ apacayagāmiṁ diṭṭhigatānaṁ pahānāya paṭhamāya bhūmiyā pattiyā vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṁ dandhābhiññaṁ appaṇihitaṁ chandādhipateyyaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā. Tasseva lokuttarassa kusalassa jhānassa katattā bhāvitattā vipākaṁ vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṁ dandhābhiññaṁ animittaṁ

chandādhipateyyaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā abyākatā.

549. Katame dhammā abyākatā. Yasmiṁ samaye lokuttaraṁ jhānaṁ bhāveti niyyānikaṁ apacayagāmiṁ diṭṭhigatānaṁ pahānāya paṭhamāya bhūmiyā pattiyā vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṁ dandhābhiññaṁ appaṇihitaṁ chandādhipateyyaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā. Tasseva lokuttarassa kusalassa jhānassa katattā bhāvitattā vipākaṁ vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṁ dandhābhiññaṁ suññataṁ chandādhipateyyaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā abyākatā.

550. Katame dhammā abyākatā. Yasmiṁ samaye lokuttaraṁ jhānaṁ bhāveti niyyānikaṁ apacayagāmiṁ diṭṭhigatānaṁ pahānāya paṭhamāya bhūmiyā pattiyā vitakkavicārānaṁ vūpasamā -pa- dutiyaṁ jhānaṁ -pa- tatiyaṁ jhānaṁ -pa- catutthaṁ jhānaṁ -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ -pa- pañcamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṁ dandhābhiññaṁ appaṇihitaṁ chandādhipateyyanti kusalaṁ -pa- dukkhapaṭipadaṁ dandhābhiññaṁ appaṇihitaṁ chandādhipateyyanti vipāko -pa- dukkhapaṭipadaṁ dandhābhiññaṁ appaṇihitaṁ chandādhipateyyanti kusalaṁ -pa- dukkhapaṭipadaṁ dandhābhiññaṁ animittaṁ chandādhipateyyanti vipāko -pa- dukkhapaṭipadaṁ dandhābhiññaṁ appaṇihitaṁ chandādhipateyyanti kusalaṁ -pa- dukkhapaṭipadaṁ dandhābhiññaṁ suññataṁ chandādhipateyyanti vipāko. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā abyākatā.

551. Katame dhammā abyākatā. Yasmiṁ samaye lokuttaraṁ jhānaṁ bhāveti niyyānikaṁ apacayagāmiṁ diṭṭhigatānaṁ pahānāya paṭhamāya bhūmiyā pattiyā vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṁ khippābhiññaṁ appaṇihitaṁ chandādhipateyyaṁ -pa- sukhapaṭipadaṁ dandhābhiññaṁ appaṇihitaṁ chandādhipateyyaṁ -pa- sukhapaṭipadaṁ khippābhiññaṁ appaṇihitaṁ chandādhipateyyaṁ -pa- dutiyaṁ jhānaṁ -pa- tatiyaṁ jhānaṁ -pa- catutthaṁ jhānaṁ -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ -pa- pañcamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati sukhapaṭipadaṁ khippābhiññaṁ appaṇihitaṁ chandādhipateyyanti kusalaṁ -pa- sukhapaṭipadaṁ khippābhiññaṁ appaṇihitaṁ chandādhipateyyanti vipāko -pa-

sukhapaṭipadaṁ khippābhiññaṁ appaṇihitaṁ chandādhipateyyanti kusalaṁ -pa- sukhapaṭipadaṁ khippābhiññaṁ animittaṁ chandādhipateyyanti vipāko -pa- sukhapaṭipadaṁ khippābhiññaṁ appaṇihitaṁ chandādhipateyyanti kusalaṁ -pa- sukhapaṭipadaṁ khippābhiññaṁ suññataṁ chandādhipateyyanti vipāko. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā abyākatā.

---

552. Katame dhammā abyākatā. Yasmiṁ samaye lokuttaraṁ maggaṁ bhāveti -pa- lokuttaraṁ satipaṭṭhānaṁ bhāveti -pa- lokuttaraṁ sammappadhānaṁ bhāveti -pa- lokuttaraṁ iddhipādaṁ bhāveti -pa- lokuttaraṁ indriyaṁ bhāveti -pa- lokuttaraṁ balaṁ bhāveti -pa- lokuttaraṁ bojjhaṅgaṁ bhāveti -pa- lokuttaraṁ saccaṁ bhāveti -pa- lokuttaraṁ samathaṁ bhāveti -pa- lokuttaraṁ dhammaṁ bhāveti -pa- lokuttaraṁ khandhaṁ bhāveti -pa- lokuttaraṁ āyatanaṁ bhāveti -pa- lokuttaraṁ dhātuṁ bhāveti -pa- lokuttaraṁ āhāraṁ bhāveti -pa- lokuttaraṁ phassaṁ bhāveti -pa- lokuttaraṁ vedanaṁ bhāveti -pa- lokuttaraṁ saññaṁ bhāveti -pa- lokuttaraṁ cetanaṁ bhāveti -pa- lokuttaraṁ cittaṁ bhāveti niyyānikaṁ apacayagāmiṁ diṭṭhigatānaṁ pahānāya paṭhamāya bhūmiyā pattiyā vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṁ dandhābhiññaṁ chandādhipateyyaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā. Tasseva lokuttarassa kusalassa jhānassa katattā bhāvitattā vipākaṁ vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṁ dandhābhiññaṁ suññataṁ -pa- animittaṁ -pa- appaṇihitaṁ chandādhipateyyaṁ -pa- vīriyādhipateyyaṁ -pa- cittādhipateyyaṁ -pa- vīmaṁsādhipateyyaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā abyākatā.

Paṭhamamaggavipāko.

Dutiyādimaggavipāka

553. Katame dhammā abyākatā. Yasmiṁ samaye lokuttaraṁ jhānaṁ bhāveti niyyānikaṁ apacayagāmiṁ kāmarāgabyāpādānaṁ

tanubhāvāya dutiyāya bhūmiyā pattiyā -pa- kāmarāgabyāpādānaṁ anavasesappahānāya tatiyāya bhūmiyā pattiyā -pa- rūparāga-arūparāgamāna-uddhacca-avijjāya anavasesappahānāya catutthāya bhūmiyā pattiyā vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṁ dandhābhiññaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- aññindriyaṁ hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā kusalā. Tasseva lokuttarassa kusalassa jhānassa katattā bhāvitattā vipākaṁ vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati dukkhapaṭipadaṁ dandhābhiññaṁ suññataṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- aññātāvindriyaṁ hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ye vā pana tasmiṁ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā. Ime dhammā abyākatā.

554. Katamo tasmiṁ samaye phasso hoti. Yo tasmiṁ samaye phasso phusanā samphusanā samphusitattaṁ. Ayaṁ tasmiṁ samaye phasso hoti -pa-.

555. Katamaṁ tasmiṁ samaye aññatāvindriyaṁ hoti. Yā tesaṁ aññātāvīnaṁ dhammānaṁ aññā paññā pajānanā vicayo pavicayo dhammavicayo sallakkhaṇā upalakkhaṇā paccupalakkhaṇā paṇḍiccaṁ kosallaṁ nepuññaṁ vebhabyā cintā upaparikkhā bhūrī medhā pariṇāyikā vipassanā sampajaññaṁ patodo paññā paññindriyaṁ paññābalaṁ paññāsatthaṁ paññāpāsādo paññā-āloko paññā-obhāso paññāpajjoto paññāratanaṁ amoho dhammavicayo sammādiṭṭhi dhammavicayasambojjhaṅgo maggaṅgaṁ maggapariyāpannaṁ. Idaṁ tasmiṁ samaye aññātāvindriyaṁ hoti -pa-. Ye vā pana tasmiṁ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā. Ime dhammā abyākatā.

Dutiyādimaggavipāko.

Lokuttaravipāko.

Akusalavipāka-abyākata

Akusalavipākapañcaviññāṇa

556. Katame dhammā abyākatā. Yasmiṁ samaye akusalassa kammassa katattā upacitattā vipākaṁ cakkhuviññāṇaṁ uppannaṁ hoti upekkhāsahagataṁ rūpārammaṇaṁ -pa- sotaviññāṇaṁ uppannaṁ hoti upekkhāsahagataṁ saddārammaṇaṁ -pa- ghānaviññāṇaṁ uppannaṁ hoti upekkhāsahagataṁ gandhārammaṇaṁ -pa- jivhāviññāṇaṁ uppannaṁ hoti upekkhāsahagataṁ rasārammaṇaṁ -pa- kāyaviññāṇaṁ uppannaṁ hoti dukkhasahagataṁ phoṭṭhabbārammaṇaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti, vedanā hoti, saññā hoti, cetanā hoti, cittaṁ hoti, dukkhaṁ hoti, cittassekaggatā hoti, manindriyaṁ hoti, dukkhindriyaṁ hoti, jīvitindriyaṁ hoti. Ye vā pana tasmiṁ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā. Ime dhammā abyākatā.

557. Katamo tasmiṁ samaye phasso hoti. Yo tasmiṁ samaye phasso phusanā samphusanā samphusitattaṁ. Ayaṁ tasmiṁ samaye phasso hoti.

558. Katamā tasmiṁ samaye vedanā hoti. Yaṁ tasmiṁ samaye tajjākāyaviññāṇadhātusamphassajaṁ kāyikaṁ asātaṁ kāyikaṁ dukkhaṁ kāyasamphassajaṁ asātaṁ dukkhaṁ vedayitaṁ kāyasamphassajā asātā dukkhā vedanā. Ayaṁ tasmiṁ samaye vedanā hoti -pa-.

559. Katamaṁ tasmiṁ samaye dukkhaṁ hoti. Yaṁ tasmiṁ samaye kāyikaṁ asātaṁ kāyikaṁ dukkhaṁ kāyasamphassajaṁ asātaṁ dukkhaṁ vedayitaṁ kāyasamphassajā asātā dukkhā vedanā. Idaṁ tasmiṁ samaye dukkhaṁ hoti -pa-.

560. Katamaṁ tasmiṁ samaye dukkhindriyaṁ hoti. Yaṁ tasmiṁ samaye kāyikaṁ asātaṁ kāyikaṁ dukkhaṁ kāyasamphassajaṁ asātaṁ dukkhaṁ vedayitaṁ kāyasamphassajā asātā dukkhā vedanā. Idaṁ tasmiṁ samaye dukkhindriyaṁ hoti -pa-. Ye vā pana tasmiṁ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā. Ime dhammā abyākatā.

Tasmiṁ kho pana samaye cattāro khandhā honti, dvāyatanāni honti, dve dhātuyo honti, tayo āhārā honti, tīṇindriyāni honti, eko phasso hoti -pa- ekā kāyaviññāṇadhātu hoti, ekaṁ dhammāyatanaṁ hoti, ekā dhammadhātu hoti. Ye vā pana tasmiṁ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā. Ime dhammā abyākatā -pa-.

561. Katamo tasmiṁ samaye saṅkhārakkhandho hoti. Phasso cetanā cittassekaggatā jīvitindriyaṁ. Ye vā pana tasmiṁ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā ṭhapetvā vedanākkhandhaṁ ṭhapetvā saññākkhandhaṁ ṭhapetvā viññāṇakkhandhaṁ. Ayaṁ tasmiṁ samaye saṅkhārakkhandho hoti -pa-. Ime dhammā abyākatā.

Akusalavipākapañcaviññāṇāni.

Akusalavipākamanodhātu

562. Katame dhammā abyākatā. Yasmiṁ samaye akusalassa kammassa katattā upacitattā vipākā manodhātu uppannā hoti upekkhāsahagatā rūpārammaṇā vā -pa- phoṭṭhabbārammaṇā vā yaṁ yaṁ vā panārabbha. Tasmiṁ samaye phasso hoti, vedanā hoti, saññā hoti, cetanā hoti, cittaṁ hoti, vitakko hoti, vicāro hoti, upekkhā hoti, cittassekaggatā hoti, manindriyaṁ hoti, upekkhindriyaṁ hoti, jīvitindriyaṁ hoti. Ye vā pana tasmiṁ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā. Ime dhammā abyākatā -pa-.

Tasmiṁ kho pana samaye cattāro khandhā honti, dvāyatanāni honti, dve dhātuyo honti, tayo āhārā honti, tīṇindriyāni honti, eko phasso hoti -pa- rkā manodhātu hoti, ekaṁ dhammāyatanaṁ hoti, ekā dhammadhātu hoti. Ye vā pana tasmiṁ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā. Ime dhammā abyākatā -pa-.

563. Katamo tasmiṁ samaye saṅkhārakkhandho hoti. Phasso cetanā vitakko vicāro cittassekaggatā jīvitindriyaṁ. Ye vā pana tasmiṁ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā ṭhapetvā vedanākkhandhaṁ ṭhapetvā saññākkhandhaṁ ṭhapetvā viññāṇakkhandhaṁ. Ayaṁ tasmiṁ samaye saṅkhārakkhandho hoti -pa-. Ime dhammā abyākatā.

Akusalavipākā manodhātu.

Akusalavipākamanoviññāṇadhātu

564. Katame dhammā abyākatā. Yasmiṁ samaye akusalassa kammassa katattā upacitattā vipākā manoviññāṇadhātu uppannā hoti upekkhāsahagatā rūpārammaṇā vā -pa- dhammārammaṇā vā yaṁ yaṁ vā panārabbha. Tasmiṁ samaye phasso hoti, vedanā hoti, saññā hoti, cetanā hoti, cittaṁ hoti, vitakko hoti, vicāro hoti, upekkhā hoti, cittassekaggatā hoti, manindriyaṁ hoti, upekkhindriyaṁ hoti, jīvitindriyaṁ hoti. Ye vā pana tasmiṁ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā. Ime dhammā abyākatā -pa-.

Tasmiṁ kho pana samaye cattāro khandhā honti, dvāyatanāni honti, dve dhātuyo honti, tayo āhārā honti, tīṇindriyāni honti, eko phasso hoti -pa- ekā manoviññāṇadhātu hoti, ekaṁ dhammāyatanaṁ hoti, ekā dhammadhātu hoti. Ye vā pana tasmiṁ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā. Ime dhammā abyākatā -pa-.

565. Katamo tasmiṁ samaye saṅkhārakkhandho hoti. Phasso cetanā vitakko vicāro cittassekaggatā jīvitindriyaṁ. Ye vā pana tasmiṁ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā ṭhapetvā vedanākkhandhaṁ

ṭhapetvā saññākkhandhaṁ ṭhapetvā viññāṇakkhandhaṁ. Ayaṁ tasmiṁ samaye saṅkhārakkhandho hoti -pa-. Ime dhammā abyākatā.

Akusalavipākā manoviññāṇadhātu.

Vipākā abyākatā.

Ahetukakiriyā-abyākata

Kiriyāmanodhātu

566. Katame dhammā abyākatā. Yasmiṁ samaye manodhātu uppannā hoti kiriyā neva kusalā nākusalā na ca kammavipākā upekkhāsahagatā rūpārammaṇā vā -pa- phoṭṭhabbārammaṇā vā yaṁ yaṁ vā panārabbha. Tasmiṁ samaye phasso hoti, vedanā hoti, saññā hoti, cetanā hoti, cittaṁ hoti, vitakko hoti, vicāro hoti, upekkhā hoti, cittassekaggatā hoti, manindriyaṁ hoti, upekkhindriyaṁ hoti, jīvitindriyaṁ hoti. Ye vā pana tasmiṁ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā. Ime dhammā abyākatā -pa-.

Tasmiṁ kho pana samaye cattāro khandhā honti, dvāyatanāni honti, dve dhātuyo honti, tayo āhārā honti, tīṇindriyāni honti, eko phasso hoti -pa- ekā manodhātu hoti, ekaṁ dhammāyatanaṁ hoti, ekā dhammadhātu hoti. Ye vā pana tasmiṁ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā. Ime dhammā abyākatā -pa-.

567. Katamo tasmiṁ samaye saṅkhārakkhandho hoti. Phasso cetanā vitakko vicāro cittassekaggatā jīvitindriyaṁ. Ye vā pana tasmiṁ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā ṭhapetvā vedanākkhandhaṁ ṭhapetvā saññākkhandhaṁ ṭhapetvā viññāṇakkhandhaṁ. Ayaṁ tasmiṁ samaye saṅkhārakkhandho hoti -pa-. Ime dhammā abyākatā.

Kiriyā manodhātu.

Kiriyāmanoviññāṇadhātusomanassasahagata

568. Katame dhammā abyākatā. Yasmiṁ samaye manoviññāṇadhātu uppannā hoti kiriyā neva kusalā nākusalā na ca kammavipākā somanassasahagatā rūpārammaṇā vā -pa- dhammārammaṇā vā yaṁ yaṁ vā panārabbha. Tasmiṁ samaye phasso hoti, vedanā hoti, saññā hoti, cetanā hoti, cittaṁ hoti, vitakko hoti, vicāro hoti, pīti hoti, sukhaṁ hoti, cittassekaggatā hoti, vīriyindriyaṁ hoti, samādhindriyaṁ hoti, manindriyaṁ hoti, somanassindriyaṁ hoti, jīvitindriyaṁ hoti. Ye vā pana tasmiṁ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā. Ime dhammā abyākatā.

569. Katamo tasmiṁ samaye phasso hoti. Yo tasmiṁ samaye phasso phusanā samphusanā samphusitattaṁ. Ayaṁ tasmiṁ samaye phasso hoti -pa-.

570. Katamā tasmiṁ samaye cittassekaggatā hoti. Yā tasmiṁ samaye cittassa ṭhiti saṇṭhiti avaṭṭhiti avisāhāro avikkhepo avisāhaṭamānasatā samatho samādhindriyaṁ samādhibalaṁ. Ayaṁ tasmiṁ samaye cittassekaggatā hoti.

571. Katamaṁ tasmiṁ samaye vīriyindriyaṁ hoti. Yo tasmiṁ samaye cetasiko vīriyārambho nikkamo parakkamo uyyāmo vāyāmo ussāho ussoḷhī thāmo dhiti asithilaparakkamatā anikkhittachandatā anikkhittadhuratā dhurasampaggāho vīriyaṁ vīriyindriyaṁ vīriyabalaṁ. Idaṁ tasmiṁ samaye vīriyindriyaṁ hoti.

572. Katamaṁ tasmiṁ samaye samādhindriyaṁ hoti. Yā tasmiṁ samaye cittassa ṭhiti saṇṭhiti avaṭṭhiti avisāhāro avikkhepo avisāhaṭamānasatā samatho samādhindriyaṁ samādhibalaṁ. Idaṁ tasmiṁ samaye samādhindriyaṁ hoti -pa-. Ye vā pana tasmiṁ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā. Ime dhammā abyākatā.

Tasmiṁ kho pana samaye cattāro khandhā honti, dvāyatanāni honti, dve dhātuyo honti, tayo āhārā honti, pañcindriyāni honti,

eko phasso hoti -pa- ekā manoviññāṇadhātu hoti, ekaṁ dhammāyatanaṁ hoti, ekā dhammadhātu hoti. Ye vā pana tasmiṁ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā. Ime dhammā abyākatā -pa-.

573. Katamo tasmiṁ samaye saṅkhārakkhandho hoti. Phasso cetanā vitakko vicāro pīti cittassekaggatā vīriyindriyaṁ samādhindriyaṁ jīvitindriyaṁ. Ye vā pana tasmiṁ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā ṭhapetvā vedanākkhandhaṁ ṭhapetvā saññākkhandhaṁ ṭhapetvā viññāṇakkhandhaṁ. Ayaṁ tasmiṁ samaye saṅkhārakkhandho hoti -pa-. Ime dhammā abyākatā.

Kiriyā manoviññāṇadhātu somanassasahagatā.

Kiriyāmanoviññāṇadhātu-upekkhāsahagata

574. Katame dhammā abyākatā. Yasmiṁ samaye manoviññāṇadhātu uppannā hoti kiriyā neva kusalā nākusalā na ca kammavipākā upekkhāsahagatā rūpārammaṇā vā -pa- dhammārammaṇā vā yaṁ yaṁ vā panārabbha. Tasmiṁ samaye phasso hoti, vedanā hoti, saññā hoti, cetanā hoti, cittaṁ hoti, vitakko hoti, vicāro hoti, upekkhā hoti, cittassekaggatā hoti, vīriyindriyaṁ hoti, samādhindriyaṁ hoti, manindriyaṁ hoti, upekkhindriyaṁ hoti, jīvitindriyaṁ hoti. Ye vā pana tasmiṁ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā. Ime dhammā abyākatā -pa-.

Tasmiṁ kho pana samaye cattāro khandhā honti, dvāyatanāni honti, dve dhātuyo honti, tayo āhārā honti, pañcindriyāni honti, eko phasso hoti -pa- ekā manoviññāṇadhātu hoti, ekaṁ dhammāyatanaṁ hoti, ekā dhammadhātu hoti. Ye vā pana tasmiṁ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā. Ime dhammā abyākatā -pa-.

575. Katamo tasmiṁ samaye saṅkhārakkhandho hoti. Phasso cetanā vitakko vicāro cittassekaggatā vīriyindriyaṁ samādhindriyaṁ jīvitindriyaṁ. Ye vā pana tasmiṁ samaye aññepi atthi paṭiccasamuppannā arūpino dhammā ṭhapetvā vedanākkhandhaṁ ṭhapetvā saññākkhandhaṁ ṭhapetvā viññāṇakkhandhaṁ. Ayaṁ tasmiṁ samaye saṅkhārakkhandho hoti -pa-. Ime dhammā abyākatā.

Kiriyā manoviññāṇadhātu upekkhāsahagatā.

Ahetukā kiriyā abyākatā.

Sahetukakāmāvacarakiriyā

576. Katame dhammā abyākatā. Yasmiṁ samaye manoviññāṇadhātu uppannā hoti kiriyā neva kusalā nākusalā na ca kammavipākā somanassasahagatā ñāṇasampayuttā -pa- somanassasahagatā ñāṇasampayuttā sasaṅkhārena -pa- somanassasahagatā ñāṇavippayuttā -pa- somanassasahagatā ñāṇavippayuttā sasaṅkhārena -pa- upekkhāsahagatā ñāṇasampayuttā -pa- upekkhāsahagatā ñāṇasampayuttā sasaṅkhārena -pa- upekkhāsahagatā ñāṇavippayuttā -pa- upekkhāsahagatā ñāṇavippayuttā sasaṅkhārena rūpārammaṇā vā -pa- dhammārammaṇā vā yaṁ yaṁ vā panārabbha. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā abyākatā -pa- alobho abyākatamūlaṁ -pa- adoso abyākatamūlaṁ -pa-. Ime dhammā abyākatā.

Sahetukā kāmāvacarakiriyā.

Rūpāvacarakiriyā

577. Katame dhammā abyākatā. Yasmiṁ samaye rūpāvacaraṁ jhānaṁ bhāveti kiriyaṁ neva kusalaṁ nākusalaṁ na ca kammavipākaṁ diṭṭhadhammasukhavihāraṁ vivicceva kāmehi -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati pathavīkasiṇaṁ.

Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā abyākatā.

578. Katame dhammā abyākatā. Yasmiṁ samaye rūpāvacaraṁ jhānaṁ bhāveti kiriyaṁ neva kusalaṁ nākusalaṁ na ca kammavipākaṁ diṭṭhadhammasukhavihāraṁ vitakkavicārānaṁ vūpasamā -pa- dutiyaṁ jhānaṁ -pa- tatiyaṁ jhānaṁ -pa- catutthaṁ jhānaṁ -pa- paṭhamaṁ jhānaṁ -pa- pañcamaṁ jhānaṁ upasampajja viharati pathavīkasiṇaṁ. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkheppo hoti -pa-. Ime dhammā abyākatā.

Rūpāvacarakiriyā.

Arūpāvacarakiriyā

579. Katame dhammā abyākatā. Yasmiṁ samaye arūpāvacaraṁ jhānaṁ bhāveti kiriyaṁ neva kusalaṁ nākusalaṁ na ca kammavipākaṁ diṭṭhadhammasukhavihāraṁ sabbaso rūpasaññānaṁ samatikkamā paṭighasaññānaṁ atthaṅgamā nānattasaññānaṁ amanasikārā ākāsānañcāyatanasaññāsahagataṁ sukhassa ca pahānā -pa- catutthaṁ jhānaṁ upasampajja viharati. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā abyākatā.

580. Katame dhammā abyākatā. Yasmiṁ samaye arūpāvacaraṁ jhānaṁ bhāveti kiriyaṁ neva kusalaṁ nākusalaṁ na ca kammavipākaṁ diṭṭhadhammasukhavihāraṁ sabbaso ākāsānañcāyatanaṁ samatikkamma viññāṇañcāyatanasaññāsahagataṁ sukhassa ca pahānā -pa- catutthaṁ jhānaṁ upasampajja viharati. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā abyākatā.

581. Katame dhammā abyākatā. Yasmiṁ samaye arūpāvacaraṁ jhānaṁ bhāveti kiriyaṁ neva kusalaṁ nākusalaṁ na ca kammavipākaṁ diṭṭhadhammasukhavihāraṁ sabbaso viññāṇañcāyatanaṁ samatikkamma ākiñcaññāyatanasaññāsahagataṁ sukhassa ca pahānā -pa- catutthaṁ jhānaṁ upasampajja

viharati. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā abyākatā.

582. Katame dhammā abyākatā. Yasmiṁ samaye arūpāvacaraṁ jhānaṁ bhāveti kiriyaṁ neva kusalaṁ nākusalaṁ na ca kammavipākaṁ diṭṭhadhammasukhavihāraṁ sabbaso ākiñcaññāyatanaṁ samatikkamma nevasaññānāsaññāyatanasaññāsahagataṁ sukhassa ca pahānā -pa- catutthaṁ jhānaṁ upasampajja viharati. Tasmiṁ samaye phasso hoti -pa- avikkhepo hoti -pa-. Ime dhammā abyākatā -pa- alobho abyākatamūlaṁ -pa- adoso abyākatamūlaṁ -pa- amoho abyākatamūlaṁ -pa-. Ime dhammā abyākatā.

Arūpāvacarakiriyā.

Kiriyā abyākatā.

Cittuppādakaṇḍaṁ niṭṭhitaṁ.

2. Rūpakaṇḍa

Uddesa

583. Katame dhammā abyākatā. Kusalākusalānaṁ dhammānaṁ vipākā kāmāvacarārūpāvacarā arūpāvacarā apariyāpannā vedanākkhandho saññākkhandho saṅkhārakkhandho viññāṇakkhandho. Ye ca dhammā kiriyā neva kusalā nākusalā na ca kammavipākā. Sabbañca rūpaṁ asaṅkhatā ca dhātu. Ime dhammā abyākatā.

Mātikā

Ekaka

584. Tattha katamaṁ sabbaṁ rūpaṁ. Cattāro ca mahābhūtā catunnañca mahābhūtānaṁ upādāya rūpaṁ. Idaṁ vuccati sabbaṁ rūpaṁ. Sabbaṁ rūpaṁ na hetu ahetukaṁ hetuvippayuttaṁ sappaccayaṁ saṅkhataṁ rūpaṁ[1] lokiyaṁ sāsavaṁ saṁyojaniyaṁ ganthaniyaṁ oghaniyaṁ yoganiyaṁ nīvaraṇiyaṁ parāmaṭṭhaṁ upādāniyaṁ saṁkilesikaṁ abyākataṁ anārammaṇaṁ acetasikaṁ cittavippayuttaṁ nevavipākanavipākadhammadhammaṁ asaṁkiliṭṭhasaṁkilesikaṁ na savitakkasavicāraṁ na avitakkavicāramattaṁ avitakka-avicāraṁ na pītisahagataṁ na sukhasahagataṁ na upekkhāsahagataṁ neva dassanena na bhāvanāya pahātabbaṁ neva dassanena na bhāvanāya pahātabbahetukaṁ neva ācayagāmi na apacayagāmi nevasekkhanāsekkhaṁ parittaṁ kāmāvacaraṁ na rūpāvacaraṁ na arūpāvacaraṁ pariyāpannaṁ no apariyāpannaṁ aniyataṁ aniyyānikaṁ uppannaṁ chahi viññāṇehi viññeyyaṁ aniccaṁ jarābhibhūtaṁ.

Evaṁ ekavidhena rūpasaṅgaho.

Ekakaṁ.

---

1. Rūpiyaṁ (Sī)

Duka

Duvidhena rūpasaṅgaho—

Atthi rūpaṁ upādā, atthi rūpaṁ no upādā.
Atthi rūpaṁ upādiṇṇaṁ, atthi rūpaṁ anupādiṇṇaṁ.
Atthi rūpaṁ upādiṇṇupādāniyaṁ, atthi rūpaṁ anupādiṇṇupādāniyaṁ.
Atthi rūpaṁ sanidassanaṁ, atthi rūpaṁ anidassanaṁ.
Atthi rūpaṁ sappaṭighaṁ, atthi rūpaṁ appaṭighaṁ.
Atthi rūpaṁ indriyaṁ, atthi rūpaṁ na indriyaṁ.
Atthi rūpaṁ mahābhūtaṁ, atthi rūpaṁ na mahābhūtaṁ.
Atthi rūpaṁ viññatti, atthi rūpaṁ na viññatti.
Atthi rūpaṁ cittasamuṭṭhānaṁ, atthi rūpaṁ na cittasamuṭṭhānaṁ.
Atthi rūpaṁ cittasahabhu, atthi rūpaṁ na cittasahabhu.
Atthi rūpaṁ cittānuparivatti, atthi rūpaṁ na cittānuparivatti.
Atthi rūpaṁ ajjhattikaṁ, atthi rūpaṁ bāhiraṁ.
Atthi rūpaṁ oḷārikaṁ, atthi rūpaṁ sukhumaṁ.
Atthi rūpaṁ dūre, atthi rūpaṁ santike.

Atthi rūpaṁ cakkhusamphassassa vatthu, atthi rūpaṁ cakkhusamphassassa na vatthu. Atthi rūpaṁ cakkhusamphassajāya vedanāya -pa- saññāya -pa- cetanāya -pa- cakkhuviññāṇassa vatthu, atthi rūpaṁ cakkhuviññāṇassa na vatthu.

Atthi rūpaṁ sotasamphassassa -pa- ghānasamphassassa -pa- jivhāsamphassassa -pa- kāyasamphassassa vatthu, atthi rūpaṁ kāyasamphassassa na vatthu. Atthi rūpaṁ kāyasamphassajāya vedanāya -pa- saññāya -pa- cetanāya -pa- kāyaviññāṇassa vattu, atthi rūpaṁ kāyaviññāṇassa na vatthu.

Atthi rūpaṁ cakkhusamphassassa ārammaṇaṁ, atthi rūpaṁ cakkhusamphassassa nārammaṇaṁ. Atthi rūpaṁ cakkhusamphassajāya vedanāya -pa- saññāya -pa- cetanāya -pa- cakkhuviññāṇassa ārammaṇaṁ, atthi rūpaṁ cakkhuviññāṇassa nārammaṇaṁ.

Atthi rūpaṁ sotasamphassassa -pa- ghānasamphassassa -pa- jivhāsamphassassa -pa- kāyasamphassassa ārammaṇaṁ, atthi rūpaṁ kāyasamphassassa nārammaṇaṁ. Atthi rūpaṁ kāyasamphassajāya vedanāya -pa- saññāya -pa- cetanāya -pa- kāyaviññāṇassa ārammaṇaṁ, atthi rūpaṁ kāyaviññāṇassa nārammaṇaṁ.

Atthi rūpaṁ cakkhāyatanaṁ, atthi rūpaṁ na cakkhāyatanaṁ. Atthi rūpaṁ sotāyatanaṁ -pa- ghānāyatanaṁ -pa- jivhāyatanaṁ -pa- kāyāyatanaṁ, atthi rūpaṁ na kāyāyatanaṁ.

Atthi rūpaṁ rūpāyatanaṁ, atthi rūpaṁ na rūpāyatanaṁ. Atthi rūpaṁ saddāyatanaṁ -pa- gandhāyatanaṁ -pa- rasāyatanaṁ -pa- phoṭṭhabbāyatanaṁ, atthi rūpaṁ na phoṭṭhabbāyatanaṁ.

Atthi rūpaṁ cakkhudhātu, atthi rūpaṁ na cakkhudhātu. Atthi rūpaṁ sotadhātu -pa- ghānadhātu -pa- jivhādhātu -pa- kāyadhātu, atthi rūpaṁ na kāyadhātu.

Atthi rūpaṁ rūpadhātu, atthi rūpaṁ na rūpadhātu. Atthi rūpaṁ saddadhātu -pa- gandhadhātu -pa- rasadhātu -pa- phoṭṭhabbadhātu, atthi rūpaṁ na phoṭṭhabbadhātu.

Atthi rūpaṁ cakkhundriyaṁ, atthi rūpaṁ na cakkhundriyaṁ. Atthi rūpaṁ sotindriyaṁ -pa- ghānindriyaṁ -pa- jivhindriyaṁ -pa- kāyindriyaṁ, atthi rūpaṁ na kāyindriyaṁ.

Atthi rūpaṁ itthindriyaṁ, atthi rūpaṁ na itthindriyaṁ.
Atthi rūpaṁ purisindriyaṁ, atthi rūpaṁ na purisindriyaṁ.
Atthi rūpaṁ jīvitindriyaṁ, atthi rūpaṁ na jīvitindriyaṁ.
Atthi rūpaṁ kāyaviññatti, atthi rūpaṁ na kāyaviññatti.
Atthi rūpaṁ vacīviññatti, atthi rūpaṁ na vacīviññatti.
Atthi rūpaṁ ākāsadhātu, atthi rūpaṁ na ākāsadhātu.
Atthi rūpaṁ āpodhātu, atthi rūpaṁ na āpodhātu.
Atthi rūpaṁ rūpassa lahutā, atthi rūpaṁ rūpassa na lahutā.
Atthi rūpaṁ rūpassa mudutā, atthi rūpaṁ rūpassa na mudutā.
Atthi rūpaṁ rūpassa kammaññatā, atthi rūpaṁ rūpassa na kammaññatā.
Atthi rūpaṁ rūpassa upacayo, atthi rūpaṁ rūpassa na upacayo.
Atthi rūpaṁ rūpassa santati, atthi rūpaṁ rūpassa na santati.

Atthi rūpaṁ rūpassa jaratā, atthi rūpaṁ rūpassa na jaratā.
Atthi rūpaṁ rūpassa aniccatā, atthi rūpaṁ rūpassa na aniccatā.
Atthi rūpaṁ kabaḷīkāro āhāro, atthi rūpaṁ na kabaḷīkāro āhāro.

Evaṁ duvidhena rūpasaṅgaho.

Dukaṁ.

Tika

Tividhena rūpasaṅgaho—

585. Yaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ taṁ upādā, yaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ taṁ atthi upādā, atthi no upādā.

Yaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ taṁ upādiṇṇaṁ, yaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ taṁ atthi upādiṇṇaṁ, atthi anupādiṇṇaṁ.

Yaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ taṁ upādiṇṇupādāniyaṁ, yaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ taṁ atthi upādiṇṇupādāniyaṁ, atthi anupādiṇṇupādāniyaṁ.

Yaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ taṁ anidassanaṁ, yaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ taṁ atthi sanidassanaṁ, atthi anidassanaṁ.

Yaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ taṁ sappaṭighaṁ, yaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ taṁ atthi sappaṭighaṁ, atthi appaṭighaṁ.

Yaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ taṁ indriyaṁ, yaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ taṁ atthi indriyaṁ, atthi na indriyaṁ.

Yaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ taṁ na mahābhūtaṁ, yaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ taṁ atthi mahābhūtaṁ, atthi na mahābhūtaṁ.

Yaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ taṁ na viññatti, yaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ taṁ atthi viññatti, atthi na viññatti.

Yaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ taṁ na cittasamuṭṭhānaṁ, yaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ taṁ atthi cittasamuṭṭhānaṁ, atthi na cittasamuṭṭhānaṁ.

Yaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ taṁ na cittasahabhu, yaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ taṁ atthi cittasahabhu, atthi na cittasahabhu.

Yaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ taṁ na cittānuparivatti, yaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ taṁ atthi cittānuparivatti, atthi na cittānuparivatti.

Yaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ taṁ oḷārikaṁ, yaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ taṁ atthi oḷārikaṁ, atthi sukhumaṁ.

Yaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ taṁ santike, yaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ taṁ atthi dūre, atthi santike.

Yaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ taṁ cakkhusamphassassa na vatthu, yaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ taṁ atthi cakkhusamphassassa vatthu, atthi cakkhusamphassassa na vatthu.

Yaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ taṁ cakkhusamphassajāya vedanāya -pa- saññāya -pa- cetanāya -pa- cakkhuviññāṇassa na vatthu, yaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ taṁ atthi cakkhuviññāṇassa vatthu, atthi cakkhuviññāṇassa na vatthu.

Yaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ taṁ sotasamphassassa -pa- ghānasamphassassa -pa- jivhāsamphassassa -pa- kāyasamphassassa na vatthu, yaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ taṁ atthi kāyasamphassassa vatthu, atthi kāyasamphassassa na vatthu. Yaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ taṁ kāyasamphassajāya vedanāya -pa- saññāya -pa- cetanāya -pa- kāyaviññāṇassa na vatthu, yaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ taṁ atthi kāyaviññāṇassa vatthu, atthi kāyaviññāṇassa na vatthu.

Yaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ taṁ cakkhusamphassassa nārammaṇaṁ, yaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ taṁ atthi cakkhusamphassassa ārammaṇaṁ, atthi cakkhusamphassassa nārammaṇaṁ. Yaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ taṁ cakkhusamphassajāya vedanāya -pa- saññāya -pa- cetanāya -pa- cakkhuviññāṇassa nārammaṇaṁ, yaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ taṁ atthi cakkhuviññāṇassa ārammaṇaṁ, atthi cakkhuviññāṇassa nārammaṇaṁ.

Yaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ taṁ sotasamphassassa -pa- ghānasamphassassa -pa- jivhāsamphassassa -pa- kāyasamphassassa nārammaṇaṁ, yaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ taṁ atthi kāyasamphassassa ārammaṇaṁ, atthi kāyasamphassassa nārammaṇaṁ. Yaṁ taṁ rūpaṁ

ajjhattikaṁ taṁ kāyasamphassajāya vedanāya -pa- saññāya -pa- cetanāya -pa- kāyaviññāṇassa nārammaṇaṁ, yaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ taṁ atthi kāyaviññāṇassa ārammaṇaṁ, atthi kāyaviññāṇassa nārammaṇaṁ.

Yaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ taṁ na cakkhāyatanaṁ, yaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ taṁ atthi cakkhāyatanaṁ, atthi na cakkhāyatanaṁ. Yaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ taṁ na sotāyatanaṁ -pa- na ghānāyatanaṁ -pa- na jivhāyatanaṁ -pa- na kāyāyatanaṁ, yaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ taṁ atthi kāyāyatanaṁ, atthi na kāyāyatanaṁ.

Yaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ taṁ na rūpāyatanaṁ, yaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ taṁ atthi rūpāyatanaṁ, atthi na rūpāyatanaṁ. Yaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ taṁ na saddāyatanaṁ -pa- na gandhāyatanaṁ -pa- na rasāyatanaṁ -pa- na phoṭṭhabbāyatanaṁ, yaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ taṁ atthi phoṭṭhabbāyatanaṁ, atthi na phoṭṭhabbāyatanaṁ.

Yaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ taṁ na cakkhudhātu, yaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ taṁ atthi cakkhudhātu, atthi na cakkhudhātu. Yaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ taṁ na sotadhātu -pa- na ghānadhātu -pa- na jivhādhātu -pa- na kāyadhātu, yaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ taṁ atthi kāyadhātu, atthi na kāyadhātu.

Yaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ taṁ na rūpadhātu, yaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ taṁ atthi rūpadhātu, atthi na rūpadhātu. Yaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ taṁ na saddadhātu -pa- na gandhadhātu -pa- na rasadhātu -pa- na phoṭṭhabbadhātu, yaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ taṁ atthi phoṭṭhabbadhātu, atthi na phoṭṭhabbadhātu.

Yaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ taṁ na cakkhundriyaṁ, yaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ taṁ atthi cakkhundriyaṁ, atthi na cakkhundriyaṁ. Yaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ taṁ na sotindriyaṁ -pa- na ghānindriyaṁ -pa- na jivhindriyaṁ -pa- na kāyindriyaṁ, yaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ taṁ atthi kāyindriyaṁ, atthi na kāyindriya.

Yaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ taṁ na itthindriyaṁ, yaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ taṁ atthi itthindriyaṁ, atthi na itthindriyaṁ.

Yaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ taṁ na purisindriyaṁ, yaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ taṁ atthi purisindriyaṁ, atthi na purisindriyaṁ.

Yaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ taṁ na jīvitindriyaṁ, yaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ taṁ atthi jīvitindriyaṁ, atthi na jīvitindriyaṁ.

Yaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ taṁ na kāyaviññatti, yaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ taṁ atthi kāyaviññatti, atthi na kāyaviññatti.

Yaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ taṁ na vacīviññatti, yaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ taṁ atthi vacīviññatti, atthi na vacīviññatti.

Yaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ taṁ na ākāsadhātu, yaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ taṁ atthi ākāsadhātu, atthi na ākāsadhātu.

Yaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ taṁ na āpodhātu, yaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ taṁ atthi āpodhātu, atthi na āpodhātu.

Yaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ taṁ rūpassa na lahutā, yaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ taṁ atthi rūpassa lahutā, atthi rūpassa na lahutā.

Yaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ taṁ rūpassa na mudutā, yaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ taṁ atthi rūpassa mudutā, atthi rūpassa na mudutā.

Yaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ taṁ rūpassa na kammaññatā, yaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ taṁ atthi rūpassa kammaññatā, atthi rūpassa na kammaññatā.

Yaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ taṁ rūpassa na upacayo, yaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ taṁ atthi rūpassa upacayo, atthi rūpassa na upacayo.

Yaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ taṁ rūpassa na santati, yaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ taṁ atthi rūpassa santati, atthi rūpassa na santati.

Yaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ taṁ rūpassa na jaratā, yaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ taṁ atthi rūpassa jaratā, atthi rūpassa na jaratā.

Yaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ taṁ rūpassa na aniccatā, yaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ taṁ atthi rūpassa aniccatā, atthi rūpassa na aniccatā.

Yaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ taṁ na kabaḷīkāro āhāro, yaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ taṁ atthi kabaḷīkāro āhāro, atthi na kabaḷīkāro āhāro.

Evaṁ tividhena rūpasaṅgaho.

Tikaṁ.

Catukka

Catubbidhena rūpasaṅgaho—

586. Yaṁ taṁ rūpaṁ upādā taṁ atthi upādiṇṇaṁ, atthi anupādiṇṇaṁ. Yaṁ taṁ rūpaṁ no upādā taṁ atthi upādiṇṇaṁ, atthi anupādiṇṇaṁ.

Yaṁ taṁ rūpaṁ upādā taṁ atthi upādiṇṇupādāniyaṁ, atthi anupādiṇṇupādāniyaṁ. Yaṁ taṁ rūpaṁ no upādā taṁ atthi upādiṇṇupādāniyaṁ, atthi anupādiṇṇupādāniyaṁ.

Yaṁ taṁ rūpaṁ upādā taṁ atthi sappaṭighaṁ, atthi appaṭighaṁ. Yaṁ taṁ rūpaṁ no upādā taṁ atthi sappaṭighaṁ, atthi appaṭighaṁ.

Yaṁ taṁ rūpaṁ upādā taṁ atthi oḷārikaṁ, atthi sukhumaṁ. Yaṁ taṁ rūpaṁ no upādā taṁ atthi oḷārikaṁ, atthi sukhumaṁ.

Yaṁ taṁ rūpaṁ upādā taṁ atthi dūre, atthi santike. Yaṁ taṁ rūpaṁ no upādā taṁ atthi dūre, atthi santike.

Yaṁ taṁ rūpaṁ upādiṇṇaṁ taṁ atthi sanidassanaṁ, atthi anidassanaṁ. Yaṁ taṁ rūpaṁ anupādiṇṇaṁ taṁ atthi sanidassanaṁ, atthi anidassanaṁ.

Yaṁ taṁ rūpaṁ upādiṇṇaṁ taṁ atthi sappaṭighaṁ, atthi appaṭighaṁ. Yaṁ taṁ rūpaṁ anupādiṇṇaṁ taṁ atthi sappaṭighaṁ, atthi appaṭighaṁ.

Yaṁ taṁ rūpaṁ upādiṇṇaṁ taṁ atthi mahābhūtaṁ, atthi na mahābhūtaṁ. Yaṁ taṁ rūpaṁ anupādiṇṇaṁ taṁ atthi mahābhūtaṁ, atthi na mahābhūtaṁ.

Yaṁ taṁ rūpaṁ upādiṇṇaṁ taṁ atthi oḷārikaṁ, atthi sukhumaṁ. Yaṁ taṁ rūpaṁ anupādiṇṇaṁ taṁ atthi oḷārikaṁ, atthi sukhumaṁ.

Yaṁ taṁ rūpaṁ upādiṇṇaṁ taṁ atthi dūre, atthi santike. Yaṁ taṁ rūpaṁ anupādiṇṇaṁ taṁ atthi dūre, atthi santike.

Yaṁ taṁ rūpaṁ upādiṇṇupādāniyaṁ taṁ atthi sanidassanaṁ, atthi anidassanaṁ. Yaṁ taṁ rūpaṁ anupādiṇṇupādāniyaṁ taṁ atthi sanidassanaṁ, atthi anidassanaṁ.

Yaṁ taṁ rūpaṁ upādiṇṇupādāniyaṁ taṁ atthi sappaṭighaṁ, atthi appaṭighaṁ. Yaṁ taṁ rūpaṁ anupādiṇṇupādāniyaṁ taṁ atthi sappaṭighaṁ, atthi appaṭighaṁ.

Yaṁ taṁ rūpaṁ upādiṇṇupādāniyaṁ taṁ atthi mahābhūtaṁ, atthi na mahābhūtaṁ. Yaṁ taṁ rūpaṁ anupādiṇṇupādāniyaṁ taṁ atthi mahābhūtaṁ, atthi na mahābhūtaṁ.

Yaṁ taṁ rūpaṁ upādiṇṇupādāniyaṁ taṁ atthi oḷārikaṁ, atthi sukhumaṁ. Yaṁ taṁ rūpaṁ anupādiṇṇupādāniyaṁ taṁ atthi oḷārikaṁ, atthi sukhumaṁ.

Yaṁ taṁ rūpaṁ upādiṇṇupādāniyaṁ taṁ atthi dūre, atthi santike. Yaṁ taṁ rūpaṁ anupādiṇṇupādāniyaṁ taṁ atthi dūre, atthi santike.

Yaṁ taṁ rūpaṁ sappaṭighaṁ taṁ atthi indriyaṁ, atthi na indriyaṁ. Yaṁ taṁ rūpaṁ appaṭighaṁ taṁ atthi indriyaṁ, atthi na indriyaṁ.

Yaṁ taṁ rūpaṁ sappaṭighaṁ taṁ atthi mahābhūtaṁ, atthi na mahābhūtaṁ. Yaṁ taṁ rūpaṁ appaṭighaṁ taṁ atthi mahābhūtaṁ, atthi na mahābhūtaṁ.

Yaṁ taṁ rūpaṁ indriyaṁ taṁ atthi oḷārikaṁ, atthi sukhumaṁ. Yaṁ taṁ rūpaṁ na indriyaṁ taṁ atthi oḷārikaṁ, atthi sukhumaṁ.

Yaṁ taṁ rūpaṁ indriyaṁ taṁ atthi dūre, atthi santike. Yaṁ taṁ rūpaṁ na indriyaṁ taṁ atthi dūre, atthi santike.

Yaṁ taṁ rūpaṁ mahābhūtaṁ taṁ atthi oḷārikaṁ, atthi sukhumaṁ. Yaṁ taṁ rūpaṁ na mahābhūtaṁ taṁ atthi oḷārikaṁ, atthi sukhumaṁ.

Yaṁ taṁ rūpaṁ mahābhūtaṁ taṁ atthi dūre, atthi santike. Yaṁ taṁ rūpaṁ na mahābhūtaṁ taṁ atthi dūre, atthi santike.

Diṭṭhaṁ sutaṁ mutaṁ viññātaṁ rūpaṁ.

Evaṁ catubbidhena rūpasaṅgaho.

Catukkaṁ.

Pañcaka

Pañcavidhena rūpasaṅgaho—

587. Pathavīdhātu āpodhātu tejodhātu vāyodhātu, yañca rūpaṁ upādā.

Evaṁ pañcavidhena rūpasaṅgaho.

Pañcakaṁ.

Chakka

Chabbidhena rūpasaṅgaho—

588. Cakkhuviññeyyaṁ rūpaṁ sotaviññeyyaṁ rūpaṁ ghānaviññeyyaṁ rūpaṁ jivhāviññeyyaṁ rūpaṁ kāyaviññeyyaṁ rūpaṁ manoviññeyyaṁ rūpaṁ.

Evaṁ chabbidhena rūpasaṅgaho.

Chakkaṁ.

Sattaka

Sattavidhena rūpasaṅgaho—

589. Cakkhuviññeyyaṁ rūpaṁ sotaviññeyyaṁ rūpaṁ ghānaviññeyyaṁ rūpaṁ jivhāviññeyyaṁ rūpaṁ kāyaviññeyyaṁ rūpaṁ manodhātuviññeyyaṁ rūpaṁ manoviññāṇadhātuviññeyyaṁ rūpaṁ.

Evaṁ sattavidhena rūpasaṅgaho.

Sattakaṁ.

Aṭṭhaka

Aṭṭhavidhena rūpasaṅgaho—

590. Cakkhuviññeyyaṁ rūpaṁ sotaviññeyyaṁ rūpaṁ ghānaviññeyyaṁ rūpaṁ jivhāviññeyyaṁ rūpaṁ kāyaviññeyyaṁ rūpaṁ atthi sukhasamphassaṁ atthi dukkhasamphassaṁ manodhātuviññeyyaṁ rūpaṁ manoviññāṇadhātuviññeyyaṁ rūpaṁ.

Evaṁ aṭṭhavidhena rūpasaṅgaho.

Aṭṭhakaṁ.

Navaka

Navavidhena rūpasaṅgaho—

591. Cakkhundriyaṁ sotindriyaṁ ghānindriyaṁ jivhindriyaṁ kāyindriyaṁ itthindriyaṁ purisindriyaṁ jīvitindriyaṁ, yañca rūpaṁ na indriyaṁ.

Evaṁ navavidhena rūpasaṅgaho.

Navakaṁ.

Dasaka

Dasavidhena rūpasaṅgaho—

592. Cakkhundriyaṁ sotindriyaṁ ghānindriyaṁ jivhindriyaṁ kāyindriyaṁ itthindriyaṁ purisindriyaṁ jīvitindriyaṁ na indriyaṁ rūpaṁ atthi sappaṭighaṁ atthi appaṭighaṁ.

Evaṁ dasavidhena rūpasaṅgaho.

Dasakaṁ.

Ekādasaka

Ekādasavidhena rūpasaṅgaho—

593. Cakkhāyatanaṁ sotāyatanaṁ ghānāyatanaṁ jivhāyatanaṁ kāyāyatanaṁ rūpāyatanaṁ saddāyatanaṁ gandhāyatanaṁ rasāyatanaṁ phoṭṭhabbāyatanaṁ, yañca rūpaṁ anidassana-appaṭighaṁ[1] dhammāyatanapariyāpannaṁ.

Evaṁ ekādasavidhena rūpasaṅgaho.

Ekādasakaṁ.

Mātikā.

---

1. Anidassanaṁ appaṭighaṁ (Sī, Syā)

Rūpavibhatti

Ekakaniddesa

594. Sabbaṁ rūpaṁ na hetumeva ahetukameva hetuvippayuttameva sappaccayameva saṅkhatameva rūpameva lokiyameva sāsavameva saññojaniyameva ganthaniyameva oghaniyameva yoganiyameva nīvaraṇiyameva parāmaṭṭhameva upādāniyameva saṁkilesikameva abyākatameva anārammaṇameva acetasikameva cittavippayuttameva nevavipākanavipākadhammadhammameva asaṁkiliṭṭhasaṁkilesikameva na savitakkasavicārameva na avitakkavicāramattameva avitakka-avicārameva na pītisahagatameva na sukhasahagatameva na upekkhāsahagatameva neva dassanena na bhāvanāya pahātabbahetukameva neva ācayagāmi na apacayagāmimeva nevasekkhanāsekkhameva parittameva kāmāvacarameva na rūpāvacarameva na arūpāvacarameva pariyāpannameva no apariyāpannameva aniyatameva aniyyānikameva uppannaṁ chahi viññāṇehi viññeyyameva aniccameva jarābhibhūtameva.

Evaṁ ekavidhena rūpasaṅgaho.

Ekakaniddeso.

Dukaniddesa

Upādābhājanīya

595. Katamaṁ taṁ rūpaṁ upādā. Cakkhāyatanaṁ sotāyatanaṁ ghānāyatanaṁ jivhāyatanaṁ kāyāyatanaṁ rūpāyatanaṁ saddāyatanaṁ gandhāyatanaṁ rasāyatanaṁ itthindriyaṁ purisindriyaṁ jīvitindriyaṁ kāyaviññatti vacīviññatti ākāsadhātu rūpassa lahutā rūpassa mudutā rūpassa kammaññatā rūpassa upacayo rūpassa santati rūpassa jaratā rūpassa aniccatā kabaḷīkāro āhāro.

596. Katamaṁ taṁ rūpaṁ cakkhāyatanaṁ. Yaṁ cakkhu[1] catunnaṁ mahābhūtānaṁ upādāya pasādo attabhāvapariyāpanno anidassano sappaṭigho, yena cakkhunā anidassanena sappaṭighena rūpaṁ sanidassanaṁ sappaṭighaṁ passi vā passati vā passissati vā passe vā, cakkhuṁpetaṁ cakkhāyatanaṁpetaṁ cakkhudhātupesā cakkhundriyaṁpetaṁ lokopeso dvārāpesā samuddopeso paṇḍaraṁpetaṁ khettaṁpetaṁ vatthuṁpetaṁ nettaṁpettaṁ nayanaṁpetaṁ orimaṁ tīraṁpetaṁ suñño gāmopeso. Idaṁ taṁ rūpaṁ cakkhāyatanaṁ.

597. Katamaṁ taṁ rūpaṁ cakkhāyatanaṁ. Yaṁ cakkhu catunnaṁ mahābhūtānaṁ upādāya pasādo attabhāvapariyāpanno anidassano sappaṭigho, yamhi cakkhumhi anidassanamhi sappaṭighamhi rūpaṁ sanidassanaṁ sappaṭighaṁ paṭihaññi vā paṭihaññati vā paṭihaññissati vā paṭihaññe vā, cakkhuṁpetaṁ cakkhāyatanaṁpetaṁ cakkhudhātupesā cakkhundriyaṁpetaṁ lokopeso dvārāpesā samuddopeso paṇḍaraṁpetaṁ khettaṁpetaṁ vatthuṁpetaṁ nettaṁpetaṁ nayanaṁpetaṁ orimaṁ tīraṁpetaṁ suñño gāmopeso. Idaṁ taṁ rūpaṁ cakkhāyatanaṁ.

598. Katamaṁ taṁ rūpaṁ cakkhāyatanaṁ. Yaṁ cakkhu catunnaṁ mahābhūtānaṁ upādāya pasādo attabhāvapariyāpanno anidassano sappaṭigho, yaṁ cakkhu anidassanaṁ sappaṭighaṁ rūpamhi sanidassanamhi sappaṭighamhi paṭihaññi vā paṭihaññati vā paṭihaññissati vā paṭihaññe vā, cakkhuṁpetaṁ cakkhāyatanaṁpetaṁ cakkhudhātupesā cakkhundriyaṁpetaṁ lokopeso dvārāpesā samuddopeso paṇḍaraṁpetaṁ khettaṁpetaṁ vatthuṁpetaṁ nettaṁpetaṁ nayanaṁpetaṁ orimaṁ tīraṁpetaṁ suñño gāmopeso. Idaṁ taṁ rūpaṁ cakkhāyatanaṁ.

599. Katamaṁ taṁ rūpaṁ cakkhāyatanaṁ. Yaṁ cakkhu catunnaṁ mahābhūtānaṁ upādāya pasādo attabhāvapariyāpanno anidassano sappaṭigho, yaṁ cakkhuṁ nissāya rūpaṁ ārabbha cakkhusamphasso uppajji vā uppajjati vā uppajjissati vā uppajje vā -pa-. Yaṁ cakkhuṁ nissāya rūpaṁ ārabbha cakkhusamphassajā vedanā -pa- saññā -pa- cetanā -pa- cakkhuviññāṇaṁ uppajji vā uppajjati vā uppajjissati vā uppajje vā -pa-. Yaṁ cakkhuṁ nissāya rūpārammaṇo cakkhusamphasso uppajji vā uppajjati vā uppajjissati vā uppajje vā -pa-. Yaṁ cakkhuṁ nissāya rūpārammaṇā cakkhusamphassajā vedanā -pa- saññā -pa- cetanā -pa-

1. Cakkhuṁ (Sī, Syā)

cakkhuviññāṇaṁ uppajji vā uppajjati vā uppajjissati vā uppajje vā, cakkhumpetaṁ cakkhāyatanampetaṁ cakkhudhātupesā cakkhundriyampetaṁ lokopeso dvārāpesā samuddopeso paṇḍarampetaṁ khettampetaṁ vatthumpetaṁ nettampetaṁ nayanampetaṁ orimaṁ tīrampetaṁ suñño gāmopeso. Idaṁ taṁ rūpaṁ cakkhāyatanaṁ.

600. Katamaṁ taṁ rūpaṁ sotāyatanaṁ. Yaṁ sotaṁ catunnaṁ mahābhūtānaṁ upādāya pasādo attabhāvapariyāpanno anidassano sappaṭigho, yena sotena anidassanena sappaṭighena saddaṁ anidassanaṁ sappaṭighaṁ suṇi vā suṇāti vā suṇissati vā suṇe vā, sotampetaṁ sotāyatanampetaṁ sotadhātupesā sotindriyampetaṁ lokopeso dvārāpesā samuddopeso paṇḍarampetaṁ khettampetaṁ vatthumpetaṁ orimaṁ tīrampetaṁ suñño gāmopeso. Idaṁ taṁ rūpaṁ sotāyatanaṁ.

601. Katamaṁ taṁ rūpaṁ sotāyatanaṁ. Yaṁ sotaṁ catunnaṁ mahābhūtānaṁ upādāya pasādo attabhāvapariyāpanno anidassano sappaṭigho, yamhi sotamhi anidassanamhi sappaṭighamhi saddo anidassano sappaṭigho paṭihaññi vā paṭihaññati vā paṭihaññissati vā paṭihaññe vā, sotampetaṁ sotāyatanampetaṁ sotadhātupesā sotindriyampetaṁ lokopeso dvārāpesā samuddopeso paṇḍarampetaṁ khettampetaṁ vatthumpetaṁ orimaṁ tīrampetaṁ suñño gāmopeso. Idaṁ taṁ rūpaṁ sotāyatanaṁ.

602. Katamaṁ taṁ rūpaṁ sotāyatanaṁ. Yaṁ sotaṁ catunnaṁ mahābhūtānaṁ upādāya pasādo attabhāvapariyāpanno anidassano sappaṭigho, yaṁ sotaṁ anidassanaṁ sappaṭighaṁ saddamhi anidassanamhi sappaṭighamhi paṭihaññi vā paṭihaññati vā paṭihaññissati vā paṭihaññe vā, sotampetaṁ sotāyatanampetaṁ sotadhātupesā sotindriyampetaṁ lokopeso dvārāpesā samuddopeso paṇḍarampetaṁ khettampetaṁ vatthumpetaṁ orimaṁ tīrampetaṁ suñño gāmopeso. Idaṁ taṁ rūpaṁ sotāyatanaṁ.

603. Katamaṁ taṁ rūpaṁ sotāyatanaṁ. Yaṁ sotaṁ catunnaṁ mahābhūtānaṁ upādāya pasādo attabhāvapariyāpanno anidassano sappaṭigho, yaṁ sotaṁ nissāya saddaṁ ārabbha sotasamphasso uppajji vā uppajjati vā

uppajjissati vā uppajje vā -pa-. Yaṁ sotaṁ nissāya saddaṁ ārabbha sotasamphassajā vedanā -pa- saññā -pa- cetanā -pa- sotaviññāṇaṁ uppajji vā uppajjati vā uppajjissati vā uppajje vā -pa-. Yaṁ sotaṁ nissāya saddārammaṇo sotasamphasso uppajji vā uppajjati vā uppajjissati vā uppajje vā -pa-. Yaṁ sotaṁ nissāya saddārammaṇā sotasamphassajā vedanā -pa- saññā -pa- cetanā -pa- sotaviññāṇaṁ uppajji vā uppajjati vā uppajjissati vā uppajje vā, sotaṁpetaṁ sotāyatanaṁpetaṁ sotadhātupesā sotindriyaṁpetaṁ lokopeso dvārāpesā samuddopeso paṇḍaraṁpetaṁ khettaṁpetaṁ vatthuṁpetaṁ orimaṁ tīraṁpetaṁ suñño gāmopeso. Idaṁ taṁ rūpaṁ sotāyatanaṁ.

604. Katamaṁ taṁ rūpaṁ ghānāyatanaṁ. Yaṁ ghānaṁ catunnaṁ mahābhūtānaṁ upādāya pasādo attabhāvapariyāpanno anidassano sappaṭigho, yena ghānena anidassanena sappaṭighena gandhaṁ anidassanaṁ sappaṭighaṁ ghāyi vā ghāyati vā ghāyissati vā ghāye vā, ghānaṁpetaṁ ghānāyatanaṁpetaṁ ghānadhātupesā ghānindriyaṁpetaṁ lokopeso dvārāpesā samuddopeso paṇḍaraṁpetaṁ khettaṁpetaṁ vatthuṁpetaṁ orimaṁ tīraṁpetaṁ suñño gāmopeso. Idaṁ taṁ rūpaṁ ghānāyatanaṁ.

605. Katamaṁ taṁ rūpaṁ ghānāyatanaṁ. Yaṁ ghānaṁ catunnaṁ mahābhūtānaṁ upādāya pasādo attabhāvapariyāpanno anidassano sappaṭigho, yamhi ghānamhi anidassanamhi sappaṭighamhi gandho anidassano sappaṭigho paṭihaññi vā paṭihaññati vā paṭihaññissati vā paṭihaññe vā, ghānaṁpetaṁ ghānāyatanaṁpetaṁ ghānadhātupesā ghānindriyaṁpetaṁ lokopeso dvārāpesā samuddopeso paṇḍaraṁpetaṁ khettaṁpetaṁ vatthuṁpetaṁ orimaṁ tīraṁpetaṁ suñño gāmopeso. Idaṁ taṁ rūpaṁ ghānāyatanaṁ.

606. Katamaṁ taṁ rūpaṁ ghānāyatanaṁ. Yaṁ ghānaṁ catunnaṁ mahābhūtānaṁ upādāya pasādo attabhāvapariyāpanno anidassano sappaṭigho, yaṁ ghānaṁ anidassanaṁ sappaṭighaṁ gandhamhi anidassanamhi sappaṭighamhi paṭihaññi vā paṭihaññati vā paṭihaññissati vā paṭihaññe vā, ghānaṁpetaṁ ghānāyatanaṁpetaṁ ghānadhātupesā ghānindriyaṁpetaṁ lokopeso dvārāpesā

samuddopeso paṇḍaraṁpetaṁ khettaṁpetaṁ vatthuṁpetaṁ orimaṁ tīraṁpetaṁ suñño gāmopeso. Idaṁ taṁ rūpaṁ ghānāyatanaṁ.

607. Katamaṁ taṁ rūpaṁ ghānāyatanaṁ. Yaṁ ghānaṁ catunnaṁ mahābhūtānaṁ upādāya pasādo attabhāvapariyāpanno anidassano sappaṭigho, yaṁ ghānaṁ nissāya gandhaṁ ārabbha ghānasamphasso uppajji vā uppajjati vā uppajjissati vā uppajje vā -pa-. Yaṁ ghānaṁ nissāya gandhaṁ ārabbha ghānasamphassajā vedanā -pa- saññā -pa- cetanā -pa- ghānaviññāṇaṁ uppajji vā uppajjati vā uppajjissati vā uppajje vā -pa-. Yaṁ ghānaṁ nissāya gandhārammaṇo ghānasamphasso uppajji vā uppajjati vā uppajjissati vā uppajje vā -pa-. Yaṁ ghānaṁ nissāya gandhārammaṇā ghānasamphassajā vedanā -pa- saññā -pa- cetanā -pa- ghānaviññāṇaṁ uppajji vā uppajjati vā uppajjissati vā uppajje vā, ghānaṁpetaṁ ghānāyatanaṁpetaṁ ghānadhātupesā ghānindriyaṁpetaṁ lokopeso dvārāpesā samuddopeso paṇḍaraṁpetaṁ khettaṁpetaṁ vatthuṁpetaṁ orimaṁ tīraṁpetaṁ suñño gāmopeso. Idaṁ taṁ rūpaṁ ghānāyatanaṁ.

608. Katamaṁ taṁ rūpaṁ jivhāyatanaṁ. Yā jivhā catunnaṁ mahābhūtānaṁ upādāya pasādo attabhāvapariyāpanno anidassano sappaṭigho, yāya jivhāya anidassanāya sappaṭighāya rasaṁ anidassanaṁ sappaṭighaṁ sāyi vā sāyati vā sāyissati vā sāye vā, jivhāpesā jivhāyatanaṁpetaṁ jivhādhātupesā jivhindriyaṁpetaṁ lokopeso dvārāpesā samuddopeso paṇḍaraṁpetaṁ khettaṁpetaṁ vatthuṁpetaṁ orimaṁ tīraṁpetaṁ suñño gāmopeso. Idaṁ taṁ rūpaṁ jivhāyatanaṁ.

609. Katamaṁ taṁ rūpaṁ jivhāyatanaṁ. Yā jivhā catunnaṁ mahābhūtānaṁ upādāya pasādo attabhāvapariyāpanno anidassano sappaṭigho, yāya jivhāya anidassanāya sappaṭighāya raso anidassano sappaṭigho paṭihaññi vā paṭihaññati vā paṭihaññissati vā paṭihaññe vā, jivhāpesā jivhāyatanaṁpetaṁ jivhādhātupesā jivhindriyaṁpetaṁ lokopeso dvārāpesā samuddopeso paṇḍaraṁpetaṁ khettaṁpetaṁ vatthuṁpetaṁ orimaṁ tīraṁpetaṁ suñño gāmopeso. Idaṁ taṁ rūpaṁ jivhāyatanaṁ.

610. Katamaṁ taṁ rūpaṁ jivhāyatanaṁ. Yā jivhā catunnaṁ mahābhūtānaṁ upādāya pasādo attabhāvapariyāpanno anidassano sappaṭigho,

yā jivhā anidassanā sappaṭighā rasamhi anidassanamhi sappaṭighamhi paṭihaññi vā paṭihaññati vā paṭihaññissati vā paṭihaññe vā, jivhāpesā jivhāyatanaṁpetaṁ jivhādhātupesā jivhindriyaṁpetaṁ lokopeso dvārāpesā samuddopeso paṇḍaraṁpetaṁ khettaṁpetaṁ vatthuṁpetaṁ orimaṁ tīraṁpetaṁ suñño gāmopeso. Idaṁ taṁ rūpaṁ jivhāyatanaṁ.

611. Katamaṁ taṁ rūpaṁ jivhāyatanaṁ. Yā jivhā catunnaṁ mahābhūtānaṁ upādāya pasādo attabhāvapariyāpanno anidassano sappaṭigho, yaṁ jivhaṁ nissāya rasaṁ ārabbha jivhāsamphasso uppajji vā uppajjati vā uppajjissati vā uppajje vā -pa-. Yaṁ jivhaṁ nissāya rasaṁ ārabbha jivhāsamphassajā vedanā -pa- saññā -pa- cetanā -pa- jivhāviññāṇaṁ uppajji vā uppajjati vā uppajjissati vā uppajje vā -pa-. Yaṁ jivhaṁ nissāya rasārammaṇo jivhāsamphasso uppajji vā uppajjati vā uppajjissati vā uppajje vā -pa-. Yaṁ jivhaṁ nissāya rasārammaṇā jivhāsampassajā vedanā -pa- saññā -pa- cetanā -pa- jivhāviññāṇaṁ uppajji vā uppajjati vā uppajjissati vā uppajje vā, jivhāpesā jivhāyatanaṁpetaṁ jivhādhātupesā jivhindriyaṁpetaṁ lokopeso dvārāpesā samuddopeso paṇḍaraṁpetaṁ khettaṁpetaṁ vatthuṁpetaṁ orimaṁ tīraṁpetaṁ suñño gāmopeso. Idaṁ taṁ rūpaṁ jivhāyatanaṁ.

612. Katamaṁ taṁ rūpaṁ kāyāyatanaṁ. Yo kāyo catunnaṁ mahābhūtānaṁ upādāya pasādo attabhāvapariyāpanno anidassano sappaṭigho, yena kāyena anidassanena sappaṭighena phoṭṭhabbaṁ anidassanasappaṭighaṁ phusi vā phusati vā phusissati vā phuse vā, kāyopeso kāyāyatanaṁpetaṁ kāyadhātupesā kāyindriyaṁpetaṁ lokopeso dvārāpesā samuddopeso paṇḍaraṁpetaṁ khettaṁpetaṁ vatthuṁpetaṁ orimaṁ tīraṁpetaṁ suñño gāmopeso. Idaṁ taṁ rūpaṁ kāyāyatanaṁ.

613. Katamaṁ taṁ rūpaṁ kāyāyatanaṁ. Yo kāyo catunnaṁ mahābhūtānaṁ upādāya pasādo attabhāvapariyāpanno anidassano sappaṭigho, yamhi kāyamhi anidassanamhi sappaṭighamhi phoṭṭhabbo anidassano sappaṭigho paṭihaññi vā paṭihaññati vā paṭihaññissati vā paṭihaññe vā, kāyopeso kāyāyatanaṁpetaṁ kāyadhātupesā kāyindriyaṁpetaṁ lokopeso dvārāpesā samuddopeso paṇḍaraṁpetaṁ

khettaṁpetaṁ vatthuṁpetaṁ orimaṁ tīraṁpetaṁ suñño gāmopeso. Idaṁ taṁ rūpaṁ kāyāyatanaṁ.

614. Katamaṁ taṁ rūpaṁ kāyāyatanaṁ. Yo kāyo catunnaṁ mahābhūtānaṁ upādāya pasādo attabhāvapariyāpanno anidassano sappaṭigho, yo kāyo anidassano sappaṭigho phoṭṭhabbamhi anidassanamhi sappaṭighamhi paṭihaññi vā paṭihaññati vā paṭihaññissati vā paṭihaññe vā, kāyopeso kāyāyatanaṁpetaṁ kāyadhātupesā kāyindriyaṁpetaṁ lokopeso dvārāpesā samuddopeso paṇḍaraṁpetaṁ khettaṁpetaṁ vatthuṁpetaṁ orimaṁ tīraṁpetaṁ suñño gāmopeso. Idaṁ taṁ rūpaṁ kāyāyatanaṁ.

615. Katamaṁ taṁ rūpaṁ kāyāyatanaṁ. Yo kāyo catunnaṁ mahābhūtānaṁ upādāya pasādo attabhāvapariyāpanno anidassano sappaṭigho, yaṁ kāyaṁ nissāya phoṭṭhabbaṁ ārabbha kāyasamphasso uppajji vā uppajjati vā uppajjissati vā uppajje vā -pa-. Yaṁ kāyaṁ nissāya phoṭṭhabbaṁ ārabbha kāyasamphassajā vedanā -pa- saññā -pa- cetanā -pa- kāyaviññāṇaṁ uppajji vā uppajjati vā uppajjissati vā uppajje vā -pa-. Yaṁ kāyaṁ nissāya phoṭṭhabbārammaṇo kāyasamphasso uppajji vā uppajjati vā uppajjissati vā uppajje vā -pa-. Yaṁ kāyaṁ nissāya phoṭṭhabbārammaṇā kāyasamphassajā vedanā -pa- saññā -pa- cetanā -pa- kāyaviññāṇaṁ uppajji vā uppajjati vā uppajjissati vā uppajje vā, kāyopeso kāyāyatanaṁpetaṁ kāyadhātupesā kāyindriyaṁpetaṁ lokopeso dvārāpesā samuddopeso paṇḍaraṁpetaṁ khettaṁpetaṁ vatthuṁpetaṁ orimaṁ tīraṁpetaṁ suñño gāmopeso. Idaṁ taṁ rūpaṁ kāyāyatanaṁ.

616. Katamaṁ taṁ rūpaṁ rūpāyatanaṁ. Yaṁ rūpaṁ catunnaṁ mahābhūtānaṁ upādāya vaṇṇanibhā sanidassanaṁ sappaṭighaṁ nīlaṁ pītakaṁ lohitakaṁ odātaṁ kāḷakaṁ mañjiṭṭhakaṁ[1] hari harivaṇṇaṁ ambaṅkuravaṇṇaṁ dīghaṁ rassaṁ aṇuṁ thūlaṁ vaṭṭaṁ parimaṇḍalaṁ caturaṁsaṁ[2] chaḷaṁsaṁ aṭṭhaṁsaṁ soḷasaṁsaṁ ninnaṁ thalaṁ chāyā ātapo āloko andhakāro abbhā mahikā dhūmo rajo candamaṇḍalassa vaṇṇanibhā sūriyamaṇḍalassa[3] vaṇṇanibhā

1. Mañjeṭṭhakaṁ (Sī, Syā) 2. Caturassaṁ (Sī, Ka) 3. Suriyamaṇḍalassa (Sī, Syā)

tārakarūpānaṁ vaṇṇanibhā ādāsamaṇḍalassa vaṇṇanibhā maṇisaṅkhamuttāveḷuriyassa vaṇṇanibhā jātarūparajatassa vaṇṇanibhā, yaṁ vā panaññampi atthi rūpaṁ catunnaṁ mahābhūtānaṁ upādāya vaṇṇanibhā sanidassanaṁ sappaṭighaṁ, yaṁ rūpaṁ sanidassanaṁ sappaṭighaṁ cakkhunā anidassanena sappaṭighena passi vā passati vā passissati vā passe vā, rūpampetaṁ rūpāyatanampetaṁ rūpadhātupesā. Idaṁ taṁ rūpaṁ rūpāyatanaṁ.

617. Katamaṁ taṁ rūpaṁ rūpāyatanaṁ. Yaṁ rūpaṁ catunnaṁ mahābhūtānaṁ upādāya vaṇṇanibhā sanidassanaṁ sappaṭighaṁ nīlaṁ pītakaṁ lohitakaṁ odātaṁ kāḷakaṁ mañjiṭṭhakaṁ hari harivaṇṇaṁ ambaṅkuravaṇṇaṁ dīghaṁ rassaṁ aṇuṁ thūlaṁ vaṭṭaṁ parimaṇḍalaṁ caturaṁsaṁ chaḷaṁsaṁ aṭṭhaṁsaṁ soḷasaṁsaṁ ninnaṁ thalaṁ chāyā ātapo āloko andhakāro abbhā mahikā dhūmo rajo candamaṇḍalassa vaṇṇanibhā sūriyamaṇḍalassa vaṇṇanibhā tārakarūpānaṁ vaṇṇanibhā ādāsamaṇḍalassa vaṇṇanibhā maṇisaṅkhamuttāveḷuriyassa vaṇṇanibhā jātarūparajatassa vaṇṇanibhā, yaṁ vā panaññampi atthi rūpaṁ catunnaṁ mahābhūtānaṁ upādāya vaṇṇanibhā sanidassanaṁ sappaṭighaṁ, yamhi rūpamhi sanidassanamhi sappaṭighamhi cakkhuṁ anidassanaṁ sappaṭighaṁ paṭihaññi vā paṭihaññati vā paṭihaññissati vā paṭihaññe vā, rūpampetaṁ rūpāyatanampetaṁ rūpadhātupesā. Idaṁ taṁ rūpaṁ rūpāyatanaṁ.

618. Katamaṁ taṁ rūpaṁ rūpāyatanaṁ. Yaṁ rūpaṁ catunnaṁ mahābhūtānaṁ upādāya vaṇṇanibhā sanidassanaṁ sappaṭighaṁ nīlaṁ pītakaṁ lohitakaṁ odātaṁ kāḷakaṁ mañjiṭṭhakaṁ hari harivaṇṇaṁ ambaṅkuravaṇṇaṁ dīghaṁ rassaṁ aṇuṁ thūlaṁ vaṭṭaṁ parimaṇḍalaṁ caturaṁsaṁ chaḷaṁsaṁ aṭṭhaṁsaṁ soḷasaṁsaṁ ninnaṁ thalaṁ chāyā ātapo āloko andhakāro abbhā mahikā dhūmo rajo candamaṇḍalassa vaṇṇanibhā sūriyamaṇḍalassa vaṇṇanibhā tārakarūpānaṁ vaṇṇanibhā ādāsamaṇḍalassa vaṇṇanibhā maṇisaṅkhāmuttāveḷuriyassa vaṇṇanibhā jātarūparajatassa vaṇṇanibhā, yaṁ vā panaññampi atthi rūpaṁ catunnaṁ mahābhūtānaṁ upādāya vaṇṇanibhā sanidassanaṁ sappaṭighaṁ, yaṁ rūpaṁ sanidassanaṁ sappaṭighaṁ cakkhumhi anidassanamhi sappatighamhi paṭihaññi vā paṭihaññati vā paṭihaññissati vā paṭihaññe vā, rūpampetaṁ rūpāyatanampetaṁ rūpadhātupesā. Idaṁ taṁ rūpaṁ rūpāyatanaṁ.

619. Katamaṁ taṁ rūpaṁ rūpāyatanaṁ. Yaṁ rūpaṁ catunnaṁ mahābhūtānaṁ upādāya vaṇṇanibhā sanidassanaṁ sappaṭighaṁ nīlaṁ pītakaṁ lohitakaṁ odātaṁ kāḷakaṁ mañjiṭṭhakaṁ hari harivaṇṇaṁ ambaṅkuravaṇṇaṁ dīghaṁ rassaṁ aṇuṁ thūlaṁ vaṭṭaṁ parimaṇḍalaṁ caturaṁsaṁ chaḷaṁsaṁ aṭṭhaṁsaṁ soḷasaṁsaṁ ninnaṁ thalaṁ chāyā ātapo āloko andhakāro abbhā mahikā dhūmo rajo candamaṇḍalassa vaṇṇanibhā sūriyamaṇḍalassa vaṇṇanibhā tārakarūpānaṁ vaṇṇanibhā ādāsamaṇḍalassa vaṇṇanibhā maṇisaṅkhamuttāveḷuriyassa vaṇṇanibhā jātarūparajatassa vaṇṇanibhā, yaṁ vā panaññampi atthi rūpaṁ catunnaṁ mahābhūtānaṁ upādāya vaṇṇanibhā sanidassanaṁ sappaṭighaṁ, yaṁ rūpaṁ ārabbha cakkhuṁ nissāya cakkhusamphasso uppajji vā uppajjati vā uppajjissati vā uppajje vā -pa-. Yaṁ rūpaṁ ārabbha cakkhuṁ nissāya cakkhusamphassajā vedanā -pa- saññā -pa- cetanā -pa- cakkhuviññāṇaṁ uppajji vā uppajjati vā uppajjissati vā uppajje vā -pa-. Yaṁ rūpārammaṇo cakkhuṁ nissaya cakkhusamphasso uppajji vā uppajjati vā uppajjissati vā uppajje vā -pa-. Yaṁ rūpārammaṇā cakkhuṁ nissāya cakkhusamphassajā vedanā -pa- saññā -pa- cetanā -pa- cakkhuviññāṇaṁ uppajji vā uppajjati vā uppajjissati vā uppajje vā, rūpaṁpetaṁ rūpāyatanaṁpetaṁ rūpadhātupesā. Idaṁ taṁ rūpaṁ rūpāyatanaṁ.

620. Katamaṁ taṁ rūpaṁ saddāyatanaṁ. Yo saddo catunnaṁ mahābhūtānaṁ upādāya anidassano sappaṭigho bherisaddo mudiṅgasaddo saṅkhasaddo paṇavasaddo gītasaddo vāditasaddo sammasaddo pāṇisaddo sattānaṁ nigghosasaddo dhātūnaṁ sannighātasaddo vātasaddo udakasaddo manussasaddo amanussasaddo, yo vā panaññopi atthi saddo catunnaṁ mahābhūtānaṁ upādāya anidassano sappaṭigho, yaṁ saddaṁ anidassanaṁ sappaṭighaṁ sotena anidassanena sappaṭighena suṇi vā suṇāti vā suṇissati vā suṇe vā, saddopeso saddāyatanaṁpetaṁ saddadhātupesā. Idaṁ taṁ rūpaṁ saddāyatanaṁ.

621. Katamaṁ taṁ rūpaṁ saddāyatanaṁ. Yo saddo catunnaṁ mahābhūtānaṁ upādāya anidassano sappaṭigho bherisaddo mudiṅgasaddo saṅkhasaddo paṇavasaddo gītasaddo vāditasaddo sammasaddo pāṇisaddo sattānaṁ nigghosasaddo dhātūnaṁ sannighātasaddo vātasaddo udakasaddo manussasaddo amanussasaddo, yo vā panaññopi atthi saddo catunnaṁ

mahābhūtānaṁ upādāya anidassano sappaṭigho, yamhi saddamhi anidassanamhi sappaṭighamhi sotaṁ anidassanaṁ sappaṭighaṁ paṭihaññi vā paṭihaññati vā paṭihaññissati vā paṭihaññe vā, saddopeso saddāyatanampetaṁ saddadhātupesā. Idaṁ taṁ rūpaṁ saddāyatanaṁ.

622. Katamaṁ taṁ rūpaṁ saddāyatanaṁ. Yo saddo catunnaṁ mahābhūtānaṁ upādāya anidassano sappaṭigho bherisaddo mudiṅgasaddo saṅkhasaddo paṇavasaddo gītasaddo vāditasaddo sammasaddo pāṇisaddo sattānaṁ nigghosasaddo dhātūnaṁ sannighātasaddo vātasaddo udakasaddo manussasaddo amanussasaddo, yo vā panaññopi atthi saddo catunnaṁ mahābhūtānaṁ upādāya anidassano sappaṭigho, yo saddo anidassano sappaṭigho sotamhi anidassanamhi sappaṭighamhi paṭihaññi vā paṭihaññati vā paṭihaññissati vā paṭihaññe vā, saddopeso saddāyatanampetaṁ saddadhātupesā. Idaṁ taṁ rūpaṁ saddāyatanaṁ.

623. Katamaṁ taṁ rūpaṁ saddāyatanaṁ. Yo saddo catunnaṁ mahābhūtānaṁ upādāya anidassano sappaṭigho bherisaddo mudiṅgasaddo saṅkhasaddo paṇavasaddo gītasaddo vāditasaddo sammasaddo pāṇisaddo sattānaṁ nigghosasaddo dhātūnaṁ sannighātasaddo vātasaddo udakasaddo manussasaddo amanussasaddo, yo vā panaññopi atthi saddo catunnaṁ mahābhūtānaṁ upādāya anidassano sappaṭigho, yaṁ saddaṁ ārabbha sotaṁ nissāya sotasamphasso uppajji vā uppajjati vā uppajjissati vā uppajje vā -pa-. Yaṁ saddaṁ ārabbha sotaṁ nissāya sotasamphassajā vedanā -pa- saññā -pa- cetanā -pa- sotaviññāṇaṁ uppajji vā uppajjati vā uppajjissati vā uppajje vā -pa-. Yaṁ saddārammaṇo sotaṁ nissāya sotasamphasso uppajji vā uppajjati vā uppajjissati vā uppajje vā -pa-. Yaṁ saddārammaṇā sotaṁ nissāya sotasamphassajā vedanā -pa- saññā -pa- cetanā -pa- sotaviññāṇaṁ uppajji vā uppajjati vā uppajjissati vā uppajje vā, saddopeso saddāyatanampetaṁ saddadhātupesā. Idaṁ taṁ rūpaṁ saddāyatanaṁ.

624. Katamaṁ taṁ rūpaṁ gandhāyatanaṁ. Yo gandho catunnaṁ mahābhūtānaṁ upādāya anidassano sappaṭigho mūlagandho sāragandho tacagandho pattagandho pupphagandho phalagandho āmakagandho vissagandho sugandho

duggandho, yo vā panaññopi atthi gandho catunnaṁ mahābhūtānaṁ upādāya anidassano sappaṭigho, yaṁ gandhaṁ anidassanaṁ sappaṭighaṁ ghānena anidassanena sappaṭighena ghāyi vā ghāyati vā ghāyissati vā ghāye vā, gandhopeso gandhāyatanampetaṁ gandhadhātupesā. Idaṁ taṁ rūpaṁ gandhāyatanaṁ.

625. Katamaṁ taṁ rūpaṁ gandhāyatanaṁ. Yo gandho catunnaṁ mahābhūtānaṁ upādāya anidassano sappaṭigho mūlagandho sāragandho tacagandho pattagandho pupphagandho phalagandho āmakagandho vissagandho sugandho duggandho, yo vā panaññopi atthi gandho catunnaṁ mahābhūtānaṁ upādāya anidassano sappaṭigho, yamhi gandhamhi anidassanamhi sappaṭighamhi ghānaṁ anidassanaṁ sappaṭighaṁ paṭihaññi vā paṭihaññati vā paṭihaññissati vā paṭihaññe vā, gandhopeso gandhāyatanampetaṁ gandhadhātupesā. Idaṁ taṁ rūpaṁ gandhāyatanaṁ.

626. Katamaṁ taṁ rūpaṁ gandhāyatanaṁ. Yo gandho catunnaṁ mahābhūtānaṁ upādāya anidassano sappaṭigho mūlagandho sāragandho tacagandho pattagandho pupphagandho phalagandho āmakagandho vissagandho sugandho duggandho, yo vā panaññopi atthi gandho catunnaṁ mahābhūtānaṁ upādāya anidassano sappaṭigho, yo gandho anidassano sappaṭigho ghānamhi anidassanamhi sappaṭighamhi paṭihaññi vā paṭihaññati vā paṭihaññissati vā paṭihaññe vā, gandhopeso gandhāyatanampetaṁ gandhadhātupesā. Idaṁ taṁ rūpaṁ gandhāyatanaṁ.

627. Katamaṁ taṁ rūpaṁ gandhāyatanaṁ. Yo gandho catunnaṁ mahābhūtānaṁ upādāya anidassano sappaṭigho mūlagandho sāragandho tacagandho pattagandho pupphagandho phalagandho āmakagandho vissagandho sugandho duggandho, yo vā panaññopi atthi gandho catunnaṁ mahābhūtānaṁ upādāya anidassano sappaṭigho, yaṁ gandhaṁ ārabbha ghānaṁ nissāya ghānasamphasso uppajji vā uppajjati vā uppajjissati vā uppajje vā -pa-. Yaṁ gandhaṁ ārabbha ghānaṁ nissāya ghānasamphassajā vedanā -pa- saññā -pa- cetanā -pa- ghānaviññāṇaṁ uppajji vā uppajjati vā uppajjissati vā uppajje vā -pa-. Yaṁ gandhārammaṇo ghānaṁ nissāya ghānasamphasso uppajji vā uppajjati vā

uppajjissati vā uppajje vā -pa-. Yaṁ gandhārammaṇā ghānaṁ nissāya ghānasamphassajā vedanā -pa- saññā -pa- cetanā -pa- ghānaviññāṇaṁ uppajji vā uppajjati vā uppajjissati vā uppajje vā, gandhopeso gandhāyatanampetaṁ gandhadhātupesā. Idaṁ taṁ rūpaṁ gandhāyatanaṁ.

628. Katamaṁ taṁ rūpaṁ rasāyatanaṁ. Yo raso catunnaṁ mahābhūtānaṁ upādāya anidassano sappaṭigho mūlaraso khandharaso tacaraso pattaraso puppharaso phalaraso ambilaṁ madhuraṁ tittakaṁ kaṭukaṁ loṇikaṁ khārikaṁ lambilaṁ[1] kasāvo sādu asādu, yo vā panaññopi atthi raso catunnaṁ mahābhūtānaṁ upādāya anidassano sappaṭigho, yaṁ rasaṁ anidassanaṁ sappaṭighaṁ jivhāya anidassanāya sappaṭighāya sāyi vā sāyati vā sāyissati vā sāye vā, rasopeso rasāyatanampetaṁ rasadhātupesā. Idaṁ taṁ rūpaṁ rasāyatanaṁ.

629. Katamaṁ taṁ rūpaṁ rasāyatanaṁ. Yo raso catunnaṁ mahābhūtānaṁ upādāya anidassano sappaṭigho mūlaraso khandharaso tacaraso pattaraso puppharaso phalaraso ambilaṁ madhuraṁ tittakaṁ kaṭukaṁ loṇikaṁ khārikaṁ lambilaṁ kasāvo sādu asādu, yo vā panaññopi atthi raso catunnaṁ mahābhūtānaṁ upādāya anidassano sappaṭigho, yamhi rasamhi anidassanamhi sappaṭighamhi jivhā anidassanā sappaṭighā paṭihaññi vā paṭihaññati vā paṭihaññissati vā paṭihaññe vā, rasopeso rasāyatanampetaṁ rasadhātupesā. Idaṁ taṁ rūpaṁ rasāyatanaṁ.

630. Katamaṁ taṁ rūpaṁ rasāyatanaṁ. Yo raso catunnaṁ mahābhūtānaṁ upādāya anidassano sappaṭigho mūlaraso khandharaso tacaraso pattaraso puppharaso phalaraso ambilaṁ madhuraṁ tittakaṁ kaṭukaṁ loṇikaṁ khārikaṁ lambilaṁ kasāvo sādu asādu, yo vā panaññopi atthi raso catunnaṁ mahābhūtānaṁ upādāya anidassano sappaṭigho, yo raso anidassano sappaṭigho jivhāya anidassanāya sappaṭighāya paṭihaññi vā paṭihaññati vā paṭihaññissati vā paṭihaññe vā, rasopeso rasāyatanampetaṁ rasadhātupesā. Idaṁ taṁ rūpaṁ rasāyatanaṁ.

---

1. Lapilakaṁ (Sī)

631. Katamaṁ taṁ rūpaṁ rasāyatanaṁ. Yo raso catunnaṁ mahābhūtānaṁ upādāya anidassano sappaṭigho mūlaraso khandharaso tacaraso pattaraso puppharaso phalaraso ambilaṁ madhuraṁ tittakaṁ kaṭukaṁ loṇikaṁ khārikaṁ lambilaṁ kasāvo sādu asādu, yo vā panaññopi atthi raso catunnaṁ mahābhūtānaṁ upādāya anidassano sappaṭigho, yaṁ rasaṁ ārabbha jivhaṁ nissāya jivhāsamphasso uppajji vā uppajjati vā uppajjissati vā uppajje vā -pa-. Yaṁ rasaṁ ārabbha jivhaṁ nissāya jivhāsamphassajā vedanā -pa- saññā -pa- cetanā -pa- jivhāviññāṇaṁ uppajji vā uppajjati vā uppajjissati vā uppajje vā -pa-. Yaṁ rasārammaṇo jivhaṁ nissāya jivhāsamphasso uppajji vā uppajjati vā uppajjissati vā uppajje vā -pa-. Yaṁ rasārammaṇā jivhaṁ nissāya jivhāsamphassajā vedanā -pa- saññā -pa- cetanā -pa- jivhāviññāṇaṁ uppajji vā uppajjati vā uppajjissati vā uppajje vā, rasopeso rasāyatanampetaṁ rasadhātupesā. Idaṁ taṁ rūpaṁ rasāyatanaṁ.

632. Katamaṁ taṁ rūpaṁ itthindriyaṁ. Yaṁ itthiyā itthiliṅgaṁ itthinimittaṁ itthikuttaṁ itthākappo itthattaṁ itthibhāvo[1]. Idaṁ taṁ rūpaṁ itthindriyaṁ.

633. Katamaṁ taṁ rūpaṁ purisindriyaṁ. Yaṁ purisassa purisaliṅgaṁ purisanimittaṁ purisakuttaṁ purisākappo purisattaṁ purisabhāvo. Idaṁ taṁ rūpaṁ purisindriyaṁ.

634. Katamaṁ taṁ rūpaṁ jīvitindriyaṁ. Yo tesaṁ rūpīnaṁ dhammānaṁ āyu ṭhiti yapanā yāpanā iriyanā vattanā pālanā jīvitaṁ jīvitindriyaṁ. Idaṁ taṁ rūpaṁ jīvitindriyaṁ.

635. Katamaṁ taṁ rūpaṁ kāyaviññatti. Yā kusalacittassa vā akusalacittassa vā abyākatacittassa vā abhikkamantassa vā paṭikkamantassa vā ālokentassa vā vilokentassa vā samiñjentassa vā pasārentassa vā kāyassa thambhanā santhambhanā santhambhitattaṁ viññatti viññāpanā viññāpitattaṁ. Idaṁ taṁ rūpaṁ kāyaviññatti.

636. Katamaṁ taṁ rūpaṁ vacīviññatti. Yā kusalacittassa vā akusalacittassa vā abyākatacittassa vā vācā girā byappatho udīraṇaṁ ghoso ghosakammaṁ vācā vacībhedo, ayaṁ vuccati vācā. Yā tāya vācāya viññatti viññāpanā viññāpitattaṁ. Idaṁ taṁ rūpaṁ vacīviññatti.

---

1. Itthittaṁ itthībhāvo (Syā)

637. Katamaṁ taṁ rūpaṁ ākāsadhātu. Yo ākāso ākāsagataṁ aghaṁ aghagataṁ vivaro vivaragataṁ asamphuṭṭhaṁ catūhi mahābhūtehi. Idaṁ taṁ rūpaṁ ākāsadhātu.

638. Katamaṁ taṁ rūpaṁ rūpassa lahutā. Yā rūpassa lahutā lahupariṇāmatā adandhanatā avitthanatā. Idaṁ taṁ rūpaṁ rūpassa lahutā.

639. Katamaṁ taṁ rūpaṁ rūpassa mudutā. Yā rūpassa mudutā maddavatā akakkhaḷatā akathinatā. Idaṁ taṁ rūpaṁ rūpassa mudutā.

640. Katamaṁ taṁ rūpaṁ rūpassa kammaññatā. Yā rūpassa kammaññatā kammaññattaṁ kammaññabhāvo. Idaṁ taṁ rūpaṁ rūpassa kammaññatā.

641. Katamaṁ taṁ rūpaṁ rūpassa upacayo. Yo āyatanānaṁ ācayo, so rūpassa upacayo. Idaṁ taṁ rūpaṁ rūpassa upacayo.

642. Katamaṁ taṁ rūpaṁ rūpassa santati. Yo rūpassa upacayo, sā rūpassa santati. Idaṁ taṁ rūpaṁ rūpassa santati.

643. Katamaṁ taṁ rūpaṁ rūpassa jaratā. Yā rūpassa jarā jīraṇatā khaṇḍiccaṁ pāliccaṁ valittacatā āyuno saṁhāni indriyānaṁ paripāko. Idaṁ taṁ rūpaṁ rūpassa jaratā.

644. Katamaṁ taṁ rūpaṁ rūpassa aniccatā. Yo rūpassa khayo vayo bhedo paribhedo aniccatā antaradhānaṁ. Idaṁ taṁ rūpaṁ rūpassa aniccatā.

645. Katamaṁ taṁ rūpaṁ kabaḷīkāro āhāro. Odano kummāso sattu maccho maṁsaṁ khīraṁ dadhi sappi navanītaṁ telaṁ madhu phāṇitaṁ, yaṁ vā panaññampi atthi rūpaṁ yamhi yamhi janapade tesaṁ tesaṁ sattānaṁ mukhāsiyaṁ dantavikhādanaṁ galajjhoharaṇīyaṁ kucchivitthambhanaṁ yāya ojāya sattā yāpenti. Idaṁ taṁ rūpaṁ kabaḷīkāro āhāro.

Idaṁ taṁ rūpaṁ upādā.

Upādābhājanīyaṁ.

Rūpakaṇḍe paṭhamabhāṇavāro.

646. Katamaṁ taṁ rūpaṁ no upādā. Phoṭṭhabbāyatanaṁ āpodhātu.

647. Katamaṁ taṁ rūpaṁ phoṭṭhabbāyatanaṁ. Pathavīdhātu tejodhātu vāyodhātu kakkhaḷaṁ mudukaṁ saṇhaṁ pharusaṁ sukhasamphassaṁ dukkhasamphassaṁ garukaṁ lahukaṁ, yaṁ phoṭṭhabbaṁ anidassanaṁ sappaṭighaṁ kāyena anidassanena sappaṭighena phusi vā phusati vā phusissati vā phuse vā, phoṭṭhabbopeso phoṭṭhabbāyatanampetaṁ phoṭṭhabbadhātupesā. Idaṁ taṁ rūpaṁ phoṭṭhabbāyatanaṁ.

648. Katamaṁ taṁ rūpaṁ phoṭṭhabbāyatanaṁ. Pathavīdhātu tejodhātu vāyodhātu kakkhaḷaṁ mudukaṁ saṇhaṁ pharusaṁ sukhasamphassaṁ dukkhasamphassaṁ garukaṁ lahukaṁ, yamhi phoṭṭhabbamhi anidassanamhi sappaṭighamhi kāyo anidassano sappaṭigho paṭihaññi vā paṭihaññati vā paṭihaññissati vā paṭihaññe vā, phoṭṭhabbopeso phoṭṭhabbāyatanampetaṁ phoṭṭhabbadhātupesā. Idaṁ taṁ rūpaṁ phoṭṭhabbāyatanaṁ.

649. Katamaṁ taṁ rūpaṁ phoṭṭhabbāyatanaṁ. Pathavīdhātu tejodhātu vāyodhātu kakkhaḷaṁ mudukaṁ saṇhaṁ pharusaṁ sukhasamphassaṁ dukkhasamphassaṁ garukaṁ lahukaṁ, yo phoṭṭhabbo anidassano sappaṭigho kāyamhi anidassanamhi sappaṭighamhi paṭihaññi vā paṭihaññati vā paṭihaññissati vā paṭihaññe vā, phoṭṭhabbopeso phoṭṭhabbāyatanampetaṁ phoṭṭhabbadhātupesā. Idaṁ taṁ rūpaṁ phoṭṭhabbāyatanaṁ.

650. Katamaṁ taṁ rūpaṁ phoṭṭhabbāyatanaṁ. Pathavīdhātu tejodhātu vāyodhātu kakkhaḷaṁ mudukaṁ saṇhaṁ pharusaṁ sukhasamphassaṁ dukkhasamphassaṁ garukaṁ lahukaṁ, yaṁ phoṭṭhabbaṁ ārabbha kāyaṁ nissāya kāyasamphasso uppajji vā uppajjati vā uppajjissati vā uppajje vā -pa-. Yaṁ phoṭṭhabbaṁ ārabbha kāyaṁ nissāya kāyasamphassajā vedanā -pa- saññā -pa- cetanā -pa- kāyaviññāṇaṁ uppajji vā uppajjati vā uppajjissati vā uppajje vā -pa-. Yaṁ phoṭṭhabbārammaṇo kāyaṁ nissāya kāyasamphasso uppajji vā uppajjati vā uppajjissati vā uppajje vā -pa-. Yaṁ phoṭṭhabbārammaṇā kāyaṁ nissāya kāyasamphassajā vedanā -pa- saññā -pa- cetanā -pa- kāyaviññāṇaṁ uppajji vā uppajjati vā uppajjissati vā uppajje vā, phoṭṭhabbopeso phoṭṭhabbāyatanampetaṁ phoṭṭhabbadhātupesā. Idaṁ taṁ rūpaṁ phoṭṭhabbāyatanaṁ.

651. Katamaṁ taṁ rūpaṁ āpodhātu. Yaṁ āpo āpogataṁ sineho sinehagataṁ bandhanattaṁ rūpassa. Idaṁ taṁ rūpaṁ āpodhātu.

Idaṁ taṁ rūpaṁ no upādā.

---

652. Katamaṁ taṁ rūpaṁ upādiṇṇaṁ. Cakkhāyatanaṁ sotāyatanaṁ ghānāyatanaṁ jivhāyatanaṁ kāyāyatanaṁ itthindriyaṁ purisindriyaṁ jīvitindriyaṁ, yaṁ vā panaññampi atthi rūpaṁ kammassa katattā rūpāyatanaṁ gandhāyatanaṁ rasāyatanaṁ phoṭṭhabbāyatanaṁ ākāsadhātu āpodhātu rūpassa upacayo rūpassa santati kabaḷīkāro āhāro. Idaṁ taṁ rūpaṁ upādiṇṇaṁ.

653. Katamaṁ taṁ rūpaṁ anupādiṇṇaṁ. Saddāyatanaṁ kāyaviññatti vacīviññatti rūpassa lahutā rūpassa mudutā rūpassa kammaññatā rūpassa jaratā rūpassa aniccatā, yaṁ vā panaññampi atthi rūpaṁ na kammassa katattā rūpāyatanaṁ gandhāyatanaṁ rasāyatanaṁ phoṭṭhabbāyatanaṁ ākāsadhātu āpodhātu rūpassa upacayo rūpassa santati kabaḷīkāro āhāro. Idaṁ taṁ rūpaṁ anupādiṇṇaṁ.

654. Katamaṁ taṁ rūpaṁ upādiṇṇupādāniyaṁ. Cakkhāyatanaṁ -pa- kāyāyatanaṁ itthindriyaṁ purisindriyaṁ jīvitindriyaṁ, yaṁ vā panaññampi atthi rūpaṁ kammassa katattā rūpāyatanaṁ gandhāyatanaṁ rasāyatanaṁ phoṭṭhabbāyatanaṁ ākāsadhātu āpodhātu rūpassa upacayo rūpassa santati kabaḷīkāro āhāro. Idaṁ taṁ rūpaṁ upādiṇṇupādāniyaṁ.

655. Katamaṁ taṁ rūpaṁ anupādiṇṇupādāniyaṁ. Saddāyatanaṁ kāyaviññatti vacīviññatti rūpassa lahutā rūpassa mudutā rūpassa kammaññatā rūpassa jaratā rūpassa aniccatā, yaṁ vā panaññampi atthi rūpaṁ na kammassa katattā rūpāyatanaṁ gandhāyatanaṁ rasāyatanaṁ phoṭṭhabbāyatanaṁ ākāsadhātu āpodhātu rūpassa upacayo rūpassa santati kabaḷīkāro āhāro. Idaṁ taṁ rūpaṁ anupādiṇṇupādāniyaṁ.

656. Katamaṁ taṁ rūpaṁ sanidassanaṁ. Rūpāyatanaṁ. Idaṁ taṁ rūpaṁ sanidassanaṁ.

657. Katamaṁ taṁ rūpaṁ anidassanaṁ. Cakkhāyatanaṁ -pa- kabaḷīkāro āhāro. Idaṁ taṁ rūpaṁ anidassanaṁ.

658. Katamaṁ taṁ rūpaṁ sappaṭighaṁ. Cakkhāyatanaṁ sotāyatanaṁ ghānāyatanaṁ jivhāyatanaṁ kāyāyatanaṁ rūpāyatanaṁ saddāyatanaṁ gandhāyatanaṁ rasāyatanaṁ phoṭṭhabbāyatanaṁ. Idaṁ taṁ rūpaṁ sappaṭighaṁ.

659. Katamaṁ taṁ rūpaṁ appaṭighaṁ. Itthindriyaṁ -pa- kabaḷīkāro āhāro. Idaṁ taṁ rūpaṁ appaṭighaṁ.

660. Katamaṁ taṁ rūpaṁ indriyaṁ. Cakkhundriyaṁ sotindriyaṁ ghānindriyaṁ jivhindriyaṁ kāyindriyaṁ itthindriyaṁ purisindriyaṁ jīvitindriyaṁ. Idaṁ taṁ rūpaṁ indriyaṁ.

661. Katamaṁ taṁ rūpaṁ na indriyaṁ. Rūpāyatanaṁ -pa- kabaḷīkāro āhāro. Idaṁ taṁ rūpaṁ na indriyaṁ.

662. Katamaṁ taṁ rūpaṁ mahābhūtaṁ. Phoṭṭhabbāyatanaṁ āpodhātu. Idaṁ taṁ rūpaṁ mahābhūtaṁ.

663. Katamaṁ taṁ rūpaṁ na mahābhūtaṁ. Cakkhāyatanaṁ -pa- kabaḷīkāro āhāro. Idaṁ taṁ rūpaṁ na mahābhūtaṁ.

664. Katamaṁ taṁ rūpaṁ viññatti. Kāyaviññatti vacīviññatti. Idaṁ taṁ rūpaṁ viññatti.

665. Katamaṁ taṁ rūpaṁ na viññatti. Cakkhāyatanaṁ -pa- kabaḷīkāro āhāro. Idaṁ taṁ rūpaṁ na viññatti.

666. Katamaṁ taṁ rūpaṁ cittasamuṭṭhānaṁ. Kāyaviññatti vacīviññatti, yaṁ vā panaññampi atthi rūpaṁ cittajaṁ cittahetukaṁ cittasamuṭṭhānaṁ rūpāyatanaṁ saddāyatanaṁ gandhāyatanaṁ rasāyatanaṁ phoṭṭhabbāyatanaṁ ākāsadhātu āpodhātu rūpassa lahutā rūpassa mudutā rūpassa kammaññatā rūpassa upacayo rūpassa santati kabaḷīkāro āhāro. Idaṁ taṁ rūpaṁ cittasamuṭṭhānaṁ.

667. Katamaṁ taṁ rūpaṁ na cittasamuṭṭhānaṁ. Cakkhāyatanaṁ -pa- kāyāyatanaṁ itthindriyaṁ purisindriyaṁ jīvitindriyaṁ rūpassa jaratā rūpassa aniccatā, yaṁ vā panaññampi atthi rūpaṁ na cittajaṁ na cittahetukaṁ na cittasamuṭṭhānaṁ rūpāyatanaṁ

saddāyatanaṁ gandhāyatanaṁ rasāyatanaṁ phoṭṭhabbāyatanaṁ ākāsadhātu āpodhātu rūpassa lahutā rūpassa mudutā rūpassa kammaññatā rūpassa upacayo rūpassa santati kabaḷīkāro āhāro. Idaṁ taṁ rūpaṁ na cittasamuṭṭhānaṁ.

668. Katamaṁ taṁ rūpaṁ cittasahabhu. Kāyaviññatti vacīviññatti. Idaṁ taṁ rūpaṁ cittasahabhu.

669. Katamaṁ taṁ rūpaṁ na cittasahabhu. Cakkhāyatanaṁ -pa- kabaḷīkāro āhāro. Idaṁ taṁ rūpaṁ na cittasahabhu.

670. Katamaṁ taṁ rūpaṁ cittānuparivatti. Kāyaviññatti vacīviññatti. Idaṁ taṁ rūpaṁ cittānuparivatti.

671. Katamaṁ taṁ rūpaṁ na cittānuparivatti. Cakkhāyatanaṁ -pa- kabaḷīkāro āhāro. Idaṁ taṁ rūpaṁ na cittānuparivatti.

672. Katamaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ. Cakkhāyatanaṁ -pa- kāyāyatanaṁ. Idaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ.

673. Katamaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ. Rūpāyatanaṁ -pa- kabaḷīkāro āhāro. Idaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ.

674. Katamaṁ taṁ rūpaṁ oḷārikaṁ. Cakkhāyatanaṁ -pa-. Phoṭṭhabbāyatanaṁ. Idaṁ taṁ rūpaṁ oḷārikaṁ.

675. Katamaṁ taṁ rūpaṁ sukhumaṁ. Itthindriyaṁ -pa- kabaḷīkāro āhāro. Idaṁ taṁ rūpaṁ sukhumaṁ.

676. Katamaṁ taṁ rūpaṁ dūre. Itthindriyaṁ -pa- kabaḷīkāro āhāro. Idaṁ taṁ rūpaṁ dūre.

677. Katamaṁ taṁ rūpaṁ santike. Cakkhāyatanaṁ -pa-. Phoṭṭhabbāyatanaṁ. Idaṁ taṁ rūpaṁ santike.

678. Katamaṁ taṁ rūpaṁ cakkhusamphassassa vatthu. Cakkhāyatanaṁ. Idaṁ taṁ rūpaṁ cakkhusamphassassa vatthu.

679. Katamaṁ taṁ rūpaṁ cakkhusamphassassa na vatthu. Sotāyatanaṁ -pa- kabaḷīkāro āhāro. Idaṁ taṁ rūpaṁ cakkhusamphassassa na vatthu.

680. Katamaṁ taṁ rūpaṁ cakkhusamphassajāya vedanāya -pa- saññāya -pa- cetanāya -pa- cakkhuviññāṇassa vatthu. Cakkhāyatanaṁ. Idaṁ taṁ rūpaṁ cakkhuviññāṇassa vatthu.

681. Katamaṁ taṁ rūpaṁ cakkhuviññāṇassa na vatthu. Sotāyatanaṁ -pa- kabaḷīkāro āhāro. Idaṁ taṁ rūpaṁ cakkhuviññāṇassa na vatthu.

682. Katamaṁ taṁ rūpaṁ sotasamphassassa -pa- ghānasamphassassa -pa- jivhāsamphassassa -pa- kāyasamphassassa vatthu. Kāyāyatanaṁ. Idaṁ taṁ rūpaṁ kāyasamphassassa vatthu.

683. Katamaṁ taṁ rūpaṁ kāyasamphassassa na vatthu. Cakkhāyatanaṁ -pa- kabaḷīkāro āhāro. Idaṁ taṁ rūpaṁ kāyasamphassassa na vatthu.

684. Katamaṁ taṁ rūpaṁ kāyasamphassajāya vedanāya -pa- saññāya -pa- cetanāya -pa- kāyaviññāṇassa vatthu. Kāyāyatanaṁ. Idaṁ taṁ rūpaṁ kāyaviññāṇassa vatthu.

685. Katamaṁ taṁ rūpaṁ kāyaviññāṇassa na vatthu. Cakkhāyatanaṁ -pa- kabaḷīkāro āhāro. Idaṁ taṁ rūpaṁ kāyaviññāṇassa na vatthu.

686. Katamaṁ taṁ rūpaṁ cakkhusamphassassa ārammaṇaṁ. Rūpāyatanaṁ. Idaṁ taṁ rūpaṁ cakkhusamphassassa ārammaṇaṁ.

687. Katamaṁ taṁ rūpaṁ cakkhusamphassassa na ārammaṇaṁ. Cakkhāyatanaṁ -pa- kabaḷīkāro āhāro. Idaṁ taṁ rūpaṁ cakkhusamphassassa na ārammaṇaṁ.

688. Katamaṁ taṁ rūpaṁ cakkhusamphassajāya vedanāya -pa- saññāya -pa- cetanāya -pa- cakkhuviññāṇassa ārammaṇaṁ. Rūpāyatanaṁ. Idaṁ taṁ rūpaṁ cakkhuviññāṇassa ārammaṇaṁ.

689. Katamaṁ taṁ rūpaṁ cakkhuviññāṇassa na ārammaṇaṁ. Cakkhāyatanaṁ -pa- kabaḷīkāro āhāro. Idaṁ taṁ rūpaṁ cakkhuviññāṇassa na ārammaṇaṁ.

690. Katamaṁ taṁ rūpaṁ sotasamphassassa -pa- ghānasamphassassa -pa- jivhāsamphassassa -pa- kāyasamphassassa ārammaṇaṁ. Phoṭṭhabbāyatanaṁ. Idaṁ taṁ rūpaṁ kāyasamphassassa ārammaṇaṁ.

691. Katamaṁ taṁ rūpaṁ kāyasamphassassa na ārammaṇaṁ. Cakkhāyatanaṁ -pa- kabaḷīkāro āhāro. Idaṁ taṁ rūpaṁ kāyasamphassassa na ārammaṇaṁ.

692. Katamaṁ taṁ rūpaṁ kāyasamphassajāya vedanāya -pa- saññāya -pa- cetanāya -pa- kāyaviññāṇassa ārammaṇaṁ. Phoṭṭhabbāyatanaṁ. Idaṁ taṁ rūpaṁ kāyaviññāṇassa ārammaṇaṁ.

693. Katamaṁ taṁ rūpaṁ kāyaviññāṇassa na ārammaṇaṁ. Cakkhāyatanaṁ -pa- kabaḷīkāro āhāro. Idaṁ taṁ rūpaṁ kāyaviññāṇassa na ārammaṇaṁ.

694. Katamaṁ taṁ rūpaṁ cakkhāyatanaṁ. Yaṁ cakkhu catunnaṁ mahābhūtānaṁ upādāya pasādo -pa- suñño gāmopeso. Idaṁ taṁ rūpaṁ cakkhāyatanaṁ.

695. Katamaṁ taṁ rūpaṁ na cakkhāyatanaṁ. Sotāyatanaṁ -pa- kabaḷīkāro āhāro. Idaṁ taṁ rūpaṁ na cakkhāyatanaṁ.

696. Katamaṁ taṁ rūpaṁ sotāyatanaṁ -pa- ghānāyatanaṁ -pa- jivhāyatanaṁ -pa- kāyāyatanaṁ. Yo kāyo catunnaṁ mahābhūtānaṁ upādāya pasādo -pa- suñño gāmopeso. Idaṁ taṁ rūpaṁ kāyāyatanaṁ.

697. Katamaṁ taṁ rūpaṁ na kāyāyatanaṁ. Cakkhāyatanaṁ -pa- kabaḷīkāro āhāro. Idaṁ taṁ rūpaṁ na kāyāyatanaṁ.

698. Katamaṁ taṁ rūpaṁ rūpāyatanaṁ. Yaṁ rūpaṁ catunnaṁ mahābhūtānaṁ upādāya vaṇṇanibhā -pa- rūpadhātupesā. Idaṁ taṁ rūpaṁ rūpāyatanaṁ.

699. Katamaṁ taṁ rūpaṁ na rūpāyatanaṁ. Cakkhāyatanaṁ -pa- kabaḷīkāro āhāro. Idaṁ taṁ rūpaṁ na rūpāyatanaṁ.

700. Katamaṁ taṁ rūpaṁ saddāyatanaṁ -pa- gandhāyatanaṁ -pa- rasāyatanaṁ -pa- phoṭṭhabbāyatanaṁ. Pathavīdhātu -pa- phoṭṭhabbadhātupesā. Idaṁ taṁ rūpaṁ phoṭṭhabbāyatanaṁ.

701. Katamaṁ taṁ rūpaṁ na phoṭṭhabbāyatanaṁ. Cakkhāyatanaṁ -pa- kabaḷīkāro āhāro. Idaṁ taṁ rūpaṁ na phoṭṭhabbāyatanaṁ.

702. Katamaṁ taṁ rupaṁ cakkhudhātu. Cakkhāyatanaṁ. Idaṁ taṁ rūpaṁ cakkhudhātu.

703. Katamaṁ taṁ rūpaṁ na cakkhudhātu. Sotāyatanaṁ -pa- kabaḷīkāro āhāro. Idaṁ taṁ rūpaṁ na cakkhudhātu.

704. Katamaṁ taṁ rūpaṁ sotadhātu -pa- ghānadhātu -pa- jivhādhātu -pa- kāyadhātu. Kāyāyatanaṁ. Idaṁ taṁ rūpaṁ kāyadhātu.

705. Katamaṁ taṁ rūpaṁ na kāyadhātu. Cakkhāyatanaṁ -pa- kabaḷīkāro āhāro. Idaṁ taṁ rūpaṁ na kāyadhātu.

706. Katamaṁ taṁ rūpaṁ rūpadhātu. Rūpāyatanaṁ. Idaṁ taṁ rūpaṁ rūpadhātu.

707. Katamaṁ taṁ rūpaṁ na rūpadhātu. Cakkhāyatanaṁ -pa- kabaḷīkāro āhāro. Idaṁ taṁ rūpaṁ na rūpadhātu.

708. Katamaṁ taṁ rūpaṁ saddadhātu -pa- gandhadhātu -pa- rasadhātu -pa- phoṭṭhabbadhātu. Phoṭṭhabbāyatanaṁ. Idaṁ taṁ rūpaṁ phoṭṭhabbadhātu.

709. Katamaṁ taṁ rūpaṁ na phoṭṭhabbadhātu. Cakkhāyatanaṁ -pa- kabaḷīkāro ārāho. Idaṁ taṁ rūpaṁ na phoṭṭhabbadhātu.

710. Katamaṁ taṁ rūpaṁ cakkhundriyaṁ. Yaṁ cakkhu catunnaṁ mahābhūtānaṁ upādāya pasādo -pa- suñño gāmopeso. Idaṁ taṁ rūpaṁ cakkhundriyaṁ.

711. Katamaṁ taṁ rūpaṁ na cakkhundriyaṁ. Sotāyatanaṁ -pa- kabaḷīkāro āhāro. Idaṁ taṁ rūpaṁ na cakkhundriyaṁ.

712. Katamaṁ taṁ rūpaṁ sotindriyaṁ -pa- ghānindriyaṁ -pa- jivhindriyaṁ -pa- kāyindriyaṁ. Yo kāyo catunnaṁ mahābhūtānaṁ upādāya pasādo -pa- suñño gāmopeso. Idaṁ taṁ rūpaṁ kāyindriyaṁ.

713. Katamaṁ taṁ rūpaṁ na kāyindriyaṁ. Cakkhāyatanaṁ. Kabaḷīkāro āhāro. Idaṁ taṁ rūpaṁ na kāyindriyaṁ.

714. Katamaṁ taṁ rūpaṁ itthindriyaṁ. Yaṁ itthiyā itthiliṅgaṁ itthinimittaṁ itthikuttaṁ itthākappo itthattaṁ itthibhāvo. Idaṁ taṁ rūpaṁ itthindriyaṁ.

715. Katamaṁ taṁ rūpaṁ na itthindriyaṁ. Cakkhāyatanaṁ -pa- kabaḷīkāro āhāro. Idaṁ taṁ rūpaṁ na itthindriyaṁ.

716. Katamaṁ taṁ rūpaṁ purisindriyaṁ. Yaṁ purisassa purisaliṅgaṁ purisanimittaṁ purisakuttaṁ purisākappo purisattaṁ purisabhāvo. Idaṁ taṁ rūpaṁ purisindriyaṁ.

717. Katamaṁ taṁ rūpaṁ na purisindriyaṁ. Cakkhāyatanaṁ -pa- kabaḷīkāro āhāro. Idaṁ taṁ rūpaṁ na purisindriyaṁ.

718. Katamaṁ taṁ rūpaṁ jīvitindriyaṁ. Yo tesaṁ rūpīnaṁ dhammānaṁ āyu ṭhiti yapanā yāpanā iriyanā vattanā pālanā jīvitaṁ jīvitindriyaṁ. Idaṁ taṁ rūpaṁ jīvitindriyaṁ.

719. Katamaṁ taṁ rūpaṁ na jīvitindriyaṁ. Cakkhāyatanaṁ -pa- kabaḷīkāro āhāro. Idaṁ taṁ rūpaṁ na jīvitindriyaṁ.

720. Katamaṁ taṁ rūpaṁ kāyaviññatti. Yā kusalacittassa vā akusalacittassa vā abyākatacittassa vā abhikkamantassa vā paṭikkamantassa vā ālokentassa vā vilokentassa vā samiñjentassa vā pasārentassa vā kāyassa thambhanā santhambhanā santhambhitattaṁ viññatti viññāpanā viññāpitattaṁ. Idaṁ taṁ rūpaṁ kāyaviññatti.

721. Katamaṁ taṁ rūpaṁ na kāyaviññatti. Cakkhāyatanaṁ -pa- kabaḷīkāro āhāro. Idaṁ taṁ rūpaṁ na kāyaviññatti.

722. Katamaṁ taṁ rūpaṁ vacīviññatti. Yā kusalacittassa vā akusalacittassa vā abyākatacittassa vā vācā girā byappatho udīraṇaṁ ghoso ghosakammaṁ vācā vacībhedo, ayaṁ vuccati vācā. Yā tāya vācāya viññatti viññāpanā viññāpitattaṁ. Idaṁ taṁ rūpaṁ vacīviññatti.

723. Katamaṁ taṁ rūpaṁ na vacīviññatti. Cakkhāyatanaṁ -pa- kabaḷīkāro āhāro. Idaṁ taṁ rūpaṁ na vacīviññatti.

724. Katamaṁ taṁ rūpaṁ ākāsadhātu. Yo ākāso ākāsagataṁ aghaṁ aghagataṁ vivaro vivaragataṁ asamphuṭṭhaṁ catūhi mahābhūtehi. Idaṁ taṁ rūpaṁ ākāsadhātu.

725. Katamaṁ taṁ rūpaṁ na ākāsadhātu. Cakkhāyatanaṁ -pa- kabaḷīkāro āhāro. Idaṁ taṁ rūpaṁ na ākāsadhātu.

726. Katamaṁ taṁ rūpaṁ āpodhātu. Yaṁ āpo āpogataṁ sineho sinehagataṁ bandhanattaṁ rūpassa. Idaṁ taṁ rūpaṁ āpodhātu.

727. Katamaṁ taṁ rūpaṁ na āpodhātu. Cakkhāyatanaṁ -pa- kabaḷīkāro āhāro. Idaṁ taṁ rūpaṁ na āpodhātu.

728. Katamaṁ taṁ rūpaṁ rūpassa lahutā. Yā rūpassa lahutā lahupariṇāmatā adandhanatā avitthanatā. Idaṁ taṁ rūpaṁ rūpassa lahutā.

729. Katamaṁ taṁ rūpaṁ rūpassa na lahutā. Cakkhāyatanaṁ -pa- kabaḷīkāro āhāro. Idaṁ taṁ rūpaṁ rūpassa na lahutā.

730. Katamaṁ taṁ rūpaṁ rūpassa mudutā. Yā rūpassa mudutā maddavatā akakkhaḷatā akathinatā. Idaṁ taṁ rūpaṁ rūpassa mudutā.

731. Katamaṁ taṁ rūpaṁ rūpassa na mudutā. Cakkhāyatanaṁ -pa- kabaḷīkāro āhāro. Idaṁ taṁ rūpaṁ rūpassa na mudutā.

732. Katamaṁ taṁ rūpaṁ rūpassa kammaññatā. Yā rūpassa kammaññatā kammaññattaṁ kammaññabhāvo. Idaṁ taṁ rūpaṁ rūpassa kammaññatā.

733. Katamaṁ taṁ rūpaṁ rūpassa na kammaññatā. Cakkhāyatanaṁ -pa- kabaḷīkāro āhāro. Idaṁ taṁ rūpaṁ rūpassa na kammaññatā.

734. Katamaṁ taṁ rūpaṁ rūpassa upacayo. Yo āyatanānaṁ ācayo so rūpassa upacayo. Idaṁ taṁ rūpaṁ rūpassa upacayo.

735. Katamaṁ taṁ rūpaṁ rūpassa na upacayo. Cakkhāyatanaṁ -pa- kabaḷīkāro āhāro. Idaṁ taṁ rūpaṁ rūpassa na upacayo.

736. Katamaṁ taṁ rūpaṁ rūpassa santati. Yo rūpassa upacayo, sā rūpassa santati. Idaṁ taṁ rūpaṁ rūpassa santati.

737. Katamaṁ taṁ rūpaṁ rūpassa na santati. Cakkhāyatanaṁ -pa- kabaḷīkāro āhāro. Idaṁ taṁ rūpaṁ rūpassa na santati.

738. Katamaṁ taṁ rūpaṁ rūpassa jaratā. Yā rūpassa jarā jīraṇatā khaṇḍiccaṁ pāliccaṁ valittacatā āyuno saṁhāni indriyānaṁ paripāko. Idaṁ taṁ rūpaṁ rūpassa jaratā.

739. Katamaṁ taṁ rūpaṁ rūpassa na jaratā. Cakkhāyatanaṁ -pa- kabaḷīkāro āhāro. Idaṁ taṁ rūpaṁ rūpassa na jaratā.

740. Katamaṁ taṁ rūpaṁ rūpassa aniccatā. Yo rūpassa khayo vayo bhedo paribhedo aniccatā antaradhānaṁ. Idaṁ taṁ rūpaṁ rūpassa aniccatā.

741. Katamaṁ taṁ rūpaṁ rūpassa na aniccatā. Cakkhāyatanaṁ -pa- kabaḷīkāro āhāro. Idaṁ taṁ rūpaṁ rūpassa na aniccatā.

742. Katamaṁ taṁ rūpaṁ kabaḷīkāro āhāro. Odano kummāso sattu maccho maṁsaṁ khīraṁ dadhi sappi navanītaṁ telaṁ madhu phāṇitaṁ, yaṁ vā panaññampi atthi rūpaṁ yamhi yamhi janapade tesaṁ tesaṁ sattānaṁ mukhāsiyaṁ dantavikhādanaṁ galajjhoharaṇīyaṁ kucchivitthambhanaṁ yāya ojāya sattā yāpenti. Idaṁ taṁ rūpaṁ kabaḷīkāro āhāro.

743. Katamaṁ taṁ rūpaṁ na kabaḷīkāro āhāro. Cakkhāyatanaṁ -pa- rūpassa aniccatā. Idaṁ taṁ rūpaṁ na kabaḷīkāro āhāro.Evaṁ duvidhena rūpasaṅgaho.Dukaniddeso.

Tikaniddesa

744. Katamaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ upādā. Cakkhāyatanaṁ -pa- kāyāyatanaṁ. Idaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ upādā.

745. Katamaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ upādā. Rūpāyatanaṁ -pa- kabaḷīkāro āhāro. Idaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ upādā.

746. Katamaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ no upādā. Phoṭṭhabbāyatanaṁ āpodhātu. Idaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ no upādā.

747. Katamaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ upādiṇṇaṁ. Cakkhāyatanaṁ -pa- kāyāyatanaṁ. Idaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ upādiṇṇaṁ.

748. Katamaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ upādiṇṇaṁ. Itthindriyaṁ purisindriyaṁ jīvitindriyaṁ, yaṁ vā panaññampi atthi rūpaṁ kammassa katattā rūpāyatanaṁ gandhāyatanaṁ rasāyatanaṁ phoṭṭhabbāyatanaṁ ākāsadhātu āpodhātu rūpassa upacayo rūpassa santati kabaḷīkāro āhāro. Idaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ upādiṇṇaṁ.

749. Katamaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ anupādiṇṇaṁ. Saddāyatanaṁ kāyaviññatti vacīviññatti rūpassa lahutā rūpassa mudutā rūpassa kammaññatā rūpassa jaratā rūpassa aniccatā, yaṁ vā panaññampi atthi rūpaṁ na kammassa katattā rūpāyatanaṁ gandhāyatanaṁ rasāyatanaṁ phoṭṭhabbāyatanaṁ ākāsadhātu āpodhātu rūpassa upacayo rūpassa santati kabaḷīkāro āhāro. Idaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ anupādiṇṇaṁ.

750. Katamaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ upādiṇṇupādāniyaṁ. Cakkhāyatanaṁ -pa- kāyāyatanaṁ. Idaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ upādiṇṇupādāniyaṁ.

751. Katamaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ upādiṇṇupādāniyaṁ. Itthindriyaṁ purisindriyaṁ jīvitindriyaṁ, yaṁ vā panaññampi atthi rūpaṁ kammassa katattā rūpāyatanaṁ gandhāyatanaṁ rasāyatanaṁ phoṭṭhabbāyatanaṁ ākāsadhātu āpodhātu rūpassa upacayo rūpassa santati kabaḷīkāro āhāro. Idaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ upādiṇṇupādāniyaṁ.

752. Katamaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ anupādiṇṇupādāniyaṁ. Saddāyatanaṁ kāyaviññatti vacīviññatti rūpassa lahutā rūpassa mudutā rūpassa kammaññatā rūpassa jaratā rūpassa aniccatā, yaṁ vā panaññampi atthi rūpaṁ na kammassa katattā rūpāyatanaṁ gandhāyatanaṁ rasāyatanaṁ phoṭṭhabbāyatanaṁ ākāsadhātu āpodhātu rūpassa upacayo rūpassa santati kabaḷīkāro āhāro. Idaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ anupādiṇṇupādāniyaṁ.

753. Katamaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ anidassanaṁ. Cakkhāyatanaṁ -pa- kāyāyatanaṁ. Idaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ anidassanaṁ.

754. Katamaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ sanidassanaṁ. Rūpāyatanaṁ. Idaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ sanidassanaṁ.

755. Katamaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ anidassanaṁ. Saddāyatanaṁ -pa- kabaḷīkāro āhāro. Idaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ anidassanaṁ.

756. Katamaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ sappaṭighaṁ. Cakkhāyatanaṁ -pa- kāyāyatanaṁ. Idaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ sappaṭighaṁ.

757. Katamaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ sappaṭighaṁ. Rūpāyatanaṁ -pa- phoṭṭhabbāyatanaṁ. Idaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ sappaṭighaṁ.

758. Katamaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ appaṭighaṁ. Itthindriyaṁ -pa- kabaḷīkāro āhāro. Idaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ appaṭighaṁ.

759. Katamaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ indriyaṁ. Cakkhundriyaṁ -pa- kāyindriyaṁ. Idaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ indriyaṁ.

760. Katamaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ indriyaṁ. Itthindriyaṁ purisindriyaṁ jīvitindriyaṁ. Idaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ indriyaṁ.

761. Katamaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ na indriyaṁ. Rūpāyatanaṁ -pa- kabaḷīkāro āhāro. Idaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ na indriyaṁ.

762. Katamaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ na mahābhūtaṁ. Cakkhāyatanaṁ -pa- kāyāyatanaṁ. Idaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ na mahābhūtaṁ.

763. Katamaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ mahābhūtaṁ. Phoṭṭhabbāyatanaṁ āpodhātu. Idaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ mahābhūtaṁ.

764. Katamaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ na mahābhūtaṁ. Rūpāyatanaṁ -pa- kabaḷīkāro āhāro. Idaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ na mahābhūtaṁ.

765. Katamaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ na viññatti. Cakkhāyatanaṁ -pa- kāyāyatanaṁ. Idaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ na viññatti.

766. Katamaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ viññatti. Kāyaviññatti vacīviññatti. Idaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ viññatti.

767. Katamaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ na viññatti. Rūpāyatanaṁ -pa- kabaḷīkāro āhāro. Idaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ na viññatti.

768. Katamaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ na cittasamuṭṭhānaṁ. Cakkhāyatanaṁ -pa- kāyāyatanaṁ. Idaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ na cittasamuṭṭhānaṁ.

769. Katamaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ cittasamuṭṭhānaṁ. Kāyaviññatti vacīviññatti, yaṁ vā panaññampi atthi rūpaṁ cittajaṁ cittahetukaṁ cittasamuṭṭhānaṁ rūpāyatanaṁ saddāyatanaṁ gandhāyatanaṁ rasāyatanaṁ phoṭṭhabbāyatanaṁ ākāsadhātu āpodhātu rūpassa lahutā rūpassa mudutā rūpassa kammaññatā rūpassa upacayo rūpassa santati kabaḷīkāro āhāro. Idaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ cittasamuṭṭhānaṁ.

770. Katamaṁ taṁ rūpaṁ bahiraṁ na cittasamuṭṭhānaṁ. Itthindriyaṁ purisindriyaṁ jīvitindriyaṁ rūpassa jaratā rūpassa aniccatā, yaṁ vā panaññampi atthi rūpaṁ na cittajaṁ na cittahetukaṁ na cittasamuṭṭhānaṁ rūpāyatanaṁ saddāyatanaṁ gandhāyatanaṁ rasāyatanaṁ phoṭṭhabbāyatanaṁ ākāsadhātu āpodhātu rūpassa lahutā rūpassa mudutā rūpassa kammaññatā rūpassa upacayo rūpassa santati kabaḷīkāro āhāro. Idaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ na cittasamuṭṭhānaṁ.

771. Katamaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ na cittasahabhu. Cakkhāyatanaṁ -pa- kāyāyatanaṁ. Idaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ na cittasahabhu.

772. Katamaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ cittasahabhu. Kāyaviññatti vacīviññatti. Idaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ cittasahabhu.

773. Katamaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ na cittasahabhu. Rūpāyatanaṁ -pa- kabaḷīkāro āhāro. Idaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ na cittasahabhu.

774. Katamaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ na cittānuparivatti. Cakkhāyatanaṁ -pa- kāyāyatanaṁ. Idaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ na cittānuparivatti.

775. Katamaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ cittānuparivatti. Kāyaviññatti vacīviññatti. Idaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ cittānuparivatti.

776. Katamaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ na cittānuparivatti. Rūpāyatanaṁ -pa- kabaḷīkāro āhāro. Idaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ na cittānuparivatti.

777. Katamaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ oḷārikaṁ. Cakkhāyatanaṁ -pa- kāyāyatanaṁ. Idaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ oḷārikaṁ.

778. Katamaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ oḷārikaṁ. Rūpāyatanaṁ -pa- phoṭṭhabbāyatanaṁ. Idaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ oḷārikaṁ.

779. Katamaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ sukhumaṁ. Itthindriyaṁ -pa- kabaḷīkāro āhāro. Idaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ sukhumaṁ.

780. Katamaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ santike. Cakkhāyatanaṁ -pa- kāyāyatanaṁ. Idaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ santike.

781. Katamaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ dūre. Itthindriyaṁ -pa- kabaḷīkāro āhāro. Idaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ dūre.

782. Katamaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ santike. Rūpāyatanaṁ -pa- phoṭṭhabbāyatanaṁ. Idaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ santike.

783. Katamaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ cakkhusamphassassa na vatthu. Rūpāyatanaṁ -pa- kabaḷīkāro āhāro. Idaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ cakkhusamphassassa na vatthu.

784. Katamaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ cakkhusamphassassa vatthu. Cakkhāyatanaṁ. Idaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ cakkhusamphassassa vatthu.

785. Katamaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ cakkhusamphassassa na vatthu. Sotāyatanaṁ -pa- kāyāyatanaṁ. Idaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ cakkhusamphassassa na vatthu.

786. Katamaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ cakkhusamphassajāya vedanāya -pa- saññāya -pa- cetanāya -pa- cakkhuviññāṇassa na vatthu. Rūpāyatanaṁ -pa- kabaḷīkāro āhāro. Idaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ cakkhuviññāṇassa na vatthu.

787. Katamaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ cakkhuviññāṇassa vatthu. Cakkhāyatanaṁ. Idaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ cakkhuviññāṇassa vatthu.

788. Katamaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ cakkhuviññāṇassa na vatthu. Sotāyatanaṁ -pa- kāyāyatanaṁ. Idaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ cakkhuviññāṇassa na vatthu.

789. Katamaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ sotasamphassassa -pa- ghānasamphassassa -pa- jivhāsamphassassa -pa- kāyasamphassassa na vatthu. Rūpāyatanaṁ -pa- kabaḷīkāro āhāro. Idaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ kāyasamphassassa na vatthu.

790. Katamaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ kāyasamphassassa vatthu. Kāyāyatanaṁ. Idaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ kāyasamphassassa vatthu.

791. Katamaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ kāyasamphassassa na vatthu. Cakkhāyatanaṁ -pa- jivhāyatanaṁ. Idaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ kāyasamphassassa na vatthu.

792. Katamaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ kāyasamphassajāya vedanāya -pa- saññāya -pa- cetanāya -pa- kāyaviññāṇassa na vatthu. Rūpāyatanaṁ -pa- kabaḷīkāro āhāro. Idaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ kāyaviññāṇassa na vatthu.

793. Katamaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ kāyaviññāṇassa vatthu. Kāyāyatanaṁ. Idaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ kāyaviññāṇassa vatthu.

794. Katamaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ kāyaviññāṇassa na vatthu. Cakkhāyatanaṁ -pa- jivhāyatanaṁ. Idaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ kāyaviññāṇassa na vatthu.

795. Katamaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ cakkhusamphassassa na ārammaṇaṁ cakkhāyatanaṁ -pa- kāyāyatana. Idaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ cakkhusamphassassa na ārammaṇaṁ.

796. Katamaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ cakkhusamphassassa ārammaṇaṁ. Rūpāyatanaṁ. Idaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ cakkhusamphassassa ārammaṇaṁ.

797. Katamaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ cakkhusamphassassa na ārammaṇaṁ. Saddāyatanaṁ -pa- kabaḷīro āhāro. Idaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ cakkhusamphassassa na ārammaṇaṁ.

798. Katamaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ cakkhusamphassajāya vedanāyā -pa- saññāya -pa- cetanāya -pa- cakkhuviññāṇassa na ārammaṇaṁ. Cakkhāyatanaṁ -pa- kāyāyatanaṁ. Idaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ cakkhuviññāṇassa na ārammaṇaṁ.

799. Katamaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ cakkhuviññāṇassa ārammaṇaṁ. Rūpāyatanaṁ. Idaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ cakkhuviññāṇassa ārammaṇaṁ.

800. Katamaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ cakkhuviññāṇassa na ārammaṇaṁ. Saddāyatanaṁ -pa- kabaḷīkāro āhāro. Idaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ cakkhuviññāṇassa na ārammaṇaṁ.

801. Katamaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ sotasamphassassa -pa- ghānasamphassassa -pa- jivhāsamphassassa -pa- kāyasamphassassa na ārammaṇaṁ.

cakkhāyatanaṁ -pa- kāyāyatanaṁ. Idaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ kāyasamphassassa na ārammaṇaṁ.

802. Katamaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ kāyasamphassassa ārammaṇaṁ. Phoṭṭhabbāyatanaṁ. Idaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ kāyasamphassassa ārammaṇaṁ.

803. Katamaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ kāyasamphassassa na ārammaṇaṁ. Rūpāyatanaṁ -pa- kabaḷīkāro āhāro. Idaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ kāyasamphassassa na ārammaṇaṁ.

804. Katamaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ kāyasamphassajāya vedanāya -pa- saññāya -pa- cetanāya -pa- kāyaviññāṇassa na ārammaṇaṁ. Cakkhāyatanaṁ -pa- kāyāyatanaṁ. Idaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ kāyaviññāṇassa na ārammaṇaṁ.

805. Katamaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ kāyaviññāṇassa ārammaṇaṁ. Phoṭṭhabbāyatanaṁ. Idaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ kāyaviññāṇassa ārammaṇaṁ.

806. Katamaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ kāyaviññāṇassa na ārammaṇaṁ. Rūpāyatanaṁ -pa- kabaḷīkāro āhāro. Idaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ kāyaviññāṇassa na ārammaṇaṁ.

807. Katamaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ na cakkhāyatanaṁ. Rūpāyatanaṁ -pa- kabaḷīkāro āhāro. Idaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ na cakkhāyatanaṁ.

808. Katamaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ cakkhāyatanaṁ. Yaṁ cakkhu catunnaṁ mahābhūtānaṁ upādāya pasādo -pa- suñño gāmopeso. Idaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ cakkhāyatanaṁ.

809. Katamaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ na cakkhāyatanaṁ. Sotāyatanaṁ -pa- kāyāyatanaṁ. Idaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ na cakkhāyatanaṁ.

810. Katamaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ na sotāyatanaṁ -pa- na ghānāyatanaṁ -pa- na jivhāyatanaṁ -pa- na kāyāyatanaṁ. Rūpāyatanaṁ -pa- kabaḷīkāro āhāro. Idaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ na kāyāyatanaṁ.

811. Katamaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ kāyāyatanaṁ. Yo kāyo catunnaṁ mahābhūtānaṁ upādāya pasādo -pa- suñño gāmopeso. Idaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ kāyāyatanaṁ.

812. Katamaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ na kāyāyatanaṁ. Cakkhāyatanaṁ -pa- jivhāyatanaṁ. Idaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ na kāyāyatanaṁ.

813. Katamaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ na rūpāyatanaṁ. Cakkhāyatanaṁ -pa- kāyāyatanaṁ. Idaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ na rūpāyatanaṁ.

814. Katamaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ rūpāyatanaṁ. Yaṁ rūpaṁ catunnaṁ mahābhūtānaṁ upādāya vaṇṇanibhā -pa- rūpadhātupesā. Idaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ rūpāyatanaṁ.

815. Katamaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ na rūpāyatanaṁ. Saddāyatanaṁ -pa- kabaḷīkāro āhāro. Idaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ na rūpāyatanaṁ.

816. Katamaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ na saddāyatanaṁ -pa- na gandhāyatanaṁ -pa- na rasāyatanaṁ -pa- na phoṭṭhabbāyatanaṁ. Cakkhāyatanaṁ -pa- kāyāyatanaṁ. Idaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ na phoṭṭhabbāyatanaṁ.

817. Katamaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ phoṭṭhabbāyatanaṁ. Pathavīdhātu -pa- phoṭṭhabbadhātupesā. Idaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ phoṭṭhabbāyatanaṁ.

818. Katamaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ na phoṭṭhabbāyatanaṁ. Rūpāyatanaṁ -pa- kabaḷīkāro āhāro. Idaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ na phoṭṭhabbāyatanaṁ.

819. Katamaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ na cakkhudhātu. Rūpāyatanaṁ -pa- kabaḷīkāro āhāro. Idaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ na cakkhudhātu.

820. Katamaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ cakkhudhātu. Cakkhāyatanaṁ. Idaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ cakkhudhātu.

821. Katamaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ na cakkhudhātu. Sotāyatanaṁ -pa- kāyāyatanaṁ. Idaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ na cakkhudhātu.

822. Katamaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ na sotādhātu -pa- na ghānadhātu -pa- na jivhādhātu -pa- na kāyadhātu. Rūpāyatanaṁ -pa- kabaḷīkāro āhāro. Idaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ na kāyadhātu.

823. Katamaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ kāyadhātu. Kāyāyatanaṁ. Idaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ kāyadhātu.

824. Katamaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ na kāyadhātu. Cakkhāyatanaṁ -pa- jivhāyatanaṁ. Idaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ na kāyadhātu.

825. Katamaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ na rūpadhātu. Cakkhāyatanaṁ -pa- kāyāyatanaṁ. Idaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ na rūpadhātu.

826. Katamaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ rūpadhātu. Rūpāyatanaṁ. Idaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ rūpadhātu.

827. Katamaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ na rūpadhātu. Saddāyatanaṁ -pa- kabaḷīkāro āhāro. Idaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ na rūpadhātu.

828. Katamaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ na saddadhātu -pa- na gandhadhātu -pa- na rasadhātu. Na phoṭṭhabbadhātu. Cakkhāyatanaṁ -pa- kāyāyatanaṁ. Idaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ na phoṭṭhabbādhātu.

829. Katamaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ phoṭṭhabbadhātu. Phoṭṭhabbāyatanaṁ. Idaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ phoṭṭhabbadhātu.

830. Katamaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ na phoṭṭhabbadhātu -pa- rūpāyatanaṁ -pa- kabaḷīkāro āhāro. Idaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ na phoṭṭhabbadhātu.

831. Katamaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ na cakkhundriyaṁ. Rūpāyatanaṁ -pa- kabaḷīkāro āhāro. Idaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ na cakkhundriyaṁ.

832. Katamaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ cakkhundriyaṁ. Yaṁ cakkhu catunnaṁ mahābhūtānaṁ upādāya pasādo -pa- suñño gāmopeso. Idaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ cakkhundriyaṁ.

833. Katamaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ na cakkhundriyaṁ. Sotāyatanaṁ -pa- kāyāyatanaṁ. Idaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ na cakkhundriyaṁ.

834. Katamaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ na sotindriyaṁ -pa- na ghānindriyaṁ -pa- na jivhindriyaṁ -pa- na kāyindriyaṁ. Rūpāyatanaṁ -pa- kabaḷīkāro āhāro. Idaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ na kāyindriyaṁ.

835. Katamaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ kāyindriyaṁ. Yo kāyo catunnaṁ mahābhūtānaṁ upādāya pasādo -pa- suñño gāmopeso. Idaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ kāyindriyaṁ.

836. Katamaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ na kāyindriyaṁ. Cakkhāyatanaṁ -pa- jivhāyatanaṁ. Idaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ na kāyindriyaṁ.

837. Katamaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ na itthindriyaṁ. Cakkhāyatanaṁ -pa- kāyāyatanaṁ. Idaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ na itthindriyaṁ.

838. Katamaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ itthindriyaṁ. Yaṁ itthiyā itthiliṅgaṁ itthinimittaṁ itthikuttaṁ itthākappo itthattaṁ itthibhāvo. Idaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ itthindriyaṁ.

839. Katamaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ na itthindriyaṁ. Rūpāyatanaṁ -pa- kabaḷīkāro āhāro. Idaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ na itthindriyaṁ.

840. Katamaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ na purisindriyaṁ. Cakkhāyatanaṁ -pa- kāyāyatanaṁ. Idaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ na purisindriyaṁ.

841. Katamaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ purisindriyaṁ. Yaṁ purisassa purisaliṅgaṁ purisanimittaṁ purisakuttaṁ purisākappo purisattaṁ purisabhāvo. Idaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ purisindriyaṁ.

842. Katamaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ na purisindriyaṁ. Rūpāyatanaṁ -pa- kabaḷīkāro āhāro. Idaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ na purisindriyaṁ.

843. Katamaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ na jīvitindriyaṁ. Cakkhāyatanaṁ -pa- kāyāyatanaṁ. Idaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ na jīvitindriyaṁ.

844. Katamaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ jīvitindriyaṁ. Yo tesaṁ rūpīnaṁ dhammānaṁ āyu ṭhiti yapanā yāpanā iriyanā vattanā pālanā jīvitaṁ jīvitindriyaṁ. Idaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ jīvitindriyaṁ.

845. Katamaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ na jīvitindriyaṁ. Rūpāyatanaṁ -pa- kabaḷīkāro āhāro. Idaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ na jīvitindriyaṁ.

846. Katamaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ na kāyaviññatti. Cakkhāyatanaṁ -pa- kāyāyatanaṁ. Idaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ na kāyaviññatti.

847. Katamaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ kāyaviññatti. Yā kusalacittassa vā akusalacittassa vā abyākatacittassa vā abhikkamantassa vā paṭikkamantassa vā ālokentassa vā vilokentassa vā samiñjentassa vā pasārentassa vā kāyassa thambhanā santhambhanā santhambhitattaṁ viññatti viññāpanā viññāpitattaṁ. Idaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ kāyaviññatti.

848. Katamaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ na kāyaviññatti. Rūpāyatanaṁ -pa- kabaḷīkāro āhāro. Idaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ na kāyaviññatti.

849. Katamaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ na vacīviññatti. Cakkhāyatanaṁ -pa- kāyāyatanaṁ. Idaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ na vacīviññatti.

850. Katamaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ vacīviññatti. Yā kusalacittassa vā akusalacittassa vā abyākatacittassa vā vācā girā byappatho udīraṇaṁ ghoso ghosakammaṁ vācā vacībhedo, ayaṁ vuccati vācā. Yā tāya vācāya viññatti viññāpanā viññāpitattaṁ. Idaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ vacīviññatti.

851. Katamaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ na vacīviññatti. Rūpāyatanaṁ -pa- kabaḷīkāro āhāro. Idaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ na vacīviññatti.

852. Katamaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ na ākāsadhātu. Cakkhāyatanaṁ -pa- kāyāyatanaṁ. Idaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ na ākāsadhātu.

853. Katamaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ ākāsadhātu. Yo ākāso ākāsagataṁ aghaṁ aghagataṁ vivaro vivaragataṁ asamphuṭṭhaṁ catūhi mahābhūtehi. Idaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ ākāsadhātu.

854. Katamaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ na ākāsadhātu. Rūpāyatanaṁ -pa- kabaḷīkāro āhāro. Idaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ na ākāsadhātu.

855. Katamaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ na āpodhātu. Cakkhāyatanaṁ -pa- kāyāyatanaṁ. Idaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ na āpodhātu.

856. Katamaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ āpodhātu. Yaṁ āpo āpogataṁ sineho sinehagataṁ bandhanattaṁ rūpassa. Idaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ āpodhātu.

857. Katamaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ na āpodhātu. Rūpāyatanaṁ -pa- kabaḷīkāro āhāro. Idaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ na āpodhātu.

858. Katamaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ rūpassa na lahutā. Cakkhāyatanaṁ -pa- kāyāyatanaṁ. Idaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ rūpassa na lahutā.

859. Katamaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ rūpassa lahutā. Yā rūpassa lahutā lahupariṇāmatā adandhanatā avitthanatā. Idaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ rūpassa lahutā.

860. Katamaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ rūpassa na lahutā. Rūpāyatanaṁ -pa- kabaḷīkāro āhāro. Idaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ rūpassa na lahutā.

861. Katamaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ rūpassa na mudutā. Cakkhāyatanaṁ -pa- kāyāyatanaṁ. Idaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ rūpassa na mudutā.

862. Katamaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ rūpassa mudutā. Yā rūpassa mudutā maddavatā akakkhaḷatā akathinatā. Idaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ rūpassa mudutā.

863. Katamaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ rūpassa na mudutā. Rūpāyatanaṁ -pa- kabaḷīkāro āhāro. Idaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ rūpassa na mudutā.

864. Katamaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ rūpassa na kammaññatā. Cakkhāyatanaṁ -pa- kāyāyatanaṁ. Idaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ rūpassa na kammaññatā.

865. Katamaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ rūpassa kammaññatā. Yā rūpassa kammaññatā kammaññattaṁ kammaññabhāvo. Idaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ rūpassa kammaññatā.

866. Katamaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ rūpassa na kammaññatā. Rūpāyatanaṁ -pa- kabaḷīkāro āhāro. Idaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ rūpassa na kammaññatā.

867. Katamaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ rūpassa na upacayo. Cakkhāyatanaṁ -pa- kāyāyatanaṁ. Idaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ rūpassa na upacayo.

868. Katamaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ rūpassa upacayo. Yo āyatanānaṁ ācayo, so rūpassa upacayo. Idaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ rūpassa upacayo.

869. Katamaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ rūpassa na upacayo. Rūpāyatanaṁ -pa- kabaḷīkāro āhāro. Idaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ rūpassa na upacayo.

870. Katamaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ rūpassa na santati. Cakkhāyatanaṁ -pa- kāyāyatanaṁ. Idaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ rūpassa na santati.

871. Katamaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ rūpassa santati. Yo rūpassa upacayo, sā rūpassa santati. Idaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ rūpassa santati.

872. Katamaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ rūpassa na santati. Rūpāyatanaṁ -pa- kabaḷīkāro āhāro. Idaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ rūpassa na santati.

873. Katamaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ rūpassa na jaratā. Cakkhāyatanaṁ -pa- kāyāyatanaṁ. Idaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ rūpassa na jaratā.

874. Katamaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ rūpassa jaratā. Yā rūpassa jarā jīraṇatā khaṇḍiccaṁ pāliccaṁ valittacatā āyuno saṁhāni indriyānaṁ paripāko. Idaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ rūpassa jaratā.

875. Katamaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ rūpassa na jaratā. Rūpāyatanaṁ -pa- kabaḷīkāro āhāro. Idaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ rūpassa na jaratā.

876. Katamaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ rūpassa na aniccatā. Cakkhāyatanaṁ -pa- kāyāyatanaṁ. Idaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ rūpassa na aniccatā.

877. Katamaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ rūpassa aniccatā. Yo rūpassa khayo vayo bhedo paribhedo aniccatā antaradhānaṁ. Idaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ rūpassa aniccatā.

878. Katamaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ rūpassa na aniccatā. Rūpāyatanaṁ -pa- kabaḷīkāro āhāro. Idaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ rūpassa na aniccatā.

879. Katamaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ na kabaḷīkāro āhāro. Cakkhāyatanaṁ -pa- kāyāyatanaṁ. Idaṁ taṁ rūpaṁ ajjhattikaṁ na kabaḷīkāro āhāro.

880. Katamaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ kabaḷīkāro āhāro. Odano kummāso sattu maccho maṁsaṁ khīraṁ dadhi sappi navanītaṁ telaṁ madhu phāṇitaṁ, yaṁ vā panaññampi atthi rūpaṁ yamhi yamhi janapade tesaṁ tesaṁ sattānaṁ mukhāsiyaṁ dantavikhādanaṁ galajjhoharaṇīyaṁ kucchivitthambhanaṁ yāya ojāya sattā yāpenti. Idaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ kabaḷīkāro āhāro.

881. Katamaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ na kabaḷīkāro āhāro. Rūpāyatanaṁ -pa- rūpassa aniccatā. Idaṁ taṁ rūpaṁ bāhiraṁ na kabaḷīkāro āhāro.

Evaṁ tividhena rūpasaṅgaho.

Tikaniddeso.

Catukka

882. Katamaṁ taṁ rūpaṁ upādā upādiṇṇaṁ. Cakkhāyatanaṁ -pa- kāyāyatanaṁ itthindriyaṁ purisindriyaṁ jīvitindriyaṁ, yaṁ vā panaññampi atthi rūpaṁ kammassa katattā rūpāyatanaṁ gandhāyatanaṁ rasāyatanaṁ ākāsadhātu rūpassa upacayo rūpassa santati kabaḷīkāro āhāro. Idaṁ taṁ rūpaṁ upādā upādiṇṇaṁ.

883. Katamaṁ taṁ rūpaṁ upādā anupādiṇṇaṁ. Saddāyatanaṁ kāyaviññatti vacīviññatti rūpassa lahutā rūpassa mudutā rūpassa kammaññatā rūpassa jaratā rūpassa aniccatā, yaṁ vā panaññampi atthi rūpaṁ na kammassa katattā rūpāyatanaṁ gandhāyatanaṁ rasāyatanaṁ ākāsadhātu rūpassa upacayo rūpassa santati kabaḷīkāro āhāro. Idaṁ taṁ rūpaṁ upādā anupādiṇṇaṁ.

884. Katamaṁ taṁ rūpaṁ no upādā upādiṇṇaṁ. Kammassa katattā phoṭṭhabbāyatanaṁ āpodhātu. Idaṁ taṁ rūpaṁ no upādā upādiṇṇaṁ.

885. Katamaṁ taṁ rūpaṁ no upādā anupādiṇṇaṁ. Na kammassa katattā phoṭṭhabbāyatanaṁ āpodhātu. Idaṁ taṁ rūpaṁ no upādā anupādiṇṇaṁ.

886. Katamaṁ taṁ rūpaṁ upādā upādiṇṇupādāniyaṁ. Cakkhāyatanaṁ -pa- kāyāyatanaṁ itthindriyaṁ purisindriyaṁ jīvitindriyaṁ, yaṁ vā panaññampi atthi rūpaṁ kammassa katattā rūpāyatanaṁ gandhāyatanaṁ rasāyatanaṁ ākāsadhātu rūpassa upacayo rūpassa santati kabaḷīkāro āhāro. Idaṁ taṁ rūpaṁ upādā upādiṇṇupādāniyaṁ.

887. Katamaṁ taṁ rūpaṁ upādā anupādiṇṇupādāniyaṁ. Saddāyatanaṁ kāyaviññatti vacīviññatti rūpassa lahutā rūpassa mudutā rūpassa kammaññatā

rūpassa jaratā rūpassa aniccatā, yaṁ vā panaññampi atthi rūpaṁ na kammassa katattā rūpāyatanaṁ gandhāyatanaṁ rasāyatanaṁ ākāsadhātu rūpassa upacayo rūpassa santati kabaḷīkāro āhāro. Idaṁ taṁ rūpaṁ upādā anupādiṇṇupādāniyaṁ.

888. Katamaṁ taṁ rūpaṁ no upādā upādiṇṇupādāniyaṁ. Kammassa katattā phoṭṭhabbāyatanaṁ āpodhātu. Idaṁ taṁ rūpaṁ no upādā upādiṇṇupādāniyaṁ.

889. Katamaṁ taṁ rūpaṁ no upādā anupādiṇṇupādāniyaṁ. Na kammassa katattā phoṭṭhabbāyatanaṁ āpodhātu. Idaṁ taṁ rūpaṁ no upādā anupādiṇṇupādāniyaṁ.

890. Katamaṁ taṁ rūpaṁ upādā sappaṭighaṁ. Cakkhāyatanaṁ -pa- rasāyatanaṁ. Idaṁ taṁ rūpaṁ upādā sappaṭighaṁ.

891. Katamaṁ taṁ rūpaṁ upādā appaṭighaṁ. Itthindriyaṁ -pa- kabaḷīkāro āhāro. Idaṁ taṁ rūpaṁ upādā appaṭighaṁ.

892. Katamaṁ taṁ rūpaṁ no upādā sappaṭighaṁ. Phoṭṭhabbāyatanaṁ. Idaṁ taṁ rūpaṁ no upādā sappaṭighaṁ.

893. Katamaṁ taṁ rūpaṁ no upādā appaṭighaṁ. Āpodhātu. Idaṁ taṁ rūpaṁ no upādā appaṭighaṁ.

894. Katamaṁ taṁ rūpaṁ upādā oḷārikaṁ. Cakkhāyatanaṁ -pa- rasāyatanaṁ. Idaṁ taṁ rūpaṁ upādā oḷārikaṁ.

895. Katamaṁ taṁ rūpaṁ upādā sukhumaṁ. Itthindriyaṁ -pa- kabaḷīkāro āhāro. Idaṁ taṁ rūpaṁ upādā sukhumaṁ.

896. Katamaṁ taṁ rūpaṁ no upādā oḷārikaṁ. Phoṭṭhabbāyatanaṁ. Idaṁ taṁ rūpaṁ no upādā oḷārikaṁ.

897. Katamaṁ taṁ rūpaṁ no upādā sukhumaṁ. Āpodhātu. Idaṁ taṁ rūpaṁ no upādā sukhumaṁ.

898. Katamaṁ taṁ rūpaṁ upādā dūre. Itthindriyaṁ -pa- kabaḷīkāro āhāro. Idaṁ taṁ rūpaṁ upādā dūre.

899. Katamaṁ taṁ rūpaṁ upādā santike. Cakkhāyatanaṁ -pa- rasāyatanaṁ. Idaṁ taṁ rūpaṁ upādā santike.

900. Katamaṁ taṁ rūpaṁ no upādā dūre. Āpodhātu. Idaṁ taṁ rūpaṁ no upādā dūre.

901. Katamaṁ taṁ rūpaṁ no upādā santike. Phoṭṭhabbāyatanaṁ. Idaṁ taṁ rūpaṁ no upādā santike.

902. Katamaṁ taṁ rūpaṁ upādiṇṇaṁ sanidassanaṁ. Kammassa katattā rūpāyatanaṁ. Idaṁ taṁ rūpaṁ upādiṇṇaṁ sanidassanaṁ.

903. Katamaṁ taṁ rūpaṁ upādiṇṇaṁ anidassanaṁ. Cakkhāyatanaṁ -pa- kāyāyatanaṁ itthindriyaṁ purisindriyaṁ jīvitindriyaṁ, yaṁ vā panaññampi atthi rūpaṁ kammassa katattā gandhāyatanaṁ rasāyatanaṁ phoṭṭhabbāyatanaṁ ākāsadhātu āpodhātu rūpassa upacayo rūpassa santati kabaḷīkāro āhāro. Idaṁ taṁ rūpaṁ upādiṇṇaṁ anidassanaṁ.

904. Katamaṁ taṁ rūpaṁ anupādiṇṇaṁ sanidassanaṁ. Na kammassa katattā rūpāyatanaṁ. Idaṁ taṁ rūpaṁ anupādiṇṇaṁ sanidassanaṁ.

905. Katamaṁ taṁ rūpaṁ anupādiṇṇaṁ anidassanaṁ. Saddāyatanaṁ kāyaviññatti vacīviññatti rūpassa lahutā rūpassa mudutā rūpassa kammaññatā rūpassa jaratā rūpassa aniccatā, yaṁ vā panaññampi atthi rūpaṁ na kammassa katattā gandhāyatanaṁ rasāyatanaṁ phoṭṭhabbāyatanaṁ ākāsadhātu āpodhātu rūpassa upacayo rūpassa santati kabaḷīkāro āhāro. Idaṁ taṁ rūpaṁ anupādiṇṇaṁ anidassanaṁ.

906. Katamaṁ taṁ rūpaṁ upādiṇṇaṁ sappaṭighaṁ. Cakkhāyatanaṁ -pa- kāyāyatanaṁ, yaṁ vā panaññampi rūpaṁ kammassa katattā rūpāyatanaṁ gandhāyatanaṁ rasāyatanaṁ phoṭṭhabbāyatanaṁ. Idaṁ taṁ rūpaṁ upādiṇṇaṁ sappaṭighaṁ.

907. Katamaṁ taṁ rūpaṁ upādiṇṇaṁ appaṭighaṁ. Itthindriyaṁ purisindriyaṁ jīvitindriyaṁ, yaṁ vā panaññampi atthi rūpaṁ kammassa katattā ākāsadhātu āpodhātu rūpassa upacayo rūpassa santati kabaḷīkāro āhāro. Idaṁ taṁ rūpaṁ upādiṇṇaṁ appaṭighaṁ.

908. Katamaṁ taṁ rūpaṁ anupādiṇṇaṁ sappaṭighaṁ. Saddāyatanaṁ, yaṁ vā panaññampi atthi rūpaṁ na kammassa katattā rūpāyatanaṁ gandhāyatanaṁ rasāyatanaṁ phoṭṭhabbāyatanaṁ. Idaṁ taṁ rūpaṁ anupādiṇṇaṁ sappaṭighaṁ.

909. Katamaṁ taṁ rūpaṁ anupādiṇṇaṁ appaṭighaṁ. Kāyaviññatti vacīviññatti rūpassa lahutā rūpassa mudutā rūpassa kammaññatā rūpassa jaratā rūpassa aniccatā, yaṁ vā panaññampi atthi rūpaṁ na kammassa katattā ākāsadhātu āpodhātu rūpassa upacayo rūpassa santati kabaḷīkāro āhāro. Idaṁ taṁ rūpaṁ anupādiṇṇaṁ appaṭighaṁ.

910. Katamaṁ taṁ rūpaṁ upādiṇṇaṁ mahābhūtaṁ. Kammassa katattā phoṭṭhabbāyatanaṁ āpodhātu. Idaṁ taṁ rūpaṁ upādiṇṇaṁ mahābhūtaṁ.

911. Katamaṁ taṁ rūpaṁ upādiṇṇaṁ na mahābhūtaṁ. Cakkhāyatanaṁ -pa- kāyāyatanaṁ itthindriyaṁ purisindriyaṁ jīvitindriyaṁ, yaṁ vā panaññampi atthi rūpaṁ kammassa katattā rūpāyatanaṁ gandhāyatanaṁ rasāyatanaṁ ākāsadhātu rūpassa upacayo rūpassa santati kabaḷīkāro āhāro. Idaṁ taṁ rūpaṁ upādiṇṇaṁ na mahābhūtaṁ.

912. Katamaṁ taṁ rūpaṁ anupādiṇṇaṁ mahābhūtaṁ. Na kammassa katattā phoṭṭhabbāyatanaṁ āpodhātu. Idaṁ taṁ rūpaṁ anupādiṇṇaṁ mahābhūtaṁ.

913. Katamaṁ taṁ rūpaṁ anupādiṇṇaṁ na mahābhūtaṁ. Saddāyatanaṁ kāyaviññatti vacīviññatti rūpāssa lahutā rūpassa mudutā rūpassa kammaññatā rūpassa jaratā rūpassa aniccatā, yaṁ vā panaññampi atthi rūpaṁ na kammassa katattā rūpāyatanaṁ gandhāyatanaṁ rasāyatanaṁ ākāsadhātu rūpassa upacayo rūpassa santati kabaḷīkāro āhāro. Idaṁ taṁ rūpaṁ anupādiṇṇaṁ na mahābhūtaṁ.

914. Katamaṁ taṁ rūpaṁ upādiṇṇaṁ oḷārikaṁ. Cakkhāyatanaṁ -pa- kāyāyatanaṁ, yaṁ vā panaññampi atthi rūpaṁ kammassa katattā rūpāyatanaṁ gandhāyatanaṁ rasāyatanaṁ phoṭṭhabbāyatanaṁ. Idaṁ taṁ rūpaṁ upādiṇṇaṁ oḷārikaṁ.

915. Katamaṁ taṁ rūpaṁ upādiṇṇaṁ sukhumaṁ. Itthindriyaṁ purisindriyaṁ jīvitindriyaṁ, yaṁ vā panaññampi atthi rūpaṁ kammassa katattā ākāsadhātu āpodhātu

rūpassa upacayo rūpassa santati kabaḷīkāro āhāro. Idaṁ taṁ rūpaṁ upādiṇṇaṁ sukhumaṁ.

916. Katamaṁ taṁ rūpaṁ anupādiṇṇaṁ oḷārikaṁ. Saddāyatanaṁ, yaṁ vā panaññampi atthi rūpaṁ na kammassa katattā rūpāyatanaṁ gandhāyatanaṁ rasāyatanaṁ phoṭṭhabbāyatanaṁ. Idaṁ taṁ rūpaṁ anupādiṇṇaṁ oḷārikaṁ.

917. Katamaṁ taṁ rūpaṁ anupādiṇṇaṁ sukhumaṁ. Kāyaviññatti vacīviññatti rūpassa lahutā rūpassa mudutā rūpassa kammaññatā rūpassa jaratā rūpassa aniccatā, yaṁ vā panaññampi atthi rūpaṁ na kammassa katattā ākāsadhātu āpodhātu rūpassa upacayo rūpassa santati kabaḷīkāro āhāro. Idaṁ taṁ rūpaṁ anupādiṇṇaṁ sukhumaṁ.

918. Katamaṁ taṁ rūpaṁ upādiṇṇaṁ dūre. Itthindriyaṁ purisindriyaṁ jīvitindriyaṁ, yaṁ vā panaññampi atthi rūpaṁ kammassa katattā ākāsadhātu āpodhātu rūpassa upacayo rūpassa santati kabaḷīkāro āhāro. Idaṁ taṁ rūpaṁ upādiṇṇaṁ dūre.

919. Katamaṁ taṁ rūpaṁ upādiṇṇaṁ santike. Cakkhāyatanaṁ -pa- kāyāyatanaṁ, yaṁ vā panaññampi atthi rūpaṁ kammassa katattā rūpāyatanaṁ gandhāyatanaṁ rasāyatanaṁ phoṭṭhabbāyatanaṁ. Idaṁ taṁ rūpaṁ upādiṇṇaṁ santike.

920. Katamaṁ taṁ rūpaṁ anupādiṇṇaṁ dūre. Kāyaviññatti vacīviññatti rūpassa lahutā rūpassa mudutā rūpassa kammaññatā rūpassa jaratā rūpassa aniccatā, yaṁ vā panaññampi atthi rūpaṁ na kammassa katattā ākāsadhātu āpodhātu rūpassa upacayo rūpassa santati kabaḷīkāro āhāro. Idaṁ taṁ rūpaṁ anupādiṇṇaṁ dūre.

921. Katamaṁ taṁ rūpaṁ anupādiṇṇaṁ santike. Saddāyatanaṁ, yaṁ vā panaññampi atthi rūpaṁ na kammassa katattā rūpāyatanaṁ gandhāyatanaṁ rasāyatanaṁ phoṭṭhabbāyatanaṁ. Idaṁ taṁ rūpaṁ anupādiṇṇaṁ santike.

922. Katamaṁ taṁ rūpaṁ upādiṇṇupādāniyaṁ sanidassanaṁ. Kammassa katattā rūpāyatanaṁ. Idaṁ taṁ rūpaṁ upādiṇṇupādāniyaṁ sanidassanaṁ.

923. Katamaṁ taṁ rūpaṁ upadiṇṇupādāniyaṁ anidassanaṁ. Cakkhāyatanaṁ -pa- kāyāyatanaṁ itthindriyaṁ purisindriyaṁ jīvitindriyaṁ, yaṁ vā panaññampi atthi rūpaṁ kammassa katattā gandhāyatanaṁ rasāyatanaṁ phoṭṭhabbāyatanaṁ ākāsadhātu āpodhātu rūpassa upacayo rūpassa santati kabaḷīkāro āhāro. Idaṁ taṁ rūpaṁ upādiṇṇupādāniyaṁ anidassanaṁ.

924. Katamaṁ taṁ rūpaṁ anupādiṇṇupādāniyaṁ sanidassanaṁ. Na kammassa katattā rūpāyatanaṁ. Idaṁ taṁ rūpaṁ anupādiṇṇupādāniyaṁ sanidassanaṁ.

925. Katamaṁ taṁ rūpaṁ anupādiṇṇupādāniyaṁ anidassanaṁ. Saddāyatanaṁ kāyaviññatti vacīviññatti rūpassa lahutā rūpassa mudutā rūpassa kammaññatā rūpassa jaratā rūpassa aniccatā, yaṁ vā panaññampi atthi rūpaṁ na kammassa katattā gandhāyatanaṁ rasāyatanaṁ phoṭṭhabbāyatanaṁ ākāsadhātu āpodhātu rūpassa upacayo rūpassa santati kābaḷīkāro āhāro. Idaṁ taṁ rūpaṁ anupādiṇṇupādāniyaṁ anidassanaṁ.

926. Katamaṁ taṁ rūpaṁ upādiṇṇupādāniyaṁ sappaṭighaṁ. Cakkhāyatanaṁ -pa- kāyāyatanaṁ, yaṁ vā panaññampi atthi rūpaṁ kammassa katattā rūpāyatanaṁ gandhāyatanaṁ rasāyatanaṁ phoṭṭhabbāyatanaṁ. Idaṁ taṁ rūpaṁ upādiṇṇupādāniyaṁ sappaṭighaṁ.

927. Katamaṁ taṁ rūpaṁ upādiṇṇupādāniyaṁ appaṭighaṁ. Itthindriyaṁ purisindriyaṁ jīvitindriyaṁ, yaṁ vā panaññampi atthi rūpaṁ kammassa katattā ākāsadhātu āpodhātu rūpassa upacayo rūpassa santati kabaḷīkāro āhāro. Idaṁ taṁ rūpaṁ upādiṇṇupādāniyaṁ appaṭighaṁ.

928. Katamaṁ taṁ rūpaṁ anupādiṇṇupādāniyaṁ sappaṭighaṁ. Saddāyatanaṁ, yaṁ vā panaññampi atthi rūpaṁ na kammassa katattā rūpāyatanaṁ gandhāyatanaṁ rasāyatanaṁ phoṭṭhabbāyatanaṁ. Idaṁ taṁ rūpaṁ anupādiṇṇupādāniyaṁ sappaṭighaṁ.

929. Katamaṁ taṁ rūpaṁ anupādiṇṇupādāniyaṁ appaṭighaṁ. Kāyaviññatti vacīviññatti rūpassa lahutā rūpassa mudutā rūpassa kammaññatā rūpassa jaratā rūpassa aniccatā, yaṁ vā panaññampi atthi rūpaṁ na kammassa katattā ākāsadhātu āpodhātu rūpassa upacayo rūpassa santati kabaḷīkāro āhāro. Idaṁ taṁ rūpaṁ anupādiṇṇupādāniyaṁ appaṭighaṁ.

930. Katamaṁ taṁ rūpaṁ upādiṇṇupādāniyaṁ mahābhūtaṁ. Kammassa katattā phoṭṭhabbāyatanaṁ āpodhātu. Idaṁ taṁ rūpaṁ upādiṇṇupādāniyaṁ mahābhūtaṁ.

931. Katamaṁ taṁ rūpaṁ upādiṇṇupādāniyaṁ na mahābhūtaṁ. Cakkhāyatanaṁ -pa- kāyāyatanaṁ itthindriyaṁ purisindriyaṁ jīvitindriyaṁ, yaṁ vā panaññampi atthi rūpaṁ kammassa katattā rūpāyatanaṁ gandhāyatanaṁ rasāyatanaṁ ākāsadhātu rūpassa upacayo rūpassa santati kabaḷīkāro āhāro. Idaṁ taṁ rūpaṁ upādiṇṇupādāniyaṁ na mahābhūtaṁ.

932. Katamaṁ taṁ rūpaṁ anupādiṇṇupādāniyaṁ mahābhūtaṁ. Na kammassa katattā phoṭṭhabbāyatanaṁ āpodhātu. Idaṁ taṁ rūpaṁ anupādiṇṇupādāniyaṁ mahābhūtaṁ.

933. Katamaṁ taṁ rūpaṁ anupādiṇṇupādāniyaṁ na mahābhūtaṁ. Saddāyatanaṁ kāyaviññatti vacīviññatti rūpassa lahutā rūpassa mudutā rūpassa kammaññatā rūpassa jaratā rūpassa aniccatā, yaṁ vā panaññampi atthi rūpaṁ na kammassa upacayo rūpassa santati kabaḷīkāro āhāro. Idaṁ taṁ rūpaṁ anupādiṇṇupādāniyaṁ na mahābhūtaṁ.

934. Katamaṁ taṁ rūpaṁ upādiṇṇupādāniyaṁ oḷārikaṁ. Cakkhāyatanaṁ -pa- kāyāyatanaṁ, yaṁ vā panaññampi atthi rūpaṁ kammassa katattā rūpāyatanaṁ gandhāyatanaṁ rasāyatanaṁ phoṭṭhabbāyatanaṁ. Idaṁ taṁ rūpaṁ upādiṇṇupādāniyaṁ oḷārikaṁ.

935. Katamaṁ taṁ rūpaṁ upādiṇṇupādāniyaṁ sukhumaṁ. Itthindriyaṁ purisindriyaṁ jīvitindriyaṁ, yaṁ vā panaññampi atthi rūpaṁ kammassa katattā ākāsadhātu āpodhātu rūpassa upacayo rūpassa santati kabaḷīkāro āhāro. Idaṁ taṁ rūpaṁ upādiṇṇupādāniyaṁ sukhumaṁ.

936. Katamaṁ taṁ rūpaṁ anupādiṇṇupādāniyaṁ oḷārikaṁ. Saddāyatanaṁ, yaṁ vā panaññampi atthi rūpaṁ na kammassa katattā rūpāyatanaṁ gandhāyatanaṁ rasāyatanaṁ phoṭṭhabbāyatanaṁ. Idaṁ taṁ rūpaṁ anupādiṇṇupādāniyaṁ oḷārikaṁ.

937. Katamaṁ taṁ rūpaṁ anupādiṇṇupādāniyaṁ sukhumaṁ. Kāyaviññatti vacīviññatti rūpassa lahutā rūpassa mudutā rūpassa kammaññatā rūpassa jaratā rūpassa aniccatā, yaṁ vā panaññampi atthi rūpaṁ na kammassa katattā ākāsadhātu āpodhātu rūpassa upacayo rūpassa santati kabaḷīkāro āhāro. Idaṁ taṁ rūpaṁ anupādiṇṇupādāniyaṁ sukhumaṁ.

938. Katamaṁ taṁ rūpaṁ upādiṇṇupādāniyaṁ dūre. Itthindriyaṁ purisindriyaṁ jīvitindriyaṁ, yaṁ vā panaññampi atthi rūpaṁ kammassa katattā ākāsadhātu āpodhātu rūpassa upacayo rūpassa santati kabaḷīkāro āhāro. Idaṁ taṁ rūpaṁ upādiṇṇupādāniyaṁ dūre.

939. Katamaṁ taṁ rūpaṁ upādiṇṇupādāniyaṁ santike. Cakkhāyatanaṁ -pa- kāyāyatanaṁ, yaṁ vā panaññampi atthi rūpaṁ kammassa katattā rūpāyatanaṁ gandhāyatanaṁ rasāyatanaṁ phoṭṭhabbāyatanaṁ. Idaṁ taṁ rūpaṁ upādiṇṇupādāniyaṁ santike.

940. Katamaṁ taṁ rūpaṁ anupādiṇṇupādāniyaṁ dūre. Kāyaviññatti vacīviññatti rūpassa lahutā rūpassa mudutā rūpassa kammaññatā rūpassa jaratā rūpassa aniccatā, yaṁ vā panaññampi atthi rūpaṁ na kammassa katattā ākāsadhātu āpodhātu rūpassa upacayo rūpassa santati kabaḷīkāro āhāro. Idaṁ taṁ rūpaṁ anupādiṇṇupādāniyaṁ dūre.

941. Katamaṁ taṁ rūpaṁ anupādiṇṇupādāniyaṁ santike. Saddāyatanaṁ, yaṁ vā panaññampi atthi rūpaṁ na kammassa katattā rūpāyatanaṁ gandhāyatanaṁ rasāyatanaṁ phoṭṭhabbāyatanaṁ. Idaṁ taṁ rūpaṁ anupādiṇṇupādāniyaṁ santike.

942. Katamaṁ taṁ rūpaṁ sappaṭighaṁ indriyaṁ. Cakkhundriyaṁ -pa- kāyindriyaṁ. Idaṁ taṁ rūpaṁ sappaṭighaṁ indriyaṁ.

943. Katamaṁ taṁ rūpaṁ sappaṭighaṁ na indriyaṁ. Rūpāyatanaṁ -pa- phoṭṭhabbāyatanaṁ. Idaṁ taṁ rūpaṁ sappaṭighaṁ na indriyaṁ.

944. Katamaṁ taṁ rūpaṁ appaṭighaṁ indriyaṁ. Itthindriyaṁ purisindriyaṁ jīvitindriyaṁ. Idaṁ taṁ rūpaṁ appaṭighaṁ indriyaṁ.

945. Katamaṁ taṁ rūpaṁ appaṭighaṁ na indriyaṁ. Kāyaviññatti vacīviññatti -pa- kabaḷīkāro āhāro. Idaṁ taṁ rūpaṁ appaṭighaṁ na indriyaṁ.

946. Katamaṁ taṁ rūpaṁ sappaṭighaṁ mahābhūtaṁ. Phoṭṭhabbāyatanaṁ. Idaṁ taṁ rūpaṁ sappaṭighaṁ mahābhūtaṁ.

947. Katamaṁ taṁ rūpaṁ sappaṭighaṁ na mahābhūtaṁ. Cakkhāyatanaṁ -pa- rasāyatanaṁ. Idaṁ taṁ rūpaṁ sappaṭighaṁ na mahābhūtaṁ.

948. Katamaṁ taṁ rūpaṁ appaṭighaṁ mahābhūtaṁ. Āpodhātu. Idaṁ taṁ rūpaṁ appaṭighaṁ mahābhūtaṁ.

949. Katamaṁ taṁ rūpaṁ appaṭighaṁ na mahābhūtaṁ. Itthindriyaṁ -pa- kabaḷīkāro āhāro. Idaṁ taṁ rūpaṁ appaṭighaṁ na mahābhūtaṁ.

950. Katamaṁ taṁ rūpaṁ indriyaṁ oḷārikaṁ. Cakkhundriyaṁ -pa- kāyindriyaṁ. Idaṁ taṁ rūpaṁ indriyaṁ oḷārikaṁ.

951. Katamaṁ taṁ rūpaṁ indriyaṁ sukhumaṁ. Itthindriyaṁ purisindriyaṁ jīvitindriyaṁ. Idaṁ taṁ rūpaṁ indriyaṁ sukhumaṁ.

952. Katamaṁ taṁ rūpaṁ na indriyaṁ oḷārikaṁ. Rūpāyatanaṁ -pa- phoṭṭhabbāyatanaṁ. Idaṁ taṁ rūpaṁ na indriyaṁ oḷārikaṁ.

953. Katamaṁ taṁ rūpaṁ na indriyaṁ sukhumaṁ. Kāyaviññatti vacīviññatti -pa- kabaḷīkāro āhāro. Idaṁ taṁ rūpaṁ na indriyaṁ sukhumaṁ.

954. Katamaṁ taṁ rūpaṁ indriyaṁ dūre. Itthindriyaṁ purisindriyaṁ jīvitindriyaṁ. Idaṁ taṁ rūpaṁ indriyaṁ dūre.

955. Katamaṁ taṁ rūpaṁ indriyaṁ santike. Cakkhundriyaṁ -pa- kāyindriyaṁ. Idaṁ taṁ rūpaṁ indriyaṁ santike.

956. Katamaṁ taṁ rūpaṁ na indriyaṁ dūre. Kāyaviññatti vacīviññatti -pa- kabaḷīkāro āhāro. Idaṁ taṁ rūpaṁ na indriyaṁ dūre.

957. Katamaṁ taṁ rūpaṁ na indriyaṁ santike. Rūpāyatanaṁ -pa- phoṭṭhabbāyatanaṁ. Idaṁ taṁ rūpaṁ na indriyaṁ santike.

958. Katamaṁ taṁ rūpaṁ mahābhūtaṁ oḷārikaṁ. Phoṭṭhabbāyatanaṁ. Idaṁ taṁ rūpaṁ mahābhūtaṁ oḷārikaṁ.

959. Katamaṁ taṁ rūpaṁ mahābhūtaṁ sukhumaṁ. Āpodhātu. Idaṁ taṁ rūpaṁ mahābhūtaṁ sukhumaṁ.

960. Katamaṁ taṁ rūpaṁ na mahābhūtaṁ oḷārikaṁ. Cakkhāyatanaṁ -pa- rasāyatanaṁ. Idaṁ taṁ rūpaṁ na mahābhūtaṁ oḷārikaṁ.

961. Katamaṁ taṁ rūpaṁ na mahābhūtaṁ sukhumaṁ. Itthindriyaṁ -pa- kabaḷīkāro āhāro. Idaṁ taṁ rūpaṁ na mahābhūtaṁ sukhumaṁ.

962. Katamaṁ taṁ rūpaṁ mahābhūtaṁ dūre. Āpodhātu. Idaṁ taṁ rūpaṁ mahābhūtaṁ dūre.

963. Katamaṁ taṁ rūpaṁ na mahābhūtaṁ santike. Phoṭṭhabbāyatanaṁ. Idaṁ taṁ rūpaṁ mahābhūtaṁ santike.

964. Katamaṁ taṁ rūpaṁ na mahābhūtaṁ dūre. Itthindriyaṁ -pa- kabaḷīkāro āhāro. Idaṁ taṁ rūpaṁ na mahābhūtaṁ dūre.

965. Katamaṁ taṁ rūpaṁ na mahābhūtaṁ santike. Cakkhāyatanaṁ -pa- rasāyatanaṁ. Idaṁ taṁ rūpaṁ na mahābhūtaṁ santike.

966. Rūpāyatanaṁ diṭṭhaṁ saddāyatanaṁ sutaṁ gandhāyatanaṁ rasāyatanaṁ phoṭṭhabbāyatanaṁ mutaṁ sabbaṁ rūpaṁ manasā viññātaṁ rūpaṁ.

Evaṁ catubbidhena rūpasaṅgaho.

Catukkaṁ.

Pañcaka

967. Katamaṁ taṁ rūpaṁ pathavīdhātu. Yaṁ kakkhaḷaṁ kharagataṁ[1] kakkhaḷattaṁ kakkhaḷabhāvo ajjhattaṁ vā bahiddhā vā upādiṇṇaṁ vā anupādiṇṇaṁ vā. Idaṁ taṁ rūpaṁ pathavīdhātu.

968. Katamaṁ taṁ rūpaṁ āpodhātu. Yaṁ āpo āpogataṁ sineho sinehagataṁ bandhanattaṁ rūpassa ajjhattaṁ vā bahiddhā vā upādiṇṇaṁ vā anupādiṇṇaṁ vā. Idaṁ taṁ rūpaṁ āpodhātu.

---

1. Kharigataṁ (Ka)

969. Katamaṁ taṁ rūpaṁ tejodhātu. Yaṁ tejo tejogataṁ usmā usmāgataṁ usumaṁ usumagataṁ ajjhattaṁ vā bahiddhā vā upādiṇṇaṁ vā anupādiṇṇaṁ vā. Idaṁ taṁ rūpaṁ tejodhātu.

970. Katamaṁ taṁ rūpaṁ vāyodhātu. Yaṁ vāyo vāyogataṁ thambhitattaṁ rūpassa ajjhattaṁ vā bahiddhā vā upādiṇṇaṁ vā anupādiṇṇaṁ vā. Idaṁ taṁ rūpaṁ vāyodhātu.

971. Katamaṁ taṁ rūpaṁ upādā. Cakkhāyatanaṁ -pa- kabaḷīkāro āhāro. Idaṁ taṁ rūpaṁ upādā.

Evaṁ pañcavidhena rūpasaṅgaho.

Pañcakaṁ.

Chakka

972. Rūpāyatanaṁ cakkhuviññeyyaṁ rūpaṁ saddāyatanaṁ sotaviññeyyaṁ rūpaṁ gandhāyatanaṁ ghānaviññeyyaṁ rūpaṁ rasāyatanaṁ jivhāviññeyyaṁ rūpaṁ phoṭṭhabbāyatanaṁ kāyaviññeyyaṁ rūpaṁ sabbaṁ rūpaṁ manoviññeyyaṁ rūpaṁ.Evaṁ chabbidhena rūpasaṅgaho.Chakkaṁ.

Sattaka

973. Rūpāyatanaṁ cakkhuviññeyyaṁ rūpaṁ saddāyatanaṁ sotaviññeyyaṁ rūpaṁ gandhāyatanaṁ ghānaviññeyyaṁ rūpaṁ rasāyatanaṁ jivhāviññeyyaṁ rūpaṁ phoṭṭhabbāyatanaṁ kāyaviññeyyaṁ rūpaṁ rūpāyatanaṁ saddāyatanaṁ gandhāyatanaṁ rasāyatanaṁ phoṭṭhabbāyatanaṁ manodhātuviññeyyaṁ rūpaṁ sabbaṁ rūpaṁ manoviññāṇadhātuviññeyyaṁ rūpaṁ.

Evaṁ sattavidhena rūpasaṅgaho.

Sattakaṁ.

Aṭṭhaka

974. Rūpāyatanaṁ cakkhuviññeyyaṁ rūpaṁ saddāyatanaṁ sotaviññeyyaṁ rūpaṁ gandhāyatanaṁ ghānaviññeyyaṁ rūpaṁ rasāyatanaṁ jivhāviññeyyaṁ rūpaṁ manāpiyo phoṭṭhabbo sukhasamphasso kāyaviññeyyaṁ rūpaṁ amanāpiyo phoṭṭhabbo dukkhasamphasso kāyaviññeyyaṁ rūpaṁ rūpāyatanaṁ saddāyatanaṁ gandhāyatanaṁ rasāyatanaṁ phoṭṭhabbāyatanaṁ manodhātuviññeyyaṁ rūpaṁ sabbaṁ rūpaṁ manoviññāṇadhātuviññeyyaṁ rūpaṁ.

Evaṁ aṭṭhavidhena rūpasaṅgaho.

Aṭṭhakaṁ.

Navaka

975. Katamaṁ taṁ rūpaṁ cakkhundriyaṁ. Yaṁ cakkhu catunnaṁ mahābhūtānaṁ upādāya pasādo -pa- suñño gāmopeso. Idaṁ taṁ rūpaṁ cakkhundriyaṁ.

976. Katamaṁ taṁ rūpaṁ sotindriyaṁ -pa- ghānindriyaṁ -pa- jivhindriyaṁ -pa- kāyindriyaṁ -pa- itthindriyaṁ -pa- purisindriyaṁ -pa- jīvitindriyaṁ. Yo tesaṁ rūpīnaṁ dhammānaṁ āyu ṭhiti yapanā yāpanā iriyanā vattanā pālanā jīvitaṁ jīvitindriyaṁ. Idaṁ taṁ rūpaṁ jīvitindriyaṁ.

977. Katamaṁ taṁ rūpaṁ na indriyaṁ. Rūpāyatanaṁ -pa- kabaḷīkāro āhāro. Idaṁ taṁ rūpaṁ na indriyaṁ.

Evaṁ navavidhena rūpasaṅgaho.

Navakaṁ.

Dasaka

978. Katamaṁ taṁ rūpaṁ cakkhundriyaṁ. Yaṁ cakkhu catunnaṁ mahābhūtānaṁ upādāya pasādo -pa- suñño gāmopeso. Idaṁ taṁ rūpaṁ cakkhundriyaṁ.

979. Katamaṁ taṁ rūpaṁ sotindriyaṁ -pa- ghānindriyaṁ -pa- jivhindriyaṁ -pa- kāyindriyaṁ -pa- itthindriyaṁ -pa- purisindriyaṁ -pa- jīvitindriyaṁ. Yo tesaṁ rūpīnaṁ

dhammānaṁ āyu ṭhiti yapanā yāpanā iriyanā vattanā pālanā jīvitaṁ jīvitindriyaṁ. Idaṁ taṁ rūpaṁ jīvitindriyaṁ.

980. Katamaṁ taṁ rūpaṁ na indriyaṁ sappaṭighaṁ. Rūpāyatanaṁ -pa- phoṭṭhabbāyatanaṁ. Idaṁ taṁ rūpaṁ na indriyaṁ sappaṭighaṁ.

981. Katamaṁ taṁ rūpaṁ na indriyaṁ appaṭighaṁ. Kāyaviññatti -pa- kabaḷīkāro āhāro. Idaṁ taṁ rūpaṁ na indriyaṁ appaṭighaṁ.

Evaṁ dasavidhena rūpasaṅgaho.

Dasakaṁ.

Ekādasaka

982. Katamaṁ taṁ rūpaṁ cakkhāyatanaṁ. Yaṁ cakkhu catunnaṁ mahābhūtānaṁ upādāya pasādo -pa- suñño gāmopeso. Idaṁ taṁ rūpaṁ cakkhāyatanaṁ.

983. Katamaṁ taṁ rūpaṁ sotāyatanaṁ -pa- ghānāyatanaṁ -pa- jivhāyatanaṁ -pa- kāyāyatanaṁ -pa- rūpāyatanaṁ -pa- saddāyatanaṁ -pa- gandhāyatanaṁ -pa- rasāyatanaṁ -pa- phoṭṭhabbāyatanaṁ. Pathavīdhātu -pa- phoṭṭhabbadhātupesā. Idaṁ taṁ rūpaṁ phoṭṭhabbāyatanaṁ.

984. Katamaṁ taṁ rūpaṁ anidassanaṁ appaṭighaṁ dhammāyatanapariyāpannaṁ. Itthindriyaṁ -pa- kabaḷīkāro āhāro. Idaṁ taṁ rūpaṁ anidassanaṁ appaṭighaṁ dhammāyatanapariyāpannaṁ.

Evaṁ ekādasavidhena rūpasaṅgaho.

Ekādasakaṁ.

Aṭṭhamo bhāṇavāro.

Rūpavibhatti.

Rūpakaṇḍaṁ niṭṭhitaṁ.

3. Nikkhepakaṇḍa

Tikanikkhepa

985. Katame dhammā kusalā. Tīṇi kusalamūlāni alobho adoso amoho, taṁsampayutto vedanākkhandho saññākkhandho saṅkhārakkhandho viññāṇakkhandho, taṁsamuṭṭhānaṁ kāyakammaṁ vacīkammaṁ manokammaṁ. Ime dhammā kusalā.

986. Katame dhammā akusalā. Tīṇi akusalamūlāni lobho doso moho, tadekaṭṭhā ca kilesā, taṁsampayutto vedanākkhandho saññākkhandho saṅkhārakkhandho viññāṇakkhandho, taṁsamuṭṭhānaṁ kāyakammaṁ vacīkammaṁ manokammaṁ. Ime dhammā akusalā.

987. Katame dhammā abyākatā. Kusalākusalānaṁ dhammānaṁ vipākā kāmāvacarā rūpāvacarā arūpāvacarā apariyāpannā vedanākkhandho saññākkhandho saṅkhārakkhandho viññāṇakkhandho, ye ca dhammā kiriyā neva kusalā nākusalā na ca kammavipākā sabbañca rūpaṁ asaṅkhatā ca dhātu. Ime dhammā abyākatā.

988. Katame dhammā sukhāya vedanāya sampayuttā. Sukhabhūmiyaṁ kāmāvacare rūpāvacare apariyāpanne sukhaṁ vedanaṁ ṭhapetvā taṁsampayutto saññākkhandho saṅkhārakkhandho viññāṇakkhandho. Ime dhammā sukhāya vedanāya sampayuttā.

989. Katame dhammā dukkhāya vedanāya sampayuttā. Dukkhabhūmiyaṁ kāmāvacare dukkhaṁ vedanaṁ ṭhapetvā taṁsampayutto saññākkhandho saṅkhārakkhandho viññāṇakkhandho. Ime dhammā dukkhāya vedanāya sampayuttā.

990. Katame dhammā adukkhamasukhāya vedanāya sampayuttā. Adukkhamasukhabhūmiyaṁ kāmāvacare rūpāvacare arūpāvacare apariyāpanne adukkhamasukhaṁ vedanaṁ ṭhapetvā taṁsampayutto saññākkhandho saṅkhārakkhandho viññāṇakkhandho. Ime dhammā adukkhamasukhāya vedanāya sampayuttā.

991. Katame dhammā vipākā. Kusalākusalānaṁ dhammānaṁ vipākā kāmāvacarā rūpāvacarā arūpāvacarā apariyāpannā vedanākkhandho -pa- viññāṇakkhandho. Ime dhammā vipākā.

992. Katame dhammā vipākadhammadhammā. Kusalākusalā dhammā kāmāvacarā rūpāvacarā arūpāvacarā apariyāpannā vedanākkhandho -pa- viññāṇakkhandho. Ime dhammā vipākadhammadhammā.

993. Katame dhammā nevavipākanavipākadhammadhammā. Ye ca dhammā kiriyā neva kusalā nākusalā na ca kammavipākā sabbañca rūpaṁ asaṅkhatā ca dhātu. Ime dhammā nevavipākanavipākadhammadhammā.

994. Katame dhammā upādiṇṇupādāniyā. Sāsavā kusalākusalānaṁ dhammānaṁ vipākā kāmāvacarā rūpāvacarā arūpāvacarā vedanākkhandho -pa- viññāṇakkhandho, yañca rūpaṁ kammassa katattā. Ime dhammā upādiṇṇupādāniyā.

995. Katame dhammā anupādiṇṇupādāniyā. Sāsavā kusalākusalā dhammā kāmāvacarā rūpāvacarā arūpāvacarā vedanākkhandho -pa- viññāṇakkhandho, ye ca dhammā kiriyā neva kusalā nākusalā na ca kammavipākā, yañca rūpaṁ na kammassa katattā. Ime dhammā anupādiṇṇupādāniyā.

996. Katame dhammā anupādiṇṇa-anupādāniyā. Apariyāpannā maggā ca maggaphalāni ca asaṅkhatā ca dhātu. Ime dhammā anupādiṇṇa-anupādāniyā.

997. Katame dhammā saṁkiliṭṭhasaṁkilesikā. Tīṇi akusalamūlāni lobho doso moho, tadekaṭṭhā ca kilesā, taṁsampayutto vedanākkhandho -pa- viññāṇakkhandho, taṁsamuṭṭhānaṁ kāyakammaṁ vacīkammaṁ manokammaṁ. Ime dhammā saṁkiliṭṭhasaṁkilesikā.

998. Katame dhammā asaṁkiliṭṭhasaṁkilesikā. Sāsavā kusalābyākatā dhammā kāmāvacarā rūpāvacarā arūpāvacarā rūpakkhandho

vedanākkhandho saññākkhandho saṅkhārakkhandho viññāṇakkhandho. Ime dhammā asaṁkiliṭṭhasaṁkilesikā.

999. Katame dhammā asaṁkiliṭṭha-asaṁkilesikā. Apariyāpannā maggā ca maggaphalāni ca asaṅkhatā ca dhātu. Ime dhammā asaṁkiliṭṭha-asaṁkilesikā.

1000. Katame dhammā savitakkasavicārā. Savitakkasavicārabhūmiyaṁ kāmāvacare rūpāvacare apariyāpanne vitakkavicāre ṭhapetvā taṁsampayutto vedanākkhandho -pa- viññāṇakkhandho. Ime dhammā savitakkasavicārā.

1001. Katame dhammā avitakkavicāramattā. Avitakkavicāramattabhūmiyaṁ rūpāvacare apariyāpanne vicāraṁ ṭhapetvā taṁsampayutto vedanākkhandho -pa- viññāṇakkhandho. Ime dhammā avitakkavicāramattā.

1002. Katame dhammā avitakka-avicārā. Avitakka-avicārabhūmiyaṁ kāmāvacare rūpāvacare arūpāvacare apariyāpanne vedanākkhandho -pa- viññāṇakkhandho sabbañca rūpaṁ asaṅkhatā ca dhātu. Ime dhammā avitakka-avicārā.

1003. Katame dhammā pītisahagatā. Pītibhūmiyaṁ kāmāvacare rūpāvacare apariyāpanne pītiṁ ṭhapetvā taṁsampayutto vedanākkhandho -pa- viññāṇakkhandho. Ime dhammā pītisahagatā.

1004. Katame dhammā sukhasahagatā. Sukhabhūmiyaṁ kāmāvacare rūpāvacare apariyāpanne sukhaṁ ṭhapetvā taṁsampayutto saññākkhandho saṅkhārakkhandho viññāṇakkhandho. Ime dhammā sukhasahagatā.

1005. Katame dhammā upekkhāsahagatā. Upekkhābhūmiyaṁ kāmāvacare rūpāvacare arūpāvacare apariyāpanne upekkhaṁ ṭhapetvā taṁsampayutto saññākkhandho saṅkhārakkhandho viññāṇakkhandho. Ime dhammā upekkhāsahagatā.

1006. Katame dhammā dassanena pahātabbā. Tīṇi saññojanāni sakkāyadiṭṭhi vicikicchā sīlabbataparāmāso.

1007. Tattha katamā sakkāyadiṭṭhi. Idha assutavā puthujjano ariyānaṁ adassāvī ariyadhammassa akovido ariyadhamme avinīto sappurisānaṁ adassāvī sappurisadhammassa akovido sappurisadhamme avinīto rūpaṁ attato samanupassati, rūpavantaṁ vā attānaṁ, attani vā rūpaṁ, rūpasmiṁ vā attānaṁ. Vedanaṁ attato samanupassati, vedanāvantaṁ vā attānaṁ, attani vā vedanaṁ, vedanāya vā attānaṁ. Saññaṁ attato samanupassati, saññāvantaṁ vā attānaṁ, attani vā saññaṁ, saññāya vā attānaṁ. Saṅkhāre attato samanupassati, saṅkhāravantaṁ vā attānaṁ, attani vā saṅkhāre, saṅkhāresu vā attānaṁ. Viññāṇaṁ attato samanupassati, viññāṇavantaṁ vā attānaṁ, attani vā viññāṇaṁ, viññāṇasmiṁ vā attānaṁ. Yā evarūpā diṭṭhi diṭṭhigataṁ diṭṭhigahanaṁ diṭṭhikantāro diṭṭhivisūkāyikaṁ[1] diṭṭhivipphanditaṁ diṭṭhisaññojanaṁ gāho paṭiggāho abhiniveso parāmāso kummaggo micchāpatho micchattaṁ titthāyatanaṁ vipariyāsaggāho. Ayaṁ vuccati sakkāyadiṭṭhi.

1008. Tattha katamā vicikicchā. Satthari kaṅkhati vicikicchati, dhamme kaṅkhati vicikicchati, saṁghe kaṅkhati vicikicchati, sikkhāya kaṅkhati vicikicchati, pubbante kaṅkhati vicikicchati, aparante kaṅkhati vicikicchati, pubbantāparante kaṅkhati vicikicchati, idappaccayatā paṭiccasamuppannesu dhammesu kaṅkhati vicikicchati. Yā evarūpā kaṅkhā kaṅkhāyanā kaṅkhāyitattaṁ vimati vicikicchā dveḷhakaṁ dvedhāpatho saṁsayo anekaṁsaggāho āsappanā parisappanā apariyogāhanā thambhitattaṁ cittassa manovilekho. Ayaṁ vuccati vicikicchā.

1009. Tattha katamo sīlabbataparāmāso. Ito bahiddhā samaṇabrāhmaṇānaṁ sīlena suddhi vatena suddhi sīlabbatena suddhīti. Yā evarūpā diṭṭhi diṭṭhigataṁ diṭṭhigahanaṁ diṭṭhikantāro diṭṭhivisūkāyikaṁ diṭṭhivipphanditaṁ diṭṭhisaññojanaṁ gāho paṭiggāho abhiniveso parāmāso kummaggo micchāpatho micchattaṁ titthāyatanaṁ vipariyāsaggāho. Ayaṁ vuccati sīlabbataparāmāso.

---

1. Diṭṭhivisūkāyitaṁ (Sī)

1010. Imāni tīṇi saṁyojanāni, tadekaṭṭhā ca kilesā taṁsampayutto vedanākkhandho -pa- viññāṇakkhandho, taṁsamuṭṭhānaṁ kāyakammaṁ vacīkammaṁ manokammaṁ. Ime dhammā dassanena pahātabbā.

1011. Katame dhammā bhāvanāya pahātabbā. Avaseso lobho doso moho, tadekaṭṭhā ca kilesā, taṁsampayutto vedanākkhandho -pa- viññāṇakkhandho, taṁsamuṭṭhānaṁ kāyakammaṁ vacīkammaṁ manokammaṁ. Ime dhammā bhāvanāya pahātabbā.

1012. Katame dhammā neva dassanena na bhāvanāya pahātabbā. Kusalābyākatā dhammā kāmāvacarā rūpāvacarā arūpāvacarā apariyāpannā vedanākkhandho -pa- viññāṇakkhandho sabbañca rūpaṁ asaṅkhatā ca dhātu. Ime dhammā neva dassanena na bhāvanāya pahātabbā.

1013. Katame dhammā dassanena pahātabbahetukā. Tīṇi saññojanāni sakkāyadiṭṭhi vicikicchā sīlabbataparāmāso.

1014. Tattha katamā sakkāyadiṭṭhi -pa-. Ayaṁ vuccati sakkāyadiṭṭhi.

1015. Tattha katamā vicikicchā -pa-. Ayaṁ vuccati vicikicchā.

1016. Tattha katamo sīlabbataparāmāso -pa-. Ayaṁ vuccati sīlabbataparāmāso.

1017. Imāni tīṇi saññojanāni, tadekaṭṭhā ca kilesā taṁsampayutto vedanākkhandho -pa- viññāṇakkhandho, taṁsamuṭṭhānaṁ kāyakammaṁ vacīkammaṁ manokammaṁ, ime dhammā dassanena pahātabbahetukā. Tīṇi saññojanāni sakkāyadiṭṭhi vicikicchā sīlabbataparāmāso, ime dhammā dassanena pahātabbā. Tadekaṭṭho lobho doso moho, ime dhammā dassanena pahātabbahetū. Tadekaṭṭhā ca kilesā taṁsampayutto vedanākkhandho -pa- viññāṇakkhandho, taṁsamuṭṭhānaṁ kāyakammaṁ vacīkammaṁ manokammaṁ. Ime dhammā dassanena pahātabbahetukā.

1018. Katame dhammā bhāvanāya pahātabbahetukā. Avaseso lobho doso moho, ime dhammā bhāvanāya pahātabbahetū.

Tadekaṭṭhā ca kilesā taṁsampayutto vedanākkhandho -pa- viññāṇakkhandho, taṁsamuṭṭhānaṁ kāyakammaṁ vacīkammaṁ manokammaṁ. Ime dhammā bhāvanāya pahātabbahetukā.

1019. Katame dhammā neva dassanena na bhāvanāya pahātabbahetukā. Te dhamme ṭhapetvā avasesā kusalākusalābyākatā dhammā kāmāvacarā rūpāvacarā arūpāvacarā apariyāpannā vedanākkhandho saññākkhandho saṅkhārakkhandho viññāṇakkhandho sabbañca rūpaṁ asaṅkhatā ca dhātu. Ime dhammā neva dassanena na bhāvanāya pahātabbahetukā.

1020. Katame dhammā ācayagāmino. Sāsavā kusalākusalā dhammā kāmāvacarā rūpāvacarā arūpāvacarā vedanākkhandho -pa- viññāṇakkhandho. Ime dhammā ācayagāmino.

1021. Katame dhammā apacayagāmino. Cattāro maggā apariyāpannā. Ime dhammā apacayagāmino.

1022. Katame dhammā neva ācayagāmi na apacayagāmino. Kusalākusalānaṁ dhammānaṁ vipākā kāmāvacarā rūpāvacarā arūpāvacarā apariyāpannā vedanākkhandho -pa- viññāṇakkhandho, ye ca dhammā kiriyā neva kusalā nākusalā na ca kammavipākā sabbañca rūpaṁ asaṅkhatā ca dhātu. Ime dhammā neva ācayagāmi na apacayagāmino.

1023. Katame dhammā sekkhā. Cattāro maggā apariyāpannā heṭṭhimāni ca tīṇi sāmaññaphalāni. Ime dhammā sekkhā.

1024. Katame dhammā asekkhā. Upariṭṭhimaṁ[1] Arahattaphalaṁ. Ime dhammā asekkhā.

1025. Katame dhammā nevasekkhanāsekkhā. Te dhamme ṭhapetvā avasesā kusalākusalābyākatā dhammā kāmāvacarā rūpāvacarā arūpāvacarā vedanākkhandho -pa- viññāṇakkhandho sabbañca rūpaṁ asaṅkhatā ca dhātu. Ime dhammā nevasekkhanāsekkhā.

---

1. Uparimaṁ (Syā)

1026. Katame dhammā parittā. Sabbeva kāmāvacarā kusalākusalābyākatā dhammā rūpakkhandho -pa- viññāṇakkhandho. Ime dhammā parittā.

1027. Katame dhammā mahaggatā. Rūpāvacarā arūpāvacarā kusalābyākatā dhammā vedanākkhandho -pa- viññāṇakkhandho. Ime dhammā mahaggatā.

1028. Katame dhammā appamāṇā. Apariyāpannā maggā ca maggaphalāni ca asaṅkhatā ca dhātu. Ime dhammā appamāṇā.

1029. Katame dhammā parittārammaṇā. Paritte dhamme ārabbha ye uppajjanti cittacetasikā dhammā. Ime dhammā parittārammaṇā.

1030. Katame dhammā mahaggatārammaṇā. Mahaggate dhamme ārabbha ye uppajjanti cittacetasikā dhammā. Ime dhammā mahaggatārammaṇā.

1031. Katame dhammā appamāṇārammaṇā. Appamāṇe dhamme ārabbha ye uppajjanti cittacetasikā dhammā. Ime dhammā appamāṇārammaṇā.

1032. Katame dhammā hīnā. Tīṇi akusalamūlāni lobho doso moho, tadekaṭṭhā ca kilesā taṁsampayutto vedanākkhandho -pa- viññāṇakkhandho, taṁsamuṭṭhānaṁ kāyakammaṁ vacīkammaṁ manokammaṁ. Ime dhammā hīnā.

1033. Katame dhammā majjhimā. Sāsavā kusalābyākatā dhammā kāmāvacarā rūpāvacarā arūpāvacarā rūpakkhandho -pa- viññāṇakkhandho. Ime dhammā majjhimā.

1034. Katame dhammā paṇītā. Apariyāpannā maggā ca maggaphalāni ca asaṅkhatā ca dhātu. Ime dhammā paṇītā.

1035. Katame dhammā micchattaniyatā. Pañca kammāni ānantarikāni yā ca micchādiṭṭhi niyatā. Ime dhammā micchattaniyatā.

1036. Katame dhammā sammattaniyatā. Cattāro maggā apariyāpannā. Ime dhammā sammattaniyatā.

1037. Katame dhammā aniyatā. Te dhamme ṭhapetvā avasesā kusalākusalābyākatā dhammā kāmāvacarā rūpāvacarā arūpāvacarā apariyāpannā vedanākkhandho -pa- viññāṇakkhandho sabbañca rūpaṁ asaṅkhatā ca dhātu. Ime dhammā aniyatā.

1038. Katame dhammā maggārammaṇā. Ariyamaggaṁ ārabbha ye uppajjanti cittacetasikā dhammā. Ime dhammā maggārammaṇā.

1039. Katame dhammā maggahetukā. Ariyamaggasamaṅgissa maggaṅgāni ṭhapetā taṁsampayutto vedanākkhandho -pa- viññāṇakkhandho, ime dhammā maggahetukā. Ariyamaggasamaṅgissa sammādiṭṭhi maggo ceva hetu ca, sammādiṭṭhiṁ ṭhapetvā taṁsampayutto vedanākkhandho -pa- viññāṇakkhandho, ime dhammā maggahetukā. Ariyamaggasamaṅgissa alobho adoso amoho, ime dhammā maggahetū. Taṁsampayutto vedanākkhandho -pa- viññāṇakkhandho. Ime dhammā maggahetukā.

1040. Katame dhammā maggādhipatino. Ariyamaggaṁ adhipatiṁ karitvā ye uppajjanti cittacetasikā dhammā, ime dhammā maggādhipatino. Ariyamaggasamaṅgissa vīmaṁsādhipateyyaṁ maggaṁ bhāvayantassa vīmaṁsaṁ ṭhapetvā taṁsampayutto vedanākkhandho -pa- viññāṇakkhandho. Ime dhammā maggādhipatino.

1041. Katame dhammā uppannā. Ye dhammā jātā bhūtā sañjātā nibbattā abhinibbattā pātubhūtā uppannā samuppannā uṭṭhitā samuṭṭhitā uppannā uppannaṁsena saṅgahitā rūpaṁ[1] vedanā saññā saṅkhārā viññāṇaṁ. Ime dhammā uppannā.

1042. Katame dhammā anuppannā. Ye dhammā ajātā abhūtā asañjātā anibbattā anabhinibbattā apātubhūtā anuppannā asamuppannā anuṭṭhitā asamuṭṭhitā anuppannā anuppannaṁsena saṅgahitā rūpaṁ vedanā saññā saṅkhārā viññāṇaṁ. Ime dhammā anuppannā.

1043. Katame dhammā uppādino. Kusalākusalānaṁ dhammānaṁ avipakkavipākānaṁ vipākā kāmāvacarā rūpāvacarā arūpāvacarā apariyāpannā vedanākkhandho -pa- viññāṇakkhandho, yañca rūpaṁ kammassa katattā uppajjissati. Ime dhammā uppādino.

---

1. Rūpā (bahūsu)

1044. Katame dhammā atītā. Ye dhammā atītā niruddhā vigatā vipariṇatā atthaṅgatā abbhatthaṅgatā uppajjitvā vigatā atītā atītaṁsena saṅgahitā rūpaṁ vedanā saññā saṅkhārā viññāṇaṁ. Ime dhammā atītā.

1045. Katame dhammā anāgatā. Ye dhammā ajātā abhūtā asañjātā anibbattā anabhinibbattā apātubhūtā anuppannā asamuppannā anuṭṭhitā asamuṭṭhitā anāgatā anāgataṁsena saṅgahitā rūpaṁ vedanā saññā saṅkhārā viññāṇaṁ. Ime dhammā anāgatā.

1046. Katame dhammā paccuppannā. Ye dhammā jātā bhūtā sañjātā nibbattā abhinibbattā pātubhūtā uppannā samuppannā uṭṭhitā samuṭṭhitā paccuppannā paccuppannaṁsena saṅgahitā rūpaṁ vedanā saññā saṅkhārā viññāṇaṁ. Ime dhammā paccuppannā.

1047. Katame dhammā atītārammaṇā. Atīte dhamme ārabbha ye uppajjanti cittacetasikā dhammā. Ime dhammā atītārammaṇā.

1048. Katame dhammā anāgatārammaṇā. Anāgate dhamme ārabbha ye uppajjanti cittacetasikā dhammā. Ime dhammā anāgatārammaṇā.

1049. Katame dhammā paccuppannārammaṇā. Paccuppanne dhamme ārabbha ye uppajjanti cittacetasikā dhammā. Ime dhammā paccuppannārammaṇā.

1050. Katame dhammā ajjhattā. Ye dhammā tesaṁ tesaṁ sattānaṁ ajjhattaṁ paccattaṁ niyatā pāṭipuggalikā upādiṇṇā rūpaṁ vedanā saññā saṅkhārā viññāṇaṁ. Ime dhammā ajjhattā.

1051. Katame dhammā bahiddhā. Ye dhammā tesaṁ tesaṁ parasattānaṁ parapuggalānaṁ ajjhattaṁ paccattaṁ niyatā pāṭipuggalikā upādiṇṇā rūpaṁ vedanā saññā saṅkhārā viññāṇaṁ. Ime dhammā bahiddhā.

1052. Katame dhammā ajjhattabahiddhā. Tadubhayaṁ. Ime dhammā ajjhattabahiddhā.

1053. Katame dhammā ajjhattārammaṇā. Ajjhatte dhamme ārabbha ye uppajjanti cittacetasikā dhammā. Ime dhammā ajjhattārammaṇā.

1054. Katame dhammā bahiddhārammaṇā. Bahiddhā dhamme ārabbha ye uppajjanti cittacetasikā dhammā. Ime dhammā bahiddhārammaṇā.

1055. Katame dhammā ajjhattabahiddhārammaṇā. Ajjhattabahiddhā dhamme ārabbha ye uppajjanti cittacetasikā dhammā. Ime dhammā ajjhattabahiddhārammaṇā.

1056. Katame dhammā sanidassanasappaṭighā. Rūpāyatanaṁ. Ime dhammā sanidassanasappaṭighā.

1057. Katame dhammā anidassanasappaṭighā. Cakkhāyatanaṁ sotāyatanaṁ ghānāyatanaṁ jivhāyatanaṁ kāyāyatanaṁ saddāyatanaṁ gandhāyatanaṁ rasāyatanaṁ phoṭṭhabbāyatanaṁ. Ime dhammā anidassanasappaṭighā.

1058. Katame dhammā anidassana-appaṭighā. Vedanākkhandho saññākkhandho saṅkhārakkhandho viññāṇakkhandho, yañca rūpaṁ anidassanaṁ appaṭighaṁ dhammāyatanapariyāpannaṁ asaṅkhatā ca dhātu. Ime dhammā anidassana-appaṭighā.

Tikaṁ.

Dukanikkhepa

Hetugocchaka

1059. Katame dhammā hetū. Tayo kusalahetū, tayo akusalahetū, tayo abyākatahetū, nava kāmāvacarahetū, cha rūpāvacarahetū, cha arūpāvacarahetū, cha apariyāpannahetū.

1060. Tattha katame tayo kusalahetū. Alobho adoso amoho.

1061. Tattha katamo alobho. Yo alobho alubbhanā alubbhitattaṁ asārāgo asārajjanā asārajjitattaṁ anabhijjhā alobho kusalamūlaṁ. Ayaṁ vuccati alobho.

1062. Tattha katamo adoso. Yo adoso adussanā adussitattaṁ metti mettāyanā mettāyitattaṁ anuddā anuddāyanā anudāyitattaṁ hitesitā anukampā abyāpādo abyāpajjo adoso kusalamūlaṁ. Ayaṁ vuccati adoso.

1063. Tattha katamo amoho. Dukkhe ñāṇaṁ, dukkhasamudaye ñāṇaṁ, dukkhanirodhe ñāṇaṁ, dukkhanirodhagāminiyā paṭipadāya ñāṇaṁ, pubbanteñāṇaṁ, aparante ñāṇaṁ, pubbantāparante ñāṇaṁ, idappaccayatā paṭiccasamuppannesu dhammesu ñāṇaṁ. Yā evarūpā paññā pajānanā vicayo pavicayo dhammavicayo sallakkhaṇā upalakkhaṇā paccupalakkhaṇā paṇḍiccaṁ kosallaṁ nepuññaṁ vebhabyā cintā upaparikkhā bhūrī medhā pariṇāyikā vipassanā sampajaññaṁ patodo paññā paññindriyaṁ paññābalaṁ paññāsatthaṁ paññāpāsādo paññā-āloko paññā-obhāso paññāpajjoto paññāratanaṁ amoho dhammavicayo sammādiṭṭhi. Ayaṁ vuccati amoho.

Ime tayo kusalahetū.

1064. Tattha katame tayo akusalahetū. Lobho doso moho.

1065. Tattha katamo lobho. Yo rāgo sārāgo anunayo anurodho nandī nandīrāgo[1] cittassa sārāgo icchā mucchā ajjhosānaṁ gedho paligedho saṅgo paṅgo ejā māyā janikā sañjananī sibbinī[2] jālinī saritā visattikā suttaṁ visaṭā āyūhinī[3] dutiyā paṇidhi bhavanetti vanaṁ vanatho santhavo sineho apekkhā paṭibandhu āsā āsisanā āsisitattaṁ[4] rūpāsā saddāsā gandhāsā rasāsā phoṭṭhabbāsā lābhāsā dhanāsā puttāsā jīvitāsā jappā pajappā abhijappā jappā jappanā jappitattaṁ loluppaṁ loluppāyanā loluppāyitattaṁ pucchañjikatā[5] sādhukamyatā adhammarāgo visamalobho nikanti nikāmanā patthanā pihanā sampatthanā kāmataṇhā bhavataṇhā vibhavataṇhā rūpataṇhā arūpataṇhā nirodhataṇhā rūpataṇhā saddataṇhā

---

1. Nandirāgo (Sī) 2. Sibbanī (Sī) 3. Āyūhanī (Sī, Syā)
4. Āsiṁsanā āsiṁsitattaṁ (Sī, Syā) 5. Puñcikatā (Syā) pucchikatā (Sī)

gandhataṇhā rasataṇhā phoṭṭhabbataṇhā dhammataṇhā ogho yogo gantho upādānaṁ āvaraṇaṁ nīvaraṇaṁ chādanaṁ bandhanaṁ upakkileso anusayo pariyuṭṭhānaṁ latā vevicchaṁ dukkhamūlaṁ dukkhanidānaṁ dukkhappabhavo mārapāso mārabaḷisaṁ māravisayo taṇhānadī taṇhājālaṁ taṇhāgaddulaṁ taṇhāsamuddo abhijjhā lobho akusalamūlaṁ. Ayaṁ vuccati lobho.

1066. Tattha katamo doso. "Anatthaṁ me acarī"ti āghāto jāyati, "anatthaṁ me caratī"ti āghāto jāyati, "anatthaṁ me carissatī"ti āghāto jāyati, "piyassa me manāpassa anatthaṁ acari -pa- anatthaṁ carati -pa- anatthaṁ carissatī"ti āghāto jāyati, "appiyassa me amanāpassa atthaṁ acari -pa- atthaṁ carati -pa- atthaṁ carissatī"ti āghāto jāyati, aṭṭhāne vā pana āghāto jāyati. Yo evarūpo cittassa āghāto paṭighāto paṭighaṁ paṭivirodho kopo pakopo sampakopo doso padoso sampadoso cittassa byāpatti manopadoso kodho kujjhanā kujjhitattaṁ doso dussanā dussitattaṁ byāpatti byāpajjanā byāpajjitattaṁ virodho paṭivirodho caṇḍikkaṁ asuropo anattamanatā cittassa. Ayaṁ vuccati doso.

1067. Tattha katamo moho. Dukkhe aññāṇaṁ, dukkhasamudaye aññāṇaṁ, dukkhanirodhe aññāṇaṁ, dukkhanirodhagāminiyā paṭipadāya aññāṇaṁ, pubbante aññāṇaṁ, aparante aññāṇaṁ, pubbantāparante aññāṇaṁ, idappaccayatā paṭiccasamuppannesu dhammesu aññāṇaṁ. Yaṁ evarūpaṁ aññāṇaṁ adassanaṁ anabhisamayo ananubodho asambodho appaṭivedho asaṁgāhanā apariyogāhanā asamapekkhanā apaccavekkhaṇā apaccakkhakammaṁ dummejjhaṁ bālyaṁ asampajaññaṁ moho pamoho sammoho avijjā avijjogho avijjāyogo avijjānusayo avijjāpariyuṭṭhānaṁ avijjālaṅgī moho akusalamūlaṁ. Ayaṁ vuccati moho.

Ime tayo akusalahetū.

1068. Tattha katame tayo abyākatahetū. Kusalānaṁ vā dhammānaṁ vipākato kiriyābyākatesu vā dhammesu alobho adoso amoho. Ime tayo abyākatahetū.

1069. Tattha katame nava kāmāvacarahetū. Tayo kusalahetū, tayo akusalahetū, tayo abyākatahetū. Ime nava kāmāvacarahetū.

1070. Tattha katame cha rūpāvacarahetū. Tayo kusalahetū, tayo abyākatahetū. Ime cha rūpāvacarahetū.

1071. Tattha katame cha arūpāvacarahetū. Tayo kusalahetū, tayo abyākatahetū. Ime cha arūpāvacarahetū.

1072. Tattha katame cha apariyāpannahetū. Tayo kusalahetū, tayo abyākatahetū. Ime cha apariyāpannahetū.

1073. Tattha katame tayo kusalahetū. Alobho adoso amoho.

1074. Tattha katamo alobho. Yo alobho alubbhanā alubbhitattaṁ asārāgo asārajjanā asārajjitattaṁ anabhijjhā alobho kusalamūlaṁ. Ayaṁ vuccati alobho.

1075. Tattha katamo adoso. Yo adoso adussanā adussitattaṁ -pa- abyāpādo abyāpajjo adoso kusalamūlaṁ. Ayaṁ vuccati adoso.

1076. Tattha katamo amoho. Dukkhe ñāṇaṁ, dukkhasamudaye ñāṇaṁ, dukkhanirodhe ñāṇaṁ, dukkhanirodhagāminiyā paṭipadāya ñāṇaṁ, pubbante ñāṇaṁ, aparante ñāṇaṁ, pubbantāparante ñāṇaṁ, idappaccayatā paṭiccasamuppannesu dhammesu ñāṇaṁ. Yā evarūpā paññā pajānanā vicayo pavicayo dhammavicayo sallakkhaṇā upalakkhaṇā paccupalakkhaṇā paṇḍiccaṁ kosallaṁ nepuññaṁ vebhabyā cintā upaparikkhā bhūrī medhā pariṇāyikā vipassanā sampajaññaṁ patodo paññā paññindriyaṁ paññābalaṁ paññāsatthaṁ paññāpāsādo paññā-āloko paññā-obhāso paññāpajjoto paññāratanaṁ amoho dhammavicayo sammādiṭṭhi dhammavicayasambojjhaṅgo maggaṅgaṁ maggapariyāpannaṁ. Ayaṁ vuccati amoho.

Ime tayo kusalahetū.

1077. Tattha katame tayo abyākatahetū. Kusalānaṁ dhammānaṁ vipākato alobho adoso amoho. Ime tayo abyākatahetū. Ime cha apariyāpannahetū. Ime dhammā hetū.

1078. Katame dhammā na hetū. Te dhamme ṭhapetvā avasesā kusalākusalābyākatā dhammā kāmāvacarā rūpāvacarā arūpavacarā apariyāpannā vedanākkhandho -pa- viññāṇakkhandho sabbañca rūpaṁ asaṅkhatā ca dhātu. Ime dhammā na hetū.

1079. Katame dhammā sahetūkā. Tehi dhammehi ye dhammā sahetukā vedanākkhandho -pa- viññāṇakkhandho. Ime dhammā sahetukā.

1080. Katame dhammā ahetukā. Tehi dhammehi ye dhammā ahetukā vedanākkhandho -pa- viññāṇakkhandho sabbañca rūpaṁ asaṅkhatā ca dhātu. Ime dhammā ahetukā.

1081. Katame dhammā hetusampayuttā. Tehi dhammehi ye dhammā sampayuttā vedanākkhandho -pa- viññāṇakkhandho. Ime dhammā hetusampayuttā.

1082. Katame dhammā hetuvippayuttā. Tehi dhammehi ye dhammā vippayuttā vedanākkhandho -pa- viññāṇakkhandho sabbañca rūpaṁ asaṅkhatā ca dhātu. Ime dhammā hetuvippayuttā.

1083. Katame dhammā hetū ceva sahetukā ca. Lobho mohena hetu ceva sahetuko ca, moho lobhena hetu ceva sahetuko ca, doso mohena hetu ceva sahetuko ca, moho dosena hetu ceva sahetuko ca, alobho adoso amoho, te aññamaññaṁ hetū ceva sahetukā ca. Ime dhammā hetū ceva sahatukā ca.

1084. Katame dhammā sahetukā ceva na ca hetū. Tehi dhammehi ye dhammā sahetukā, te dhamme ṭhapetvā vedanākkhandho -pa- viññāṇakkhandho. Ime dhammā sahetukā ceva na ca hetū.

1085. Katame dhammā hetū ceva hetusampayuttā ca. Lobho mohena hetu ceva hetusampayutto ca, moho lobhena hetu ceva hetusampayutto ca, doso mohena hetu ceva hetusampayutto ca, moho dosena hetu ceva hetusampayutto ca, alobho adoso amoho, te aññamaññaṁ hetū ceva hetusampayuttā ca. Ime dhammā hetū ceva hetusampayuttā ca.

1086. Katame dhammā hetusampayuttā ceva na ca hetū. Tehi dhammehi ye dhammā sampayuttā, te dhamme ṭhapetvā vedanākkhandho -pa- viññāṇakkhandho. Ime dhammā hetusampayuttā ceva na ca hetū.

1087. Katame dhammā na hetū sahetukā. Tehi dhammehi ye dhammā na hetū sahetukā vedanākkhandho -pa- viññāṇakkhandho. Ime dhammā na hetū sahetukā.

1088. Katame dhammā na hetū ahetukā. Tehi dhammehi ye dhammā na hetū ahetukā vedanākkhandho -pa- viññāṇakkhandho sabbañca rūpaṁ asaṅkhatā ca dhātu. Ime dhammā na hetū ahetukā.

Cūḷantaraduka

1089. Katame dhammā sappaccayā. Pañcakkhandhā rūpakkhandho vedanākkhandho saññākkhandho saṅkhārakkhandho viññāṇakkhandho. Ime dhammā sappaccayā.

1090. Katame dhammā appaccayā. Asaṅkhatā dhātu. Ime dhammā appaccayā.

1091. Katame dhammā saṅkhatā. Yeva te dhammā sappaccayā, teva te dhammā saṅkhatā.

1092. Katame dhammā asaṅkhatā. Yo eva so dhammo appaccayo, so eva so dhammo asaṅkhato.

1093. Katame dhammā sanidassanā. Rūpāyatanaṁ. Ime dhammā sanidassanā.

1094. Katame dhammā anidassanā. Cakkhāyatanaṁ -pa- phoṭṭhabbāyatanaṁ vedanākkhandho -pa- viññāṇakkhandho, yañca rūpaṁ anidassanaṁ appaṭighaṁ dhammāyatanapariyāpannaṁ asaṅkhatā ca dhātu. Ime dhammā anidassanā.

1095. Katame dhammā sappaṭighā. Cakkhāyatanaṁ -pa- phoṭṭhabbāyatanaṁ. Ime dhammā sappaṭighā.

1096. Katame dhammā appaṭighā. Vedanākkhandho -pa- viññāṇakkhandho, yañca rūpaṁ anidassanaṁ appaṭighaṁ dhammāyatanapariyāpannaṁ asaṅkhatā ca dhātu. Ime dhammā appaṭighā.

1097. Katame dhammā rūpino. Cattāro ca mahābhūtā catunnañca mahābhūtānaṁ upādāya rūpaṁ. Ime dhammā rūpino.

1098. Katame dhammā arūpino. Vedanākkhandho -pa- viññāṇakkhandho asaṅkhatā ca dhātu. Ime dhammā arūpino.

1099. Katame dhammā lokiyā. Sāsavā kusalākusalābyākatā dhammā kāmāvacarā rūpāvacarā arūpāvacarā rūpakkhandho -pa- viññāṇakkhandho. Ime dhammā lokiyā.

1100. Katame dhammā lokuttarā. Apariyāpannā maggā ca maggaphalāni ca asaṅkhatā ca dhātu. Ime dhammā lokuttarā.

1101. Katame dhammā kenaci viññeyyā kenaci na viññeyyā. Ye te dhammā cakkhuviññeyyā na te dhammā sotaviññeyyā, ye vā pana te dhammā sotaviññeyyā na te dhammā cakkhuviññeyyā. Ye te dhammā cakkhuviññeyyā na te dhammā ghānaviññeyyā, ye vā pana te dhammā ghānaviññeyyā na te dhammā cakkhuviññeyyā. Ye te dhammā cakkhuviññeyyā na te dhammā jivhāviññeyyā, ye vā pana te dhammā jivhāviññeyyā na te dhammā cakkhuviññeyyā. Ye te dhammā cakkhuviññeyyā na te dhammā kāyaviññeyyā, ye vā pana te dhammā kāyaviññeyyā na te dhammā cakkhuviññeyyā. Ye te dhammā sotaviññeyyā na te dhammā ghānaviññeyyā, ye vā pana te dhammā ghānaviññeyyā na te dhammā sotaviññeyyā. Ye te dhammā sotaviññeyyā na te dhammā jivhāviññeyyā, ye vā pana te

dhammā jivhāviññeyyā na te dhammā sotaviññeyyā. Ye te dhammā sotaviññeyyā na te dhammā kāyaviññeyyā, ye vā pana te dhammā kāyaviññeyyā na te dhammā sotaviññeyyā. Ye te dhammā sotaviññeyyā na te dhammā cakkhuviññeyyā, ye vā pana te dhammā cakkhuviññeyyā na te dhammā sotaviññeyyā. Ye te dhammā ghānaviññeyyā na te dhammā jivhāviññeyyā, ye vā pana te dhammā jivhāviññeyyā na te dhammā ghānaviññeyyā. Ye te dhammā ghānaviññeyyā na te dhammā kāyaviññeyyā, ye vā pana te dhammā kāyaviññeyyā na te dhammā ghānaviññeyyā. Ye te dhammā ghānaviññeyyā na te dhammā cakkhuviññeyyā, ye vā pana te dhammā cakkhuviññeyyā na te dhammā ghānaviññeyyā. Ye te dhammā ghānaviññeyyā na te dhammā sotaviññeyyā, ye vā pana te dhammā sotaviññeyyā na te dhammā ghānaviññeyyā. Ye te dhammā jivhāviññeyyā na te dhammā kāyaviññeyyā, ye vā pana te dhammā kāyaviññeyyā na te dhammā jivhāviññeyyā. Ye te dhammā jivhāviññeyyā na te dhammā cakkhuviññeyyā, ye vā pana te dhammā cakkhuviññeyyā na te dhammā jivhāviññeyyā. Ye te dhammā jivhāviññeyyā na te dhammā sotaviññeyyā, ye vā pana te dhammā sotaviññeyyā na te dhammā jivhāviññeyyā. Ye te dhammā jivhāviññeyyā na te dhammā ghānaviññeyyā, ye vā pana te dhammā ghānaviññeyyā na te dhammā jivhāviññeyyā. Ye te dhammā kāyaviññeyyā na te dhammā cakkhuviññeyyā, ye vā pana te dhammā cakkhuviññeyyā na te dhammā kāyaviññeyyā. Ye te dhammā kāyaviññeyyā na te dhammā sotaviññeyyā, ye vā pana te dhammā sotaviññeyyā na te dhammā kāyaviññeyyā. Ye te dhammā kāyaviññeyyā na te dhammā ghānaviññeyyā, ye vā pana te dhammā ghānaviññeyyā na te dhammā kāyaviññeyyā. Ye te dhammā kāyaviññeyyā na te dhammā jivhāviññeyyā, ye vā pana te dhammā jivhāviññeyyā na te dhammā kāyaviññeyyā. Ime dhammā kenaci viññeyyā kenaci na viññeyyā.

Āsavagocchaka

1102. Katame dhammā āsavā. Cattāro āsavā kāmāsavo bhavāsavo diṭṭhāsavo avijjāsavo.

1103. Tattha katamo kāmāsavo. Yo kāmesu kāmacchando kāmarāgo kāmanandī kāmataṇhā kāmasineho kāmapariḷāho kāmamucchā kāmajjhosānaṁ. Ayaṁ vuccati kāmāsavo.

1104. Tattha katamo bhavāsavo. Yo bhavesu bhavachando[1] bhavarāgo bhavanandī bhavataṇhā bhavasineho bhavapariḷāho bhavamucchā bhavajjhosānaṁ. Ayaṁ vuccati bhavāsavo.

1105. Tattha katamo diṭṭhāsavo. "Sassato loko"ti vā, "asassato loko"ti vā, "antavā loko"ti vā, "anantavā loko"ti vā, "taṁ jīvaṁ taṁ sarīran"ti vā, "aññaṁ jīvaṁ aññaṁ sarīran"ti vā, "hoti tathāgato paraṁ maraṇā"ti vā, "na hoti tathāgato paraṁ maraṇā"ti vā, "hoti ca na ca hoti tathāgato paraṁ maraṇā"ti vā, "neva hoti na na hoti tathāgato paraṁ maraṇā"ti vā. Yā evarūpā diṭṭhi diṭṭhigataṁ diṭṭhigahanaṁ diṭṭhikantāro diṭṭhivisūkāyikaṁ diṭṭhivipphanditaṁ diṭṭhisaññojanaṁ gāho paṭiggāho abhiniveso parāmāso kummaggo micchāpatho micchattaṁ titthāyatanaṁ vipariyāsaggāho. Ayaṁ vuccati diṭṭhāsavo. Sabbāpi micchādiṭṭhi diṭṭhāsavo.

1106. Tattha katamo avijjāsavo. Dukkhe aññāṇaṁ, dukkhasamudaye aññāṇaṁ, dukkhanirodhe aññāṇaṁ, dukkhanirodhagāminiyā paṭipadāya aññāṇaṁ, pubbante aññāṇaṁ, aparante aññāṇaṁ, pubbantāparante aññāṇaṁ, idappaccayatā paṭiccasamuppannesu dhammesu aññāṇaṁ. Yaṁ evarūpaṁ aññāṇaṁ adassanaṁ anabhisamayo ananubodho asambodho appaṭivedho asaṁgāhanā apariyogāhanā asamapekkhanā apaccavekkhaṇā apaccakkhakammaṁ dummejjhaṁ bālyaṁ asampajaññaṁ moho pamoho sammoho avijjā avijjogho avijjāyogo avijjānusayo avijjāpariyuṭṭhānaṁ avijjālaṅgī moho akusalamūlaṁ. Ayaṁ vuccati avijjāsavo.

Ime dhammā āsavā.

1107. Katame dhammā no āsavā. Te dhamme ṭhapetvā avasesā kusalākusalābyākatā dhammā kāmāvacarā rūpāvacarā arūpavacarā

---

1. Bhavacchando (Sī, Syā)

apariyāpannā vedanākkhandho -pa- viññāṇakkhandho sabbañca rūpaṁ asaṅkhatā ca dhātu. Ime dhammā no āsavā.

1108. Katame dhammā sāsavā. Kusalākusalābyākatā dhammā kāmāvacarā rūpāvacarā arūpāvacarā rūpakkhandho -pa- viññāṇakkhandho. Ime dhammā sāsavā.

1109. Katame dhammā anāsavā. Apariyāpannā maggā ca maggaphalāni ca asaṅkhatā ca dhātu. Ime dhammā anāsavā.

1110. Katame dhammā āsavasampayuttā. Tehi dhammehi ye dhammā sampayuttā vedanākkhandho -pa- viññāṇakkhandho. Ime dhammā āsavasampayuttā.

1111. Katame dhammā āsavavippayuttā. Tehi dhammehi ye dhammā vippayuttā vedanākkhandho -pa- viññāṇakkhandho sabbañca rūpaṁ asaṅkhatā ca dhātu. Ime dhammā āsavavippayuttā.

1112. Katame dhammā āsavā ceva sāsavā ca. Te yeva āsavā āsavā ceva sāsavā ca.

1113. Katame dhammā sāsavā ceva no ca āsavā. Tehi dhammehi ye dhammā sāsavā, te dhamme ṭhapetvā avasesā sāsavā kusalākusalābyākatā dhammā kāmāvacarā rūpāvacarā arūpāvacarā rūpakkhandho -pa- viññāṇakkhandho. Ime dhammā sāsavā ceva no ca āsavā.

1114. Katame dhammā āsavā ceva āsavasampayuttā ca. Kāmāsavo avijjāsavena āsavo ceva āsavasampayutto ca, avijjāsavo kāmāsavena āsavo ceva āsavasampayutto ca, bhavāsavo avijjāsavena āsavo ceva āsavasampayutto ca, avijjāsavo bhavāsavena āsavo ceva āsavasampayutto ca, diṭṭhāsavo avijjāsavena āsavo ceva āsavasampayutto ca, avijjāsavo diṭṭhāsavena āsavo ceva āsavasampayutto ca. Ime dhammā āsavā ceva āsavasampayuttā ca.

1115. Katame dhammā āsavasampayuttā ceva no ca āsavā. Tehi dhammehi ye dhammā sampayuttā, te dhamme ṭhapetvā vedanākkhandho -pa- viññāṇakkhandho. Ime dhammā āsavasampayuttā ceva no ca āsavā.

1116. Katame dhammā āsavavippayuttā sāsavā. Tehi dhammehi ye dhammā vippayuttā sāsavā kusalākusalābyākatā dhammā kāmāvacarā rūpāvacarā arūpāvacarā rūpakkhandho -pa- viññāṇakkhandho. Ime dhammā āsavavippayuttā sāsavā.

1117. Katame dhammā āsavavippayuttā anāsavā. Apariyāpannā maggā ca maggaphalāni ca asaṅkhatā ca dhātu. Ime dhammā āsavavippayuttā anāsavā.

Nikkhepakaṇḍe paṭhamabhāṇavāro.

Saññojanagocchaka

1118. Katame dhammā saññojānā. Dasa saññojanāni kāmarāgasaññojanaṁ paṭighasaññojanaṁ mānasaññojanaṁ diṭṭhisaññojanaṁ vicikicchāsaññojanaṁ sīlabbataparāmāsasaññojanaṁ bhavarāgasaññojanaṁ issāsaññojanaṁ macchariyasaññojanaṁ avijjāsaññojanaṁ.

1119. Tattha katamaṁ kāmarāgasaññojanaṁ. Yo kāmesu kāmacchando kāmarāgo kāmanandī kāmataṇhā kāmasineho kāmapariḷāho kāmamucchā kāmajjhosānaṁ. Idaṁ vuccati kāmarāgasaññojanaṁ.

1120. Tattha katamaṁ paṭighasaññojanaṁ. “Anatthaṁ me acarī”ti āghāto jāyati, “anatthaṁ me caratī”ti āghāto jāyati, “anatthaṁ me carissatī”ti āghāto jāyati, “piyassa me manāpassa anatthaṁ acari -pa- anatthaṁ carati -pa- anatthaṁ carissatī”ti āghāto jāyati, “appiyassa me amanāpassa atthaṁ acari -pa- atthaṁ carati -pa- atthaṁ carissatī”ti

āghāto jāyati, aṭṭhāne vā pana āghāto jāyati. Yo evarūpo cittassa āghāto paṭighāto paṭighaṁ paṭivirodho kopo pakopo sampakopo doso padoso sampadoso cittassa byāpatti manopadoso kodo kujjhanā kujjhitattaṁ doso dussanā dussitattaṁ byāpatti byāpajjanā byāpajjitattaṁ virodho paṭivirodho caṇḍikkaṁ asuropo anattamanatā cittassa. Idaṁ vuccati paṭighasaññojanaṁ.

1121. Tattha katamaṁ mānasaññojanaṁ. "Seyyohamasmī"ti māno, "sadisohamasmī"ti māno, "hīnohamasmī"ti māno. Yo evarūpo māno maññanā maññitattaṁ unnati unnamo[1] dhajo sampaggāho ketukamyatā cittassa. Idaṁ vuccati mānasaññojanaṁ.

1122. Tattha katamaṁ diṭṭhisaññojanaṁ. "Sassato loko"ti vā, "asassato loko"ti vā, "antavā loko"ti vā, "anantavā loko"ti vā, "taṁ jīvaṁ taṁ sarīran"ti vā, "aññaṁ jīvaṁ aññaṁ sarīran"ti vā, "hoti tathāgato paraṁ maraṇā"ti vā, "na hoti tathāgato paraṁ maraṇā"ti vā, "hoti ca na ca hoti tathāgato paraṁ maraṇā"ti vā, "neva hoti na na hoti tathāgato paraṁ maraṇā"ti vā. Yā evarūpā diṭṭhi diṭṭhigataṁ diṭṭhigahanaṁ diṭṭhikantāro diṭṭhivisūkāyikaṁ diṭṭhivipphanditaṁ diṭṭhisaññojanaṁ gāho paṭiggāho abhiniveso parāmāso kummaggo micchāpatho micchattaṁ titthāyatanaṁ vipariyāsaggāho. Idaṁ vuccati diṭṭhisaññojanaṁ. Ṭhapetvā sīlabbataparāmāsasaññojanaṁ sabbāpi micchādiṭṭhi diṭṭhisaññojanaṁ.

1123. Tatthā katamaṁ vicikicchāsaññojanaṁ. Satthari kaṅkhati vicikicchati, dhamme kaṅkhati vicikicchati, saṁghe kaṅkhati vicikicchati, sikkhāya kaṅkhati vicikicchāti, pubbante kaṅkhati vicikicchati, aparante kaṅkhati vicikicchati, pubbantāparante kaṅkhati vicikicchāti, idappaccayatā paṭiccasamuppannesu dhammesu kaṅkhati vicikicchati. Yā evarūpā kaṅkhā kaṅkhāyanā kaṅkhāyitattaṁ vimati vicikicchā dveḷhakaṁ dvedhāpatho saṁsayo anekaṁsaggāho āsappanā parisappanā apariyogāhanā thambhitattaṁ cittassa manovilekho. Idaṁ vuccati vicikicchāsaññojanaṁ.

1. Uṇṇati uṇṇāmo (Syā)

1124. Tattha katamaṁ sīlabbataparāmāsasaññojanaṁ. "Ito bahiddhā samaṇabrāhmaṇānaṁ sīlena suddhi vatena suddhi sīlabbatena suddhī"ti yā evarūpā diṭṭhi diṭṭhigataṁ diṭṭhigahanaṁ diṭṭhikantāro diṭṭhivisūkāyikaṁ diṭṭhivipphanditaṁ diṭṭhisaññojanaṁ gāho patiṭṭhāho abhiniveso parāmāso kummagge micchāpatho micchattaṁ titthāyatanaṁ vipariyāsaggāho. Idaṁ vuccati sīlabbataparāmāsasaññojanaṁ.

1125. Tattha katamaṁ bhavarāgasaññojanaṁ. Yo bhavesu bhavachando bhavarāgo bhavanandī bhavataṇhā bhavasineho bhavapariḷāho bhavamucchā bhavajjhosānaṁ. Idaṁ vuccati bhavarāgasaññojanaṁ.

1126. Tattha katamaṁ issāsaññojanaṁ. Yā paralābhasakkāragarukāramānanavandanapūjanāsu issā issāyanā issāyitattaṁ usūyā usūyanā usūyitattaṁ[1]. Idaṁ vuccati issāsaññojanaṁ.

1127. Tattha katamaṁ macchariyasaññojanaṁ. Pañca macchariyāni āvāsa macchariyaṁ kulamacchariyaṁ lābhamacchariyaṁ vaṇṇamacchariyaṁ dhammamacchariyaṁ. Yaṁ evarūpaṁ maccheraṁ maccharāyanā maccharāyitattaṁ veviccham kadariyaṁ kaṭukañcukatā aggahitattaṁ cittassa. Idaṁ vuccati macchariyasaññojanaṁ.

1128. Tattha katamaṁ avijjāsaññojanaṁ. Dukkhe aññāṇaṁ, dukkhasamudaye aññāṇaṁ, dukkhanirodhe aññāṇaṁ, dukkhanirodhagāminiyā paṭipadāya aññāṇaṁ, pubbante aññāṇaṁ, aparante aññāṇaṁ, pubbantāparante aññāṇaṁ, idappaccayatā paṭiccasamuppannesu dhammesu aññāṇaṁ. Yaṁ evarūpaṁ aññāṇaṁ adassanaṁ anabhisamayo ananubodho asambodho appaṭivedho asaṁgāhanā apariyogāhanā asamapekkhanā apaccavekkhaṇā apaccakkhakammaṁ dummejjhaṁ bālyaṁ asampajaññaṁ moho pamoho sammoho avijjā avijjogho avijjāyogo avijjānusayo avijjāpariyuṭṭhānaṁ avijjālaṅgī moho akusalamūlaṁ. Idaṁ vuccati avijjāsaññojanaṁ.

Ime dhammā saññojanā.

---

1. Ussuyā ussuyanā ussuyitattaṁ (Ka)

1129. Katame dhammā no saññojanā. Te dhamme ṭhapetvā avasesā kusalākusalābyākatā dhammā kāmāvacarā rūpāvacarā arūpāvacarā apariyāpannā vedanākkhandho -pa- viññāṇakkhandho sabbañca rūpaṁ asaṅkhatā ca dhātu. Ime dhammā no saññojanā.

1130. Katame dhammā saññojaniyā. Sāsavā kusalākusalābyākatā dhammā kāmāvacarā rūpāvacarā arūpāvacarā rūpakkhandho -pa- viññāṇakkhandho. Ime dhammā saññojaniyā.

1131. Katame dhammā asaññojaniyā. Apariyāpannā maggā ca maggaphalāni ca asaṅkhatā ca dhātu. Ime dhammā asaññojaniyā.

1132. Katame dhammā saññojanasampayuttā. Tehi dhammehi ye dhammā sampayuttā vedanākkhandho -pa- viññāṇakkhandho. Ime dhammā saññojanasampayuttā.

1133. Katame dhammā saññojanavippayuttā. Tehi dhammehi ye dhammā vippayuttā vedanākkhandho -pa- viññāṇakkhandho sabbañca rūpaṁ asaṅkhatā ca dhātu. Ime dhammā saññojanavippayuttā.

1134. Katame dhammā saññojanā ceva saññojaniyā ca. Tāneva saññojanāni saññojanā ceva saññojaniyā ca.

1135. Katame dhammā saññojaniyā ceva no ca saññojanā. Tehi dhammehi ye dhammā saññojaniyā, te dhamme ṭhapetvā avasesā sāsavā kusalākusalābyākatā dhammā kāmāvacarā rūpāvacarā arūpāvacarā rūpakkhandho -pa- viññāṇakkhandho. Ime dhammā saññojaniyā ceva no ca saññojanā.

1136. Katame dhammā saññojanā ceva saññojanasampayuttā ca. Kāmarāgasaññojanaṁ avijjāsaññojanena saññojanañceva saññojanasampayuttañca, avijjāsaññojanaṁ kāmarāgasaññojanena saññojanañceva saññojanasampayuttañca, paṭighasaññojanaṁ avijjāsaññojanena saññojanañceva saññojanasampayuttañca, avijjāsaññojanaṁ paṭighasaññojanena

saññojanañceva saññojanasampayuttañca, mānasaññojanaṁ avijjāsaññojanena saññojanañceva saññojanasampayuttañca, avijjāsaññojanaṁ mānasaññojanena saññojanañceva saññojanasampayuttañca, diṭṭhisaññojanaṁ avijjāsaññojanena saññojanañceva saññojanasampayuttañca, avijjāsaññojanaṁ diṭṭhisaññojanena saññojanañceva saññojanasampayuttañca, vicikicchāsaññojanaṁ avijjāsaññojanena saññojanañceva saññojanasampayuttañca, avijjāsaññojanaṁ vicikicchāsaññojanena saññojanañceva saññojanasampayuttañca, sīlabbataparāmāsasaññojanaṁ avijjāsaññojanena saññojanañceva saññojanasampayuttañca, avijjāsaññojanaṁ sīlabbataparāmāsasaññojanena saññojanañceva saññojanasampayuttañca, bhavarāgasaññojanaṁ avijjāsaññojanena saññojanañceva saññojanasampayuttañca, avijjāsaññojanaṁ bhavarāgasaññojanena saññojanañceva saññojanasampayuttañca, issāsaññojanaṁ avijjāsaññojanena saññojanañceva saññojanasampayuttañca, avijjāsaññojanaṁ issāsaññojanena saññojanañceva saññojanasampayuttañca, macchariyasaññojanaṁ avijjāsaññojanena saññojanañceva saññojanasampayuttañca, avijjāsaññojanaṁ macchariyasaññojanena saññojanañceva saññojanasampayuttañca. Ime dhammā saññojanā ceva saññojanasampayuttā ca.

1137. Katame dhammā saññojanasampayuttā ceva no ca saññojanā. Tehi dhammehi ye dhammā sampayuttā, te dhamme ṭhapetvā vedanākkhandho -pa- viññāṇakkhandho. Ime dhammā saññojanasampayuttā ceva no ca saññojanā.

1138. Katame dhammā saññojanavippayuttā saññojaniyā. Tehi dhammehi ye dhammā vippayuttā sāsavā kusalākusalābyākatā dhammā kāmāvacarā rūpāvacarā arūpāvacarā rūpakkhandho -pa- viññāṇakkhandho. Ime dhammā saññojanavippayuttā saññojaniyā.

1139. Katame dhammā saññojanavippayuttā asaññojaniyā. Apariyāpannā maggā ca maggaphalāni ca asaṅkhatā ca dhātu. Ime dhammā saññojanavippayuttā asaññojaniyā.

Ganthagocchaka

1140. Katame dhammā ganthā. Cattāro ganthā abhijjhākāyagantho byāpādo kāyagantho sīlabbataparāmāso kāyagantho idaṁsaccābhiniveso kāyagantho.

1141. Tattha katamo abhijjhākāyagantho. Yo rāgo sārāgo anunayo anurodho nandī nandīrāgo cittassa sārāgo icchā mucchā ajjhosānaṁ gedho paligedho saṅgo paṅko ejā māyā janikā sañjananī sibbinī jālinī saritā visattikā suttaṁ visaṭā āyūhinī dutiyā paṇidhi bhavanetti vanaṁ vanatho santhavo sineho apekkhā paṭibandhu āsā āsisanā āsisitattaṁ rūpāsā saddāsā gandhāsā rasāsā phoṭṭhabbāsā lābhāsā dhanāsā puttāsā jīvitāsā jappā pajappā abhijappā jappā jappanā jappitattaṁ loluppaṁ loluppāyanā loluppāyitattaṁ pucchañjikatā sādhukamyatā adhammarāgo visamalobho nikanti nikāmanā patthanā pihanā sampatthanā kāmataṇhā bhavataṇhā vibhavataṇhā rūpataṇhā arūpataṇhā nirodhataṇhā rūpataṇhā saddataṇhā gandhataṇhā rasataṇhā phoṭṭhabbataṇhā dhammataṇhā ogho yogo gantho upādānaṁ āvaraṇaṁ nīvaraṇaṁ chādanaṁ bandhanaṁ upakkileso anusayo pariyuṭṭhānaṁ latā vevicchaṁ dukkhamūlaṁ dukkhanidānaṁ dukkhappabhavo mārapāso mārabaḷisaṁ māravisayo taṇhānadī taṇhājālaṁ taṇhāgaddulaṁ taṇhāsamuddo abhijjhā lobho akusalamūlaṁ. Ayaṁ vuccati abhijjhākāyagantho.

1142. Tattha katamo byāpādo kāyagantho. "Anatthaṁ me acarī"ti āghāto jāyati, "anatthaṁ me caratī"ti āghāto jāyati, "anatthaṁ me carissatī"ti āghāto jāyati, "piyassa me manāpassa anatthaṁ acari -pa- anatthaṁ carati -pa- anatthaṁ carissatī"ti āghāto jāyati, "appiyassa me amanāpassa atthaṁ acari -pa- atthaṁ carati -pa- atthaṁ carissatī"ti āghāto jāyati, aṭṭhāne vā pana āghāto jāyati. Yo evarūpo cittassa āghāto paṭighāto paṭighaṁ paṭivirodho kopo pakopo sampakopo doso padoso sampadoso cittassa byāpatti manopadoso kodho kujjhanā kujjhitattaṁ doso

dussanā dussitattaṁ byāpatti byāpajjanā byāpajjitattaṁ virodho paṭivirodho caṇḍikkaṁ asuropo anattamanatā cittassa. Ayaṁ vuccati byāpādo kāyagantho.

1143. Tattha katamo sīlabbataparāmāso kāyagantho. "Ito bahiddhā samaṇabrāhmaṇānaṁ sīlena suddhi vatena suddhi sīlabbatena suddhī"ti yā evarūpā diṭṭhi diṭṭhigataṁ diṭṭhigahanaṁ diṭṭhikantāro diṭṭhivisūkāyikaṁ diṭṭhivipphanditaṁ diṭṭhisaññojanaṁ gāho patiṭṭhāho abhiniveso parāmāso kummaggo micchāpatho micchattaṁ hitthāyatanaṁ vipariyāsaggāho. Ayaṁ vuccati sīlabbataparāmāso kāyagantho.

1144. Tattha katamo idaṁsaccābhiniveso kāyagantho. "Sassato loko idameva saccaṁ moghamaññan"ti vā, "asassato loko idameva saccaṁ moghamaññan"ti vā, "antavā loko idameva saccaṁ moghamaññan"ti vā, "anantavā loko idameva saccaṁ moghamaññan"ti vā, "taṁ jīvaṁ taṁ sarīraṁ idameva saccaṁ moghamaññan"ti vā, "aññaṁ jīvaṁ aññaṁ sarīraṁ idameva saccaṁ moghamaññan"ti vā, "hoti tathāgato paraṁ maraṇā idameva saccaṁ moghamaññan"ti vā, "na hoti tathāgato paraṁ maraṇā idameva saccaṁ moghamaññan"ti vā, "hoti ca na ca hoti tathāgato paraṁ maraṇā idameva saccaṁ moghamaññan"ti vā, "neva hoti na na hoti tathāgato paraṁ maraṇā idameva saccaṁ moghamaññan"ti vā. Yā evarūpā diṭṭhi diṭṭhigataṁ diṭṭhigahanaṁ diṭṭhikantāro diṭṭhivisūkāyikaṁ diṭṭhivipphanditaṁ diṭṭhisaññojanaṁ gāho patiṭṭhāho abhiniveso parāmāso kummaggo micchāpatho micchattaṁ titthāyatanaṁ vipariyāsaggāho. Ayaṁ vuccati idaṁsaccābhiniveso kāyagantho. Ṭhapetvā sīlabbataparāmāsaṁ kāyaganthaṁ sabbāpi micchādiṭṭhi idaṁsaccābhiniveso kāyagantho.

Ime dhammā ganthā.

1145. Katame dhammā no ganthā. Te dhamme ṭhapetvā avasesā kusalākusalābyākatā dhammā kāmāvacarā rūpāvacarā arūpāvacarā apariyāpannā vedanākkhandho -pa- viññāṇakkhandho sabbañca rūpaṁ asaṅkhatā ca dhātu. Ime dhammā no ganthā.

1146. Katame dhammā ganthaniyā. Sāsavā kusalākusalābyākatā dhammā kāmāvacarā rūpāvacarā arūpāvacarā rūpakkhandho -pa- viññāṇakkhandho. Ime dhammā ganthaniyā.

1147. Katame dhammā aganthaniyā. Apariyāpannā maggā ca maggaphalāni ca asaṅkhatā ca dhātu. Ime dhammā aganthaniyā.

1148. Katame dhammā ganthasampayuttā. Tehi dhammehi ye dhammā sampayuttā vedanākkhandho -pa- viññāṇakkhandho. Ime dhammā gandhasampayuttā.

1149. Katame dhammā ganthavippayuttā. Tehi dhammehi ye dhammā vippayuttā vedanākkhandho -pa- viññāṇakkhandho sabbañca rūpaṁ asaṅkhatā ca dhātu. Ime dhammā ganthavippayuttā.

1150. Katame dhammā ganthā ceva ganthaniyā ca. Teva ganthā ganthā ceva ganthaniyā ca.

1151. Katame dhammā ganthaniyā ceva no ca ganthā. Tehi dhammehi ye dhammā ganthaniyā, te dhamme ṭhapetvā avasesā sāsavā kusalākusalābyākatā dhammā kāmāvacarā rūpāvacarā arūpāvacarā rūpakkhandho -pa- viññāṇakkhandho. Ime dhammā ganthaniyā ceva no ca ganthā.

1152. Katame dhammā ganthā ceva ganthasampayuttā ca. Sīlabbataparāmāso kāyagantho abhijjhākāyaganthena gantho ceva ganthasampayutto ca, abhijjhākāyagantho sīlabbataparāmāsena kāyaganthena gantho ceva ganthasampayutto ca, idaṁsaccābhiniveso kāyagantho abhijjhākāyaganthena gantho ceva ganthasampayutto ca, abhijjhākāyagantho idaṁsaccābhinivesena kāyaganthena gantho ceva ganthasampayutto ca. Ime dhammā ganthā ceva ganthasampayuttā ca.

1153. Katame dhammā ganthasampayuttā ceva no ca ganthā. Tehi dhammehi ye dhammā sampayuttā, te dhamme ṭhapetvā vedanākkhandho -pa- viññāṇakkhandho. Ime dhammā ganthasampayuttā ceva no ca ganthā.

1154. Katame dhammā ganthavippayuttā ganthaniyā. Tehi dhammehi ye dhammā vippayuttā sāsavā kusalākusalābyākatā dhammā kāmāvacarā rūpāvacarā arūpāvacarā rūpakkhandho -pa- viññāṇakkhandho. Ime dhammā ganthavippayuttā ganthaniyā.

1155. Katame dhammā ganthavippayuttā aganthaniyā. Apariyāpannā maggā ca maggāphalāni ca asaṅkhatā ca dhātu. Ime dhammā ganthavippayuttā aganthaniyā.

Oghagocchaka

1156. Katame dhammā oghā -pa-.

Yogagocchaka

1157. Katame dhammā yogā -pa-.

Nīvaraṇagocchaka

1158. Katame dhammā nīvaraṇā. Cha nīvaraṇā[1] kāmacchandanīvaraṇaṁ byāpādanīvaraṇaṁ thinamiddhanīvaraṇaṁ uddhaccakukkuccanīvaraṇaṁ vicikicchānīvaraṇaṁ avijjānīvaraṇaṁ.

1159. Tattha katamaṁ kāmacchandanīvaraṇaṁ. Yo kāmesu kāmacchando kāmarāgo kāmanandī kāmataṇhā kāmasineho kāmapariḷāho kāmamucchā kāmajjhosānaṁ. Idaṁ vuccati kāmacchandanīvaraṇaṁ.

1160. Tattha katamaṁ byāpādanīvaraṇaṁ. "Anatthaṁ me acarī"ti āghāto jāyati, "anatthaṁ me caratī"ti āghāto jāyati, "anatthaṁ me carissatī"ti āghāto jāyati, "piyassa me manāpassa anatthaṁ acari -pa- anatthaṁ carati -pa- anatthaṁ carissatī"ti āghāto jāyati,

1. Nīvaraṇāni (Syā)

“appiyassa me amanāpassa atthaṁ acari -pa- atthaṁ carati -pa- atthaṁ carissatī”ti āghāto jāyati, aṭṭhāne vā pana āghāto jāyati. Yo evarūpo cittassa āghāto paṭighāto paṭighaṁ paṭivirodho kopo pakopo sampakopo doso padoso sampadoso cittassa byāpatti manopadoso kodho kujjhanā kujjhitattaṁ doso dussanā dussitattaṁ byāpatti byāpajjanā byāpajjitattaṁ virodho paṭivirodho caṇḍikkaṁ asuropo anattamanatā cittassa. Idaṁ vuccati byāpādanīvaraṇaṁ.

1161. Tattha katamaṁ thinamiddhanīvaraṇaṁ. Atthi thinaṁ, atthi middhaṁ.

1162. Tattha katamaṁ thinaṁ. Yā cittassa akallatā akammaññatā olīyanā sallīyanā līnaṁ līyanā līyitattaṁ thinaṁ thiyanā thiyitattaṁ cittassa. Idaṁ vuccati thinaṁ.

1163. Tattha katamaṁ middhaṁ. Yā kāyassa akallatā akammaññatā onāho pariyonāho antosamorodho middhaṁ soppaṁ pacalāyikā soppaṁ supanā supitattaṁ. Idaṁ vuccati middhaṁ. Iti idañca thinaṁ idañca middhaṁ, idaṁ vuccati thinamiddhanīvaraṇaṁ.

1164. Tattha katamaṁ uddhaccakukkuccanīvaraṇaṁ. Atthi uddhaccaṁ, atthi kukkuccaṁ.

1165. Tattha katamaṁ uddhaccaṁ. Yaṁ cittassa uddhaccaṁ avūpasamo cetaso vikkhepo bhantattaṁ cittassa. Idaṁ vuccati uddhaccaṁ.

1166. Tattha katamaṁ kukkuccaṁ. Akappiye kappiyasaññitā, kappiye akappiyasaññitā, avajje vajjasaññitā, vajje avajjasaññitā. Yaṁ evarūpaṁ kukkuccaṁ kukkuccāyanā kukkuccāyitattaṁ cetaso vippaṭisāro manovilekho. Idaṁ vuccati kukkuccaṁ. Iti idañca uddhaccaṁ idañca kukkuccaṁ, idaṁ vuccati uddhaccakukkuccanīvaraṇaṁ.

1167. Tattha katamaṁ vicikicchānīvaraṇaṁ. Satthari kaṅkhati vicikicchati, dhamme kaṅkhati vicikicchati, saṁghe kaṅkhati vicikicchati, sikkhāya kaṅkhati vicikicchati, pubbante kaṅkhati vicikicchati, aparante kaṅkhati vicikicchati,

pubbantāparante kaṅkhati vicikicchati, idappaccayatā paṭiccasamuppannesu dhammesu kaṅkhati vicikicchati. Yā evarūpā kaṅkhā kaṅkhāyanā kaṅkhāyitattaṁ vimati vicikicchā dveḷhakaṁ dvedhāpatho saṁsayo anekaṁsaggāho āsappanā parisappanā apariyogāhanā thambhitattaṁ cittassa manovilekho. Idaṁ vuccati vicikicchānīvaraṇaṁ.

1168. Tattha katamaṁ avijjānīvaraṇaṁ. Dukkhe aññāṇaṁ, dukkhasamudaye aññāṇaṁ, dukkhanirodhe aññāṇaṁ, dukkhanirodhagāminiyā paṭipadāya aññāṇaṁ, pubbante aññāṇaṁ, aparante aññāṇaṁ, pubbantāparante aññāṇaṁ, idappaccayatā paṭiccasamuppannesu dhammesu aññāṇaṁ. Yaṁ evarūpaṁ aññāṇaṁ adassanaṁ anabhisamayo ananubodho asambodho appaṭivedho asaṁgāhanā apariyogāhanā asamapekkhanā apaccavekkhaṇā apaccakkhakammaṁ dummejjhaṁ bālyaṁ asampajaññaṁ moho pamoho sammoho avijjā avijjogho avijjāyogo avijjānusayo avijjāpariyuṭṭhānaṁ avijjālaṅgī moho akusalamūlaṁ. Idaṁ vuccati avijjānīvaraṇaṁ.

Ime dhammā nīvaraṇā.

1169. Katame dhammā no nīvaraṇā. Te dhamme ṭhapetvā avasesā kusalākusalābyākatā dhammā kāmāvacarā rūpāvacarā arūpāvacarā apariyāpannā vedanākkhandho -pa- viññāṇakkhandho sabbañca rūpaṁ asaṅkhatā ca dhātu. Ime dhammā no nīvaraṇā.

1170. Katame dhammā nīvaraṇiyā. Sāsavā kusalākusalābyākatā dhammā kāmāvacarā rūpāvacarā arūpāvacarā rūpakkhandho -pa- viññāṇakkhandho. Ime dhammā nīvaraṇiyā.

1171. Katame dhammā anīvaraṇiyā. Apariyāpannā maggā ca maggaphalāni ca asaṅkhatā ca dhātu. Ime dhammā anīvaraṇiyā.

1172. Katame dhammā nīvaraṇasampayuttā. Tehi dhammehi ye dhammā sampayuttā vedanākkhandho -pa- viññāṇakkhandho. Ime dhammā nīvaraṇasampayuttā.

1173. Katame dhammā nīvaraṇavippayuttā. Tehi dhammehi ye dhammā vippayuttā vedanākkhandho -pa- viññāṇakkhandho sabbañca rūpaṁ asaṅkhatā ca dhātu. Ime dhammā nīvaraṇavippayuttā.

1174. Katame dhammā nīvaraṇā ceva nīvaraṇiyā ca. Tāneva nīvaraṇāni nīvaraṇā ceva nīvaraṇiyā ca.

1175. Katame dhammā nīvaraṇiyā ceva no ca nīvaraṇā. Tehi dhammehi ye dhammā nīvaraṇiyā, te dhamme ṭhapetvā avasesā sāsavā kusalākusalābyākatā dhammā kāmāvacarā rūpāvacarā arūpāvacarā rūpakkhandho -pa- viññāṇakkhandho. Ime dhammā nīvaraṇiyā ceva no ca nīvaraṇā.

1176. Katame dhammā nīvaraṇā ceva nīvaraṇasampayuttā ca. Kāmacchandanīvaraṇaṁ avijjānīvaraṇena nīvaraṇañceva nīvaraṇasampayuttañca, avijjānīvaraṇaṁ kāmacchandanīvaraṇena nīvaraṇañceva nīvaraṇasampayuttañca, byāpādanīvaraṇaṁ avijjānīvaraṇena nīvaraṇañceva nīvaraṇāsampayuttañca, avijjānīvaraṇaṁ byāpādanīvaraṇena nīvaraṇañceva nīvaraṇasampayuttañca, thinamiddhanīvaraṇaṁ avijjānīvaraṇena nīvaraṇañceva nīvaraṇasampayuttañca, avijjānīvaraṇaṁ thinamiddhanīvaraṇena nīvaraṇañceva nīvaraṇasampayuttañca, uddhaccanīvaraṇaṁ avijjānīvaraṇena nīvaraṇañceva nīvaraṇāsampayuttañca, avijjānīvaraṇaṁ uddhaccanīvaraṇena nīvaraṇañceva nīvaraṇasampayuttañca, kukkuccanīvaraṇaṁ avijjānīvaraṇena nīvaraṇañceva nīvaraṇasampayuttañca, avijjānīvaraṇaṁ kukkuccanīvaraṇena nīvaraṇañceva nīvaraṇasampayuttañca, vicikicchānīvaraṇaṁ avijjānīvaraṇena nīvaraṇañceva nīvaraṇasampayuttañca, avijjānīvaraṇaṁ vicikicchānīvaraṇena nīvaraṇañceva nīvaraṇasampayuttañca, kāmacchandanīvaraṇaṁ uddhaccanīvaraṇena nīvaraṇañceva nīvaraṇasampayuttañca, uddhaccanīvaraṇaṁ kāmacchandanīvaraṇena nīvaraṇañceva nīvaraṇasampayuttañca, byāpādanīvaraṇaṁ uddhaccanīvaraṇena nīvaraṇañceva nīvaraṇasampayuttañca, uddhaccanīvaraṇaṁ byāpādanīvaraṇena nīvaraṇañceva nīvaraṇasampayuttañca, thinamiddhanīvaraṇaṁ uddhaccanīvaraṇena nīvaraṇañceva nīvaraṇasampayuttañca, uddhaccanīvaraṇaṁ thinamiddhanīvaraṇena nīvaraṇañceva nīvaraṇasampayuttañca, kukkuccanīvaraṇaṁ uddhaccanīvaraṇena nīvaraṇañceva nīvaraṇasampayuttañca, uddhaccanīvaraṇaṁ kukkuccanīvaraṇena nīvaraṇañceva nīvaraṇasampayuttañca, vicikicchānīvaraṇaṁ uddhaccanīvaraṇena

nīvaraṇañceva nīvaraṇasampayuttañca, uddhaccanīvaraṇaṁ vicikicchānīvaraṇena nīvaraṇañceva nīvaraṇasampayuttañca, avijjānīvaraṇaṁ uddhaccanīvaraṇena nīvaraṇañceva nīvaraṇasampayuttañca, uddhaccanīvaraṇaṁ avijjānīvaraṇena nīvaraṇañceva nīvaraṇasampayuttañca. Ime dhammā nīvaraṇā ceva nīvaraṇasampayuttā ca.

1177. Katame dhammā nīvaraṇasampayuttā ceva no ca nīvaraṇā. Tehi dhammehi ye dhammā sampayuttā, te dhamme ṭhapetvā vedanākkhandho -pa- viññāṇakkhandho. Ime dhammā nīvaraṇasampayuttā ceva no ca nīvaraṇā.

1178. Katame dhammā nīvaraṇavippayuttā nīvaraṇiyā. Tehi dhammehi ye dhammā vippayuttā sāsavā kusalābyākatā dhammā kāmāvacarā rūpāvacarā arūpāvacarā rūpakkhandho -pa- viññāṇakkhandho. Ime dhammā nīvaraṇavippayuttā nīvaraṇiyā.

1179. Katame dhammā nīvaraṇavippayuttā anīvaraṇiyā. Apariyāpannā maggā ca maggaphalāni ca asaṅkhatā ca dhātu. Ime dhammā nīvaraṇavippayuttā anīvaraṇiyā.

Parāmāsagocchaka

1180. Katame dhammā parāmāsā. Diṭṭhiparāmāso.

1181. Tattha katamo diṭṭhiparāmāso. "Sassato loko"ti vā, "asassato loko"ti vā, "antavā loko"ti vā, "anantavā loko"ti vā, "taṁ jīvaṁ taṁ sarīran"ti vā, "aññaṁ jīvaṁ aññaṁ sarīran"ti vā, "hoti tathāgato paraṁ maraṇā"ti vā, "na hoti tathāgato paraṁ maraṇā"ti vā, hoti ca na ca hoti tathāgato paraṁ maraṇā"ti vā, "neva hoti na na hoti tathāgato paraṁ maraṇā"ti vā. Yā evarūpā diṭṭhi diṭṭhigataṁ diṭṭhigahanaṁ diṭṭhikantāro diṭṭhivisūkāyikaṁ diṭṭhivipphanditaṁ diṭṭhisaññojanaṁ gāho paṭiggāho abhiniveso parāmāso kummaggo micchāpatho micchattaṁ titthāyatanaṁ vipariyāsaggāho. Ayaṁ vuccati diṭṭhiparāmāso. Sabbāpi micchādiṭṭhi diṭṭhiparāmāso.

Ime dhammā parāmāsā.

1182. Katame dhammā no parāmāsā. Te dhamme ṭhapetvā avasesā kusalākusalābyākatā dhammā kāmāvacarā rūpāvacarā arūpāvacarā apariyāpannā vedanākkhandho -pa- viññāṇakkhandho sabbañca rūpaṁ asaṅkhatā ca dhātu. Ime dhammā no parāmāsā.

1183. Katame dhammā parāmaṭṭhā. Sāsavā kusalākusalābyākatā dhammā kāmāvacarā rūpāvacarā arūpāvacarā rūpakkhandho -pa- viññāṇakkhandho. Ime dhammā parāmaṭṭhā.

1184. Katame dhammā aparāmaṭṭhā. Apariyāpannā maggā ca maggaphalāni ca asaṅkhatā ca dhātu. Ime dhammā aparāmaṭṭhā.

1185. Katame dhammā parāmāsasampayuttā. Tehi dhammehi ye dhammā sampayuttā vedanākkhandho -pa- viññāṇakkhandho. Ime dhammā parāmāsasampayuttā.

1186. Katame dhammā parāmāsavippayuttā. Tehi dhammehi ye dhammā vippayuttā vedanākkhandho -pa- viññāṇakkhandho sabbañca rūpaṁ asaṅkhatā ca dhātu. Ime dhammā parāmāsavippayuttā.

1187. Katame dhammā parāmāsā ceva parāmaṭṭhā ca. Sveva parāmāso parāmāso ceva parāmaṭṭho ca.

1188. Katame dhammā parāmaṭṭhā ceva no ca parāmāsā. Tehi dhammehi ye dhammā parāmaṭṭhā, te dhamme ṭhapetvā avasesā sāsavā kusalākusalābyākatā dhammā kāmāvacarā rūpāvacarā arūpāvacarā rūpakkhandho -pa- viññāṇakkhandho. Ime dhammā parāmaṭṭhā ceva no ca parāmāsā.

1189. Katame dhammā parāmāsavippayuttā parāmaṭṭhā. Tehi dhammehi ye dhammā vippayuttā sāsavā kusalākusalābyākatā dhammā kāmāvacarā rūpāvacarā arūpāvacarā rūpakkhandho -pa- viññāṇakkhandho. Ime dhammā parāmāsavippayuttā parāmaṭṭhā.

1190. Katame dhammā parāmāsavippayuttā aparāmaṭṭhā. Apariyāpannā maggā ca maggaphalāni ca asaṅkhatā ca dhātu. Ime dhammā parāmāsavippayuttā aparāmaṭṭhā.

Mahantaraduka

1191. Katame dhammā sārammaṇā. Vedanākkhandho saññākkhandho saṅkhārakkhandho viññāṇakkhandho. Ime dhammā sārammaṇā.

1192. Katame dhammā anārammaṇā. Sabbañca rūpaṁ asaṅkhatā ca dhātu. Ime dhammā anārammaṇā.

1193. Katame dhammā cittā. Cakkhuviññāṇaṁ sotaviññāṇaṁ ghānaviññāṇaṁ jivhāviññāṇaṁ kāyaviññāṇaṁ manodhātu manoviññāṇadhātu. Ime dhammā cittā.

1194. Katame dhammā no cittā. Vedanākkhandho saññākkhandho saṅkharakkhandho sabbañca rūpaṁ asaṅkhatā ca dhātu. Ime dhammā no cittā.

1195. Katame dhammā cetasikā. Vedanākkhandho saññākkhandho saṅkhārakkhandho. Ime dhammā cetasikā.

1196. Katame dhammā acetasikā. Cittañca sabbañca rūpaṁ asaṅkhatā ca dhātu. Ime dhammā acetasikā.

1197. Katame dhammā cittasampayuttā. Vedanākkhandho saññākkhandho saṅkhārakkhandho. Ime dhammā cittasampayuttā.

1198. Katame dhammā cittavippayuttā. Sabbañca rūpaṁ asaṅkhatā ca dhātu. Ime dhammā cittavippayuttā. Cittaṁ na vattabbaṁ cittena sampayuttantipi cittena vippayuttantipi.

1199. Katame dhammā cittasaṁsaṭṭhā. Vedanākkhandho saññākkhandho saṅkharakkhandho. Ime dhammā cittasaṁsaṭṭhā.

1200. Katame dhammā cittavisaṁsaṭṭhā. Sabbañca rūpaṁ asaṅkhatā ca dhātu. Ime dhammā cittavisaṁsaṭṭhā. Cittaṁ na vattabbaṁ cittena saṁsaṭṭhantipi cittena visaṁsaṭṭhantipi.

1201. Katame dhammā cittasamuṭṭhānā. Vedanākkhandho saññākkhandho saṅkhārakkhandho kāyaviññatti vacīviññatti, yaṁ vā panaññampi atthi rūpaṁ cittajaṁ cittahetukaṁ cittasamuṭṭhānaṁ rūpāyatanaṁ saddāyatanaṁ gandhāyatanaṁ rasāyatanaṁ phoṭṭhabbāyatanaṁ ākāsadhātu āpodhātu rūpassa lahutā rūpassa mudutā rūpassa kammaññatā rūpassa upacayo rūpassa santati kabaḷīkāro āhāro. Ime dhammā cittasamuṭṭhānā.

1202. Katame dhammā no cittasamuṭṭhānā. Cittañca avasesañca rūpaṁ asaṅkhatā ca dhātu. Ime dhammā no cittasamuṭṭhānā.

1203. Katame dhammā cittasahabhuno. Vedanākkhandho saññākkhandho saṅkhārakkhandho kāyaviññatti vacīviññatti. Ime dhammā cittasahabhuno.

1204. Katame dhammā no cittasahabhuno. Cittañca avasesañca rūpaṁ asaṅkhatā ca dhātu. Ime dhammā no cittasahabhuno.

1205. Katame dhammā cittānuparivattino. Vedanākkhandho saññākkhandho saṅkhārakkhandho kāyaviññatti vacīviññatti. Ime dhammā cittānuparivattino.

1206. Katame dhammā no cittānuparivattino. Cittañca avasesañca rūpaṁ asaṅkhatā ca dhātu. Ime dhammā no cittānuparivattino.

1207. Katame dhammā cittasaṁsaṭṭhasamuṭṭhānā. Vedanākkhandho saññākkhandho saṅkhārakkhandho. Ime dhammā cittasaṁsaṭṭhasamuṭṭhānā.

1208. Katame dhammā no cittasaṁsaṭṭhasamuṭṭhānā. Cittañca sabbañca rūpaṁ asaṅkhatā ca dhātu. Ime dhammā no cittasaṁsaṭṭhasamuṭṭhānā.

1209. Katame dhammā cittasaṁsaṭṭhasamuṭṭhānasahabhuno. Vedanākkhandho saññākkhandho saṅkhārakkhandho. Ime dhammā cittasaṁsaṭṭhasamuṭṭhānasahabhuno.

1210. Katame dhammā no cittasaṁsaṭṭhasamuṭṭhānasahabhuno. Cittañca sabbañca rūpaṁ asaṅkhatā ca dhātu. Ime dhammā no cittasaṁsaṭṭhasamuṭṭhānasahabhuno.

1211. Katame dhammā cittasaṁsaṭṭhasamuṭṭhānānuparivattino. Vedanākkhandho saññākkhandho saṅkhārakkhandho. Ime dhammā cittasaṁsaṭṭhasamuṭṭhānānuparivattino.

1212. Katame dhammā no cittasaṁsaṭṭhasamuṭṭhanānuparivattino. Cittañca sabbañca rūpaṁ asaṅkhatā ca dhātu. Ime dhammā no cittasaṁsaṭṭhasamuṭṭhānānuparivattino.

1213. Katame dhammā ajjhattikā. Cakkhāyatanaṁ -pa- manāyatanaṁ. Ime dhammā ajjhattikā.

1214. Katame dhammā bāhirā. Rūpāyatanaṁ -pa- dhammāyatanaṁ. Ime dhammā bāhirā.

1215. Katame dhammā upādā. Cakkhāyatanaṁ -pa- kabaḷīkāro āhāro. Ime dhammā upādā.

1216. Katame dhammā no upādā. Vedanākkhandho saññākkhandho saṅkhārakkhandho viññāṇakkhandho cattāro ca mahābhūtā asaṅkhatā ca dhātu. Ime dhammā no upādā.

1217. Katame dhammā upādiṇṇā. Sāsavā kusalākusalānaṁ dhammānaṁ vipākā kāmāvacarā rūpāvacarā arūpāvacarā vedanākkhandho -pa- viññāṇakkhandho, yañca rūpaṁ na kammassa katattā. Ime dhammā upādiṇṇā.

1218. Katame dhammā anupādiṇṇā. Sāsavā kusalākusalā dhammā kāmāvacarā rūpāvacarā arūpāvacarā vedanākkhandho -pa- viññāṇakkhandho, ye ca dhammā kiriyā neva kusalā nākusalā na ca kammavipākā, yañca rūpaṁ na kammassa katattā apariyāpannā maggā ca maggaphalāni ca asaṅkhatā ca dhātu. Ime dhammā anupādiṇṇā.

Upādānagocchaka

1219. Katame dhammā upādānā. Cattāri upādānāni kāmupādānaṁ diṭṭhupādānaṁ sīlabbatupādānaṁ attavādupādānaṁ[1].

---

1. Kāmūpādānaṁ diṭṭhūpādānaṁ sīlabbatūpādānaṁ attavādūpādānaṁ (Sī)

1220. Tattha katamaṁ kāmupādānaṁ. Yo kāmesu kāmacchando kāmarāgo kāmanandī kāmataṇhā kāmasineho kāmapariḷāho kāmamucchā kāmajjhosānaṁ. Idaṁ vuccati kāmupādānaṁ.

1221. Tattha katamaṁ diṭṭhupādānaṁ. "Natthi dinnaṁ, natthi yiṭṭhaṁ, natthi hutaṁ, natthi sukatadukkaṭānaṁ kammānaṁ phalaṁ vipāko, natthi ayaṁ loko, natthi paro loko, natthi mātā, natthi pitā, natthi sattā opapātikā, natthi loke samaṇabrāhmaṇā sammaggatā[1] sammāpaṭipannā, ye imañca lokaṁ parañca lokaṁ sayaṁ abhiññā sacchikatvā pavedentī"ti yā evarūpā diṭṭhi diṭṭhigataṁ diṭṭhigahanaṁ diṭṭhikantāro diṭṭhivisūkāyikaṁ diṭṭhivipphanditaṁ diṭṭhisaññojanaṁ gāho patiṭṭhāho abhiniveso parāmāso kummaggo micchāpatho micchattaṁ titthāyatanaṁ vipariyāsaggāho. Idaṁ vuccati diṭṭhupādānaṁ. Ṭhapetvā sīlabbatupādānañca attavādupādānañca sabbāpi micchādiṭṭhi diṭṭhupādānaṁ.

1222. Tattha katamaṁ sīlabbatupādānaṁ. "Ito bahiddhā samaṇabrāhmaṇānaṁ sīlena suddhi vatena suddhi sīlabbatena suddhī"ti yā evarūpā diṭṭhi diṭṭhigataṁ diṭṭhigahanaṁ diṭṭhikantāro diṭṭhivisūkāyikaṁ diṭṭhivipphanditaṁ diṭṭhisaññojanaṁ gāho patiṭṭhāho abhiniveso parāmāso kummaggo micchāpatho micchattaṁ titthāyatanaṁ vipariyāsaggāho. Idaṁ vuccati sīlabbatupādānaṁ.

1223. Tattha katamaṁ attavādupādānaṁ. Idha assutavā puthujjano ariyānaṁ adassāvī ariyadhammassa akovido ariyadhamme avinīto sappurisānaṁ adassāvī sappurisadhammassa akovido sappurisadhamme avinīto rūpaṁ attato samanupassati, rūpavantaṁ vā attānaṁ, attani vā rūpaṁ, rūpasmiṁ vā attānaṁ. Vedanaṁ -pa-. Saññaṁ -pa-. Saṅkhāre -pa-. Viññāṇaṁ attato samanupassati, viññāṇavantaṁ vā attānaṁ, attani vā viññāṇaṁ, viññāṇasmiṁ vā attānaṁ. Yā evarūpā diṭṭhi diṭṭhigataṁ diṭṭhigahanaṁ diṭṭhikantāro diṭṭhivisūkāyikaṁ diṭṭhivipphanditaṁ diṭṭhisaññojanaṁ gāho patiṭṭhāho abhiniveso parāmāso kummaggo micchāpatho micchattaṁ titthāyatanaṁ vipariyāsaggāho. Idaṁ vuccati attavādupādānaṁ.

Ime dhammā upādānā.

---

1. Samaggatā (Ka)

1224. Katame dhammā no upādānā. Te dhamme ṭhapetvā avasesā kusalākusalābyākatā dhammā kāmāvacarā rūpāvacarā arūpāvacarā apariyāpannā vedanākkhandho -pa- viññāṇakkhandho sabbañca rūpaṁ asaṅkhatā ca dhātu. Ime dhammā no upādānā.

1225. Katame dhammā upādāniyā. Sāsavā kusalākusalābyākatā dhammā kāmāvacarā rūpāvacarā arūpavacarā rūpakkhandho -pa- viññāṇakkhandho. Ime dhammā upādāniyā.

1226. Katame dhammā anupādāniyā. Apariyāpannā maggā ca maggaphalāni ca asaṅkhatā ca dhātu. Ime dhammā anupādāniyā.

1227. Katame dhammā upādānasampayuttā. Tehi dhammehi ye dhammā sampayuttā vedanākkhandho. Viññāṇakkhandho. Ime dhammā upādānasampayuttā.

1228. Katame dhammā upādānavippayuttā. Tehi dhammehi ye dhammā vippayuttā vedanākkhandho -pa- viññāṇakkhandho sabbañca rūpaṁ asaṅkhatā ca dhātu. Ime dhammā upādānavippayuttā.

1229. Katame dhammā upādānā ceva upādāniyā ca. Tāneva upādānāni upādānā ceva upādāniyā ca.

1230. Katame dhammā upādāniyā ceva no ca upādānā. Tehi dhammehi ye dhammā upādāniyā, te dhamme ṭhapetvā avasesā sāsavā kusalākusalābyākatā dhammā kāmāvacarā rūpāvacarā arūpāvacarā rūpakkhandho -pa- viññāṇakkhandho. Ime dhammā upādāniyā ceva no ca upādānā.

1231. Katame dhammā upādānā ceva upādānasampayuttā ca. Diṭṭhupādānaṁ kāmupādānena upādānañceva upādānasampayuttañca, kāmupādānaṁ diṭṭhupādānena upādānañceva upādānasampayuttañca, sīlabbatupādānaṁ kāmupādānena upādānañceva upādānasampayuttañca, kāmupādānaṁ sīlabbatupādānena upādānañceva

upādānasampayuttañca, attavādupādānaṁ kāmupādānena upādānañceva upādānasampayuttañca, kāmupādānaṁ attavādupādānena upādānañceva upādānasampayuttañca. Ime dhammā upādānā ceva upādānasampayuttā ca.

1232. Katame dhammā upādānasampayuttā ceva no ca upādānā. Tehi dhammehi ye dhammā sampayuttā, te dhamme ṭhapetvā vedanākkhandho -pa- viññāṇakkhandho. Ime dhammā upādānasampayuttā ceva no ca upādānā.

1233. Katame dhammā upādānavippayuttā upādāniyā. Tehi dhammehi ye dhammā vippayuttā sāsavā kusalākusalābyākatā dhammā kāmāvacarā rūpāvacarā arūpāvacarā rūpakkhandho -pa- viññāṇakkhandho. Ime dhammā upādānavippayuttā upādāniyā.

1234. Katame dhammā upādānavippayuttā anupādāniyā. Apariyāpannā maggā ca maggaphalāni ca asaṅkhatā ca dhātu. Ime dhammā upādānavippayuttā anupādāniyā.

Nikkhepakaṇḍe dutiyabhāṇavāro.

Kilesagocchaka

1235. Katame dhammā kilesā. Dasa kilesavatthūni lobho doso moho māno diṭṭhi vicikicchā thinaṁ uddhaccaṁ ahirīkaṁ anottappaṁ.

1236. Tattha katamo lobho. Yo rāgo sārāgo anunayo anurodho nandī nandīrāgo cittassa sārāgo icchā mucchā ajjhosānaṁ gedho paligedho saṅgo paṅko ejā māyā janikā sañjananī sibbinī jālinī saritā visattikā suttaṁ visaṭā āyūhinī dutiyā paṇidhi bhavanetti vanaṁ vanatho santhavo sineho apekkhā paṭibandhu āsā āsisanā āsisitattaṁ rūpāsā saddāsā gandhāsā

rasāsā phoṭṭhabbāsā lābhāsā dhanāsā puttāsā jīvitāsā jappā pajappā abhijappā jappā jappanā jappitattaṁ loluppaṁ loluppāyanā loluppāyitattaṁ pucchañjikatā sādhukamyatā adhammarāgo visamalobho nikanti nikāmanā patthanā pihanā sampatthānā kāmataṇhā bhavataṇhā vibhavataṇhā rūpataṇhā arūpataṇhā nirodhataṇhā rūpataṇhā saddataṇhā gandhataṇhā rasataṇhā phoṭṭhabbataṇhā dhammataṇhā ogho yogo gantho upādānaṁ āvaraṇaṁ nīvaraṇaṁ chādanaṁ bandhanaṁ upakkileso anusayo pariyuṭṭhānaṁ latā vevicchaṁ dukkhamūlaṁ dukkhanidānaṁ dukkhappabhavo mārapāso mārabaḷisaṁ māravisayo taṇhānadī taṇhājālaṁ taṇhāgaddulaṁ taṇhāsamuddo abhijjhā lobho akusalamūlaṁ. Ayaṁ vuccati lobho.

1237. Tattha katamo doso. "Anatthaṁ me acarī"ti āghāto jāyati, "anatthaṁ me caratī"ti āghāto jāyati, "anatthaṁ me carissatī"ti āghāto jāyati, "piyassa me manāpassa anatthaṁ acari -pa- anatthaṁ carati -pa- anatthaṁ carissatī"ti āghāto jāyati, "appiyassa me amanāpassa atthaṁ acari -pa- atthaṁ carati -pa- atthaṁ carissatī"ti āghāto jāyati, aṭṭhāne vā pana āghāto jāyati. Yo evarūpo cittassa āghāto paṭighāto paṭighaṁ paṭivirodho kopo pakopo sampakopo doso padoso sampadoso cittassa byāpatti manopadoso kodho kujjhanā kujjhitattaṁ doso dussanā dussitattaṁ byāpatti byāpajjanā byāpajjitattaṁ virodho paṭivirodho caṇḍikkaṁ asuropo anattamanatā cittassa. Ayaṁ vuccati doso.

1238. Tattha katamo moho. Dukkhe aññāṇaṁ, dukkhasamudaye aññāṇaṁ, dukkhanirodhe aññāṇaṁ, dukkhanirodhagāminiyā paṭipadāya aññāṇaṁ pubbante aññāṇaṁ, aparante aññāṇaṁ, pubbantāparante aññāṇaṁ, idappaccayatā paṭiccasamuppannesu dhammesu aññāṇaṁ. Yaṁ evarūpaṁ aññāṇaṁ adassanaṁ anabhisamayo ananubodho asambodho appaṭivedho asaṁgāhanā apariyogāhanā asamapekkhanā apaccavekkhaṇā apaccakkhakammaṁ dummejjhaṁ bālyaṁ asampajaññaṁ moho pamoho sammoho avijjā avijjogho avijjāyogo avijjānusayo avijjāpariyuṭṭhānaṁ avijjālaṅgī moho akusalamūlaṁ. Ayaṁ vuccati moho.

1239. Tattha katamo māno. “Seyyohamasmī”ti māno, “sadisohamasmī”ti māno, “hīnohamasmī”ti māno. Yo evarūpo māno maññanā maññitattaṁ unnati unnamo dhajo sampaggāho ketukamyatā cittassa. Ayaṁ vuccati māno.

1240. Tattha katamā diṭṭhi. “Sassato loko”ti vā, “asassato loko”ti vā, “antavā loko”ti vā, “anantavā loko”ti vā, “taṁ jīvaṁ taṁ sarīran”ti vā, “aññaṁ jīvaṁ aññaṁ sarīran”ti vā, “hoti tathāgato paraṁ maraṇā”ti vā, “na hoti tathāgato paraṁ maraṇā”ti vā, “hoti ca na ca hoti tathāgato paraṁ maraṇā”ti vā, “neva hoti na na hoti tathāgato paraṁ maraṇā”ti vā. Yā evarūpā diṭṭhi diṭṭhigataṁ diṭṭhigahanaṁ diṭṭhikantāro diṭṭhivisūkāyikaṁ diṭṭhivipphanditaṁ diṭṭhisaññojanaṁ gāho patiṭṭhāho abhiniveso parāmāso kummaggo micchāpatho micchattaṁ titthāyatanaṁ vipariyāsaggāho. Ayaṁ vuccati diṭṭhi. Sabbāpi micchādiṭṭhi diṭṭhi.

1241. Tattha katamā vicikicchā. Satthari kaṅkhati vicikicchati, dhamme kaṅkhati vicikicchati, saṁghe kaṅkhati vicikicchati, sikkhāya kaṅkhati vicikicchati, pubbante kaṅkhati vicikicchati, aparante kaṅkhati vicikicchati, pubbantāparante kaṅkhati vicikicchati, idappaccayatā paṭiccasamuppannesu dhammesu kaṅkhati vicikicchati. Yā evarūpā kaṅkhā kaṅkhāyanā kaṅkhāyitattaṁ vimati vicikicchā dveḷhakaṁ dvedhāpatho saṁsayo anekaṁsaggāho āsappanā parisappanā apariyogāhanā thambhitattaṁ cittassa manovilekho. Ayaṁ vuccati vicikicchā.

1242. Tattha katamaṁ thinaṁ. Yā cittassa akallatā akammaññatā olīyanā sallīyanā līnaṁ līyanā līyitattaṁ thinaṁ thiyanā thiyitattaṁ cittassa. Idaṁ vuccati thinaṁ.

1243. Tattha katamaṁ uddhaccaṁ. Yaṁ cittassa uddhaccaṁ avūpasamo cetaso vikkhepo bhantattaṁ cittassa. Idaṁ vuccati uddhaccaṁ.

1244. Tattha katamaṁ ahirikaṁ. Yaṁ na hirīyati hiriyitabbena na hirīyati pāpakānaṁ akusalānaṁ dhammānaṁ samāpattiyā. Idaṁ vuccati ahirikaṁ.

1245. Tattha katamaṁ anottappaṁ. Yaṁ na ottappati ottappitabbena na ottappati pāpakānaṁ akusalānaṁ dhammānaṁ samāpattiyā. Idaṁ vuccati anottappaṁ.

Ime dhammā kilesā.

1246. Katame dhammā no kilesā. Te dhamme ṭhapetvā avasesā kusalākusalābyākatā dhammā kāmāvacarā rūpāvacarā arūpāvacarā apariyāpannā vedanākkhandho -pa- viññāṇakkhandho sabbañca rūpaṁ asaṅkhatā ca dhātu. Ime dhammā no kilesā.

1247. Katame dhammā saṁkilesikā. Sāsavā kusalākusalābyākatā dhammā. Kāmāvacarā rūpāvacarā arūpāvacarā rūpakkhandho -pa- viññāṇakkhandho. Ime dhammā saṁkilesikā.

1248. Katame dhammā asaṁkilesikā apariyāpannā maggā ca maggaphalāni ca asaṅkhatā ca dhātu. Ime dhammā asaṁkilesikā.

1249. Katame dhammā saṁkiliṭṭhā. Tīṇi akusalamūlāni lobho doso moho, tadekaṭṭhā ca kilesā taṁsampayutto vedanākkhandho -pa- viññāṇakkhandho, taṁsamuṭṭhānaṁ kāyakammaṁ vacīkammaṁ manokammaṁ. Ime dhammā saṁkiliṭṭhā.

1250. Katame dhammā asaṁkiliṭṭhā. Kusalābyākatā dhammā kāmāvacarā rūpāvacarā arūpāvacarā apariyāpannā vedanākkhandho -pa- viññāṇakkhandho sabbañca rūpaṁ asaṅkhatā ca dhātu. Ime dhammā asaṁkiliṭṭhā.

1251. Katame dhammā kilesasampayuttā. Tehi dhammehi ye dhammā sampayuttā vedanākkhandho -pa- viññāṇakkhandho. Ime dhammā kilesasampayuttā.

1252. Katame dhammā kilesavippayuttā. Tehi dhammehi ye dhammā vippayuttā vedanākkhandho -pa- viññāṇakkhandho sabbañca rūpaṁ asaṅkhatā ca dhātu. Ime dhammā kilesavippayuttā.

1253. Katame dhammā kilesā ceva saṁkilesikā ca. Teva kilesā kilesā ceva saṁkilesikā ca.

1254. Katame dhammā saṁkilesikā ceva no ca kilesā. Tehi dhammehi ye dhammā saṁkilesikā, te dhamme ṭhapetvā avasesā sāsavā kusalākusalābyākatā dhammā kāmāvacarā rūpāvacarā arūpāvacarā rūpakkhandho -pa- viññāṇakkhandho. Ime dhammā saṁkilesikā ceva no ca kilesā.

1255. Katame dhammā kilesā ceva saṁkiliṭṭhā ca. Teva kilesā kilesā ceva saṁkiliṭṭhā ca.

1256. Katame dhammā saṁkiliṭṭhā ceva no ca kilesā. Tehi dhammehi ye dhammā saṁkiliṭṭhā, te dhamme ṭhapetvā vedanākkhandho -pa- viññāṇakkhandho. Ime dhammā saṁkiliṭṭhā ceva no ca kilesā.

1257. Katame dhammā kilesā ceva kilesasampayuttā ca. Lobho mohena kileso ceva kilesasampayutto ca, moho lobhena kileso ceva kilesasampayutto ca, doso mohena kileso ceva kilesasampayutto ca, moho dosena kileso ceva kilesasampayutto ca, māno mohena kileso ceva kilesasampayutto ca, moho mānena kileso ceva kilesasampayutto ca, diṭṭhi mohena kileso ceva kilesasampayuttā ca, moho diṭṭhiyā kileso ceva kilesasampayutto ca, vicikicchā mohena kileso ceva kilesasampayuttā ca, moho vicikicchāya kileso ceva kilesasampayutto ca, thinaṁ mohena kileso ceva kilesasampayuttañca, moho thinena kileso ceva kilesasampayutto ca, uddhaccaṁ mohena kileso ceva kilesasampayuttañca, moho uddhaccena kileso ceva kilesasampayutto ca, ahirikaṁ mohena kileso ceva kilesasampayuttañca, moho ahirikena kileso ceva kilesasampayutto ca, anottappaṁ mohena kileso ceva kilesasampayuttañca, moho anottappena kileso ceva kilesasampayutto ca, lobho

uddhaccena kileso ceva kilesasampayutto ca, uddhaccaṁ lobhena kileso ceva kilesasampayuttañca, doso uddhaccena kileso ceva kilesasampayutto ca, uddhaccaṁ dosena kileso ceva kilesasampayuttañca, moho uddhaccena kileso ceva kilesasampayutto ca, uddhaccaṁ mohena kileso ceva kilesasampayuttañca, māno uddhaccena kileso ceva kilesasampayutto ca, uddhaccaṁ mānena kileso ceva kilesasampayuttañca, diṭṭhi uddhaccena kileso ceva kilesasampayuttā ca, uddhaccaṁ diṭṭhiyā kileso ceva kilesasampayuttañca, vicikicchā uddhaccena kileso ceva kilesasampayuttā ca, uddhaccaṁ vicikicchāya kileso ceva kilesasampayuttañca, thinaṁ uddhaccena kileso ceva kilesasampayuttañca, uddhaccaṁ thinena kileso ceva kilesasampayuttañca, ahirikaṁ uddhaccena kileso ceva kilesasampayuttañca, uddhaccaṁ ahirikena kileso ceva kilesasampayuttañca, anottappaṁ uddhaccena kileso ceva kilesasampayuttañca, uddhaccaṁ anottappena kileso ceva kilesasampayuttañca, lobho ahirikena kileso ceva kilesasampayutto ca, ahirikaṁ lobhena kileso ceva kilesasampayuttañca, doso ahirikena kileso ceva kilesasampayutto ca, ahirikaṁ dosena kileso ceva kilesasampayuttañca, moho ahirikena kileso ceva kilesasampayutto ca, ahirikaṁ mohena kileso ceva kilesasampayuttañca, māno ahirikena kileso ceva kilesasampayutto ca, ahirikaṁ mānena kileso ceva kilesasampayuttañca, diṭṭhi ahirikena kileso ceva kilesasampayuttā ca, ahirikaṁ diṭṭhiyā kileso ceva kilesasampayuttañca, vicikicchā ahirikena kileso ceva kilesasampayuttā ca, ahirikaṁ vicikicchāya kileso ceva kilesasampayuttañca, thinaṁ ahirikena kileso ceva kilesasampayuttañca, ahirikaṁ thinena kileso ceva kilesasampayuttañca, uddhaccaṁ ahirikena kileso ceva kilesasampayuttañca, ahirikaṁ uddhaccena kileso ceva kilesasampayuttañca, anottappaṁ ahirikena kileso ceva kilesasampayuttañca, ahirikaṁ anottappena kileso ceva kilesasampayuttañca, lobho anottappena kileso ceva kilesasampayutto ca, anottappaṁ lobhena kileso ceva

kilesasampayuttañca, doso anottappena kileso ceva kilesasampayutto ca, anottappaṁ dosena kileso ceva kilesasampayuttañca, moho anottappena kileso ceva kilesasampayutto ca, anottappaṁ mohena kileso ceva kilesasampayuttañca, māno anottappena kileso ceva kilesasampayutto ca, anottappaṁ mānena kileso ceva kilesasampayuttañca, diṭṭhi anottappena kileso ceva kilesasampayuttā ca, anottappaṁ diṭṭhiyā kileso ceva kilesasampayuttañca, vicikicchā anottappena kileso ceva kilesasampayuttā ca, anottappaṁ vicikicchāya kileso ceva kilesasampayuttañca, thinaṁ anottappena kileso ceva kilesasampayuttañca, anottappaṁ thinena kileso ceva kilesasampayuttañca, uddhaccaṁ anottappena kileso ceva kilesasampayuttañca, anottappaṁ uddhaccena kileso ceva kilesasampayuttañca, ahirikaṁ anottappena kileso ceva kilesasampayuttañca, anottappaṁ ahirikena kileso ceva kilesasampayuttañca. Ime dhammā kilesā ceva kilesasampayuttā ca.

1258. Katame dhammā kilesasampayuttā ceva no ca kilesā. Tehi dhammehi ye dhammā sampayuttā, te dhamme ṭhapetvā vedanākkhandho -pa- viññāṇakkhandho. Ime dhammā kilesasampayuttā ceva no ca kilesā.

1259. Katame dhammā kilesavippayuttā saṁkilesikā. Tehi dhammehi ye dhammā vippayuttā sāsavā kusalābyākatā dhammā kāmāvacarā rūpāvacarā arūpāvacarā rūpakkhandho -pa- viññāṇakkhandho. Ime dhammā kilesavippayuttā saṁkilesikā.

1260. Katame dhammā kilesavippayuttā asaṁkilesikā. Apariyāpannā maggā ca maggaphalāni ca asaṅkhatā ca dhātu. Ime dhammā kilesavippayuttā asaṁkilesikā.

Piṭṭhiduka

1261. Katame dhammā dassanena pahātabbā. Tīṇi saññojanāni sakkāyadiṭṭhi vicikicchā sīlabbataparāmāso.

1262. Tattha katamā sakkāyadiṭṭhi. Idha assutavā puthujjano ariyānaṁ adassāvī ariyadhammassa akovido ariyadhamme avinīto sappurisānaṁ adassāvī sappurisadhammassa akovido sappurisadhamme avinīto rūpaṁ attato samanupassati, rūpavantaṁ vā attānaṁ, attani vā rūpaṁ, rūpasmiṁ vā attānaṁ. Vedanaṁ -pa-. Saññaṁ -pa-. Saṅkhāre -pa-. Viññāṇaṁ attato samanupassati, viññāṇavantaṁ vā attānaṁ, attani vā viññāṇaṁ, viññāṇasmiṁ vā attānaṁ. Yā evarūpā diṭṭhi diṭṭhigataṁ -pa- vipariyāsaggāho. Ayaṁ vuccati sakkāyadiṭṭhi.

1263. Tattha katamā vicikicchā. Satthari kaṅkhati vicikicchati -pa- thambhitattaṁ cittassa manovilekho. Ayaṁ vuccati vicikicchā.

1264. Tattha katamo sīlabbataparāmāso. "Ito bahiddhā samaṇabrāhmaṇānaṁ sīlena suddhi vatena suddhi sīlabbatena suddhī"ti yā evarūpā diṭṭhi diṭṭhigataṁ -pa- vipariyāsaggāho. Ayaṁ vuccati sīlabbataparāmāso. Imāni tīṇi saññojanāni, tadekaṭṭhā ca kilesā taṁsampayutto vedanākkhandho -pa- viññāṇakkhandho, taṁsamuṭṭhānaṁ kāyakammaṁ vacīkammaṁ manokammaṁ. Ime dhammā dassanena pahātabbā.

1265. Katame dhammā na dassanena pahātabbā. Te dhamme ṭhapetvā avasesā kusalākusalābyākatā dhammā kāmāvacarā rūpāvacarā arūpāvacarā apariyāpannā vedanākkhandho -pa- viññāṇakkhandho sabbañca rūpaṁ asaṅkhatā ca dhātu. Ime dhammā na dassanena pahātabbā.

1266. Katame dhammā bhāvanāya pahātabbā. Avaseso lobho doso moho, tadekaṭṭhā ca kilesā taṁsampayutto vedanākkhandho -pa- viññāṇakkhandho, taṁsamuṭṭhānaṁ kāyakammaṁ vacīkammaṁ manokammaṁ. Ime dhammā bhāvanāya pahātabbā.

1267. Katame dhammā na bhāvanāya pahātabbā. Te dhamme ṭhapetvā avasesā kusalākusalābyākatā dhammā kāmāvacara rūpavacarā arūpāvacarā apariyāpannā vedanākkhandho -pa- viññāṇakkhandho sabbañca rūpaṁ asaṅkhatā ca dhātu. Ime dhammā na bhāvanāya pahātabbā.

1268. Katame dhammā dassanena pahātabbahetukā. Tīṇi saññojanāni sakkāyadiṭṭhi vicikicchā sīlabbataparāmāso.

1269. Tattha katamā sakkāyadiṭṭhi. Idha assutavā puthujjano ariyānaṁ adassāvī ariyadhammassa akovido ariyadhamme avinīto sappurisānaṁ adassāvī sappurisadhammassa akovido sappurisadhamme avinīto rūpaṁ attato samanupassati, rūpavantaṁ vā attānaṁ, attani vā rūpaṁ, rūpasmiṁ vā attānaṁ. Vedanaṁ -pa-. Saññaṁ -pa-. Saṅkhāre -pa-. Viññāṇaṁ attato samanupassati, viññāṇavantaṁ vā attānaṁ, attani vā viññāṇaṁ, viññāṇasmiṁ vā attānaṁ. Yā evarūpā diṭṭhi diṭṭhigataṁ -pa- vipariyāsaggaho. Ayaṁ vuccati sakkāyadiṭṭhi.

1270. Tattha katamā vicikicchā. Satthari kaṅkhati vicikicchati -pa- thambhitattaṁ cittassa manovilekho. Ayaṁ vuccati vicikicchā.

1271. Tattha katamo sīlabbataparāmāso. "Ito bahiddhā samaṇabrāhmaṇānaṁ sīlena suddhi vatena suddhi sīlabbatena suddhī"ti yā evarūpā diṭṭhi diṭṭhigataṁ -pa- vipariyāsaggāho. Ayaṁ vuccati sīlabbataparāmāso. Imāni tīṇi saṁyojanāni, tadekaṭṭhā ca kilesā taṁsampayutto vedanākkhandho -pa- viññāṇakkhandho, taṁsamuṭṭhānaṁ kāyakammaṁ vacīkammaṁ manokammaṁ, ime dhammā dassanena pahātabbahetukā. Tīṇi saññojanāni sakkāyadiṭṭhi vicikicchā sīlabbataparāmāso, ime dhammā dassanena pahātabbā. Tadekaṭṭho lobho doso moho, ime dhammā dassanena pahātabbahetū. Tadekaṭṭhā ca kilesā taṁsampayutto vedanākkhandho -pa- viññāṇakkhandho, taṁsamuṭṭhānaṁ kāyakammaṁ vacīkammaṁ manokammaṁ. Ime dhammā dassanena pahātabbahetukā.

1272. Katame dhammā na dassanena pahātabbahetukā. Te dhamme ṭhapetvā avasesā kusalākusalābyākatā dhammā kāmāvacarā rūpāvacarā arūpāvacarā apariyāpannā vedanākkhandho -pa- viññāṇakkhandho sabbañca rūpaṁ asaṅkhatā ca dhātu. Ime dhammā na dassanena pahātabbahetukā.

1273. Katame dhammā bhāvanāya pahātabbahetukā. Avaseso lobho doso moho, ime dhammā bhāvanāya pahātabbahetū.

Tadekaṭṭhā ca kilesā taṁsampayutto vedanākkhandho -pa- viññāṇakkhandho, taṁsamuṭṭhānaṁ kāyakammaṁ vacīkammaṁ manokammaṁ. Ime dhammā bhāvanāya pahātabbahetukā.

1274. Katame dhammā na bhāvanāya pahātabbahetukā. Te dhamme ṭhapetvā avasesā kusalākusalābyākatā dhammā kāmāvacarā rūpāvacarā arūpāvacarā apariyāpannā vedanākkhandho -pa- viññāṇakkhandho sabbañca rūpaṁ asaṅkhatā ca dhātu. Ime dhammā na bhāvanāya pahātabbahetukā.

1275. Katame dhammā savitakkā. Savitakkabhūmiyaṁ kāmāvacare rūpāvacare apariyāpanne vitakkaṁ ṭhapetvā taṁsampayutto vedanākkhandho -pa- viññāṇakkhandho. Ime dhammā savitakkā.

1276. Katame dhammā avitakkā. Avitakkabhūmiyaṁ kāmāvacare rūpāvacare arūpāvacare apariyāpanne vedanākkhandho -pa- viññāṇakkhandho vitakko ca sabbañca rūpaṁ asaṅkhatā ca dhātu. Ime dhammā avitakkā.

1277. Katame dhammā savicārā. Savicārabhūmiyaṁ kāmāvacare rūpāvacare apariyāpanne vicāraṁ ṭhapetvā taṁsampayutto vedanākkhandho saññākkhandho saṅkhārakkhandho viññāṇakkhandho. Ime dhammā savicārā.

1278. Katame dhammā avicārā. Avicārabhūmiyaṁ kāmāvacare rūpāvacare arūpāvacare apariyāpanne vedanākkhandho -pa- viññāṇakkhandho vicāro ca sabbañca rūpaṁ asaṅkhatā ca dhātu. Ime dhammā avicārā.

1279. Katame dhammā sappītikā. Sappītikabhūmiyaṁ kāmāvacare rūpāvacare apariyāpanne pītiṁ ṭhapetvā taṁsampayutto vedanākkhandho -pa- viññāṇakkhandho. Ime dhammā sappītikā.

1280. Katame dhammā appītikā. Appītikabhūmiyaṁ kāmāvacare rūpāvacare arūpāvacare apariyāpanne vedanākkhandho -pa- viññāṇakkhandho pīti ca sabbañca rūpaṁ asaṅkhatā ca dhātu. Ime dhammā appītikā.

1281. Katame dhammā pītisahagatā. Pītibhūmiyaṁ kāmāvacare rūpāvacare apariyāpanne pītiṁ ṭhapetvā taṁsampayutto vedanākkhandho -pa- viññāṇakkhandho. Ime dhammā pītisahagatā.

1282. Katame dhammā na pītisahagatā. Na pītibhūmiyaṁ kāmāvacare rūpāvacare arūpāvacare apariyāpanne vedanākkhandho -pa- viññāṇakkhandho pīti ca sabbañca rūpaṁ asaṅkhatā ca dhātu. Ime dhammā na pītisahagatā.

1283. Katame dhammā sukhasahagatā. Sukhabhūmiyaṁ kāmāvacare rūpāvacare apariyāpanne sukhaṁ ṭhapetvā taṁsampayutto saññākkhandho saṅkhārakkhandho viññāṇakkhandho. Ime dhammā sukhasahagatā.

1284. Katame dhammā na sukhasahagatā. Na sukhabhūmiyaṁ kāmāvacare rūpāvacare arūpāvacare apariyāpanne vedanākkhandho -pa- viññāṇakkhandho sukhañca sabbañca rūpaṁ asaṅkhatā ca dhātu. Ime dhammā na sukhasahagatā.

1285. Katame dhammā upekkhāsahagatā. Upekkhābhūmiyaṁ kāmāvacare rūpāvacare arūpāvacare apariyāpanne upekkhaṁ ṭhapetvā taṁsampayutto saññākkhandho saṅkhārakkhandho viññāṇakkhandho. Ime dhammā upekkhāsahagatā.

1286. Katame dhammā na upekkhāsahagatā. Na upekkhābhūmiyaṁ kāmāvacare rūpāvacare apariyāpanne vedanākkhandho -pa- viññāṇakkhandho upekkhā ca sabbañca rūpaṁ asaṅkhatā ca dhātu. Ime dhammā na upekkhāsahagatā.

1287. Katame dhammā kāmāvacarā. Heṭṭhato Avicinirayaṁ pariyantaṁ karitvā uparito Paranimmitavasavattī deve[1] anto karitvā yaṁ etasmiṁ antare etthāvacarā ettha pariyāpannā khandhadhātu āyatanā rūpaṁ vedanā saññā saṅkhārā viññāṇaṁ. Ime dhammā kāmāvacarā.

1288. Katame dhammā na kāmāvacarā. Rūpāvacarā arūpāvacarā apariyāpannā. Ime dhammā na kāmāvacarā.

1289. Katame dhammā rūpāvacarā. Heṭṭhato brahmalokaṁ pariyantaṁ karitvā uparito Akaniṭṭhe deve[2] anto karitvā yaṁ etasmiṁ antare etthāvacarā ettha pariyāpannā samāpannassa vā upapannassa vā diṭṭhidhammasukhavihārissa[3] vā cittacetasikā dhammā. Ime dhammā rūpāvacarā.

---

1. Paranimmitavasavattideve (Sī, Ka)
2. Akaniṭṭhadeve (Sī, Ka)
3. Diṭṭhadhammasukhavihārassa (Ka)

1290. Katame dhammā na rūpāvacarā. Kāmāvacarā arūpāvacarā apariyāpannā. Ime dhammā na rūpāvacarā.

1291. Katame dhammā arūpāvacarā. Heṭṭhato Ākāsānañcāyatanupage deve pariyantaṁ karitvā uparito Nevasaññānāsaññāyatanupage deve anto karitvā yaṁ etasmiṁ antare etthāvacarā ettha pariyāpannā samāpannassa vā upapannassa vā diṭṭhadhammasukhavihārissa vā cittacetasikā dhammā. Ime dhammā arūpāvacarā.

1292. Katame dhammā na arūpāvacarā. Kāmāvacarā rūpāvacarā apariyāpannā. Ime dhammā na arūpāvacarā.

1293. Katame dhammā pariyāpannā. Sāsavā kusalākusalābyākatā dhammā kāmāvacarā rūpāvacarā arūpāvacarā rūpakkhandho -pa- viññāṇakkhandho. Ime dhammā pariyāpannā.

1294. Katame dhammā apariyāpannā. Maggā ca maggaphalāni ca asaṅkhatā ca dhātu. Ime dhammā apariyāpannā.

1295. Katame dhammā niyyānikā. Cattāro maggā apariyāpannā. Ime dhammā niyyānikā.

1296. Katame dhammā aniyyānikā. Te dhamme ṭhapetvā avasesā kusalākusalābyākatā dhammā kāmāvacarā rūpāvacarā arūpāvacarā apariyāpannā vedanākkhandho -pa- viññāṇakkhandho sabbañca rūpaṁ asaṅkhatā ca dhātu. Ime dhammā aniyyānikā.

1297. Katame dhammā niyatā. Pañca kammāni ānantarikāni yā ca micchādiṭṭhi niyatā cattāro maggā apariyāpannā. Ime dhammā niyatā.

1298. Katame dhammā aniyatā. Te dhamme ṭhapetvā avasesā kusalākusalābyākatā dhammā kāmāvacarā rūpāvacarā arūpāvacarā apariyāpannā vedanākkhandho -pa- viññāṇakkhandho sabbañca rūpaṁ asaṅkhatā ca dhātu. Ime dhammā aniyatā.

1299. Katame dhammā sa-uttarā. Sāsavā kusalākusalābyākatā dhammā kāmāvacarā rūpāvacarā arūpāvacarā rūpakkhandho -pa- viññāṇakkhandho. Ime dhammā sa-uttarā.

1300. Katame dhammā anuttarā. Apariyāpannā maggā ca maggaphalāni ca asaṅkhatā ca dhātu. Ime dhammā anuttarā.

1301. Katame dhammā saraṇā. Tīṇi akusalamūlāni lobho doso moho, tadekaṭṭhā ca kilesā taṁsampayutto vedanākkhandho -pa- viññāṇakkhandho, taṁsamuṭṭhānaṁ kāyakammaṁ vacīkammaṁ manokammaṁ. Ime dhammā saraṇā.

1302. Katame dhammā araṇā. Kusalābyākatā dhammā kāmāvacarā rūpāvacarā arūpāvacarā apariyāpannā vedanākkhandho -pa- viññāṇakkhandho sabbañca rūpaṁ asaṅkhatā ca dhātu. Ime dhammā araṇā.

Abhidhammadukaṁ.

Suttantikadukanikkhepa

1303. Katame dhammā vijjābhāgino. Vijjāya sampayuttakā dhammā. Ime dhammā vijjābhāgino.

1304. Katame dhammā avijjābhāgino. Avijjāya sampayuttakā dhammā. Ime dhammā avijjābhāgino.

1305. Katame dhammā vijjūpamā. Heṭṭhimesu tīsu ariyamaggesu paññā. Ime dhammā vijjūpamā.

1306. Katame dhammā vajirūpamā. Upariṭṭhime Arahattamagge paññā. Ime dhammā vajirūpamā.

1307. Katame dhammā bālā. Ahirīkañca anottappañca. Ime dhammā bālā. Sabbepi akusalā dhammā bālā.

1308. Katame dhammā paṇḍitā. Hirī ca ottappañca. Ime dhammā paṇḍitā. Sabbepi kusalā dhammā paṇḍitā.

1309. Katame dhammā kaṇhā. Ahirīkañca anottappañca. Ime dhammā kaṇhā. Sabbepi akusalā dhammā kaṇhā.

1310. Katame dhammā sukkā. Hirī ca ottappañca. Ime dhammā sukkā. Sabbepi kusalā dhammā sukkā.

1311. Katame dhammā tapanīyā. Kāyaduccaritaṁ vacīduccaritaṁ manoduccaritaṁ. Ime dhammā tapanīyā. Sabbepi akusalā dhammā tapanīyā.

1312. Katame dhammā atapanīyā. Kāyasucaritaṁ vacīsucaritaṁ manosucaritaṁ. Ime dhammā atapanīyā. Sabbepi kusalā dhammā atapanīyā.

1313. Katame dhammā adhivacanā. Yā tesaṁ tesaṁ dhammānaṁ saṅkhā samaññā paññatti vohāro nāmaṁ nāmakammaṁ nāmadheyyaṁ nirutti byañjanaṁ abhilāpo. Ime dhammā adhivacanā. Sabbeva dhammā adhivacanapathā.

1314. Katame dhammā nirutti. Yā tesaṁ tesaṁ dhammānaṁ saṅkhā samaññā paññatti vohāro nāmaṁ nāmakammaṁ nāmadheyyaṁ nirutti byañjanaṁ abhilāpo. Ime dhammā nirutti. Sabbeva dhammā niruttipathā.

1315. Katame dhammā paññatti. Yā tesaṁ tesaṁ dhammānaṁ saṅkhā samaññā paññatti vohāro nāmaṁ nāmakammaṁ nāmadheyyaṁ nirutti byañjanaṁ abhilāpo. Ime dhammā paññatti. Sabbeva dhammā paññattipathā.

1316. Tattha katamaṁ nāmaṁ. Vedanākkhandho saññākkhandho saṅkhārakkhandho viññāṇakkhandho asaṅkhatā ca dhātu. Idaṁ vuccati nāmaṁ.

1317. Tattha katamaṁ rūpaṁ. Cattāro ca mahābhūtā catunnañca mahābhūtānaṁ upādāya rūpaṁ. Idaṁ vuccati rūpaṁ.

1318. Tattha katamā avijjā. Yaṁ aññāṇaṁ adassanaṁ -pa- avijjālaṅgī moho akusalamūlaṁ. Ayaṁ vuccati avijjā.

1319. Tattha katamā bhavataṇhā. Yo bhavesu bhavachando -pa- bhavajjhosānaṁ. Ayaṁ vuccati bhavataṇhā.

1320. Tattha katamā bhavadiṭṭhi. "Bhavissati attā ca loko cā"ti yā evarūpā diṭṭhi diṭṭhigataṁ -pa- vipariyāsaggāho. Ayaṁ vuccati bhavadiṭṭhi.

1321. Tattha katamā vibhavadiṭṭhi. "Na bhavissati attā ca loko cā"ti yā evarūpā diṭṭhi diṭṭhigataṁ -pa- vipariyāsaggāho. Ayaṁ vuccati vibhavadiṭṭhi.

1322. Tattha katamā sassatadiṭṭhi. "Sassato attā ca loko cā"ti yā evarūpā diṭṭhi diṭṭhigataṁ -pa- vipariyāsaggāho. Ayaṁ vuccati sassatadiṭṭhi.

1323. Tattha katamā ucchedadiṭṭhi. "Ucchijjissati attā ca loko cā"ti yā evarūpā diṭṭhi diṭṭhigataṁ -pa- vipariyāsaggāho. Ayaṁ vuccati ucchedadiṭṭhi.

1324. Tattha katamā antavā diṭṭhi. "Antavā attā ca loko cā"ti yā evarūpā diṭṭhi diṭṭhigataṁ -pa- vipariyāsaggāho. Ayaṁ vuccati antavā diṭṭhi.

1325. Tattha katamā anantavā diṭṭhi. "Anantavā attā ca loko cā"ti yā evarūpā diṭṭhi diṭṭhigataṁ -pa- vipariyāsaggāho. Ayaṁ vuccati anantavā diṭṭhi.

1326. Tattha katamā pubbantānudiṭṭhi. Pubbantaṁ ārabbha yā uppajjati diṭṭhi diṭṭhigataṁ -pa- vipariyāsaggāho. Ayaṁ vuccati pubbantānudiṭṭhi.

1327. Tattha katamā aparantānudiṭṭhi. Aparantaṁ ārabbha yā uppajjati diṭṭhi diṭṭhigataṁ -pa- vipariyāsaggāho. Ayaṁ vuccati aparantānudiṭṭhi.

1328. Tattha katamaṁ ahirikaṁ. Yaṁ na hirīyati hiriyitabbena na hirīyati pāpakānaṁ akusalānaṁ dhammānaṁ samāpattiyā. Idaṁ vuccati ahirikaṁ.

1329. Tattha katamaṁ anottappaṁ. Yaṁ na ottappati ottappitabbena na ottappati pāpakānaṁ akusalānaṁ dhammānaṁ samāpattiyā. Idaṁ vuccati anottappaṁ.

1330. Tattha katamā hirī. Yaṁ hirīyati hiriyitabbena hirīyati pāpakānaṁ akusalānaṁ dhammānaṁ samāpattiyā. Ayaṁ vuccati hirī.

1331. Tattha katamaṁ ottappaṁ. Yaṁ ottappati ottappitabbena ottappati pāpakānaṁ akusalānaṁ dhammānaṁ samāpattiyā. Idaṁ vuccati ottappaṁ.

1332. Tattha katamā dovacassatā. Sahadhammike vuccamāne dovacassāyaṁ dovacassiyaṁ dovacassatā vippaṭikūlaggāhitā vipaccanīkasātatā anādariyaṁ anādaratā agāravatā appaṭissavatā. Ayaṁ vuccati dovacassatā.

1333. Tattha katamā pāpamittatā. Ye te puggalā assaddhā dussīlā appassutā maccharino duppaññā. Yā tesaṁ sevanā nisevanā saṁsevanā bhajanā sambhajanā bhatti sambhatti taṁsampavaṅkatā. Ayaṁ vuccati pāpamittatā.

1334. Tattha katamā sovacassatā. Sahadhammike vuccamāne sovacassāyaṁ sovacassiyaṁ sovacassatā appaṭikūlaggāhitā avipaccanīkasātatā sagāravatā sādariyaṁ sādaratā sappaṭissavatā. Ayaṁ vuccati sovacassatā.

1335. Tattha katamā kalyāṇamittatā. Ye te puggalā saddhā sīlavanto bahussutā cāgavanto paññavanto. Yā tesaṁ sevanā nisevanā saṁsevanā bhajanā sambhajanā bhatti sambhatti taṁsampavaṅkatā. Ayaṁ vuccati kalyāṇamittatā.

1336. Tattha katamā āpattikusalatā. Pañcapi āpattikkhandhā āpattiyo, sattapi āpattikkhandhā āpattiyo. Yā tāsaṁ āpattīnaṁ āpattikusalatā paññā pajānanā -pa- amoho dhammavicayo sammādiṭṭhi. Ayaṁ vuccati āpattikusalatā.

1337. Tattha katamā āpattivuṭṭhānakusalatā. Yā tāhi āpattīhi vuṭṭhānakusalatā paññā pajānanā -pa- amoho dhammavicayo sammādiṭṭhi. Ayaṁ vuccati āpattivuṭṭhānakusalatā.

1338. Tattha katamā samāpattikusalatā. Atthi savitakkasavicārā samāpatti, atthi avitakkavicāramattā samāpatti, atthi avitakka-avicārā samāpatti. Yā tāsaṁ samāpattīnaṁ samāpattikusalatā paññā pajānanā -pa- amoho dhammavicayo sammādiṭṭhi. Ayaṁ vuccati samāpattikusalatā.

1339. Tattha katamā samāpattivuṭṭhānakusalatā. Yā tāhi samāpattīhi vuṭṭhānakusalatā paññā pajānanā -pa- amoho dhammavicayo sammādiṭṭhi. Ayaṁ vuccati samāpattivuṭṭhānakusalatā.

1340. Tattha katamā dhātukusalatā. Aṭṭhārasa dhātuyo cakkhudhātu rūpadhātu cakkhuviññāṇadhātu, sotadhātu saddadhātu sotaviññāṇadhātu, ghānadhātu gandhadhātu ghānaviññāṇadhātu, jivhādhātu rasadhātu jivhāviññāṇadhātu, kāyadhātu phoṭṭhabbadhātu kāyaviññāṇadhātu, manodhātu dhammadhātu manoviññāṇadhātu. Yā tāsaṁ dhātūnaṁ dhātukusalatā paññā pajānanā -pa- amoho dhammavicayo sammādiṭṭhi. Ayaṁ vuccati dhātukusalatā.

1341. Tattha katamā manasikārakusalatā. Yā tāsaṁ dhātūnaṁ manasikārakusalatā paññā pajānanā -pa- amoho dhammavicayo sammādiṭṭhi. Ayaṁ vuccati manasikārakusalatā.

1342. Tattha katamā āyatanakusalatā. Dvādasāyatanāni cakkhāyatanaṁ rūpāyatanaṁ, sotāyatanaṁ saddāyatanaṁ, ghānāyatanaṁ gandhāyatanaṁ, jivhāyatanaṁ rasāyatanaṁ, kāyāyatanaṁ phoṭṭhabbāyatanaṁ, manāyatanaṁ dhammāyatanaṁ. Yā tesaṁ āyatanānaṁ āyatanakusalatā paññā pajānanā -pa- amoho dhammavicayo sammādiṭṭhi. Ayaṁ vuccati āyatanakusalatā.

1343. Tattha katamā paṭiccasamuppādakusalatā. "Avijjāpaccayā saṅkhārā, saṅkhārapaccayā viññāṇaṁ, viññāṇapaccayā nāmarūpaṁ, nāmarūpapaccayā saḷāyatanaṁ, saḷāyatanapaccayā phasso, phassapaccayā vedanā, vedanāpaccayā taṇhā, taṇhāpaccayā upādānaṁ, upādānapaccayā bhavo, bhavapaccayā jāti, jātipaccayā jarāmaraṇaṁ, sokaparidevadukkhadomanassupāyāsā sambhavanti,

evametassa kevalassa dukkhakkhandhassa samudayo hotī"ti yā tattha paññā pajānanā -pa- amoho dhammavicayo sammādiṭṭhi. Ayaṁ vuccati paṭiccasamuppādakusalatā.

1344. Tattha katamā ṭhānakusalatā. "Ye ye dhammā yesaṁ yesaṁ dhammānaṁ hetū paccayā uppādāya[1] taṁ taṁ ṭhānan"ti yā tattha paññā pajānanā -pa- amoho dhammavicayo sammādiṭṭhi. Ayaṁ vuccati ṭhānakusalatā.

1345. Tattha katamā aṭṭhānakusalatā. "Ye ye dhammā yesaṁ yesaṁ dhammānaṁ na hetū na paccayā uppādāya taṁ taṁ aṭṭhānan"ti yā tattha paññā pajānanā -pa- amoho dhammavicayo sammādiṭṭhi. Ayaṁ vuccati aṭṭhānakusalatā.

1346. Tattha katamo ajjavo. Yā ajjavatā ajimhatā avaṅkatā akuṭilatā. Ayaṁ vuccati ajjavo.

1347. Tattha katamo maddavo. Yā mudutā maddavatā akakkhaḷatā akathinatā nīcacittatā. Ayaṁ vuccati maddavo.

1348. Tattha katamā khanti. Yā khanti khamanatā adhivāsanatā acaṇḍikkaṁ anasuropo attamanatā cittassa. Ayaṁ vuccati khanti.

1349. Tattha katamaṁ soraccaṁ. Yo kāyiko avītikkamo, vācasiko avītikkamo, kāyikavācasiko avītikkamo. Idaṁ vuccati soraccaṁ. Sabbopi sīlasaṁvaro soraccaṁ.

1350. Tattha katamaṁ sākhalyaṁ. Yā sā vācā aṇḍakā kakkasā parakaṭukā parābhisajjanī kodhasāmantā asamādhisaṁvattanikā tathārūpiṁ vācaṁ pahāya yā sā vācā neḷā kaṇṇasukhā pemanīyā hadayaṅgamā porī bahujanakantā bahujanamanāpā tathārūpiṁ vācaṁ bhāsitā hoti. Yā tattha saṇhavācatā sakhilavācatā apharusavācatā. Idaṁ vuccati sākhalyaṁ.

---

1. Upādāya (Sī, Ka)

1351. Tattha katamo paṭisanthāro. Dve paṭisanthārā āmisapaṭisanthāro ca dhammapaṭisanthāro ca. Idhekacco paṭisanthārako hoti āmisapaṭisanthārena vā dhammapaṭisanthārena vā. Ayaṁ vuccati paṭisanthāro.

1352. Tattha katamā indriyesu aguttadvāratā. Idhekacco cakkhunā rūpaṁ disvā nimittaggāhī hoti anubyañjanaggāhī yatvādhikaraṇamenaṁ cakkhundriyaṁ asaṁvutaṁ viharantaṁ abhijjhādomanassā pāpakā akusalā dhammā anvāssaveyyuṁ tassa saṁvarāya na paṭipajjati na rakkhati cakkhundriyaṁ cakkhundriye na saṁvaraṁ āpajjati, sotena saddaṁ sutvā -pa- ghānena gandhaṁ ghāyitvā -pa- jivhāya rasaṁ sāyitvā -pa- kāyena phoṭṭhabbaṁ phusitvā -pa- manasā dhammaṁ viññāya nimittaggāhī hoti anubyañjanaggāhī yatvādhikaraṇamenaṁ manindriyaṁ asaṁvutaṁ viharantaṁ abhijjhādomanassā pāpakā akusalā dhammā anvāssaveyyuṁ tassa saṁvarāya na paṭipajjati na rakkhati manindriyaṁ manindriye na saṁvaraṁ āpajjati. Yā imesaṁ channaṁ indriyānaṁ agutti agopanā anārakkho asaṁvaro. Ayaṁ vuccati indriyesu aguttadvāratā.

1353. Tattha katamā bhojane amattaññutā. Idhekacco appaṭisaṅkhā ayoniso āhāraṁ āhāreti davāya madāya maṇḍanāya vibhūsanāya. Yā tattha asantuṭṭhitā amattaññutā appaṭisaṅkhā bhojane. Ayaṁ vuccati bhojane amattaññutā.

1354. Tattha katamā indriyesu guttadvāratā. Idhekacco cakkhunā rūpaṁ disvā na nimittaggāhī hoti nānubyañjanaggāhī yatvādhikaraṇamenaṁ cakkhundriyaṁ asaṁvutaṁ viharantaṁ abhijjhādomanassā pāpakā akusalā dhammā anvāssaveyyuṁ tassa saṁvarāya paṭipajjati rakkhati cakkhundriyaṁ cakkhundriye saṁvaraṁ āpajjati, sotena saddaṁ sutvā -pa- ghānena gandhaṁ ghāyitvā -pa- jivhāya rasaṁ sāyitvā -pa- kāyena phoṭṭhabbaṁ phusitvā -pa- manasā dhammā viññāya na nimittaggāhī hoti nānubyañjanaggāhī yatvādhikaraṇamenaṁ manindriyaṁ asaṁvutaṁ viharantaṁ abhijjhādomanassā pāpakā akusalā dhammā anvāssaveyyuṁ tassa saṁvarāya paṭipajjati rakkhati manindriyaṁ manindriye saṁvaraṁ āpajjati. Yā imesaṁ channaṁ indriyānaṁ gutti gopanā ārakkho saṁvaro. Ayaṁ vuccati indriyesu guttadvāratā.

1355. Tattha katamā bhojane mattaññutā. Idhekacco paṭisaṅkhā yoniso āhāraṁ āhāreti "neva davāya na madāya na maṇḍanāya na vibhūsanāya yāvadeva imassa kāyassa ṭhitiyā yāpanāya vihiṁsūparatiyā brahmacariyānuggahāya iti purāṇañca vedanaṁ paṭihaṅkhāmi, navañca vedanaṁ na uppādessāmi, yātrā ca me bhavissati, anavajjatā ca phāsuvihāro cā"ti yā tattha santuṭṭhitā mattaññutā paṭisaṅkhā bhojane. Ayaṁ vuccati bhojane mattaññutā.

1356. Tattha katamaṁ muṭṭhasaccaṁ. Yā asati ananussati appaṭissati asati asaraṇatā adhāraṇatā pilāpanatā sammusanatā. Idaṁ vuccati muṭṭhasaccaṁ.

1357. Tattha katamaṁ asampajaññaṁ. Yaṁ aññāṇaṁ adassanaṁ -pa- avijjālaṅgī moho akusalamūlaṁ. Idaṁ vuccati asampajaññaṁ.

1358. Tattha katamā sati. Yā sati anussati paṭissati sati saraṇatā dhāraṇatā apilāpanatā asammusanatā sati satindriyaṁ satibalaṁ sammāsati. Ayaṁ vuccati sati.

1359. Tattha katamaṁ sampajaññaṁ. Yā paññā pajānanā -pa- amoho dhammavicayo sammādiṭṭhi. Idaṁ vuccati sampajaññaṁ.

1360. Tattha katamaṁ paṭisaṅkhānabalaṁ. Yā paññā pajānanā -pa- amoho dhammavicayo sammādiṭṭhi. Idaṁ vuccati paṭisaṅkhānabalaṁ.

1361. Tattha katamaṁ bhāvanābalaṁ. Yā kusalānaṁ dhammānaṁ āsevanā bhāvanā bahulīkammaṁ. Idaṁ vuccati bhāvanābalaṁ. Sattapi bhojjhaṅgā bhāvanābalaṁ.

1362. Tattha katamo samatho. Yā cittassa ṭhiti -pa- sammāsamādhi. Ayaṁ vuccati samatho.

1363. Tattha katamā vipassanā. Yā paññā pajānanā -pa- amoho dhammavicayo sammādiṭṭhi. Ayaṁ vuccati vipassanā.

1364. Tattha katamaṁ samathanimittaṁ. Yā cittassa ṭhiti -pa- sammāsamādhi. Idaṁ vuccati samathanimittaṁ.

1365. Tattha katamaṁ paggāhanimittaṁ. Yo cetasiko vīriyārambho -pa- sammāvāyāmo. Idaṁ vuccati paggāhanimittaṁ.

1366. Tattha katamo paggāho. Yo cetasiko vīriyārambho -pa- sammāvāyāmo. Ayaṁ vuccati paggāho.

1367. Tattha katamo avikkhepo. Yā cittassa ṭhiti -pa- sammāsamādhi. Ayaṁ vuccati avikkhepo.

1368. Tattha katamā sīlavipatti. Yo kāyiko vītikkamo, vācasiko vītikkamo, kāyikavācasiko vītikkamo. Ayaṁ vuccati sīlavipatti. Sabbampi dussilyaṁ sīlavipatti.

1369. Tattha katamā diṭṭhivipatti. “Natthi dinnaṁ, natthi yiṭṭhaṁ, natthi hutaṁ, natthi sukatadukkaṭānaṁ kammānaṁ phalaṁ vipāko, natthi ayaṁ loko, natthi paro loko, natthi mātā, natthi pitā, natthi sattā opapātikā, natthi loke samaṇabrāhmaṇā sammaggatā sammāpaṭipannā, ye imañca lokaṁ parañca lokaṁ sayaṁ abhiññā sacchikatvā pavedentī”ti yā evarūpā diṭṭhi diṭṭhigataṁ -pa- vipariyāsaggāho. Ayaṁ uccati diṭṭhivipatti. Sabbāpi micchādiṭṭhi diṭṭhivipatti.

1370. Tattha katamā sīlasampadā. Yo kāyiko avītikkamo, vācasiko avītikkamo, kāyikavācasiko avītikkamo. Ayaṁ vuccati sīlasampadā. Sabbopi sīlasaṁvaro sīlasampadā.

1371. Tattha katamā diṭṭhisampadā. “Atthi dinnaṁ, atthi yiṭṭhaṁ, atthi hutaṁ, atthi sukatadukkaṭānaṁ kammānaṁ phalaṁ vipāko, atthi ayaṁ loko, atthi paro loko, atthi mātā, atthi pitā, atthi sattā opapātikā, atthi loke samaṇabrāhmaṇā sammaggatā sammāpaṭipannā, ye imañca lokaṁ parañca lokaṁ sayaṁ abhiññā sacchikatvā pavedentī”ti yā evarūpā paññā pajānanā -pa- amoho dhammavicayo sammādiṭṭhi. Ayaṁ vuccati diṭṭhisampadā. Sabbāpi sammādiṭṭhi diṭṭhisampadā.

1372. Tattha katamā sīlavisuddhi. Yo kāyiko avītikkamo, vācasiko avītikkamo, kāyikavācasiko avītikkamo. Ayaṁ vuccati sīlavisuddhi. Sabbopi sīlasaṁvaro sīlavisuddhi.

1373. Tattha katamā diṭṭhivisuddhi. Kammassakatañāṇaṁ saccānulomikañāṇaṁ maggasamaṅgissa ñāṇaṁ phalasamaṅgissa ñāṇaṁ.

1374. **Diṭṭhivisuddhi kho panā**ti yā paññā pajānanā -pa- amoho dhammavicayo sammādiṭṭhi.

1375. **Yathādiṭṭhissa ca padhāna**nti yo cetasiko vīriyārambho -pa- sammāvāyāmo.

1376. **Saṁvego**ti jātibhayaṁ jarābhayaṁ byādhibhayaṁ maraṇābhayaṁ, saṁvejaniyaṁ[1] ṭhānanti jāti jarā byādhi maraṇaṁ.

1377. **Saṁviggassa ca yoniso padhāna**nti idha bhikkhu anuppannānaṁ pāpakānaṁ akusalānaṁ dhammānaṁ anuppādāya chandaṁ janeti vāyamati vīriyaṁ ārabhati cittaṁ paggaṇhāti padahati, uppannānaṁ pāpakānaṁ akusalānaṁ dhammānaṁ pahānāya chandaṁ janeti vāyamati vīriyaṁ ārabhati cittaṁ paggaṇhāti padahati, anuppannānaṁ kusalānaṁ dhammānaṁ uppādāya chandaṁ janeti vāyamati vīriyaṁ ārabhati cittaṁ paggaṇhāti padahati, uppannānaṁ kusalānaṁ dhammānaṁ ṭhitiyā asammosāya bhiyyobhāvāya vepullāya bhāvanāya pāripūriyā chandaṁ janeti vāyamati vīriyaṁ ārabhati cittaṁ paggaṇhāti padahati.

1378. **Asantuṭṭhitā ca kusalesu dhammesū**ti yā kusalānaṁ dhammānaṁ bhāvanāya asantuṭṭhassa bhiyyokamyatā.

1379. **Appaṭivānitā ca padhānasmi**nti yā kusalānaṁ dhammānaṁ bhāvanāya sakkaccakiriyatā sātaccakiriyatā aṭṭhitakiriyatā anolīnavuttitā anikkhittachandatā anikkhittadhuratā āsevanā bhāvanā bahulīkammaṁ.

---

1. Saṁvejanīyaṁ (Sī)

1380. **Vijjā**ti tisso vijjā. Pubbenivāsānussatiñāṇaṁ vijjā, sattānaṁ cutūpapāte ñāṇaṁ vijjā, āsavānaṁ khaye ñāṇaṁ vijjā.

1381. **Vimuttī**ti dve vimuttiyo. Cittassa[1] adhimutti nibbānañca.

1382. **Khaye ñāṇan**ti maggasamaṅgissa ñāṇaṁ.

1383. **Anuppāde ñāṇan**ti phalasamaṅgissa ñāṇaṁ.

Nikkhepakaṇḍo niṭṭhito.

1. Cittassa ca (Sī, Syā)

4. Aṭṭhakathākaṇḍa

Tika-atthuddhāra

1384. Katame dhammā kusalā. Catūsu bhūmīsu kusalaṁ. Ime dhammā kusalā.

1385. Katame dhammā akusalā. Dvādasa akusalacittuppādā. Ime dhammā akusalā.

1386. Katame dhammā abyākatā. Catūsu bhūmīsu vipāko tīsu bhūmīsu kiriyābyākataṁ rūpañca nibbānañca. Ime dhammā abyākatā.

1387. Katame dhammā sukhāya vedanāya sampayuttā. Kāmāvacarakusalato cattāro somanassasahagatacittuppādā akusalato cattāro kāmāvacarakusalassa vipākato ca kiriyato ca pañca rūpāvacaratikacatukkajjhānā kusalato ca vipākato ca kiriyato ca lokuttaratikacatukkajjhānā kusalato ca vipākato ca etthuppannaṁ sukhaṁ vedanaṁ ṭhapetvā. Ime dhammā sukhāya vedanāya sampayuttā.

1388. Katame dhammā dukkhāya vedanāya sampayuttā. Dve domanassasahagatacittuppādā dukkhasahagataṁ kāyaviññāṇaṁ etthuppannaṁ dukkhaṁ vedanaṁ ṭhapetvā. Ime dhammā dukkhāya vedanāya sampayuttā.

1389. Katame dhammā adukkhamasukhāya vedanāya sampayuttā. Kāmāvacarakusalato cattāro upekkhāsahagatacittuppādā akusalato cha kāmāvacarakusalassa vipākato dasa akusalassa vipākato cha kiriyato cha rūpāvacaraṁ catutthaṁ jhānaṁ kusalato ca vipākato ca kiriyato ca cattāro arūpāvacarā kusalato ca vipākato ca etthuppannaṁ adukkhamasukhaṁ vedanaṁ ṭhapetvā. Ime dhammā adukkhamasukhāya vedanāya sampayuttā. Tisso ca vedanā rūpañca nibbānañca.

Ime dhammā na vattabbā sukhāya vedanāya sampayuttātipi dukkhāya vedanāya sampayuttātipi adukkhamasukhāya vedanāya sampayuttātipi.

1390. Katame dhammā vipākā. Catūsu bhūmīsu vipāko. Ime dhammā vipākā.

1391. Katame dhammā vipākadhammadhammā. Catūsu bhūmīsu kusalaṁ akusalaṁ. Ime dhammā vipākadhammadhammā.

1392. Katame dhammā nevavipākanavipākadhammadhammā. Tīsu bhūmīsu kiriyābyākataṁ rūpañca nibbānañca. Ime dhammā nevavipākanavipākadhammadhammā.

1393. Katame dhammā upādiṇṇupādāniyā. Tīsu bhūmīsu vipāko, yañca rūpaṁ kammassa katattā. Ime dhammā upādiṇṇupādāniyā.

1394. Katame dhammā anupādiṇṇupādāniyā. Tīsu bhūmīsu kusalaṁ akusalaṁ tīsu bhūmīsu kiriyābyākataṁ, yañca rūpaṁ na kammassa katattā. Ime dhammā anupādiṇṇupādāniyā.

1395. Katame dhammā anupādiṇṇa-anupādāniyā. Cattāro maggā apariyāpannā cattāri ca sāmaññāphalāni nibbānañca. Ime dhammā anupādiṇṇa-anupādāniyā.

1396. Katame dhammā saṁkiliṭṭhasaṁkilesikā. Dvādasākusalacittuppādā. Ime dhammā saṁkiliṭṭhasaṁkilesikā.

1397. Katame dhammā asaṁkiliṭṭhasaṁkilesikā. Tīsu bhūmīsu kusalaṁ tīsu bhūmīsu vipāko tīsu bhūmīsu kiriyābyākataṁ sabbañca rūpaṁ. Ime dhammā asaṁkiliṭṭhasaṁkilesikā.

1398. Katame dhammā asaṁkiliṭṭha-asaṁkilesikā. Cattāro maggā apariyāpannā cattāri ca sāmaññāphalāni nibbānañca. Ime dhammā asaṁkiliṭṭha-asaṁkilesikā.

1399. Katame dhammā savitakkasavicārā. Kāmāvacaraṁ kusalaṁ akusalaṁ kāmāvacarakusalassa vipākato ekādasa cittuppādā akusalassa vipākato dve kiriyato ekādasa rūpāvacaraṁ paṭhamaṁ

jhānaṁ kusalato ca vipākato ca kiriyato ca lokuttaraṁ paṭhamaṁ jhānaṁ kusalato ca vipākato ca etthuppanne vitakkavicāre ṭhapetvā. Ime dhammā savitakkasavicārā.

1400. Katame dhammā avitakkavicāramattā. Rūpāvacarapañcakanaye dutiyaṁ jhānaṁ kusalato ca vipākato ca kiriyato ca lokuttarapañcakanaye dutiyaṁ jhānaṁ kusalato ca vipākato ca etthuppannaṁ vicāraṁ ṭhapetvā vitakko ca. Ime dhammā avitakkavicāramattā.

1401. Katame dhammā avitakka-avicārā. Dvepañcaviññāṇāni rūpāvacaratikatikajjhānā kusalato ca vipākato ca kiriyato ca cattāro āruppā kusalato ca vipākato ca kiriyato ca lokuttaratikatikajjhānā kusalato ca vipākato ca pañcakanaye dutiye jhāne[1] uppanno ca vicāro rūpañca nibbānañca. Ime dhammā avitakka-avicārā. Vitakkasahajāto vicāro na vattabbo savitakkasavicārotipi avitakkavicāramattotipi avitakka-avicārotipi.

1402. Katame dhammā pītisahagatā. Kāmāvacarakusalato cattāro somanassasahagatacittuppādā akusalato cattāro kāmāvacarakusalassa vipākato pañca kiriyato pañca rūpāvacaradukatikajjhānā kusalato ca vipākato ca kiriyato ca lokuttaradukatikajjhānā kusalato ca vipākato ca etthuppannaṁ pītiṁ ṭhapetvā. Ime dhammā pītisahagatā.

1403. Katame dhammā sukhasahagatā. Kāmāvacarakusalato cattāro somanassasahagatacittuppādā akusalato cattāro kāmāvacarakusalassa vipākato cha kiriyato pañca rūpāvacaratikacatukkajjhānā kusalato ca vipākato ca kiriyato ca lokuttaratikacatukkajjhānā kusalato ca vipākato ca etthuppannaṁ sukhaṁ ṭhapetvā. Ime dhammā sukhasahagatā.

1404. Katame dhammā upekkhāsahagatā. Kāmāvacarakusalato cattāro upekkhāsahagatacittuppādā akusalato cha kāmāvacara-

1. Dutiyajjhāne (Sī)

kusalassa vipākato dasa akusalassa vipākato cha kiriyato cha rūpāvacaraṁ catutthaṁ jhānaṁ kusalato ca vipākato ca kiriyato ca cattāro āruppā kusalato ca vipākato ca kiriyato ca lokuttaraṁ catutthaṁ jhānaṁ kusalato ca vipākato ca etthuppannaṁ upekkhaṁ ṭhapetvā. Ime dhammā upekkhāsahagatā. Pīti na pītisahagatā sukhasahagatā na upekkhāsahagatā, sukhaṁ na sukhasahagataṁ siyā pītisahagataṁ na upekkhāsahagataṁ siyā na vattabbaṁ pītisahagatanti. Dve domanassasahagatacittuppādā dukkhasahagatakāyaviññāṇaṁ, yā ca vedanā upekkhā rūpañca nibbānañca. Ime dhammā na vattabbā pītisahagatātipi sukhasahagatātipi upekkhāsahagatātipi.

1405. Katame dhammā dassanena pahātabbā. Cattāro diṭṭhigatasampayuttacittuppādā vicikicchāsahagato cittuppādo. Ime dhammā dassanenapahātabbā.

1406. Katame dhammā bhāvanāya pahātabbā. Uddhaccasahagato cittuppādo. Ime dhammā bhāvanāya pahātabbā. Cattāro diṭṭhigatavippayuttā lobhasahagatacittuppādā dve domanassasahagatacittuppādā. Ime dhammā siyā dassanena pahātabbā, siyā bhāvanāya pahātabbā.

1407. Katame dhammā neva dassanena na bhāvanāya pahātabbā. Catūsu bhūmīsu kusalaṁ catūsu bhūmīsu vipāko tīsu bhūmīsu kiriyābyākataṁ rūpañca nibbānañca. Ime dhammā neva dassanena na bhāvanāya pahātabbā.

1408. Katame dhammā dassanena pahātabbahetukā. Cattāro diṭṭhigatasampayuttacittuppādā vicikicchāsahagato cittuppādo etthuppannaṁ mohaṁ ṭhapetvā. Ime dhammā dassanena pahātabbahetukā.

1409. Katame dhammā bhāvanāya pahātabbahetukā. Uddhaccasahagato cittuppādo etthuppannaṁ mohaṁ ṭhapetvā. Ime dhammā bhāvanāya bhāvanāya pahātabbahetukā. Cattāro diṭṭhigatavippayuttā lobhasahagatacittuppādā dve domanassasahagatacittuppādā. Ime dhammā siyā dassanena pahātabbahetukā, siyā bhāvanāya pahātabbahetukā.

1410. Katame dhammā neva dassanena na bhāvanāya pahātabbahetukā. Vicikicchāsahagato moho uddhaccasahagato moho catūsu bhūmīsu kusalaṁ catūsu bhūmīsu vipāko tīsu bhūmīsu kiriyābyākataṁ rūpañca nibbānañca. Ime dhammā neva dassanena na bhāvanāya pahātabbahetukā.

1411. Katame dhammā ācayagāmino. Tīsu bhūmīsu kusalaṁ akusalaṁ. Ime dhammā ācayagāmino.

1412. Katame dhammā apacayagāmino. Cattāro maggā apariyāpannā. Ime dhammā apacayagāmino.

1413. Katame dhammā nevācayagāmināpacayagāmino. Catūsu bhūmīsu vipāko tīsu bhūmīsu kiriyābyākataṁ rūpañca nibbānañca. Ime dhammā nevācayagāmināpacayagāmino.

1414. Katame dhammā sekkhā. Cattāro maggā apariyāpannā heṭṭhimāni ca tīṇi sāmaññaphalāni. Ime dhammā sekkhā.

1415. Katame dhammā asekkhā. Upariṭṭhimaṁ Arahattaphalaṁ. Ime dhammā asekkhā.

1416. Katame dhammā nevasekkhanāsekkhā. Tīsu bhūmīsu kusalaṁ akusalaṁ tīsu bhūmīsu vipāko tīsu bhūmīsu kiriyābyākataṁ rūpañca nibbānañca. Ime dhammā nevasekkhanāsekkhā.

1417. Katame dhammā parittā. Kāmāvacarakusalaṁ akusalaṁ sabbo kāmāvacarassa vipāko kāmāvacarakiriyābyākataṁ sabbañca rūpaṁ. Ime dhammā parittā.

1418. Katame dhammā mahaggatā. Rūpāvacarā arūpāvacarā kusalābyākatā. Ime dhammā mahaggatā.

1419. Katame dhammā appamāṇā. Cattāro maggā apariyāpannā cattāri ca sāmaññāphalāni nibbānañca. Ime dhammā appamāṇā.

1420. Katame dhammā parittārammaṇā. Sabbo kāmāvacarassa vipāko kiriyāmanodhātu kiriyāhetukamanoviññāṇadhātu somanassasahagatā. Ime dhammā parittārammaṇā.

1421. Katame dhammā mahaggatārammaṇā. Viññāṇañcāyatanaṁ nevasaññānāsaññāyatanaṁ. Ime dhammā mahaggatārammaṇā.

1422. Katame dhammā appamāṇārammaṇā. Cattāro maggā apariyāpannā cattāri ca sāmaññaphalāni. Ime dhammā appamāṇārammaṇā. Kāmāvacarakusalato cattāro ñāṇavippayuttacittuppādā kiriyato cattāro ñāṇavippayuttacittuppādā sabbaṁ akusalaṁ. Ime dhammā siyā parittārammaṇā, siyā mahaggatārammaṇā, na appamāṇārammaṇā. Siyā na vattabbā parittārammaṇātipi mahaggatārammaṇātipi. Kāmāvacarakusalato cattāro ñāṇasampayuttacittuppādā kiriyato cattāro ñāṇasampayuttacittuppādā rūpāvacaraṁ catutthaṁ jhānaṁ kusalato ca kiriyato ca kiriyāhetukamanoviññāṇadhātu upekkhāsahagatā. Ime dhammā siyā parittārammaṇā, siyā mahaggatārammaṇā, siyā appamāṇārammaṇā. Siyā na vattabbā parittārammaṇātipi mahaggatārammaṇātipi appamāṇārammaṇātipi. Rūpāvacaratikacatukkajjhānā kusalato ca vipākato ca kiriyato ca catutthassa jhānassa vipāko ākāsānañcāyatanaṁ ākiñcaññāyatanaṁ. Ime dhammā na vatthabbā parittārammaṇātipi mahaggatārammaṇātipi appamāṇārammaṇātipi. Rūpañca nibbānañca anārammaṇā.

1423. Katame dhammā hīnā. Dvādasa akusalacittuppādā. Ime dhammā hīnā.

1424. Katame dhammā majjhimā. Tīsu bhūmīsu kusalaṁ tīsu bhūmīsu vipāko tīsu bhūmīsu kiriyābyākataṁ sabbañca rūpaṁ. Ime dhammā majjhimā.

1425. Katame dhammā paṇītā. Cattāro maggā apariyāpannā cattāri ca sāmaññaphalāni nibbānañca. Ime dhammā paṇītā.

1426. Katame dhammā micchattaniyatā. Cattāro diṭṭhigatasampayuttacittuppādā dve domanassasahagatacittuppādā. Ime dhammā siyā micchattaniyatā, siyā aniyatā.

1427. Katame dhammā sammattaniyatā. Cattāro maggā apariyāpannā. Ime dhammā sammattaniyatā.

1428. Katame dhammā aniyatā. Cattāro diṭṭhigatavippayuttalobhasahagatacittuppādā vicikicchāsahagato cittuppādo uddhaccasahagato cittuppādo tīsu bhūmīsu kusalaṁ catūsu bhūmīsu vipāko tīsu bhūmīsu kiriyābyākataṁ rūpañca nibbānañca. Ime dhammā aniyatā.

1429. Katame dhammā maggārammaṇā. Kāmāvacarakusalato cattāro ñāṇasampayuttacittuppādā kiriyato cattāro ñāṇasampayuttacittuppādā. Ime dhammā siyā maggārammaṇā, na maggahetukā, siyā maggādhipatino. Siyā na vattabbā maggārammaṇātipi maggādhipatinotipi. Cattāro ariyamaggā na maggārammaṇā maggahetukā, siyā maggādhipatino. Siyā na vattabbā maggādhipatinoti. Rūpāvacaracatutthaṁ jhānaṁ kusalato ca kiriyato ca kiriyāhetukamanoviññāṇadhātu upekkhāsahagatā. Ime dhammā siyā maggārammaṇā, na maggahetukā, na maggādhipatino. Siyā na vattabbā maggārammaṇāti. Kāmāvacarakusalato cattāro ñāṇavippayuttacittuppādā sabbaṁ akusalaṁ sabbo kāmāvacarassa vipāko kiriyato cha cittuppādā rūpāvacaratikacatukkajjhānā kusalato ca vipākato ca kiriyato ca catutthassa jhānassa vipāko cattāro āruppā kusalato ca vipākato ca kiriyato ca cattāri ca sāmaññāphalāni. Ime dhammā na vattabbā maggārammaṇātipi maggahetukātipi maggādhipatinotipi. Rūpañca nibbānañca anārammaṇā.

1430. Katame dhammā uppānnā. Catūsu bhūmīsu vipāko, yañca rūpaṁ kammassa katattā. Ime dhammā siyā uppannā siyā uppādino. Na vattabbā anuppannāti. Catūsu bhūmīsu kusalaṁ akusalaṁ tīsu bhūmīsu kiriyābyākataṁ, yañca rūpaṁ na kammassa katattā. Ime dhammā siyā uppānnā siyā anuppannā. Na vattabbā uppādinoti. Nibbānaṁ na vattabbaṁ uppannantipi anuppannantipi uppādinotipi.

1431. Nibbānaṁ ṭhapetvā sabbe dhammā siyā atītā siyā anāgatā siyā paccuppannā. Nibbānaṁ na vattabbaṁ atītantipi anāgatantipi paccuppannantipi.

1432. Katame dhammā atītārammaṇā. Viññāṇañcāyatanaṁ nevasaññānāsaññāyatanaṁ. Ime dhammā atītārammaṇā.

1433. Niyogā anāgatārammaṇā natthi.

1434. Katame dhammā paccuppannārammaṇā. Dvepañcaviññāṇāni tisso ca manodhātuyo. Ime dhammā paccuppannārammaṇā. Kāmāvacarakusalassa vipākato dasa cittuppādā akusalassa vipākato manoviññāṇadhātu upekkhāsahagatā kiriyāhetukamanoviññāṇadhātu somanassasahagatā, ime dhammā siyā atītārammaṇā siyā anāgatārammaṇā siyā paccuppannārammaṇā. Kāmāvacarakusalaṁ akusalaṁ kiriyato nava cittuppādā rūpāvacaraṁ catutthaṁ jhānaṁ kusalato ca kiriyato ca, ime dhammā siyā atītārammaṇā siyā anāgatārammaṇā siyā paccuppannārammaṇā. Siyā na vattabbā atītārammaṇātipi anāgatārammaṇātipi paccuppannārammaṇātipi. Rūpāvacaratikacatukkajjhānā kusalato ca vipākato ca kiriyato ca catutthassa jhānassa vipāko ākāsānañcāyatanaṁ ākiñcaññāyatanaṁ cattāro maggā apariyāpannā cattāri ca sāmaññāphalāni, ime dhammā na vattabbā atītārammaṇātipi anāgatārammaṇātipi paccuppannārammaṇātipi. Rūpañca nibbānañca anārammaṇā.

1435. Anindriyabaddharūpañca nibbānañca ṭhapetvā sabbe dhammā siyā ajjhattā siyā bahiddhā siyā ajjhattabahiddhā. Anindriyabaddharūpañca nibbānañca bahiddhā.

1436. Katame dhammā ajjhattārammaṇā. Viññāṇañcāyatanaṁ nevasaññānāsaññāyatanaṁ. Ime dhammā ajjhattārammaṇā.

1437. Katame dhammā bahiddhārammaṇā. Rūpāvacaratikacatukkajjhānā kusalato ca vipākato ca kiriyato ca catutthassa jhānassa vipāko ākāsānañcāyatanaṁ cattāro maggā apariyāpannā cattāri ca sāmaññaphalāni. Ime dhammā bahiddhārammaṇā. Rūpaṁ ṭhapetvā sabbeva kāmāvacarā kusalākusalābyākatā dhammā rūpāvacaraṁ catutthaṁ jhānaṁ kusalato ca kiriyato ca, ime dhammā siyā ajjhattārammaṇā

siyā bahiddhārammaṇā siyā ajjhattabahiddhārammaṇā. Ākiñcaññāyatanaṁ na vattabbaṁ ajjhattārammaṇāntipi bahiddhārammaṇantipi ajjhattabahiddhārammaṇantipi. Rūpañca nibbānañca anārammaṇā.

1438. Katame dhammā sanidassanasappaṭighā. Rūpāyatanaṁ. Ime dhammā sanidassanasappaṭighā.

1439. Katame dhammā anidassanasappaṭighā. Cakkhāyatanaṁ -pa- phoṭṭhabbāyatanaṁ. Ime dhammā anidassanasappaṭighā.

1440. Katame dhammā anidassana-appaṭighā. Catūsu bhūmīsu kusalaṁ akusalaṁ catūsu bhūmīsu vipāko tīsu bhūmīsu kiriyābyākataṁ, yañca rūpaṁ anidassanaṁ appaṭighaṁ dhammāyatanapariyāpannaṁ nibbānañca. Ime dhammā anidassana-appaṭighā.

Tikaṁ.

Duka-atthuddhāra

Hetugocchaka

1441. Katame dhammā hetū. Tayo kusalahetū tayo akusalahetū tayo abyākatahetū, alobho kusalahetu adoso kusalahetu catūsu bhūmīsu kusalesu uppajjanti, amoho kusalahetu kāmāvacarakusalato cattāro ñāṇavippayutte cittuppāde ṭhapetvā catūsu bhūmīsu kusalesu uppajjati.

Lobho aṭṭhasu lobhasahagatesu cittuppādesu uppajjati, doso dvīsu domanassasahagatesu cittuppādesu uppajjati, moho sabbākusalesu uppajjati.

Alobho vipākahetu adoso vipākahetu kāmāvacarassa vipākato ahetuke cittuppāde ṭhapetvā catūsu bhūmīsu vipākesu uppajjanti, amoho vipākahetu kāmāvacarassa vipākato

ahetuke cittuppāde ṭhapetvā cattāro ñāṇavippayutte cittuppāde ṭhapetvā catūsu bhūmīsu vipākesu uppajjati.

Alobho kiriyahetu adoso kiriyahetu kāmāvacarakiriyato ahetuke cittuppāde ṭhapetvā tīsu bhūmīsu kiriyesu uppajjanti, amoho kiriyahetu kāmāvacarakiriyato ahetuke cittuppāde ṭhapetvā cattāro ñāṇavippayutte cittuppāde ṭhapetvā tīsu bhūmīsu kiriyesu uppajjati. Ime dhammā hetū.

1442. Katame dhammā na hetū. Ṭhapetvā hetū catūsu bhūmīsu kusalaṁ akusalaṁ catūsu bhūmīsu vipāko tīsu bhūmīsu kiriyābyākataṁ rūpañca nibbānañca. Ime dhammā na hetū.

1443. Katame dhammā sahetukā. Vicikicchāsahagataṁ uddhaccasahagataṁ mohaṁ ṭhapetvā avasesaṁ akusalaṁ catūsu bhūmīsu kusalaṁ kāmāvacarassa vipākato ahetuke cittuppāde ṭhapetvā catūsu bhūmīsu vipāko kāmāvacarakiriyato ahetuke cittuppāde ṭhapetvā tīsu bhūmīsu kiriyābyākataṁ. Ime dhammā sahetukā.

1444. Katame dhammā ahetukā. Vicikicchāsahagato moho uddhaccasahagato moho dvepañcaviññāṇāni tisso ca manodhātuyo pañca ca ahetukamanoviññāṇadhātuyo rūpañca nibbānañca. Ime dhammā ahetukā.

1445. Katame dhammā hetusampayuttā. Vicikicchāsahagataṁ uddhaccasahagataṁ mohaṁ ṭhapetvā avasesaṁ akusalaṁ catūsu bhūmīsu kusalaṁ kāmāvacarassa vipākato ahetuke cittuppāde ṭhapetvā catūsu bhūmīsu vipāko kāmāvacarakiriyato ahetuke cittuppāde ṭhapetvā tīsu bhūmīsu kiriyābyākataṁ. Ime dhammā hetusampayuttā.

1446. Katame dhammā hetuvippayuttā. Vicikicchāsahagato moho uddhaccasahagato moho dvepañcaviññāṇāni tisso ca manodhātuyo pañca ca ahetukamanoviññāṇadhātuyo rūpañca nibbānañca. Ime dhammā hetuvippayuttā.

1447. Katame dhammā hetū ceva sahetukā ca. Yattha dve tayo hetū ekato uppajjanti. Ime dhammā hetū ceva sahetukā ca.

1448. Katame dhammā sahetukā ceva na ca hetū. Catūsu bhūmīsu kusalaṁ akusalaṁ kāmāvacarassa vipākato ahetuke cittuppāde ṭhapetvā catūsu bhūmīsu vipāko kāmāvacarakiriyato ahetuke cittuppāde ṭhapetvā tīsu bhūmīsu kiriyābyākataṁ etthuppanne hetū ṭhapetvā. Ime dhammā sahetukā ceva na ca hetū. Ahetukā dhammā na vattabbā hetū ceva sahetukā cātipi sahetukā ceva na ca hetūhipi.

1449. Katame dhammā hetū ceva hetusampayuttā ca. Yattha dve tayo hetū ekato uppajjanti. Ime dhammā hetū ceva hetusampayuttā ca.

1450. Katame dhammā hetusampayuttā ceva na ca hetū. Catūsu bhūmīsu kusalaṁ akusalaṁ kāmāvacarassa vipākato ahetuke cittuppāde ṭhapetvā catūsu bhūmīsu vipāko kāmāvacarakiriyato ahetuke cittuppāde ṭhapetvā tīsu bhūmīsu kiriyābyākataṁ etthuppanne hetū ṭhapetvā. Ime dhammā hetusampayuttā ceva na ca hetū. Hetuvippayuttā dhammā na vattabbā hetū ceva hetusampayuttā cātipi hetusampayuttā ceva na ca hetūtipi.

1451. Katame dhammā na hetū sahetukā. Catūsu bhūmīsu kusalaṁ akusalaṁ kāmāvacarassa vipākato ahetuke cittuppāde ṭhapetvā catūsu bhūmīsu vipāko kāmāvacarakiriyato ahetuke cittuppāde ṭhapetvā tīsu bhūmīsu kiriyābyākataṁ etthuppanne hetū ṭhapetvā. Ime dhammā na hetū sahetukā.

1452. Katame dhammā na hetū ahetukā. Dvepañcaviññāṇāni tisso ca manodhātuyo pañca ca ahetukamanoviññāṇadhātuyo rūpañca nibbānañca. Ime dhammā na hetū ahetukā. Hetū dhammā na vattabbā na hetū sahetukātipi na hetū ahetukātipi.

Cūḷantaraduka

1453. Katame dhammā sappaccayā. Catūsu bhūmīsu kusalaṁ akusalaṁ catūsu bhūmīsu vipāko tīsu bhūmīsu kiriyābyākataṁ sabbañca rūpaṁ. Ime dhammā sappaccayā.

1454. Katame dhammā appaccayā. Nibbānaṁ. Ime dhammā appaccayā.

1455. Katame dhammā saṅkhatā. Catūsu bhūmīsu kusalaṁ akusalaṁ catūsu bhūmīsu vipāko tīsu bhūmīsu kiriyābyākataṁ sabbañca rūpaṁ. Ime dhammā saṅkhatā.

1456. Katame dhammā asaṅkhatā. Nibbānaṁ. Ime dhammā asaṅkhatā.

1457. Katame dhammā sanidassanā. Rūpāyatanaṁ. Ime dhammā sanidassanā.

1458. Katame dhammā anidassanā. Cakkhāyatanaṁ -pa- phoṭṭhabbāyatanaṁ catūsu bhūmīsu kusalaṁ akusalaṁ catūsu bhūmīsu vipāko tīsu bhūmīsu kiriyābyākataṁ, yañca rūpaṁ anidassanaṁ appaṭighaṁ dhammāyatanapariyāpannaṁ nibbānañca. Ime dhammā anidassanā.

1459. Katame dhammā sappaṭighā. Cakkhāyatanaṁ -pa- phoṭṭhabbāyatanaṁ. Ime dhammā sappaṭighā.

1460. Katame dhammā appaṭighā. Catūsu bhūmīsu kusalaṁ akusalaṁ catūsu bhūmīsu vipāko tīsu bhūmīsu kiriyābyākataṁ, yañca rūpaṁ anidassanaṁ appaṭighaṁ dhammāyatanapariyāpannaṁ nibbānañca. Ime dhammā appaṭighā.

1461. Katame dhammā rūpino. Cattāro ca mahābhūtā catunnañca mahābhūtānaṁ upādāya rūpaṁ. Ime dhammā rūpino.

1462. Katame dhammā arūpino. Catūsu bhūmīsu kusalaṁ akusalaṁ catūsu bhūmīsu vipāko tīsu bhūmīsu kiriyābyākataṁ nibbānañca. Ime dhammā arūpino.

1463. Katame dhammā lokiyā. Tīsu bhūmīsu kusalaṁ akusalaṁ tīsu bhūmīsu vipāko tīsu bhūmīsu kiriyābyākataṁ sabbañca rūpaṁ. Ime dhammā lokiyā.

1464. Katame dhammā lokuttarā. Cattāro maggā apariyāpannā cattāri ca sāmaññaphalāni nibbānañca. Ime dhammā lokuttarā. Sabbe[1] dhammā kenaci viññeyyā kenaci na viññeyyā.

Āsavagocchaka

1465. Katame dhammā āsavā. Cattāro āsavā kāmāsavo bhavāsavo diṭṭhāsavo avijjāsavo. Kāmāsavo aṭṭhasu lobhasahagatesu cittuppādesu uppajjati, bhavāsavo catūsu diṭṭhigatavippayuttalobhasahagatesu cittuppādesu uppajjati, diṭṭhāsavo catūsu diṭṭhigatasampayuttesu cittuppādesu uppajjati, avijjāsavo sabbākusalesu uppajjati. Ime dhammā āsavā.

1466. Katame dhammā no āsavā. Ṭhapetvā āsave avasesaṁ akusalaṁ catūsu bhūmīsu kusalaṁ catūsu bhūmīsu vipāko tīsu bhūmīsu kiriyābyākataṁ rūpañca nibbānañca. Ime dhammā no āsavā.

1467. Katame dhammā sāsavā. Tīsu bhūmīsu kusalaṁ akusalaṁ tīsu bhūmīsu vipāko tīsu bhūmīsu kiriyābyākataṁ sabbañca rūpaṁ. Ime dhammā sāsavā.

1468. Katame dhammā anāsavā. Cattāro maggā apariyāpannā cattāri ca samaññaphalāni nibbānañca. Ime dhammā anāsavā.

1469. Katame dhammā āsavasampayuttā. Dve domanassasahagatacittuppādā etthuppannaṁ mohaṁ ṭhapetvā, vicikicchāsahagataṁ uddhaccasahagataṁ mohaṁ ṭhapetvā avasesaṁ akusalaṁ. Ime dhammā āsavasampayuttā.

---

1. Sabbeva (Syā)

1470. Katame dhammā āsavavippayuttā. Dvīsu domanassasahagatesu cittuppādesu uppanno moho vicikicchāsahagato moho uddhaccasahagato moho catūsu bhūmīsu kusalaṁ catūsu bhūmīsu vipāko tīsu bhūmīsu kiriyābyākataṁ rūpañca nibbānañca. Ime dhammā āsavavippayuttā.

1471. Katame dhammā āsavo ceva sāsavā ca. Teva āsavā āsavā ceva sāsavā ca.

1472. Katame dhammā sāsavā ceva no ca āsavā. Ṭhapetvā āsave avasesaṁ akusalaṁ tīsu bhūmīsu kusalaṁ tīsu bhūmīsu vipāko tīsu bhūmīsu kiriyābyākataṁ sabbañca rūpaṁ. Ime dhammā sāsavā ceva no ca āsavā. Anāsavā dhammā na vattabbā āsavā ceva sāsavā cātipi sāsavā ceva no ca āsavātipi.

1473. Katame dhammā āsavā ceva āsavasampayuttā ca. Yattha dve tayo āsavā ekato uppajjanti. Ime dhammā āsavā ceva āsavasampayuttā ca.

1474. Katame dhammā āsavasampayuttā ceva no ca āsavā. Ṭhapetvā āsave avasesaṁ akusalaṁ. Ime dhammā āsavasampayuttā ceva no ca āsavā. Āsavavippayuttā dhammā na vattabbā āsavā ceva āsavasampayuttā cātipi āsavasampayuttā ceva no ca āsavātipi.

1475. Katame dhammā āsavavippayuttā sāsavā. Dvīsu domanassasahagatesu cittuppādesu uppannā moho vicikicchāsahagato moho uddhaccasahagato moho tīsu bhūmīsu kusalaṁ tīsu bhūmīsu vipāko tīsu bhūmīsu kiriyābyākataṁ sabbañca rūpaṁ. Ime dhammā āsavavippayuttā sāsavā.

1476. Katame dhammā āsavavippayuttā anāsavā. Cattāro maggā apariyāpannā cattāri ca sāmaññaphalāni nibbānañca. Ime dhammā āsavavippayuttā anāsavā. Āsavasampayuttā dhammā na vattabbā āsavavippayuttā sāsavātipi āsavavippayuttā anāsavātipi.

Saññojanagocchaka

1477. Katame dhammā saññojanā. Dasa saññojanāni kāmarāgasaññojanaṁ paṭighasaññojanaṁ mānasaññojanaṁ diṭṭhisaññojanaṁ vicikicchāsaññojanaṁ sīlabbataparāmāsasaññojanaṁ bhavarāgasaññojanaṁ issāsaññojanaṁ macchariyasaññojanaṁ avijjāsaññojanaṁ. Kāmarāgasaññojanaṁ aṭṭhasu lobhasahagatesu cittuppādesu uppajjati, paṭighasaññojanaṁ dvīsu domanassasahagatesu cittuppādesu uppajjati, mānasaññojanaṁ catūsu diṭṭhigatavippayuttalobhasahagatesu cittuppādesu uppajjati, diṭṭhisaññojanaṁ catūsu diṭṭhigatasampayuttesu cittuppādesu uppajjati, vicikicchāsaññojanaṁ vicikicchāsahagatesu cittuppādesu uppajjati, sīlabbataparāmāsasaññojanaṁ catūsu diṭṭhigatasampayuttesu cittuppādesu uppajjati, bhavarāgasaññojanaṁ catūsu diṭṭhigatavippayuttalobhasahagatesu cittuppādesu uppajjati, issāsaññojanañca macchariyasaññojanañca dvīsu domanassasahagatesu cittuppādesu uppajjanti, avijjāsaññojanaṁ sabbākusalesu uppajjati. Ime dhammā saññojanā.

1478. Katame dhammā no saññojanā. Ṭhapetvā saññojane avasesaṁ akusalaṁ catūsu bhūmīsu kusalaṁ catūsu bhūmīsu vipāko tīsu bhūmīsu kiriyābyākataṁ rūpañca nibbānañca. Ime dhammā no saññojanā.

1479. Katame dhammā saññojaniyā. Tīsu bhūmīsu kusalaṁ akusalaṁ tīsu bhūmīsu vipāko tīsu bhūmīsu kiriyābyākataṁ sabbañca rūpaṁ. Ime dhammā saññojaniyā.

1480. Katame dhammā asaññojaniyā. Cattāro maggā apariyāpannā cattāri ca sāmaññaphalāni nibbānañca. Ime dhammā asaññojaniyā.

1481. Katame dhammā saññojanasampayuttā. Uddhaccasahagataṁ mohaṁ ṭhapetvā avasesaṁ akusalaṁ. Ime dhammā saññojanasampayuttā.

1482. Katame dhammā saññojanavippayuttā. Uddhaccasahagato moho catūsu bhūmīsu kusalaṁ catūsu bhūmīsu vipāko tīsu bhūmīsu kiriyābyākataṁ rūpañca nibbānañca. Ime dhammā saññojanavippayuttā.

1483. Katame dhammā saññojanā ceva saññojaniyā ca. Tāneva saññojanāni saññojanā ceva saññojaniyā ca.

1484. Katame dhammā saññojaniyā ceva no ca saññojanā. Ṭhapetvā saññojane avasesaṁ akusalaṁ tīsu bhūmīsu kusalaṁ tīsu bhūmīsu vipāko tīsu bhūmīsu kiriyābyākataṁ sabbañca rūpaṁ. Ime dhammā saññojaniyā ceva no ca saññojanā. Asaññojaniyā dhammā na vattabbā saññojanā ceva saññojaniyā cātipi saññojaniyā ceva no ca saññojanātipi.

1485. Katame dhammā saññojanā ceva saññojanasampayuttā ca. Yattha dve tīṇi saññojanāni ekato uppajjanti. Ime dhammā saññojanā ceva saññojanasampayuttā ca.

1486. Katame dhammā saññojanasampayuttā ceva no ca saññojanā. Ṭhapetvā saññojane avasesaṁ akusalaṁ. Ime dhammā saññojanasampayuttā ceva no ca saññojanā. Saññojanavippayuttā dhammā na vattabbā saññojanā ceva saññojanasampayuttā cātipi saññojanasampayuttā ceva no ca saññojanātipi.

1487. Katame dhammā saññojanavippayuttā saññojaniyā. Uddhaccasahagato moho tīsu bhūmīsu kusalaṁ tīsu bhūmīsu vipāko tīsu bhūmīsu kiriyābyākataṁ sabbañca rūpaṁ. Ime dhammā saññojanavippayuttā saññojaniyā.

1488. Katame dhammā saññojanavippayuttā asaññojaniyā. Cattāro maggā apariyāpannā cattāri ca sāmaññaphalāni nibbānañca. Ime dhammā saññojanavippayuttā asaññojaniyā. Saññojanasampayuttā dhammā na vattabbā saññojanavippayuttā saññojaniyātipi saññojanavippayuttā asaññojaniyātipi.

Ganthagocchaka

1489. Katame dhammā ganthā. Cattāro ganthā abhijjhākāyagantho byāpādo kāyagantho sīlabbataparāmāso kāyagantho idaṁsaccābhiniveso kāyagantho. Abhijjhākāyagantho aṭṭhasu

lobhasahagatesu cittuppādesu uppajjati, byāpādo kāyagantho dvīsu domanassasahagatesu cittuppādesu uppajjati, sīlabbataparāmāso kāyagantho ca idaṁsaccābhiniveso kāyagantho ca catūsu diṭṭhigatasampayuttesu cittuppādesu uppajjanti. Ime dhammā ganthā.

1490. Katame dhammā no ganthā. Ṭhapetvā ganthe avasesaṁ akusalaṁ catūsu bhūmīsu kusalaṁ catūsu bhūmīsu vipāko tīsu bhūmīsu kiriyābyākataṁ rūpañca nibbānañca. Ime dhammā no ganthā.

1491. Katame dhammā ganthaniyā. Tīsu bhūmīsu kusalaṁ akusalaṁ tīsu bhūmīsu vipāko tīsu bhūmīsu kiriyābyākataṁ sabbañca rūpaṁ. Ime dhammā ganthaniyā.

1492. Katame dhammā aganthaniyā. Cattāro maggā apariyāpannā cattāri ca sāmaññaphalāni nibbānañca. Ime dhammā aganthaniyā.

1493. Katame dhammā ganthasampayuttā. Cattāro diṭṭhigatasampayuttacittuppādā cattāro diṭṭhigatavippayuttalobhasahagatacittuppādā etthuppannaṁ lobhaṁ ṭhapetvā, dve domanassasahagatacittuppādā etthuppannaṁ paṭighaṁ ṭhapetvā. Ime dhammā ganthasampayuttā.

1494. Katame dhammā ganthavippayuttā. Catūsu diṭṭhigatavippayuttalobhasahagatesu cittuppādesu uppanno lobho dvīsu domanassasahagatesu cittuppādesu uppannaṁ paṭighaṁ vicikicchāsahagato cittuppādo uddhaccasahagato cittuppādo catūsu bhūmīsu kusalaṁ catūsu bhūmīsu vipāko tīsu bhūmīsu kiriyābyākataṁ rūpañca nibbānañca. Ime dhammā ganthavippayuttā.

1495. Katame dhammā ganthā ceva ganthaniyā ca. Teva ganthā ganthā ceva ganthaniyā ca.

1496. Katame dhammā ganthaniyā ceva no ca ganthā. Ṭhapetvā ganthe avasesaṁ akusalaṁ tīsu bhūmīsu kusalaṁ tīsu bhūmīsu vipāko tīsu bhūmīsu kiriyābyākataṁ sabbañca rūpaṁ. Ime dhammā ganthaniyā ceva no ca ganthā. Aganthaniyā dhammā na vattabbā ganthā ceva ganthaniyā cātipi ganthaniyā ceva no ca ganthātipi.

1497. Katame dhammā ganthā ceva ganthasampayuttā ca. Yattha diṭṭhi ca lobho ca ekato uppajjanti. Ime dhammā ganthā ceva ganthasampayuttā ca.

1498. Katame dhammā ganthasampayuttā ceva no ca ganthā. Aṭṭha lobhasahagatacittuppādā dve domanassasahagatacittuppādā etthuppanne ganthe ṭhapetvā. Ime dhammā ganthasampayuttā ceva no ca ganthā. Ganthavippayuttā dhammā na vattabbā ganthā ceva ganthasampayuttā cātipi ganthasampayuttā ceva no ca ganthātipi.

1499. Katame dhammā ganthavippayuttā ganthaniyā. Catūsu diṭṭhigatavippayuttalobhasahagatesu cittuppādesu uppanno lobho dvīsu domanassasahagatesu cittuppādesu uppannaṁ paṭighaṁ vicikicchāsahagato cittuppādo uddhaccasahagato cittuppādo tīsu bhūmīsu kusalaṁ tīsu bhūmīsu vipāko tīsu bhūmīsu kiriyābyākataṁ sabbañca rūpaṁ. Ime dhammā ganthavippayuttā ganthaniyā.

1500. Katame dhammā ganthavippayuttā aganthaniyā. Cattāro maggā apariyāpannā cattāri ca sāmaññaphalāni nibbānañca. Ime dhammā ganthavippayuttā aganthaniyā. Ganthasampayuttā dhammā na vattabbā ganthavippayuttā ganthaniyātipi ganthavippayuttā aganthaniyātipi.

Oghagocchaka

1501. Katame dhammā oghā -pa-.

Yogagocchaka

1502. Katame dhammā yogā -pa-.

Nīvaraṇagocchaka

1503. Katame dhammā nīvaraṇā. Cha nīvaraṇā kāmacchandanīvaraṇaṁ byāpādanīvaraṇaṁ thinamiddhanīvaraṇaṁ uddhaccakukkuccanīvaraṇaṁ vicikicchānīvaraṇaṁ

avijjānīvaraṇaṁ. Kāmacchandanīvaraṇaṁ aṭṭhasu lobhasahagatesu cittuppādesu uppajjati, byāpādanīvaraṇaṁ dvīsu domanassasahagatesu cittuppādesu uppajjati, thinamiddhanīvaraṇaṁ sasaṅkhārikesu akusalesu uppajjati, uddhaccanīvaraṇaṁ uddhaccasahagatesu cittuppādesu uppajjati, kukkuccanīvaraṇaṁ dvīsu domanassasahagatesu cittuppādesu uppajjati, vicikicchānīvaraṇaṁ vicikicchāsahagatesu cittuppādesu uppajjati, avijjānīvaraṇaṁ sabbākusalesu uppajjati. Ime dhammā nīvaraṇā.

1504. Katame dhammā no nīvaraṇā. Ṭhapetvā nīvaraṇe avasesaṁ akusalaṁ catūsu bhūmīsu kusalaṁ catūsu bhūmīsu vipāko tīsu bhūmīsu kiriyābyākataṁ rūpañca nibbānañca. Ime dhammā no nīvaraṇā.

1505. Katame dhammā nīvaraṇiyā. Tīsu bhūmīsu kusalaṁ akusalaṁ tīsu bhūmīsu vipāko tīsu bhūmīsu kiriyābyākataṁ sabbañca rūpaṁ. Ime dhammā nīvaraṇiyā.

1506. Katame dhammā anīvaraṇiyā. Cattāro maggā apariyāpannā cattāri ca sāmaññaphalāni nibbānañca. Ime dhammā anīvaraṇiyā.

1507. Katame dhammā nīvaraṇasampayuttā. Dvādasa akusalacittuppādā. Ime dhammā nīvaraṇasampayuttā.

1508. Katame dhammā nīvaraṇavippayuttā. Catūsu bhūmīsu kusalaṁ catūsu bhūmīsu vipāko tīsu bhūmīsu kiriyābyākataṁ rūpañca nibbānañca. Ime dhammā nīvaraṇavippayuttā.

1509. Katame dhammā nīvaraṇā ceva nīvaraṇiyā ca. Tāneva nīvaraṇāni nīvaraṇā ceva nīvaraṇiyā ca.

1510. Katame dhammā nīvaraṇiyā ceva no ca nīvaraṇā. Ṭhapetvā nīvaraṇe avasesaṁ akusalaṁ tīsu bhūmīsu kusalaṁ tīsu bhūmīsu vipāko tīsu bhūmīsu kiriyābyākataṁ sabbañca rūpaṁ. Ime dhammā nīvaraṇiyā ceva no ca nīvaraṇā. Anīvaraṇiyā dhammā na vattabbā nīvaraṇā ceva nīvaraṇiyā cātipi nīvaraṇiyā ceva no ca nīvaraṇātipi.

1511. Katame dhammā nīvaraṇā ceva nīvaraṇasampayuttā ca. Yattha dve tīṇi nīvaraṇāni ekato uppajjanti. Ime dhammā nīvaraṇā ceva nīvaraṇasampayuttā ca.

1512. Katame dhammā nīvaraṇasampayuttā ceva no ca nīvaraṇā. Ṭhapetvā nīvaraṇe avasesaṁ akusalaṁ. Ime dhammā nīvaraṇasampayuttā ceva no ca nīvaraṇā. Nīvaraṇavippayuttā dhammā na vattabbā nīvaraṇā ceva nīvaraṇasampayuttā cātipi nīvaraṇasampayuttā ceva no ca nīvaraṇātipi.

1513. Katame dhammā nīvaraṇavippayuttā nīvaraṇiyā. Tīsu bhūmīsu kusalaṁ tīsu bhūmīsu vipāko tīsu bhūmīsu kiriyābyākataṁ sabbañca rūpaṁ. Ime dhammā nīvaraṇavippayuttā nīvaraṇiyā.

1514. Katame dhammā nīvaraṇavippayuttā anīvaraṇiyā. Cattāro maggā apariyāpannā cattāri ca sāmaññaphalāni nibbānañca. Ime dhammā nīvaraṇavippayuttā anīvaraṇiyā. Nīvaraṇasampayuttā dhammā na vattabbā nīvaraṇavippayuttā nīvaraṇiyātipi nīvaraṇavippayuttā anīvaraṇiyātipi.

Parāmāsagocchaka

1515. Katame dhammā parāmāsā. Diṭṭhiparāmāso catūsu diṭṭhigatasampayuttesu cittuppādesu uppajjati. Ime dhammā parāmāsā.

1516. Katame dhammā no parāmāsā. Ṭhapetvā parāmāsaṁ avasesaṁ akusalaṁ catūsu bhūmīsu kusalaṁ catūsu bhūmīsu vipāko tīsu bhūmīsu kiriyābyākataṁ rūpañca nibbānañca. Ime dhammā no parāmāsā.

1517. Katame dhammā parāmaṭṭhā. Tīsu bhūmīsu kusalaṁ akusalaṁ tīsu bhūmīsu vipāko tīsu bhūmīsu kiriyābyākataṁ sabbañca rūpaṁ. Ime dhammā parāmaṭṭhā.

1518. Katame dhammā aparāmaṭṭhā. Cattāro maggā apariyāpannā cattāri ca sāmaññaphalāni nibbānañca. Ime dhammā aparāmaṭṭhā.

1519. Katame dhammā parāmāsasampayuttā. Cattāro diṭṭhigatasampayuttacittuppādā etthuppannaṁ parāmāsaṁ ṭhapetvā. Ime dhammā parāmāsasampayuttā.

1520. Katame dhammā parāmāsavippayuttā. Cattāro diṭṭhigatavippayuttalobhasahagatacittuppādā dve domanassasahagatacittuppādā vicikicchāsahagato cittuppādo uddhaccasahagato cittuppādo catūsu bhūmīsu kusalaṁ catūsu bhūmīsu vipāko tīsu bhūmīsu kiriyābyākataṁ rūpañca nibbānañca. Ime dhammā parāmāsavippayuttā. Parāmāso na vattabbo parāmāsasampayuttotipi parāmāsavippayuttotipi.

1521. Katame dhammā parāmāsā ceva parāmaṭṭhā ca. So eva parāmāso parāmāso ceva parāmaṭṭho ca.

1522. Katame dhammā parāmaṭṭhā ceva no ca parāmāsā. Ṭhapetvā parāmāsaṁ avasesaṁ akusalaṁ tīsu bhūmīsu kusalaṁ tīsu bhūmīsu vipāko tīsu bhūmīsu kiriyābyākataṁ sabbañca rūpaṁ. Ime dhammā parāmaṭṭhā ceva no ca parāmāsā. Aparāmaṭṭhā dhammā na vattabbā parāmāsā ceva parāmaṭṭhā cātipi parāmaṭṭhā ceva no ca parāmāsātipi.

1523. Katame dhammā parāmasavippayuttā parāmaṭṭhā. Cattāro diṭṭhigatavippayuttalobhasahagatacittuppādā dve domanassasahagatacittuppādā vicikicchāsahagato cittuppādo uddhaccasahagato cittuppādo tīsu bhūmīsu kusalaṁ tīsu bhūmīsu vipāko tīsu bhūmīsu kiriyābyākataṁ sabbañca rūpaṁ. Ime dhammā parāmāsavippayuttā parāmaṭṭhā.

1524. Katame dhammā parāmāsavippayuttā aparāmaṭṭhā. Cattāro maggā apariyāpannā cattāri ca sāmaññaphalāni nibbānañca. Ime dhammā parāmāsavippayuttā aparāmaṭṭhā. Parāmāsā ca parāmāsasampayuttā ca dhammā na vattabbā parāmāsavippayuttā parāmaṭṭhātipi parāmāsavippayuttā aparāmaṭṭhātipi.

Mahantaraduka

1525. Katame dhammā sārammaṇā. Catūsu bhūmīsu kusalaṁ akusalaṁ catūsu bhūmīsu vipāko tīsu bhūmīsu kiriyābyākataṁ. Ime dhammā sārammaṇā.

1526. Katame dhammā anārammaṇā. Rūpañca nibbānañca. Ime dhammā anārammaṇā.

1527. Katame dhammā cittā. Cakkhuviññāṇaṁ sotaviññāṇaṁ ghānaviññāṇaṁ jivhāviññāṇaṁ kāyaviññāṇaṁ manodhātu manoviññāṇadhātu. Ime dhammā cittā.

1528. Katame dhammā no cittā. Vedanākkhandho saññākkhandho saṅkhārakkhandho rūpañca nibbānañca. Ime dhammā no cittā.

1529. Katame dhammā cetasikā. Vedanākkhandho saññākkhandho. Saṅkhārakkhandho. Ime dhammā cetasikā.

1530. Katame dhammā acetasikā. Cittañca rūpañca nibbānañca. Ime dhammā acetasikā.

1531. Katame dhammā cittasampayuttā. Vedanākkhandho saññākkhandho saṅkhārakkhandho. Ime dhammā cittasampayuttā.

1532. Katame dhammā cittavippayuttā. Rūpañca nibbānañca. Ime dhammā cittavippayuttā. Cittaṁ na vattabbaṁ cittena sampayuttantipi cittena vippayuttantipi.

1533. Katame dhammā cittasaṁsaṭṭhā. Vedanākkhandho saññākkhandho saṅkhārakkhandho. Ime dhammā cittasaṁsaṭṭhā.

1534. Katame dhammā cittavisaṁsaṭṭhā. Rūpañca nibbānañca. Ime dhammā cittavisaṁsaṭṭhā. Cittaṁ na vattabbaṁ cittena saṁsaṭṭhantipi cittena visaṁsaṭṭhantipi.

1535. Katame dhammā cittasamuṭṭhānā. Vedanākkhandho saññākhandho saṅkhārakkhandho kāyaviññatti vacīviññatti, yaṁ vā panaññampi atthi rūpaṁ cittajaṁ

cittahetukaṁ cittasamuṭṭhānaṁ rūpāyatanaṁ saddāyatanaṁ gandhāyatanaṁ rasāyatanaṁ phoṭṭhabbāyatanaṁ ākāsadhātu āpodhātu rūpassa lahutā rūpassa mudutā rūpassa kammaññatā rūpassa upacayo rūpassa santati kabaḷīkāro āhāro. Ime dhammā cittasamuṭṭhānā.

1536. Katame dhammā no cittasamuṭṭhānā. Cittañca avasesañca rūpaṁ nibbānañca. Ime dhammā no cittasamuṭṭhānā.

1537. Katame dhammā cittasahabhuno. Vedanākkhandho saññākkhandho saṅkhārakkhandho kāyaviññatti vacīviññatti. Ime dhammā cittasahabhuno.

1538. Katame dhammā no cittasahabhuno. Cittañca avasesañca rūpaṁ nibbānañca. Ime dhammā no cittasahabhuno.

1539. Katame dhammā cittānuparivattino. Vedanākkhandho saññākkhandho saṅkhārakkhandho kāyaviññatti vacīviññatti. Ime dhammā cittānuparivattino.

1540. Katame dhammā no cittānuparivattino. Cittañca avasesañca rūpaṁ nibbānañca. Ime dhammā no cittānuparivattino.

1541. Katame dhammā cittasaṁsaṭṭhasamuṭṭhānā. Vedanākkhandho saññākkhandho saṅkhārakkhandho. Ime dhammā cittasaṁsaṭṭhasamuṭṭhānā.

1542. Katame dhammā no cittasaṁsaṭṭhasamuṭṭhānā. Cittañca rūpañca nibbānañca. Ime dhammā no cittasaṁsaṭṭhasamuṭṭhānā.

1543. Katame dhammā cittasaṁsaṭṭhasamuṭṭhānasahabhuno. Vedanākkhandho saññākkhandho saṅkhārakkhandho. Ime dhammā cittasaṁsaṭṭhasamuṭṭhānasahabhuno.

1544. Katame dhammā no cittasaṁsaṭṭhasamuṭṭhānasahabhuno. Cittañca rūpañca nibbānañca. Ime dhammā no cittasaṁsaṭṭhasamuṭṭhānasahabhuno.

1545. Katame dhammā cittasaṁsaṭṭhasamuṭṭhānānuparivattino. Vedanākkhandho saññākkhandho saṅkhārakkhandho. Ime dhammā cittasaṁsaṭṭhasamuṭṭhānānuparivattino.

1546. Katame dhammā no cittasaṁsaṭṭhasamuṭṭhānānuparivattino. Cittañca rūpañca nibbānañca. Ime dhammā no cittasaṁsaṭṭhasamuṭṭhānānuparivattino.

1547. Katame dhammā ajjhattikā. Cakkhāyatanaṁ -pa- manāyatanaṁ. Ime dhammā ajjhattikā.

1548. Katame dhammā bāhirā. Rūpāyatanaṁ -pa- dhammāyatanaṁ. Ime dhammā bāhirā.

1549. Katame dhammā upādā. Cakkhāyatanaṁ -pa- kabaḷīkāro āhāro. Ime dhammā upādā.

1550. Katame dhammā no upādā. Catūsu bhūmīsu kusalaṁ akusalaṁ catūsu bhūmīsu vipāko tīsu bhūmīsu kiriyābyākataṁ cattāro ca mahābhūtā nibbānañca. Ime dhammā no upādā.

1551. Katame dhammā upādiṇṇā. Tīsu bhūmīsu vipāko, yañca rūpaṁ kammassa katattā. Ime dhammā upādiṇṇā.

1552. Katame dhammā anupādiṇṇā. Tīsu bhūmīsu kusalaṁ akusalaṁ tīsu bhūmīsu kiriyābyākataṁ, yañca rūpaṁ na kammassa katattā cattāro maggā apariyāpannā cattāri ca sāmaññaphalāni nibbānañca. Ime dhammā anupādiṇṇā.

Upādānagocchaka

1553. Katame dhammā upādānā. Cattāri upādānāni kāmupādānaṁ diṭṭhupādānaṁ sīlabbatupādānaṁ attavādupādānaṁ. Kāmupādānaṁ aṭṭhasu lobhasahagatesu cittuppādesu uppajjati, diṭṭhupādānañca sīlabbatupādānañca attavādupādānañca catūsu diṭṭhigatasampayuttesu cittuppādesu uppajjanti. Ime dhammā upādānā.

1554. Katame dhammā no upādānā. Ṭhapetvā upādāne avasesaṁ akusalaṁ catūsu bhūmīsu kusalaṁ catūsu bhūmīsu vipāko tīsu bhūmīsu kiriyābyākataṁ rūpañca nibbānañca. Ime dhammā no upādānā.

1555. Katame dhammā upādāniyā. Tīsu bhūmīsu kusalaṁ akusalaṁ tīsu bhūmīsu vipāko tīsu bhūmīsu kiriyābyākataṁ sabbañca rūpaṁ. Ime dhammā upādāniyā.

1556. Katame dhammā anupādāniyā. Cattāro maggā apariyāpannā cattāri ca sāmaññaphalāni nibbānañca. Ime dhammā anupādāniyā.

1557. Katame dhammā upādānasampayuttā. Cattāro diṭṭhigatasampayuttalobhasahagatacittuppādā cattāro diṭṭhigatavippayuttalobhasahagatacittuppādā etthuppannaṁ lobhaṁ ṭhapetvā. Ime dhammā upādānasampayuttā.

1558. Katame dhammā upādānavippayuttā. Catūsu diṭṭhigatavippayuttalobhasahagatesu cittuppādesu uppanno lobho dve domanassasahagatacittuppādā vicikicchāsahagato cittuppādo uddhaccasahagato cittuppādo catūsu bhūmīsu kusalaṁ catūsu bhūmīsu vipāko tīsu bhūmīsu kiriyābyākataṁ rūpañca nibbānañca. Ime dhammā upādānavippayuttā.

1559. Katame dhammā upādānā ceva upādāniyā ca. Tāneva upādānāni upādānā ceva upādāniyā ca.

1560. Katame dhammā upādāniyā ceva no ca upādānā. Ṭhapetvā upādāne avasesaṁ akusalaṁ tīsu bhūmīsu kusalaṁ tīsu bhūmīsu vipāko tīsu bhūmīsu kiriyābyākataṁ sabbañca rūpaṁ. Ime dhammā upādāniyā ceva no ca upādānā. Anupādāniyā dhammā na vattabbā upādānā ceva upādāniyā cātipi upādāniyā ceva no ca upādānātipi.

1561. Katame dhammā upādānā ceva upādānasampayuttā ca. Yattha diṭṭhi ca lobho ca ekato uppajjanti. Ime dhammā upādānā ceva upādānasampayuttā ca.

1562. Katame dhammā upādānasampayuttā ceva no ca upādānā. Aṭṭhalobhasahagatacittuppādā etthuppanne upādāne ṭhapetvā. Ime dhammā upādānasampayuttā ceva no ca upādānā. Upādānavippayuttā dhammā na vattabbā upādānā ceva upādānasampayuttā cātipi upādānasampayuttā ceva no ca upādānātipi.

1563. Katame dhammā upādānavippayuttā upādāniyā. Catūsu diṭṭhigatavippayuttalobhasahagatesu cittuppādesu uppanno lobho dve domanassasahagatacittuppādā vicikicchāsahagato cittuppādo uddhaccasahagato cittuppādo tīsu bhūmīsu kusalaṁ tīsu bhūmīsu vipāko tīsu bhūmīsu kiriyābyākataṁ sabbañca rūpaṁ. Ime dhammā upādānavippayuttā upādāniyā.

1564. Katame dhammā upādānavippayuttā anupādāniyā. Cattāro maggā apariyāpannā cattāri ca sāmaññaphalāni nibbānañca. Ime dhammā upādānavippayuttā anupādāniyā. Upādānasampayuttā dhammā na vattabbā upādānavippayuttā upādāniyātipi upādānavippayuttā anupādāniyātipi.

Kilesagocchaka

1565. Katame dhammā kilesā. Dasa kilesavatthūni lobho doso moho māno diṭṭhi vicikicchā thinaṁ uddhaccaṁ ahirikaṁ anottappaṁ. Lobho aṭṭhasu lobhasahagatesu cittuppādesu uppajjati, doso dvīsu domanassasahagatesu cittuppādesu uppajjati, moho sabbākusalesu uppajjati, māno catūsu diṭṭhigatavippayuttalobhasahagatesu cittuppādesu uppajjati, diṭṭhi catūsu diṭṭhigatasampayuttesu cittuppādesu uppajjati, vicikicchā vicikicchāsahagatesu cittuppādesu uppajjati, thinaṁ sasaṅkhārikesu akusalesu uppajjati, uddhaccañca ahirikañca anottappañca sabbākusalesu uppajjanti. Ime dhammā kilesā.

1566. Katame dhammā no kilesā. Ṭhapetvā kilese avasesaṁ akusalaṁ catūsu bhūmīsu kusalaṁ catūsu bhūmīsu vipāko tīsu bhūmīsu kiriyābyākataṁ rūpañca nibbānañca. Ime dhammā no kilesā.

1567. Katame dhammā saṁkilesikā. Tīsu bhūmīsu kusalaṁ akusalaṁ tīsu bhūmīsu vipāko tīsu bhūmīsu kiriyābyākataṁ sabbañca rūpaṁ. Ime dhammā saṁkilesikā.

1568. Katame dhammā asaṁkilesikā. Cattāro maggā apariyāpannā cattāri ca sāmaññaphalāni nibbānañca. Ime dhammā asaṁkilesikā.

1569. Katame dhammā saṁkiliṭṭhā. Dvādasa akusalacittuppādā. Ime dhammā saṁkiliṭṭhā.

1570. Katame dhammā asaṁkiliṭṭhā. Catūsu bhūmīsu kusalaṁ catūsu bhūmīsu vipāko tīsu bhūmīsu kiriyābyākataṁ rūpañca nibbānañca. Ime dhammā asaṁkiliṭṭhā.

1571. Katame dhammā kilesasampayuttā. Dvādasa akusalacittuppādā. Ime dhammā kilesasampayuttā.

1572. Katame dhammā kilesavippayuttā. Catūsu bhūmīsu kusalaṁ catūsu bhūmīsu vipāko tīsu bhūmīsu kiriyābyākataṁ rūpañca nibbānañca. Ime dhammā kilesavippayuttā.

1573. Katame dhammā kilesā ceva saṁkilesikā ca. Teva kilesā kilesā ceva saṁkilesikā ca.

1574. Katame dhammā saṁkilesikā ceva no ca kilesā. Ṭhapetvā kilese avasesaṁ akusalaṁ tīsu bhūmīsu kusalaṁ tīsu bhūmīsu vipāko tīsu bhūmīsu kiriyābyākataṁ sabbañca rūpaṁ. Ime dhammā saṁkilesikā ceva no ca kilesā. Asaṁkilesikā dhammā na vattabbā kilesā ceva saṁkilesikā cātipi saṁkilesikā ceva no ca kilesātipi.

1575. Katame dhammā kilesā ceva saṁkiliṭṭhā ca. Teva kilesā kilesā ceva saṁkiliṭṭhā ca.

1576. Katame dhammā saṁkiliṭṭhā ceva no ca kilesā. Ṭhapetvā kilese avasesaṁ akusalaṁ. Ime dhammā saṁkiliṭṭhā ceva no ca kilesā. Asaṁkiliṭṭhā dhammā na vattabbā kilesā ceva saṁkiliṭṭhā cātipi saṁkiliṭṭhā ceva no ca kilesātipi.

1577. Katame dhammā kilesā ceva kilesasampayuttā ca. Yattha dve tayo kilesā ekato uppajjanti. Ime dhammā kilesā ceva kilesasampayuttā ca.

1578. Katame dhammā kilesasampayuttā ceva no ca kilesā. Ṭhapetvā kilese avasesaṁ akusalaṁ. Ime dhammā kilesasampayuttā ceva no ca kilesā. Kilesavippayuttā dhammā na vattabbā kilesā ceva kilesasampayuttā cātipi kilesasampayuttā ceva no ca kilesātipi.

1579. Katame dhammā kilesavippayuttā saṁkilesikā. Tīsu bhūmīsu kusalaṁ tīsu bhūmīsu vipāko tīsu bhūmīsu kiriyābyākataṁ sabbañca rūpaṁ. Ime dhammā kilesavippayuttā saṁkilesikā.

1580. Katame dhammā kilesavippayuttā asaṁkilesikā. Cattāro maggā apariyāpannā cattāri ca sāmaññaphalāni nibbānañca. Ime dhammā kilesavippayuttā asaṁkilesikā. Kilesasampayuttā dhammā na vattabbā kilesavippayuttā saṁkilesikātipi kilesavippayuttā asaṁkilesikātipi.

Piṭṭhiduka

1581. Katame dhammā dassanena pahātabbā. Cattāro diṭṭhigatasampayuttacittuppādā vicikicchāsahagato cittuppādo. Ime dhammā dassanena pahātabbā. Cattāro diṭṭhigatavippayuttalobhasahagatacittuppādā dve domanassasahagatacittuppādā. Ime dhammā siyā dassanena pahātabbā, siyā na dassanena pahātabbā.

1582. Katame dhammā na dassanena pahātabbā. Uddhaccasahagato cittuppādo catūsu bhūmīsu kusalaṁ catūsu bhūmīsu vipāko tīsu bhūmīsu kiriyābyākataṁ rūpañca nibbānañca. Ime dhammā na dassanena pahātabbā.

1583. Katame dhammā bhāvanāya pahātabbā. Uddhaccasahagato cittuppādo. Ime dhammā bhāvanāya pahātabbā. Cattāro diṭṭhigatavippayuttalobhasahagatacittuppādā dve domanassasahagatacittuppādā. Ime dhammā siyā bhāvanāya pahātabbā, siyā na bhāvanāya pahātabbā.

1584. Katame dhammā na bhāvanāya pahātabbā. Cattāro diṭṭhigatasampayuttacittuppādā vicikicchāsahagato cittupādo catūsu bhūmīsu kusalaṁ catūsu bhūmīsu vipāko tīsu bhūmīsu kiriyābyākataṁ rūpañca nibbānañca. Ime dhammā na bhāvanāya pahātabbā.

1585. Katame dhammā dassanena pahātabbahetukā. Cattāro diṭṭhigatasampayuttacittuppādā vicikicchāsahagato cittuppādo etthuppannaṁ mohaṁ ṭhapetvā. Ime dhammā dassanena pahātabbahetukā. Cattāro diṭṭhigatavippayuttalobhasahagatacittuppādā dve domanassasahagatacittuppādā. Ime dhammā siyā dassanena pahātabbahetukā, siyā na dassanena pahātabbahetukā.

1586. Katame dhammā na dassanena pahātabbahetukā. Vicikicchāsahagato moho uddhaccasahagato cittuppādo catūsu bhūmīsu kusalaṁ catūsu bhūmīsu vipāko tīsu bhūmīsu kiriyābyākataṁ rūpañca nibbānañca. Ime dhammā na dassanena pahātabbahetukā.

1587. Katame dhammā bhāvanāya pahātabbahetukā. Uddhaccasahagato cittuppādo etthuppannaṁ mohaṁ ṭhapetvā. Ime dhammā bhāvanāya pahātabbahetukā. Cattāro diṭṭhigatavippayuttalobhasahagatacittuppādā dve domanassasahagatacittuppādā. Ime dhammā siyā bhāvanāya pahātabbahetukā, siyā na bhāvanāya pahātabbahetukā.

1588. Katame dhammā na bhāvanāya pahātabbahetukā. Cattāro diṭṭhigatasampayuttacittuppādā vicikicchāsahagato cittuppādo uddhaccasahagato moho catūsu bhūmīsu kusalaṁ catūsu bhūmīsu vipāko tīsu bhūmīsu kiriyābyākataṁ rūpañca nibbānañca. Ime dhammā na bhāvanāya pahātabbahetukā.

1589. Katame dhammā savitakkā. Kāmāvacarakusalaṁ akusalaṁ kāmāvacarakusalassa vipākato ekādasa cittuppādā akusalassa vipākato dve kiriyato ekādasa rūpāvacaraṁ paṭhamaṁ jhānaṁ kusalato ca vipākato ca kiriyato ca lokuttaraṁ paṭhamaṁ jhānaṁ kusalato ca vipākato ca etthuppannaṁ vitakkaṁ ṭhapetvā. Ime dhammā savitakkā.

1590. Katame dhammā avitakkā. Dvepañcaviññāṇāni rūpāvacaratikacatukkajjhānā kusalato ca vipākato ca kiriyato ca cattāro arūpāvacarā kusalato ca vipākato ca kiriyato ca lokuttaratikacatukkajjhānā kusalato ca vipākato ca vitakko ca rūpañca nibbānañca. Ime dhammā avitakkā.

1591. Katame dhammā savicārā. Kāmāvacarakusalaṁ akusalaṁ kāmāvacarakusalassa vipākato ekādasa cittuppādā akusalassa vipākato dve kiriyato ekādasa rūpāvacara-ekakadukajjhānā kusalato ca vipākato ca kiriyato ca lokuttara-ekakadukajjhānā kusalato ca vipākato ca etthuppannaṁ vicāraṁ ṭhapetvā. Ime dhammā savicārā.

1592. Katame dhammā avicārā. Dvepañcaviññāṇāni rūpāvacaratikatikajjhānā kusalato ca vipākato ca kiriyato ca cattāro āruppā kusalato ca vipākato ca kiriyato ca lokuttaratikatikajjhānā kusalato ca vipākato ca vicāro ca rūpañca nibbānañca. Ime dhammā avicārā.

1593. Katame dhammā sappītikā. Kāmāvacarakusalato cattāro somanassasahagatacittuppādā akusalato cattāro kāmāvacarakusalassa vipākato pañca kiriyato pañca rūpāvacaradukatikajjhānā kusalato ca vipākato ca kiriyato ca lokuttaradukatikajjhānā kusalato ca vipākato ca etthuppannaṁ pītiṁ ṭhapetvā. Ime dhammā sappītikā.

1594. Katame dhammā appītikā. Kāmāvacarakusalato cattāro upekkhāsahagatacittuppādā akusalato aṭṭha kāmāvacarakusalassa vipākato ekādasa akusalassa vipākato satta kiriyato cha rūpāvacaradukadukajjhānā kusalato ca vipākato ca kiriyato ca cattāro āruppā kusalato ca vipākato ca kiriyato ca lokuttaradukadukajjhānā kusalato ca vipākato ca pīti ca rūpañca nibbānañca. Ime dhammā appītikā.

1595. Katame dhammā pītisahagatā. Kāmāvacarakusalato cattāro somanassasahagatacittuppādā akusalato cattāro kāmāvacarakusalassa vipākato pañca kiriyato pañca rūpāvacaradukatikajjhānā kusalato ca vipākato ca kiriyato ca lokuttaradukatikajjhānā kusalato ca vipākato ca etthuppannaṁ pītiṁ ṭhapetvā. Ime dhammā pītisahagatā.

1596. Katame dhammā na pītisahagatā. Kāmāvacarakusalato cattāro upekkhāsahagatacittuppādā akusalato aṭṭha kāmāvacarakusalassa vipākato ekādasa akusalassa vipākato satta kiriyato cha rūpāvacaradukadukajjhānā kusalato ca vipākato ca kiriyato ca cattāro āruppā kusalato ca vipākato ca kiriyato ca lokuttaradukadukajjhānā kusalato ca vipākato ca pīti ca rūpañca nibbānañca. Ime dhammā na pītisahagatā.

1597. Katame dhammā sukhasahagatā. Kāmāvacarakusalato cattāro somanassasahagatacittuppādā akusalato cattāro kāmāvacarakusalassa vipākato cha kiriyato pañca rūpāvacaratikacatukkajjhānā kusalato ca vipākato ca kiriyato ca lokuttaratikacatukkajjhānā kusalato ca vipākato ca etthuppannaṁ sukhaṁ ṭhapetvā. Ime dhammā sukhasahagatā.

1598. Katame dhammā na sukhasahagatā. Kāmāvacarakusalato cattāro upekkhāsahagatacittuppādā akusalato aṭṭha kāmāvacarakusalassa vipākato dasa akusalassa vipākato satta kiriyato cha rūpāvacaraṁ catutthaṁ jhānaṁ kusalato ca vipākato ca kiriyato ca cattāro āruppā kusalato ca vipākato ca kiriyato ca lokuttaraṁ catutthaṁ jhānaṁ kusalato ca vipākato ca sukhañca rūpañca nibbānañca. Ime dhammā na sukhasahagatā.

1599. Katame dhammā upekkhāsahagatā. Kāmāvacarakusalato cattāro upekkhāsahagatacittuppādā akusalato cha kāmāvacarakusalassa vipākato dasa akusalassa vipākato cha kiriyato

cha rūpāvacaraṁ catutthaṁ jhānaṁ kusalato ca vipākato ca kiriyato ca cattāro āruppā kusalato ca vipākato ca kiriyato ca lokuttaraṁ catutthaṁ jhānaṁ kusalato ca vipākato ca etthuppannaṁ upekkhaṁ ṭhapetvā. Ime dhammā upekkhāsahagatā.

1600. Katame dhammā na upekkhāsahagatā. Kāmāvacarakusalato cattāro somanassasahagatacittuppādā akusalato cha kāmāvacarakusalassa vipākato cha akusalassa vipākato eko kiriyato pañca rūpāvacaratikacatukkajjhānā kusalato ca vipākato ca kiriyato ca lokuttaratikacatukkajjhānā kusalato ca vipākato ca upekkhā ca rūpañca nibbānañca. Ime dhammā na upekkhāsahagatā.

1601. Katame dhammā kāmāvacarā. Kāmāvacarakusalaṁ akusalaṁ sabbo kāmāvacarassa vipāko kāmāvacarakiriyābyākataṁ sabbañca rūpaṁ ime dhammā kāmāvacarā.

1602. Katame dhammā na kāmāvacarā. Rūpāvacarā arūpāvacarā apariyāpannā. Ime dhammā na kāmāvacarā.

1603. Katame dhammā rūpāvacarā. Rūpāvacaracatukkapañcakajjhānā kusalato ca vipākato ca kiriyato ca. Ime dhammā rūpāvacarā.

1604. Katame dhammā na rūpāvacarā. Kāmāvacarā arūpāvacarā apariyāpannā. Ime dhammā na rūpāvacarā.

1605. Katame dhammā na arūpāvacarā. Cattāro āruppā kusalato ca vipākato ca kiriyato ca. Ime dhammā arūpāvacarā.

1606. Katame dhammā na arūpāvacarā. Kāmāvacarā rūpāvacarā apariyāpannā. Ime dhammā na arūpāvacarā.

1607. Katame dhammā pariyāpannā. Tīsu bhūmīsu kusalaṁ akusalaṁ tīsu bhūmīsu vipāko tīsu bhūmīsu kiriyābyākataṁ sabbañca rūpaṁ. Ime dhammā pariyāpannā.

1608. Katame dhammā apariyāpannā. Cattāro maggā apariyāpannā cattāri ca sāmaññaphalāni nibbānañca. Ime dhammā apariyāpannā.

1609. Katame dhammā niyyānikā. Cattāro maggā apariyāpannā. Ime dhammā niyyānikā.

1610. Katame dhammā aniyyānikā. Tīsu bhūmīsu kusalaṁ akusalaṁ catūsu bhūmīsu vipāko tīsu bhūmīsu kiriyābyākataṁ rūpañca nibbānañca. Ime dhammā aniyyānikā.

1611. Katame dhammā niyatā. Cattāro diṭṭhigatasampayuttacittuppādā dve domanassasahagatacittuppādā, ime dhammā siyā niyatā siyā aniyatā. Cattāro maggā apariyāpannā. Ime dhammā niyatā.

1612. Katame dhammā aniyatā. Cattāro diṭṭhigatavippayuttalobhasahagatacittuppādā vicikicchāsahagato cittuppādo uddhaccasahagato cittuppādo tīsu bhūmīsu kusalaṁ catūsu bhūmīsu vipāko tīsu bhūmīsu kiriyābyākataṁ rūpañca nibbānañca. Ime dhammā aniyatā.

1613. Katame dhammā sa-uttarā. Tīsu bhūmīsu kusalaṁ akusalaṁ tīsu bhūmīsu vipāko tīsu bhūmīsu kiriyābyākataṁ sabbañca rūpaṁ. Ime dhammā sa-uttarā.

1614. Katame dhammā anuttarā. Cattāro maggā apariyāpannā cattāri ca sāmaññaphalāni nibbānañca. Ime dhammā anuttarā.

1615. Katame dhammā saraṇā. Dvādasa akusalacittuppādā. Ime dhammā saraṇā.

1616. Katame dhammā araṇā. Catūsu bhūmīsu kusalaṁ catūsu bhūmīsu vipāko tīsu bhūmīsu kiriyābyākataṁ rūpañca nibbānañca. Ime dhammā araṇā.

Atthuddhāro niṭṭhito.

Dhammasaṅgaṇīpakaraṇaṁ niṭṭhitaṁ.

Lakkhitabbapadānaṁ anukkamaṇikā

Dhammasaṅgaṇīpāḷiyā

Nānāpāṭhā

Paṭhamo mūlapāṭho, Sī = Sīhaḷapotthakaṁ, Syā = Syāmapotthakaṁ, Kaṁ = Kambojapotthakaṁ, I = Iṅgalisapotthakaṁ, Ka = kesuci Marammapotthakesu dissamānapāṭho, Ka-Sī = kesuci Sīhaḷapotthakesu dissamānapāṭho, Ṭṭha = Aṭṭhakathā.

Dhammasaṅgaṇīpāḷiyā

Nānāpāṭhā	Piṭṭhaṅkā
[A]	
Akaniṭṭhe deve = Akaniṭṭhadeve (Sī, Ka)	253
Adussanā adussitattaṁ = Adūsanā adūsitattaṁ (Syā)	22
Anidassana-appaṭighā = Anidassanāppaṭighā (Syā)	3
Anidassana-appaṭighaṁ = Anidassanaṁ appaṭighaṁ (Sī, Syā)	155
Anupādiṇṇa-anupādāniyā = Anupādinnānupādāniyā (Syā)	1
Arūpajhānāni = Arūpajjhānāni (Sī, Syā)	69
Avitakka-avicārā = Avitakkāvicārā (Syā)	2
Avūpasamo = Avupasamo (Sī)	103
Asubhajhānaṁ = Asubhajjhānaṁ (Sī, Syā)	68
Asaṁkiliṭṭha-asaṁkilesikā = Asaṁkiliṭṭhāsaṁkilesikā (Syā)	1
[Ā]	
Āyūhinī = Āyūhanī (Sī, Syā)	215
Āsisanā āsisitattaṁ = Āsiṁsanā āsiṁsitattaṁ (Sī, Syā)	215
[I]	
Itthattaṁ itthibhāvo = Itthittaṁ itthībhāvo (Syā)	168
Iriyanā = Irīyanā (Sī)	20

Nānāpāṭhā Piṭṭhaṅkā

Nānāpāṭhā	Piṭṭhaṅkā
[Da]	
Diṭṭhadhammasukhavihārissa = Diṭṭhadhammasukhavihārassa (Ka)	253
Diṭṭhivisūkāyikaṁ = Diṭṭhivisūkāyitaṁ (Sī)	208
Dukkhapaṭipadaṁ = Dukkhāpaṭipadaṁ (bahūsu)	50
Dutiye jhāne = Dutiyajjhāne (Sī)	268
Dutiyaṁ jhānaṁ = Dutiyajjhānaṁ (Sī)	44
[Na]	
Nandīrāgo = Nandirāgo (Sī)	215
Nīvaraṇā = Nīvaraṇāni (Syā)	232
Nevasekkhanāsekkhā = Nevasekkhānāsekkhā (Sī, Syā)	2
Nevācayagāmi nāpacayagāmino = Nevācayagāmino nāpacayagāmino (Syā)	2
[Pa]	
Pañcamaṁ jhānaṁ = Pañcamajjhānaṁ (Sī)	49
Patiṭṭhāho = Paṭiggāho (Sī, Syā)	93
Paṭipassaddhi = Paṭippassaddhi (Sī, Syā)	23
Paṭipassambhanā = Paṭippassambhanā (Sī, Syā)	23
Paṭipassambhitattaṁ = Paṭippassambhitattaṁ (Sī, Syā)	23
Paṭisanthāro ca = Paṭisandhāro ca (Ka)	15
Paṭhamaṁ jhānaṁ = Paṭhamajjhānaṁ (Sī)	44
Paranimmitavasavattī deve = Paranimmitavasavattideve (Sī, Ka)	253
Pucchañjikatā = Puñcikatā (Syā) Pucchikatā (Sī)	215
Puḷavakasaññā = Puḷuvakasaññā (Ka)	68
[Ba]	
Brahmavihārajhānāni = Brahmavihārajjhānāni (Sī, Syā)	67
[Bha]	
Bhavachando = Bhavacchando (Sī, Syā)	222